

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi lukiolaissa, ammatillisesta peruskoulutuksesta annetussa laissa ja ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa tarkoitetun koulutuksen rahoituksesta ja laeiksi lukiolain, ammatillisesta peruskoulutuksesta annetun lain ja opiskelijavalintarekisteristä, korkeakoulujen valtakunnallisesta tietovarannosta ja ylioppilastutkintorekisteristä annetun lain 7 ja 9 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki lukiolaissa, ammatillisesta peruskoulutuksesta annetussa laissa ja ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa tarkoitetun koulutuksen rahoituksesta. Laissa säädettäisiin uusista lukiokoulutuksen sekä ammatillisen peruskoulutuksen ja ammatillisen lisäkoulutuksen järjestäjille myönnettävän rahoituksen perusteista. Lisäksi esityksessä ehdotetaan muutettavaksi lukiolakia ja ammatillisesta peruskoulutuksesta annettua lakia.

Esityksessä ehdotetaan luovuttavaksi rahoituksen määräytymisestä todellisen kustannuspohjan perusteella ja muutettavaksi lukiokoulutukseen sekä ammatilliseen peruskoulutukseen ja ammatilliseen lisäkoulutukseen kohdennettava rahoitus valtion talousarvioon perustuvaksi. Talousarvioon perustuvaa määrärahaa ehdotetaan korotettavaksi indekseillä.

Lukiokoulutuksen, ammatillisen peruskoulutuksen ja ammatillisen lisäkoulutuksen rahoitus muodostuisi pääasiassa perus-, suoritus- ja vaikuttavuusrahoitusosuuksista, joiden osuudet kokonaisrahoituksesta määriteltäisiin lainsäädännössä. Kunkin rahoitusosuuden perusteina huomioitaisiin erilaisia suoritteita, kuten opiskelijavuodet, tutkinnot ja tutkinnon osat. Rahoitusosuuksien keskinäiset painoarvot sekä niissä huomioitavat suoritteet vaihtelisivat eri koulutusmuodoissa. Ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmässä rahoituksen myöntämisperusteet olisivat osittain erilaiset oppilaitosmuotoisessa ammatillisessa peruskoulutuksessa, oppisopimuskoulutuksena järjestettävässä ammatillisessa peruskoulutuksessa, oppilaitosmuotoisessa

ammatillisessa lisäkoulutuksessa sekä oppisopimuskoulutuksena järjestettävässä ammatillisessa lisäkoulutuksessa.

Varainhoitovuodelle myönnettävä rahoitus ei perustuisi varainhoitovuoden suoritteisiin, vaan varainhoitovuotta edeltävinä vuosina toteutuneisiin suoritteisiin. Koulutuksen järjestäjälle myönnettävä rahoitus perustuisi koulutuksen järjestäjän suoritteiden suhteelliseen osuuteen kaikista huomioitavista suoritteista.

Opiskelijamäärien käyttäminen rahoituksen perusteena korvattaisiin opiskelijavuosilla. Opiskelijavuodella tarkoitettaisiin 365 kalenteripäivää, joiden aikana opiskelija tai tutkinnon suorittaja otetaan huomioon rahoituksen perusteena. Perusrahoitusosuudessa suoritteina huomioitaisiin toteutuneet opiskelijavuodet. Lukiokoulutuksessa huomioitaisiin myös aineopinnot, saavutettavuus, vieraskielisyys ja erityinen koulutustehtävä. Oppilaitosmuotoisessa ammatillisessa perus- ja lisäkoulutuksessa opiskelijavuosissa huomioitaisiin koulutusalat ja tutkinnot kertoimilla sekä erityisopetusta saaneet opiskelijat.

Rahoituksen ajallisia myöntämisperusteita tarkistettaisiin siten, että lukiokoulutukseen ja ammatilliseen peruskoulutukseen voitaisiin myöntää perusrahoitusta enintään kolmen vuoden ajan. Jos opiskelija on aiemmin suorittanut toisen asteen tutkinnon, ammatillisen peruskoulutuksen perusrahoitusta voitaisiin kuitenkin myöntää enintään kahden vuoden ajan. Näihin muutoksiin liittyen lisätäisiin lukiolakiin ja ammatillisesta peruskoulutuksesta annettuun lakiin säännökset opiskelijan oikeudesta ilmoittautua poissaolevaksi opiskelijaksi.

Suoritusrahoitusosuudessa suoritteina huomioitaisiin suoritettut tutkinnot, ammatillisessa koulutuksessa tutkintojen osat ja ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavan koulutukset osat ja lukiokoulutuksessa lukion oppimäärän suoritukset. Ammatillisessa koulutuksessa rahoitusta korotettaisiin lisäksi erityisopetusta saaneiden opiskelijoiden ja vaila toisen asteen tutkintoa olevien opiskelijoiden suoritteiden perusteella.

Vaikuttavuusrahoitusosuudessa otettaisiin uutena tuloksellisuuden mittarina käyttöön opintojen keskeyttämisen vähentäminen, opiskelijahyvinvointikysely ja opiskelijan antama työelämäpalaute. Lisäksi oppilaitosmuotoisessa ammatillisessa peruskoulutuksessa vaikuttavuusrahoitus sisältäisi myös nykymuotoisen tulusrahoituksen tulosindeksiin, jossa huomioidaan tutkinnon suorittaneiden työllistytminen ja jatko-opintoihin siirtyminen, koulutuksen keskeyttäminen ja opintojen suoritus aika sekä henkilöstön kelpoisuus ja kehittämistoimenpiteet. Lukio-koulutuksessa uutena mittarina otettaisiin käyttöön jatko-opintoihin sijoittuminen.

Talousarviomäärärahoista rahoitetaan rahoitusosuuksien lisäksi seuraavat kokonaisuudet: erityisopetuksen erityisen koulutus-

tehtävän rahoitus ammatillisessa peruskoulutuksessa, majoitusrahoitus sekä harkinnanvarainen rahoitus lukiossa ja ammatillisessa peruskoulutuksessa. Nämä vähennetään talousarviomäärärahoista ennen rahoitusosuuksien laskemista. Lisäksi erillisellä määrärahalla korvataan arvonnäkövero yksityisille koulutuksen järjestäjille.

Ammatillisesta peruskoulutuksesta annetun lain mukaisen erityisopetuksen erityisen koulutustehtävän perusteella järjestettävän koulutuksen rahoitus perustuisi valtioneuvoston asetuksella säädettävään perushintaan. Erityisopetuksen erityisen koulutustehtävän perusteella rahoitettavassa koulutuksessa ei olisi suorituksiin tai vaikuttavuuteen perustuvaa rahoitusosuutta, vaan rahoitus perustuisi opiskelijavuosien määrään.

Lukiokoulutuksen ja ammatillisen peruskoulutuksen järjestäjille myönnettäisiin rahoitusta myös majoituksen järjestämisestä. Lukiokoulutuksen ja ammatillisen peruskoulutuksen järjestäjille voitaisiin myöntää harkinnanvaraista rahoitusta.

Lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2017.

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

Pääministeri Jyrki Kataisen hallitusohjelma

Pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen ohjelman mukaan lukioiden rahoituspohja uudistetaan siten, että se turvaa ikäluokkien pienentyessä lukiokoulutuksen laadun ja alueellisen saavutettavuuden myös etäopetusta hyödyntäen. Lukiorahoituksen perusteisiin sisällytetään tuloksellisuusrahoitusosuus, joka palkitsee koulutuksen laadusta ja laadun parantamisesta, esimerkiksi yksilön oppimistulosten paranemisesta ja vähäisistä keskeyttämisistä.

Hallitusohjelman mukaan ammatillisen koulutuksen rahoitus uudistetaan tukemaan nykyistä paremmin koko ikäluokan kouluttamista, koulutuksen läpäisyn parantamista ja nopeampaa siirtymistä työelämään. Oppilaitoksia palkitaan koulutuksen laadusta ja laadun parantamisesta. Näyttötutkintokoulutuksen rahoitus järjestetään siten, että rahoitus ei kannusta tarpeettoman valmistavan koulutuksen järjestämiseen. Toisen asteen koulutuksen rahoitus myönnetään koulutuksen järjestäjälle.

Valtioneuvoston vahvistama koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelma

Valtioneuvoston vuosille 2011–2016 vahvistaman koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelman mukaan lukiokoulutuksen rahoitusperusteet uudistetaan ottaen huomioon rahoituksen ylläpitäjäneutraalisuus. Rahoitusta uudistetaan siten, että se turvaa ikäluokkien pienentyessä lukiokoulutuksen laadun ja alueellisen saavutettavuuden myös etäopetusta hyödyntäen. Kontaktiopetuksen säilyessä ensisijaisena ja pääsääntöisenä opetusmuotona hyödynnetään etäopetuksen tarjoamat mahdollisuudet opetustarjonnan turvaamisessa ja opetuksen monipuolistamisessa. Rahoitusperusteisiin sisällytetään tuloksellisuusrahoitusosuus, joka palkitsee koulutuksen laadusta ja laadun parantamisesta, esimerkiksi yksilön oppimistulosten parane-

misesta ja vähäisistä keskeyttämisistä. Rahoitusta uudistettaessa turvataan maahanmuuttajien mahdollisuus lukiokoulutukseen. Olosuhdetekijät tulee ottaa huomioon. Rahoitusperusteiden uudistamisen tulee tukea lukio-koulutuksen laadun ja tuloksellisuuden kehittämistä ja kannustaa koulutuksen läpäisyyn.

Kehittämissuunnitelman mukaan ammatillisen koulutuksen järjestäjien rahoitusta tulee kehittää siten, että se muodostaa nykyistä selkeämmän kokonaisuuden ja tukee elinikäiselle oppimiselle, yhteiskuntatakuun toteuttamiselle sekä koulutusjärjestelmän laadulle, tehokkuudelle ja tuloksellisuudelle asetettavien tavoitteiden saavuttamista. Kehittämissuunnitelman mukaan ammatillisen koulutuksen rahoitus uudistetaan palkitsemaan koulutuksen laadusta ja laadun parantamisesta. Tavoitteena on tukea nykyistä paremmin koko ikäluokan kouluttamista, koulutuksen läpäisyn parantamista, nopeampaa siirtymistä työelämään ja aiemmin opitun tunnustamista.

Kasvaviin aikuiskoulutustarpeisiin vastaaminen edellyttää toiminnan tehostamista sekä rahoituksen kannustavuuden lisäämistä. Oppilaitoksille luodaan taloudellisia kannustimia kouluttaa tutkintoa vailla olevia aikuisia ja niitä kannustetaan työpaikkojen kanssa tehtävään yhteistyöhön ja hakevaan toimintaan.

Rakennepoliittinen ohjelma

Hallitus on sopinut 29 päivänä elokuuta 2013 rakennepoliittisesta ohjelmasta, jonka mukaan lukiokoulutusta kehitetään rahoitusta sekä opetusta tehostamalla niin, että entistä useammat valmistuvat kolmen vuoden tavoiteajassa.

Rakennepoliittisen ohjelman mukaan aikaisemman osaamisen, työkokemuksen ja koulutuksen hyväksilukua lisätään ammatillisiin tutkintoihin johtavissa koulutusohjelmissa. Rakennepoliittisen ohjelman toimeenpanosta 29 päivänä marraskuuta 2013 tehdyn päätöksen mukaan ammatillisen koulutuksen (perus- ja lisäkoulutus) rahoitusjärjestelmä uu-

distetaan siten, että rahoitus perustuu ensisijaisesti suorituksiin (esim. tutkinnot, osatutkinnot, osaamispisteet) ja tuloksiin, ei opiskeluaikaan. Jatkossa keskitytään tutkintojen osien ja tutkintojen järjestämiseen ja luovutaan muun koulutuksen julkisesta rahoituksesta: lukiokoulutuksen aineopinnoista ja ammatillisen lisäkoulutuksen (oppilaitos- ja oppisopimusmuotoinen) osatutkintoon johtamattomasta koulutuksesta. 2.asteen koulutuksen järjestäjäverkkoa tiivistetään siten, että vahvojen lukio- ja ammatillisen koulutuksen (perus- ja lisäkoulutus) järjestäjien toimintaedellytyksiä parannetaan ja jatko-opintoihin ja työelämän tarpeisiin vastaavan koulutuksen alueellinen saavutettavuus voidaan turvata. Päätöksen mukaan rahoitusjärjestelmän uudistaminen toteutetaan siten, että rahoitus perustuu ensisijaisesti suorituksiin, kuten tutkintoihin, osatutkintoihin ja osaamispisteisiin, eikä opiskeluaikaan.

Hallitus on 25 päivänä maaliskuuta 2014 päättänyt rakennepoliittisen ohjelman toimeenpanosta osana julkisen talouden suunnitelmaa. Toimeenpanopäätöksen mukaan toisen asteen koulutuksen rahoitusjärjestelmä ja järjestäjäverkko uudistetaan. Rahoituksen määräytymisestä todellisen kustannuspohjan perusteella luovutaan ja toisen asteen koulutukseen kohdennettava valtion rahoituksen kokonaismäärä muutetaan talousarvioon perustuvaksi vastaavalla tavalla kuin yliopistoilla ja ammattikorkeakouluilla. Jatkossa talousarvioon otettavaa määrärahaa korotettaisiin kustannustason muutosta vastaavasti indeksiin perustuen.

Uusia rahoituksen määräytymisperusteita sovelletaan ensimmäisen kerran määriteltäessä rahoitusta vuodelle 2017. Rahoitusjärjestelmän ja järjestäjäverkon uudistuksilla toteutetaan yhteensä 260 milj. euron julkisen rahoituksen vähennys, josta valtionosuuksien vähennyksenä on kehystasossa huomioitu 100,5 milj. euroa vuodesta 2017 alkaen. Valtion lisärahoitus lukiokoulutuksen erityisen koulutustehtävän toteuttamiseen puolitetaan vuodesta 2016 lukien. Vuodesta 2017 alkaen lopetetaan valtionosuusrahoitus lukiokoulutuksen aineopintoihin ylioppilastutkinnon suorittaneilta, rajataan lukion sekä ammatillisen koulutuksen tutkintotavoitteisesta opiske-

lijasta koulutuksen järjestäjälle myönnettävä valtionosuusrahoitus enintään kolmeen vuoteen, lopetetaan valtion rahoitus ammatillisen lisäkoulutuksen tutkintoon tai sen osaan johtamattomaan koulutukseen sekä luovutaan erikoisoppilaitosten rahoituksesta nykyisessä muodossa. Suomen Ilmailuopiston sekä erikoisoppilaitosten järjestämän tutkintoon tai tutkinnon osaan johtavan koulutuksen rahoitus siirretään osaksi ammatillisen lisäkoulutuksen rahoitusta.

Pääministeri Alexander Stubbin hallitusohjelma

Pääministeri Alexander Stubbin 24.6.2014 hallituksen ohjelman mukaan ohjelma perustuu pääministeri Kataisen hallituksen ohjelmaan, rakennepoliittiseen ohjelmaan sekä sen toimeenpanoa ja julkisen talouden sopeuttamista koskeviin linjauksiin. Kataisen hallituksen ohjelma vaalikaudelle 2011-2015 ja sen tavoitteet ovat edelleen voimassa. Hallituksen ohjelmassa todetaan, että toisen asteen ammatillisen ja yleissivistävän koulutuksen rahoitusta ja rakennetta uudistetaan vuoteen 2017 mennessä.

2 Nykytila

2.1 Lainsäädäntö ja käytäntö

Rahoitusjärjestelmän peruseriaatteen

Lukiokoulutuksen, ammatillisen peruskoulutuksen ja ammatillisen lisäkoulutuksen rahoitus perustuu laskennalliseen järjestelmään. Rahoituksen kokonaismäärä perustuu pääosin valtakunnallisista todellisista kustannuksista kerättäviin kustannustietoihin. Rahoitus perustuu niin sanottuun ylläpitäjämalliin, jossa rahoitus myönnetään koulutuksen järjestäjälle, joka päättää rahoituksen kohdentamisesta.

Lukiokoulutuksen järjestäjät ovat pääosin kuntia. Järjestäjäkunnat poikkeavat kooltaan muutaman tuhannen asukkaan kunnista aina yli puolen miljoonan asukkaan Helsinkiin. Lukiokoulutuksen valtionosuus on porrastettu lukiokoulutuksen opiskelijamäärän perusteella. Lukion ja ammatillisen peruskoulu-

tuksen järjestäjille maksettava rahoitus on osa kuntien valtionosuusjärjestelmää. Nykyinen kuntien valtionosuusjärjestelmä on ollut voimassa vuoden 2010 alusta lukien. Kuntien valtionosuusjärjestelmä muodostuu kahdesta osasta: valtiovarainministeriön hallinnoimasta kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta sekä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009), jatkossa *rahoituslain*, mukaisesta valtionosuusrahoituksesta, jota hallinnoi opetus- ja kulttuuriministeriö.

Ammatillinen koulutus on pääosin kuntaa laajempien alueiden työelämän tarpeisiin suunnattua ja monelta osin valtakunnallista. Koulutustarjonnan suuntaamisessa keskeistä on sen vastaavuus elinkeino- ja muun työelämän eri toimialojen tarpeisiin. Rahoitusjärjestelmällä pyritään turvaamaan tasapuolisesti eri ylläpitomuotojen, kuten kuntien, kuntayhtymien ja yksityisten koulutuksen järjestäjien toiminnan rahoitus.

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla ammatillisen peruskoulutuksen ja ammatillisen lisäkoulutuksen rahoitus perustuu laskennalliseen valtionosuusjärjestelmään, joka kattaa koulutuksen järjestäjien käyttökustannuksiin myönnettävän lakisääteisen rahoituksen. Erillisestä investointien rahoitusjärjestelmästä on luovuttu vuoden 2006 alusta lukien.

Lukiokoulutuksen sekä ammatillisen peruskoulutuksen ja ammatillisen lisäkoulutuksen rahoituksesta säädetään opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa, sekä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa valtioneuvoston asetuksessa (1766/2009), jäljempänä *rahoitusasetus*. Rahoituslaissa lukiokoulutuksella tarkoitetaan lukiolaissa (629/1998) tarkoitettua lukiokoulutusta ja maahanmuuttajille ja vieraskielisille järjestettävästä lukiokoulutukseen valmistavaa koulutusta. Ammatillisella peruskoulutuksella tarkoitetaan ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa (630/1998) tarkoitettua ammatillista peruskoulutusta, joka johtaa ammatilliseen perustutkintoon ja mainitussa laissa tarkoitettuja ammatilliseen peruskoulutukseen valmistavia ja valmentavia koulutuksia sekä ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa (631/1998) tarkoitettua näyttötutkintona suoritettavaan amma-

tilliseen perustutkintoon valmistavaa koulutusta. Ammatillisella lisäkoulutuksella puolestaan tarkoitetaan ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa tarkoitettua ammattitutkintoon ja erikoisammattitutkintoon valmistavaa koulutusta sekä muuta kuin tutkintoon johtavaa lisäkoulutusta.

Lukiokoulutuksen järjestäjästä 228 on kunta, viisi kuntayhtymää, 36 yksityisiä ja kahdeksalla yliopiston normaalikoululla on oikeus järjestää lukiokoulutusta.

Vuonna 2014 oppilaitosmuotoista ammatillista peruskoulutusta järjesti 131 koulutuksen järjestäjää, 11 kuntaa, 35 kuntayhtymää, 84 yksityistä yhteisöä tai säätiötä sekä valtio. Oppilaitosmuotoista ammatillista lisäkoulutuksen järjestämislupa oli 173 koulutuksen järjestäjällä, oppisopimusmuotoista ammatillista peruskoulutusta järjesti 71 koulutuksen järjestäjää ja oppisopimusmuotoista ammatillista lisäkoulutusta 77 koulutuksen järjestäjää.

Lukiokoulutuksen keskimääräinen yksikköhinta vuonna 2014 on 6425,98 euroa opiskelijaa kohden. Valtionosuusrahoituksen kokonaismäärä valtion vuoden 2014 talousarviossa on noin 679 miljoonaa euroa, josta valtionosuus on noin 277 miljoonaa euroa.

Oppilaitosmuotoisen ammatillisen peruskoulutuksen keskimääräinen yksikköhintavuonna 2014 on 10 970,06 euroa ja valtionosuusrahoituksen kokonaismäärä valtion vuoden 2014 talousarviossa on noin 1 663 miljoonaa euroa, josta valtion rahoitusosuus noin 698 miljoonaa euroa ja kuntien rahoitusosuus noin 965 miljoonaa euroa. Oppisopimusmuotoisen ammatillisen peruskoulutuksen valtionosuusrahoituksen kokonaismäärä valtion vuoden 2014 talousarviossa on noin 96 miljoonaa euroa, josta valtion rahoitusosuus noin 24 miljoonaa euroa ja kuntien rahoitusosuus noin 56 miljoonaa euroa. Oppilaitosmuotoisen ammatillisen lisäkoulutuksen valtion rahoituksen valtion vuoden 2014 talousarviossa momentilla 29.30.31 on noin 130 miljoonaa euroa ja 16 miljoonaa momentilla 29.30.51 (erikoisoppilaitokset). Oppisopimusmuotoisen ammatillisen lisäkoulutuksen valtion rahoituksen kokonaismäärä valtion vuoden 2014 talousarviossa on noin 60 miljoonaa euroa. Lisäksi osa ammatilli-

sesta koulutuksesta järjestetään yritysrahoitteisena henkilöstökoulutuksena tai työvoimapolitiittisena koulutuksena.

Rahoitusvastuun jakautuminen valtion ja kuntien kesken

Lukiokoulutusta sekä ammatillista peruskoulutusta rahoittavat valtio ja kunnat yhdessä. Rahoitusvastuun jakautumisesta kuntien ja valtion välillä säädetään rahoituslain 6 ja 8 §:ssä. Kuntien omarahoitusosuus on 58,11 prosenttia ja valtion rahoitusosuus vastaavasti 41,89 prosenttia. Valtion ja kuntien välinen kustannustenjakoa toteutetaan asukaskohtaisen kunnan rahoitusosuuteen perustuvan ylläpitäjämallin mukaisesti. Kunta osallistuu rahoitukseen asukaskohtaisella euromäärällä, joka vuonna 2013 on noin 190 euroa asukasta kohti.

Ammatillisen lisäkoulutuksen julkinen rahoitus on kokonaisuudessaan valtionrahoitusta eikä se sisälly valtion ja kuntien väliseen kustannustenjakoon.

Kuntien valtionosuus sekä kuntayhtymien ja yksityisten koulutuksen järjestäjien rahoitus lukiokoulutuksessa ja ammatillisessa peruskoulutuksessa

Lukiokoulutuksen ja ammatillisen peruskoulutuksen rahoitus myönnetään ja maksetaan ylläpitäjämallin mukaisesti suoraan koulutuksen järjestäjälle.

Lukiokoulutuksen kokonaisrahoituksen määrä muodostuu lukiokoulutusta ja maahanmuuttajille ja vieraskielisille järjestettävää lukiokoulutukseen valmistavaa koulutusta saavien opiskelijoiden määrän ja opiskelijaa kohti määrätyn yksikköhinnan tulona. Lisäksi on säädetty, että yksityiselle koulutuksen järjestäjälle, jolle on määrätty erityiseksi koulutustehtäväksi järjestää lukiokoulutusta muulla kuin suomen tai ruotsin kielellä, myönnetään mainittua opetusta varten valtionosuutta 57 prosenttia opiskelijamäärän ja yksikköhinnan tuloista niiden opiskelijoiden osalta, joilla ei ole kotikuntalaisia (201/1994) tarkoitettua kotikuntaa Suomessa.

Ammatillisessa peruskoulutuksessa rahoitus muodostuu suoritteiden määrän (opiskeli-

jamäärä, oppisopimusten määrä) ja suoritekohtaisen yksikköhinnan tulona.

Koulutuksen järjestäjille maksetaan yksikköhinnan mukainen rahoitus täysimääräisesti lukuun ottamatta kuntia. Kuntien saamasta valtionosuusrahoituksesta vähennetään asukaskohtainen kuntaosuus, jolloin vältytään tarpeettomalta ristikkäiseltä maksuliikenteeltä.

Keskimääräiset yksikköhinnat

Rahoituslain 23 §:n 1 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella säädetään vuosittain seuraavan varainhoitovuoden rahoituksen perusteina käytettävät lukiokoulutuksen, ammatillisen peruskoulutuksen ja taiteen perusopetuksen keskimääräiset yksikköhinnat. Keskimääräiset yksikköhinnat määrätään sen mukaisesti, mitä kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain (1704/2009) 54 §:n 2 momentissa ja 57 §:ssä säädetään. Mainituissa pykälissä säädetään muutoksista, jotka otetaan huomioon keskimääräisiä yksikköhintoja laskettaessa. Näitä ovat valtionosuustehtävien laadun ja laajuuden muutokset, kustannustason arvioidut muutokset, vahvistamisvuotta edeltävää vuotta edeltäneen vuoden toteutuneen kustannustason muutoksen ja mainitulle vuodelle tehdyn arvion erotus sekä ne tarkistukset, jotka joka neljäs vuosi tehdään valtion ja kuntien välisen kustannustenjaon tarkistamiseksi mainitun lain 58 §:n mukaisesti.

Valtionosuusprosentti säädetään kustannustenjaon tarkistuksen yhteydessä varainhoitovuodelle ja kolmelle sitä seuraavalle vuodelle. Vuoden 2015 alusta voimaan tulevan kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain muuttamisesta annetun lain (676/2014) 58 §:n mukaan valtionosuusprosentti säädetään varainhoitovuosittain. Kustannustenjaon tarkistus suoritetaan niinkään vuosittain. Siirtymäsäännöksen mukaan ensimmäinen lain mukainen kustannustenjaon tarkistus tehdään varainhoitovuodelle vuoden 2013 kustannustietojen perusteella.

Rahoituslain 23 §:n 2 momentin mukaan opetus- ja kulttuuriministeriö määrää seuraavan varainhoitovuoden valtionosuuden perusteena käytettävät yksikköhinnat. Säännök-

sen mukaan koulutusmuotokohtaiset yksikköhinnat määrätään siten, että yksikköhintojen mukaisesti lasketut rahoituksen perusteena käytettävät euromäärät yhteenlaskettuina vastaavat keskimääräisten yksikköhintojen perusteella laskettavia euromääriä.

Yksikköhintoja on alennettu määräaikaisesti vuoteen 2015 siten, että yksikköhintoja on leikattu säästöjen takia ja kustannustason muutosta (indeksikorotus) ei ole huomioitu vuosina 2013 ja 2014.

Rahoituslain perusteella määriteltävät lukiokoulutuksen ja ammatillisen peruskoulutuksen yksikköhinnat tarkistetaan joka neljäs vuosi vastaamaan koulutuksen järjestämisestä aiheutuneita toteutuneita valtakunnallisia kokonaiskustannuksia.

Vuodesta 2016 alkaen tarkistus tehtäisiin vuosittain. Rahoituslain 24 §:n 1 momentissa säädetään lukiokoulutuksen yksikköhinnan laskennasta valtakunnallisten toteutuneiden kokonaiskustannusten perusteella. Lukiolaisa tarkoitettuina koulutuksen kustannuksina otetaan huomioon lukiolain 1 §:n 1 momentissa ja 3 §:n 1 momentissa tarkoitetut lukio-koulutuksen sekä maahanmuuttajille ja vieraskielisille järjestettävästä lukiokoulutukseen valmistavasta koulutuksesta aiheutuneet kustannukset. Kustannustiedot kootaan koulutuksen järjestäjiltä. Yksikköhintoja laskettaessa ei kuitenkaan oteta huomioon ulkoilla järjestetystä opetuksesta aiheutuneita menoja eikä mainittua opetusta saavia opiskelijoita.

Rahoituslain 25 §:n 1 momentissa säädetään ammatillisen peruskoulutuksen yksikköhintojen laskennasta valtakunnallisten toteutuneiden kokonaiskustannusten perusteella. Ammatillisen peruskoulutuksen kustannuksina huomioidaan kokonaiskustannukset, jotka ovat aiheutuneet koulutuksen järjestäjille ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa tarkoitettun koulutuksen sekä ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa tarkoitettun näyttötutkintona suoritettavan ammatilliseen perustutkintoon valmistavan koulutuksen järjestämisestä. Ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa tarkoitettun koulutuksen kustannuksina huomioidaan sekä ammatillisena peruskoulutuksena suoritettavaan ammatilliseen perustutkintoon johtava

koulutus että lain 3 §:n 2 momentissa tarkoitettu ammatilliseen peruskoulutukseen valmistavat ja valmentavat koulutukset sekä 3 momentissa tarkoitettu kotitalousopetus.

Yksikköhinnat opiskelijaa kohden laskeaan siten, että toteutuneet valtakunnalliset kokonaiskustannukset jaetaan mainittuna vuonna valtionosuuden myöntämisen perusteena käytettävien opiskelijoiden yhteismäärällä, jotka opiskelevat kustannusten laskentaperusteissa huomioitavissa koulutuksissa. Lukiokoulutuksen yksikköhintoja laskettaessa niiden opiskelijoiden määrästä, jotka opintonsa aloittaessaan ovat täyttäneet 18 vuotta, otetaan huomioon 58 prosenttia. Ammatillisen peruskoulutuksen yksikköhinnan laskentaperusteena puolestaan ei huomioida oppisopimuskoulutuksessa olevia opiskelijoita, kuten ei myöskään oppisopimuskoulutuksen järjestämisestä aiheutuvia kustannuksia.

Vuosittainen kustannustason muutos määräytyy peruspalveluiden hintaindeksin mukaisesti. Hintaindeksi perustuu sosiaali- ja terveydenhuollon sekä opetus- ja kulttuuritoimen käyttömenoilla painotettuun kustannustason muutokseen.

Seuraavan kerran yksikköhintoja tarkistetaan toteutuneiden valtakunnallisten kustannusten perusteella vuodeksi 2016 siten, että laskennan pohjana käytetään vuoden 2013 toteutuneita kustannustietoja.

Kustannustenjaon tarkistus ei koske perustamiskustannuksia, arvonnäköveroä, laskennallisia korkoja ja poistoja sekä lainanhoitokustannuksia. Rahoituslain 31 §:ssä säädetään yksikköhintoja laskettaessa huomiotta jätettävistä kustannuksista. Ammatillisen koulutuksen järjestäjien osalta poistojen huomioimisesta säädetään 25 §:n 2 momentissa.

Nykyinen kustannusten jaon tarkistusmenettely tuli voimaan vuonna 2006 ja sitä sovellettiin ensimmäisen kerran määrättäessä valtionosuuksia vuodelle 2008. Pohjana olivat vuoden 2005 toteutuneet kustannukset.

Lukiokoulutuksen rahoitus

Lukiokoulutuksen ohjausjärjestelmä muodostuu toimintaa säätelevästä lainsäädännös-

tä sekä valtakunnallisista opetussuunnitelman perusteista.

Lukiokoulutuksen yksikköhintojen laske-
misesta säädetään rahoituslain 24 §:ssä. Py-
kälän 1 momentissa säädetään todellisten
kustannusten pohjalta suoritettavasta yksik-
köhintojen laskennasta. Pykälän 2 momentin
mukaan kunnille ja kuntayhtymille määrättä-
viä yksikköhintoja porrastetaan vähäisen
opiskelijamäärän mukaisen tunnusluvun pe-
rusteella siten kuin valtioneuvoston asetuk-
sella säädetään. Yksityisen koulutuksen jär-
jestäjän yksikköhinta on sama kuin sen kun-
nan yksikköhinta, jossa koulutus pääasiassa
järjestetään. Jos kunta ei järjestä lukiokoulu-
tusta, yksityisen lukiokoulutuksen järjestäjän
yksikköhinta lasketaan samalla tavalla kuin
kunnan yksikköhinta. Ulkomailta järjestettä-
vän koulutuksen yksikköhinta määrätään por-
rastamalla 23 §:n nojalla säädettyä lukiokou-
lutuksen keskimääräistä yksikköhintaa siten
kuin valtioneuvoston asetuksella säädetään ja
opetus- ja kulttuuriministeriö asetuksen no-
jalla määrää. Opetus- ja kulttuuriministeriö
voi lisäksi koulutuksen järjestäjälle määrätyn
erityisen koulutustehtävän perusteella tai
muusta erityisestä syystä korottaa yksikkö-
hintaa 24 §:n 2 momentin mukaan.

Rahoitusasetuksen 1 §:ssä on säädetty tar-
kemmin lukion yksikköhinnan laskemisesta.
Yksikköhinta lasketaan kunnalle ja kuntayht-
ymälle siten, että asianomaisen kunnan ja
kuntayhtymän opiskelijoiden kokonaismää-
rän perusteella laskettu tunnusluku kerrotaan
lukiokoulutuksen keskimääräisellä yksikkö-
hinnalla, ja näin laskettu euromäärä jaetaan
luvulla 100. Tunnuslukua laskettaessa ei ote-
ta huomioon niitä opiskelijoita, jotka ovat
aloittaneet lukio-opinnot 18 vuotta täytetty-
ään eikä lukiolain yhtä tai useampaa lukion
oppiainetta suorittamaan otettuja opiskelijoita.
Kunnan ja kuntayhtymän tunnusluku on
100. Kunnassa ja kuntayhtymässä, jossa luki-
ossa opiskelevien määrä on alle 200, tun-
nuslukua korotetaan luvulla 0,4 jokaista
opiskelijaa kohden, jolla opiskelijamäärä alit-
taa 200, ja lisäksi luvulla 2,1 jokaista opiske-
lijaa kohden, jolla opiskelijamäärä alittaa 60.
Tunnuslukua korotetaan kuitenkin enintään
luvulla 106. Kunnassa ja kuntayhtymässä,
joka järjestää lukiokoulutusta sekä suomen

että ruotsin kielellä, tunnusluku lasketaan
erikseen suomenkielistä ja erikseen ruotsin-
kielistä koulutusta varten. Tunnusluku on
kieliryhmittäin laskettujen tunnuslukujen
opiskelijamäärillä painotettu keskiarvo.

Rahoituslain 24 §:n 3 momentissa on sää-
detty lukiokoulutukseen valmistavan koulu-
tuksen opiskelijoiden yksikköhinnan mää-
räämisestä. Maahanmuuttajille ja vieraskieli-
sille järjestettävästä lukiokoulutukseen val-
mistavan koulutuksen yksikköhinta määrät-
tään porrastamalla lukiokoulutuksen keski-
määräistä yksikköhintaa. Rahoituksen perus-
teena olevana suoritteena käytetään opiskeli-
jamääriä sekä opiskelijaa kohden määrättyjä
yksikköhintoja.

Pykälän 4 momentissa on säädetty yksik-
köhinnan korottamisesta sisäoppilaitoksessa
ja siihen sisältyvän majoituksen ja ruokailun
piirissä olevien opiskelijoiden osalta. Pykä-
län 4 ja 5 momentissa on säädetty koulutuk-
sen järjestäjille yhteensä määrättyjen yksik-
köhintojen vastaamisesta valtakunnallisia
kokonaiskustannuksia. Pykälän 6 momentis-
sa on säädetty sisäoppilaitoksen opiskelijo-
iden yksikköhinnan laskemisesta.

Valtioneuvoston asetuksella on säädetty
tarkemmin perusteista, joilla lukiolain 20 §:n
3 momentissa tarkoitetun oppiaineen suori-
taminen muunnetaan opiskelijamääräksi ja
otetaan huomioon 18 vuotta täytettyään opin-
tonsa aloittaneiden opiskelijoiden määrässä.

Erityisen koulutustehtävän rahoitus on osa
lukiokoulutuksen valtionosuusrahoitusta.
Korotusten osuus vähentää vastaavalla mää-
rällä muiden lukiokoulutuksen järjestäjien
yksikköhintaa ja valtionosuutta. Erityistehtä-
vään myönnettävän korotuksen määrä vaihtelee
järjestäjittäin.

Lukion erityisen koulutustehtävän mää-
räämisperuste pohjautuu lukiolain 4 §:ssä
säädettyyn järjestämisluvan myöntämiseen.
Lukiokoulutuksen järjestämisluvan myöntä-
misestä ja sen muuttamisesta päättää opetus-
ja kulttuuriministeriö. Nykyisiin lukiokoulu-
tuksen järjestämisluviin sisältyvät/liittyvät
erityistehtävät on pääosin uudistettu vuosina
2003–2004, jolloin ministeriö päätti hake-
musten perusteella erityisistä koulutustehtä-
vistä ja niihin sisältyvistä oikeuksista poiketa
valtakunnallisesta tuntijaosta.

Vuoden 1998 jälkeen lukiokoulutuksen järjestämislupapäätöksiin ei ole sisällytetty oikeutta yksikköhinnan korotukseen erityisen koulutustehtävän perusteella lukuun ottamatta yksittäisiä 2000-luvun alussa myönnettyjä IB tutkintoihin tähtääviä koulutuksia ja yksittäistä lupaa urheiluun. Erityisiä koulutustehtäviä on yhteensä 42 koulutuksen järjestäjällä, joista etenkin suurilla kaupungeilla on useita erityistehtäviä. Koulutuksen järjestäjät voivat sijoittaa erityisen koulutustehtävän (IB-opetusta lukuun ottamatta) haluamaansa lukioon. Erityistehtävän piirissä olevia oppilaitoksia on runsaat 70.

Harkinnan varaista yksikköhinnan korotusta on saanut vuosittain noin 30 koulutuksen järjestäjää. Harkinnan varaisella korotuksella on voitu turvata muun muassa koulutuksen saavutettavuutta. Korotuksen saajat ovat olleet pääsääntöisesti pieniä koulutuksen järjestäjiä, jotka ovat sijainneet harvaan asutuilla alueilla, lukiokoulutusta järjestäviä kansanopistoja, pieniä yksityisiä ruotsinkielisiä koulutuksen järjestäjiä suomenkielisten alueiden sisällä tai sellaisia, joiden todelliset kustannukset ovat muista syistä, kuten esimerkiksi opiskelijamäärän nopeasta alenemista johtuen, olleet selvästi laskennallisia korkeammat.

Ammatillisen peruskoulutuksen yksikköhinnan laskenta

Ammatillisen peruskoulutuksen keskimääräinen yksikköhinta määrätään rahoituslain 23 §:ssä säädetyllä tavalla. Ammatillisen peruskoulutuksen yksikköhintojen laskennasta koulutusaloittain säädetään rahoituslain 25 §:n 2 momentissa. Laskentaperusteena käytetään kunkin koulutusalan koulutuksesta kaikille ammatillisen peruskoulutuksen järjestäjille aiheutuneita valtakunnallisia kokonaiskustannuksia. Yksikköhintojen porrastamisesta koulutusalan sisällä säädetään rahoitusasetuksen 4 §:n 1 momentissa, jossa säädetään tutkinnoista tai tutkintojen koulutusohjelmista, joissa ammatillisen peruskoulutuksen koulutusaloittaiset yksikköhinnat ovat korkeammat kuin muussa saman koulutusalan koulutuksessa. Lisäksi yksikköhintoja porrastetaan erityisopetuksen ja koulutuksen tuloksellisuuden perusteella.

Rahoituslain 25 §:n 3 momentissa säädetään yksikköhinnan määrittämisestä ammatillisesta peruskoulutuksesta annetun lain 3 §:n 2 momentissa tarkoitetuissa ammatilliseen peruskoulutukseen valmistavissa ja valmentavissa koulutuksissa. Puheena olevien koulutusten yksikköhinnat määrätään porrastamalla ammatillisen peruskoulutuksen keskimääräistä yksikköhintaa. Näistä koulutuksista aiheutuvat kustannukset eivät sisälly 25 §:n 2 momentin mukaisesti laskettuihin koulutusaloittaisiin kustannuksiin. Sen sijaan ammatillisesta peruskoulutuksesta annetun lain 3 §:n 3 momentissa tarkoitettu muuna kuin ammatillisena peruskoulutuksena järjestettävä kotitalousopetus sisältyy matkailu-, ravitsemis- ja talousalan kustannuksiin. Ammatilliseen peruskoulutukseen ohjaavan ja valmistavan koulutuksen rahoituksen perusteena on ammatillisen peruskoulutuksen keskimääräinen yksikköhinta kerrottuna luvulla 0,7, maahanmuuttajille järjestettävän ammatilliseen peruskoulutukseen valmistavan koulutuksen rahoituksen perusteena yksikköhinta kerrottuna luvulla 0,84 ja vammaisille opiskelijoille järjestettävän valmentavan ja kuntouttavan opetuksen ja ohjauksen rahoituksen perusteena yksikköhinta kerrottuna luvulla 1,18.

Rahoituslain 25 §:n 4 momentissa säädetään yksikköhinnan laskemisesta, kun koulutuksen järjestäjä järjestää koulutusta kahdella tai useammalla koulutusallalla taikka ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 3 §:n 2 momentissa tarkoitettuja erilaisia ammatilliseen peruskoulutukseen valmistavia koulutuksia. Koulutuksen järjestäjän yksikköhinta lasketaan tällöin painotetusti. Yksikköhinnaksi määrätään eri koulutusaloilla ja tutkinnoissa ja ammatilliseen peruskoulutukseen valmistavissa koulutuksissa opiskelevien opiskelijoiden määrien ja eri koulutusalojen tai ammatilliseen peruskoulutukseen valmistavien koulutusten yksikköhintojen perusteella laskettu opiskelijamäärällä painotettu keskiarvo.

Lain 25 §:n 5 momentin mukaan yksikköhinnat lasketaan siten, että yksikköhinnat yhteenlaskettuina vastaavat valtakunnallisia kokonaiskustannuksia.

Ammatillisen peruskoulutuksen yksikköhintoja porrastetaan lisäksi erityisopetuksen perusteella. Rahoitusasetuksen 4 §:n 4 momentin mukaan kaikkien koulutusalojen sekä ammatilliseen peruskoulutukseen ohjaavan ja valmistavan koulutuksen sekä maahanmuuttajien ammatilliseen peruskoulutukseen valmistavan koulutuksen yksikköhintaa korotetaan erityisopetuksessa 47 prosenttia.

Lain 37 §:n 2 momentin mukaan Asuminen koulutuksen järjestäjän osoittamassa opiskelijasuonolassa on opiskelijalle maksutonta. Etuus ei koske näyttötutkintona suoritettavaa ammatillista peruskoulutusta.

Yksikköhinnan korottamisesta majoitusedun perusteella säädetään rahoitusasetuksen 10 §:ssä. Säännöksen 1 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän yksikköhintaa korotetaan majoitusedun saaneiden opiskelijoiden osalta euromäärällä, joka on 15 prosenttia ammatillisen peruskoulutuksen keskimääräisestä yksikköhinnasta. Erityisopetuksen erityisen koulutustehtävän perusteella järjestettävässä koulutuksessa yksikköhinnan korotus on kuitenkin 63 prosenttia ammatillisen peruskoulutuksen keskimääräisestä yksikköhinnasta. Sisäoppilaitokseen kuuluvan majoituksen ja ruokailun saaneiden opiskelijoiden osalta korotus on puolestaan 26 prosenttia.

Rahoituslain 25 §:n 4 momentin mukaan opetus- ja kulttuuriministeriö voi koulutuksen järjestäjälle määrätyn erityisen koulutustehtävän perusteella tai muusta erityisestä syystä korottaa yksikköhintaa. Koulutuksen järjestäjien yksikköhintaa on korotettu järjestämisluvassa määrätyn erityisen koulutustehtävän perusteella (vaikeavammaisten koulutus). Lisäksi erityisesti opiskelijamäärältään pienten koulutuksen järjestäjien ja laajalla alueella toimivien ruotsinkielisten koulutuksen järjestäjien yksikköhintaa on korotettu niiden taloudellisen tilanteen perusteella. Yksikköhinnan korotusperusteena voi myös olla poikkeuksellisen kallis koulutus (kaivosala) tai valtakunnallinen kehittämishanke. Ammatillisen koulutuksen järjestäjäkentän kokoaamista on järjestäjäfuusioiden alkuvaiheen kustannusten perusteella tuettu yksikköhinnan harkinnanvaraisilla korotuksilla. Vuonna 2014 harkinnanvaraisien korotusten osuus on

noin 0,7 prosenttia ammatillisen peruskoulutuksen yksikköhintarahoituksesta. Harkinnanvaraisista korotuksista sai 38 koulutuksen järjestäjää.

Ammatillisen peruskoulutuksen tulorahoitus

Rahoituslain 25 §:n 2 momentin mukaan ammatillisen peruskoulutuksen yksikköhintoja porrastetaan myös koulutuksen tuloksellisuuden perusteella. Tuloksellisuuteen perustuva porrastus määräytyy opiskelijoiden työllistymisen, jatko-opintoihin siirtymisen, koulutuksen keskeyttämisen ja opintojen suoritusajan (vaikuttavuusmittari) sekä henkilöstön kelpoisuuden ja kehittämistoimenpiteiden perusteella (henkilöstömittarit). Tuloksellisuuden perusteella määräytyvä osuus on enintään kolme prosenttia 25 §:n 1 momentissa tarkoitetuista valtakunnallisista kokonaiskustannuksista. Yksikköhinnan porrastamisesta toiminnan tuloksellisuuden perusteella sekä tuloksellisuuden arvioinnissa käytettävistä vaikuttavuus- ja henkilöstömittareista säädetään rahoitusasetuksen 5–7 §:ssä.

Rahoitusasetuksen 8 §:ssä säädetään tulotuloksin laskennan ulkopuolelle jäävistä koulutuksen järjestäjistä. Tulotuloksin laskennan ulkopuolelle jäävät ne ammatillisen peruskoulutuksen järjestäjät, joista tulotuloksin laskennan edellyttämää tietoa ei ole saatavissa tai joiden opiskelijamäärä on niin vähäinen, että tulotuloksin ei voida tilastollisesti luotettavalla tavalla laskea. Tulotuloksin ei myöskään lasketa koulutuksen järjestäjälle, jolle on ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 9 §:n nojalla määrätty erityinen koulutustehtävä järjestää erityisopetusta.

Oppisopimuskoulutuksena ammatillista perustutkintoa suorittavat ovat mukana oppilaitosmuotoisen ammatillisen peruskoulutuksen tulorahoituksen laskennassa. Vaikuttavuusmittarin (työllistyminen, jatko-opintoihin siirtyminen, koulutuksen keskeyttäminen ja opintojen suoritus aika) laskennassa perusjoukon pohja-aineiston muodostavat koulutuksen järjestäjän ammatillista perustutkintoa sekä opetussuunnitelma perusteisena että näyttötutkintoon valmistavassa koulutuksessa opiskelevat opiskelijat. Perusjoukkoon kuu-

luvat oppilaitosmuotoisessa koulutuksessa ja oppisopimuskoulutuksessa opiskelevat opiskelijat. Oppisopimuskoulutuksena järjestettävän ammatillisen peruskoulutuksen yksikköhinta on, kuten edellä on todettu, 63,13 prosenttia ammatillisen peruskoulutuksen keskimääräisestä yksikkö hinnasta. Sitä ei porrasteta tuloksellisuuden perusteella.

Oppisopimuskoulutuksena järjestettävän ammatillisen peruskoulutuksen rahoitus

Rahoituslain 25 §:n 6 momentin mukaan oppisopimuskoulutuksena järjestettävän ammatillisen peruskoulutuksen yksikköhinta on 63,13 prosenttia ammatillisen koulutuksen keskimääräisestä yksikkö hinnasta. Vuonna 2014 oppisopimuskoulutuksena järjestettävän ammatillisen peruskoulutuksen opiskelija-kohtainen yksikköhinta on 6 925,78 euroa ja yksityisillä koulutuksen järjestäjillä 7 030,91 euroa. Rahoitusasetuksen 4 §:n 7 momentin mukaan oppisopimuskoulutuksena järjestettävän ammatillisen peruskoulutuksen rahoitukseen sovelletaan erityisopetuksessa oppisopimuskoulutuksen yksikköhintaa korotettuna 50 prosentilla.

Lisäksi oppisopimuskoulutuksena järjestettävän ammatillisen perustutkinnon tutkinnon osan yksikköhinta on 63,13 prosenttia ammatillisen koulutuksen keskimääräisestä yksikkö hinnasta silloin, kun rahoituksen perusteena oleva oppisopimus tehdään alle 25-vuotiaalle vailla perusopetuksen oppimäärän suorittamisen jälkeistä tutkintoa olevalle.

Ammatilliseen perustutkintoon valmistavassa oppisopimuskoulutuksessa oppisopimusten järjestäjäkohtaista määrää ei kiintiöidä vaan koulutusta saa järjestää kysynnän mukaisesti.

Opiskelijamäärien laskennasta säädetään rahoitusasetuksen 21 §:ssä. Rahoitus myönnetään ja tarkistetaan mainittua toimenpidettä edeltävän tammikuun 20 päivän ja syyskuun 20 päivän opiskelijamäärien aritmeettisen keskiarvon perusteella.

Oppilaitosmuotoisen ammatillisen peruskoulutuksen järjestäjän rahoituksen määräytyminen

Ammatillisen peruskoulutuksen ohjausjärjestelmän keskeiset elementit ovat järjestämislupamenettelyyn perustuva säätelyjärjestelmä ja siihen kiinteästi liittyvä rahoitusjärjestelmä. Ammatillisessa peruskoulutuksessa koulutuksen järjestäjälle myönnettävä rahoitus määräytyy opiskelijaa kohden määrätyn koulutuksen järjestäjän yksikkö hinnan sekä koulutuksen järjestäjän opiskelijamäärän tulon perusteella. Järjestämisluvassa määritellään koulutuksen järjestäjän enimmäisopiskelijamäärä. Oppilaitosmuotoisen ammatillisen peruskoulutuksen osalta järjestämisluvassa määrätty enimmäisopiskelijamäärä on myös koulutuksen järjestäjien saaman ennakollisen ja lopullisen rahoituksen katto.

Ammatillisen peruskoulutuksen opiskelijamäärien laskennasta säädetään rahoituslain 48 §:ssä. Ammatillisessa peruskoulutuksessa varainhoitovuoden ennakollinen rahoitus lasketaan varainhoitovuotta edeltävän vuoden keskimääräisen opiskelijamäärän mukaan. Rahoituslain 50 §:n mukaan opetus- ja kulttuuriministeriö tarkistaa myönnetyn rahoituksen varainhoitovuoden painotetun opiskelijamäärän mukaiseksi varainhoitovuoden loppuun mennessä. Ammatillisen peruskoulutuksen varainhoitovuoden rahoitusta myönnetään kuitenkin enintään järjestämisluvan kokonaisopiskelijamäärän mukaisesti.

Järjestämisluvuissa määrättävien enimmäisopiskelijamäärien ja rahoituksen määräämistä varten tehtävän keskihintapäätöksen perusteella valtion talousarvioesityksen määräraharave voidaan laskea tarkasti ja varmistaa siten, että momentille varattu määräraha ei käytännössä voi enakoimattomasti ylittyä.

Opiskelijamäärien laskennasta säädetään tarkemmin rahoitusasetuksen 21 §:ssä. Rahoitus myönnetään ja tarkistetaan mainittua toimenpidettä edeltävän tammikuun 20 päivän ja syyskuun 20 päivän opiskelijamäärien painotetun keskiarvon perusteella. Opiskelijamäärään lasketaan ammatillisessa peruskoulutuksessa tutkintoa suorittavat opiskelijat, näyttötutkintona suoritettavaan ammatilliseen perustutkintoon valmistavaa koulutusta saavat opiskelijat, ammatillisesta peruskoulutuksesta annetussa laissa tarkoitettua valmistavaa ja valmentavaa koulutusta saavat

opiskelijat sekä kotitalousopetusta muuna kuin ammatillisena peruskoulutuksena saavat opiskelijat.

Rahoitusasetuksen 23 §:ssä säädetään opiskelijaksi lukemista koskevista rajoituksista. Säännöksen mukaan ammatillisessa koulutuksessa opiskelija voidaan lukea opiskelijaksi enintään niin kauan kuin opiskelu voisi päätoimisesti suoritettuna kestää. Ammatillisesta koulutuksesta annetun asetuksen 23 §:n mukaan opintojen päätoimisuudesta on voimassa, mitä opintotukilaissa (65/1994) ja sen nojalla säädetään. Opintotukilain 5 a §:n 3 momentin mukaan ammatilliset opinnot ovat päätoimisia, kun opintojen laajuus on keskimäärin vähintään kolme opintoviikkoa opiskelukuukautta kohti. Ammatillisen perustutkinnon laajuus on 120 opintoviikkoa, joten opintotukilain säännöksen perusteella ammatillisen perustutkinnon suorittamiseen johtavat päätoimiset opinnot voivat kestää enintään neljä vuotta.

Erityisopetuksen erityisen koulutustehtävän rahoituksen erityispiirteet ammatillisessa peruskoulutuksessa

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 20 §:n 2 momentin mukaan opetus- ja kulttuuriministeriö voi mainitun lain 9 §:n nojalla määrätä, että koulutuksen järjestäjän erityisenä koulutustehtävänä on huolehtia erityisopetuksen järjestämisestä, erityisopetuksen yhteydessä annettavasta valmentavasta ja kuntouttavasta opetuksesta ja ohjauksesta sekä opetukseen liittyvistä kehittämis-, ohjaus- ja tukitehtävistä. Ammatillisen peruskoulutuksen järjestäjistä kuusi on niin sanottuja erityisoppilaitoksia, jotka järjestävät järjestämislupansa puitteissa ainoastaan erityisopetuksen erityiseen koulutustehtävään perustuvaa koulutusta. Lisäksi kuudelle muulle koulutuksen järjestäjälle on myönnetty rajattu erityisopetuksen erityinen koulutustehtävä eli koulutuksen järjestämisluvassa on määritelty kokonaisopiskelijamäärään sisältyvä erityisopetuksen opiskelijamäärä, jonka puitteissa järjestetään erityisopetuksen erityiseen koulutustehtävään perustuvaa koulutusta. Vuonna 2013 erityisopetuksen erityistehtävän perusteella järjestettävään koulutukseen myön-

nettiin rahoitusta yhteensä 155 miljoonaa euroa.

Rahoituslain 25 §:n 3 momentin nojalla rahoitusasetuksen 9 §:ssä säädetään yksikköhinnan laskemisesta erityisopetuksen erityisen koulutustehtävän perusteella annettavassa koulutuksessa. Tällöin ei sovelleta rahoitusasetuksen säännöksiä maahanmuuttajille järjestettävän ammatilliseen peruskoulutukseen valmistavan koulutuksen eikä vammaisille opiskelijoille järjestettävän valmentavan ja kuntouttavan opetuksen yksikköhinnan porrastuksista eikä erityisopetuksen porrastusprosenttia. Erityisopetuksen erityisen koulutustehtävän perusteella järjestettävän koulutuksen osalta ei rahoitusasetuksen 8 §:n mukaan sovelleta myöskään tulosrahoitusta koskevia säännöksiä.

Rahoitusasetuksen 9 §:n 2 momentin mukaan erityisen koulutustehtävän perusteella järjestettävässä erityisopetuksessa korotetaan ammatillisen koulutuksen koulutusaloittain opiskelijaa kohden laskettuja yksikköhintoja euromäärällä, joka saadaan, kun mainitut koulutusaloitteiset yksikköhinnat kerrotaan luvulla 1,31. Asetuksen 9 §:n 3 momentin mukaan erityisoppilaitoksessa järjestettävän vammaisille opiskelijoille järjestettävän valmentavan ja kuntouttavan opetuksen ja ohjauksen sekä maahanmuuttajille järjestettävän ammatilliseen peruskoulutukseen valmistavan koulutuksen yksikköhinta on ammatillisen peruskoulutuksen keskimääräinen yksikköhinta kerrottuna luvulla 1,65. Asetuksen 9 §:n 4 momentissa puolestaan säädetään yksikköhintojen korottamisesta vaikeasti vammaisen opiskelijan osalta tai henkilökohtaisen koulunkäyntiavustajan käyttämisen perusteella. Yksikköhintoja korotetaan näissä tilanteissa euromäärällä, joka saadaan kertomalla ammatillisen peruskoulutuksen keskimääräinen yksikköhinta vaikeasti vammaisen opiskelijan osalta korotuskertoimella 1,12 ja henkilökohtaisen koulunkäyntiavustajan käyttämisen osalta korotuskertoimella 2,72.

Ammatillisen lisäkoulutuksen rahoituksen määräytyminen

Ammatillisen lisäkoulutuksen valtionrahoitusta myönnetään ammattitutkintojen ja eri-

koisammattitutkintojen ja niihin valmistavan koulutuksen sekä muun kuin näyttötutkintoon valmistavan ammatillisen lisäkoulutuksen toteuttamiseen. Lisäkoulutuksen valtion rahoitusta myönnetään myös ilman valmistavaa koulutusta, näyttötutkintoina suoritettavien ammatillisten perustutkintojen toteuttamiseen. Rahoituslain 10 §:n 1 momentin mukaan oppilaitosmuotoisen ammatillisen lisäkoulutuksen valtionosuusprosentti on omaehtoisessa koulutuksessa 85,60 prosenttia ja henkilöstökoulutuksessa 47,23 prosenttia.

Rahoituslain 5 §:n mukaan oppilaitosmuotoisessa ammatillisessa lisäkoulutuksessa rahoitus määräytyy koulutuksen järjestäjälle valtionrahoituksen laskemisen perusteeksi vahvistetun opiskelijatyövuosien määrän sekä opiskelijatyövuotta kohden määrätyn yksikköhinnan perusteella.

Rahoituslain 49 §:n mukaan opetus- ja kulttuuriministeriö vahvistaa vuosittain kunkin koulutuksen järjestäjän laskennallisen valtionrahoituksen perusteena käytettävän opiskelijatyövuosimäärän valtion talousarviossa määritellyn enimmäismäärän puitteissa.

Ammatillisen lisäkoulutuksen järjestämisluvuissa määritellään kullekin koulutuksen järjestäjälle opiskelijatyövuosien vuotuinen vähimmäismäärä. Vähimmäismäärällä on pyritty lisäämään koulutuksen järjestäjien toiminnan ennakoitavuutta. Varsinainen toiminnan ohjaus on toteutettu rahoituspäätöksillä.

Lisäkoulutuksen opiskelijatyövuosien määrät vahvistetaan siten, että pohjana ovat ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain 5 §:n 2 momentin mukaisessa järjestämisluvassa määrätty opiskelijatyövuosien määrät. Rahoituksen perusteena olevia opiskelijatyövuosia vahvistetaan vuosittain vähintään järjestämisluvan mukaiseen vähimmäismäärään saakka. Vuonna 2014 järjestämislupien mukainen opiskelijatyövuosien vähimmäismäärä on ollut yhteensä 12 883 opiskelijatyövuotta. Vahvistettavien opiskelijatyövuosien enimmäismäärä on rajoitettu valtion talousarviossa. Opiskelijatyövuosien vahvistamisen lähtökohtana on vakiintuneesti käytetty varainhoitovuotta edeltävän kahden vuoden toteutuneiden sekä perustietokyselyssä ilmoitettujen opiskelijatyövuosien mukaista keskiarvoa. Kahden vuoden keskiarvon käyttäminen

on hidastanut koulutuksen järjestäjän rahoituksessa tapahtuvia muutoksia. Suoritteiden vahvistamisen yhteydessä niiden kokonaismäärä on kuitenkin sovitettava valtiontalousarviossa käytettävissä olevaan rahamäärään.

Rahoituslain 10 §:n 1 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella säädetään valtionosuuden perusteena olevan opiskelijatyövuosien määräytymisestä. Rahoitusasetuksen 30 §:n mukaan yksi opiskelijatyövuosi on 190 vähintään seitsemän tunnin mittaista työpäivää opiskelijaa kohden.

Näyttötutkintoina ilman valmistavaa koulutusta suoritettavat perustutkinnot, ammattitutkinnot ja erikoisammattitutkinnot otetaan myös huomioon vahvistettaessa ammatillisen lisäkoulutuksen rahoituksen perusteena käytettävien opiskelijatyövuosien määrää. Sellainen näyttötutkinnon osa, joka suoritetaan osallistumatta tutkintoon valmistavaan koulutukseen vastaa rahoitusta määrättäessä kahdeksaa prosenttia täydestä opiskelijatyövuodesta.

Ammatillisen lisäkoulutuksen yksikköhinnat

Ammatillisen lisäkoulutuksen yksikköhintojen laskemisesta säädetään rahoituslain 27 §:ssä. Pykälän 1 momentin mukaan oppilaitosmuotoisen ammatillisen lisäkoulutuksen yksikköhinnat lasketaan rahoituslain 23 §:n 1 momentin mukaisen ammatillisen peruskoulutuksen keskimääräisen yksikköhinnan perusteella erikseen omaehtoiseen lisäkoulutukseen ja henkilöstökoulutukseen.

Ammatillisen lisäkoulutuksen yksikköhintoja porrastetaan eri hintaryhmiin kuuluvassa koulutuksessa ja erityisopetuksessa. Yksikköhintojen porrastamisesta säädetään rahoitusasetuksen 11 §:ssä. Pykälän 1 momentissa on määriteltä koulutusaloittain ja eräissä tilanteissa tutkinnoittain muodostetut hintaryhmät ja kullekin hintaryhmälle kerroin. Lisäksi säännöksessä on määritetty kerroin myös muulle kuin näyttötutkintoon valmistavalle koulutukselle. Hintaryhmät perustuvat koulutuksen järjestämiskustannuksissa oleviin ala- ja tutkinto-kohtaisiin eroihin.

Koulutusalakohdaiset yksikköhinnat saadaan, kun keskimääräinen yksikköhinta ker-

rotaan rahoitusasetuksessa säädetyllä kunkin koulutusalan hintaryhmäkertoimella.

Rahoitusasetuksen 11 §:n mukaan ammatillisen lisäkoulutuksen yksikköhintaa korotetaan niiden opiskelijoiden osalta, joilla annetaan erityisiä opetus- ja oppilashuoltopalveluita opiskelijan vamman, sairauden tai niiden rinnastettavan syyn vuoksi. Korotus on 50 prosenttia ammatillisen peruskoulutuksen keskimääräisestä yksikkö hinnasta.

Ammatillisen lisäkoulutuksen tulorahoitus

Rahoituslain 27 §:n 3 momentin mukaan ammatillisen lisäkoulutuksen yksikköhintoja porrastetaan myös tuloksellisuuden perusteella. Tuloksellisuuden osuus on enintään kolme prosenttia koulutuksen järjestäjien yksikköhintojen laskennassa käytettävien valtionosuuksien laskennallisesta perusteesta.

Tuloksellisuuteen perustuva valtionosuuden määrä määräytyy suoritettujen tutkintojen perusteella. Tulorahoituksen laskennassa otetaan huomioon lisäksi hintaryhmä ja hintaryhmittäinen tutkinnon suorittamisaste. Porrastus myönnetään niille ammatillisen lisäkoulutuksen järjestäjille, joiden järjestämän valmistavan koulutuksen perusteella tutkinnot on suoritettu.

Tulorahoitus lasketaan kullekin koulutuksen järjestäjälle vahvistettavaan yksikköhintaan sisältyvänä osana. Tulorahoitus perustuu kahden rahoituksen määräämistä edeltävän vuoden aikana suoritettujen ammatti- ja erikoisammattitutkintojen määrien keskiarvoon ja samana ajankohtana toteutuneiden opiskelijatyövuosien keskiarvoon. Tulorahoitus lasketaan koulutuksen järjestäjän laskennallisesta perusteesta.

Tulorahoituksen määräytymisestä ja järjestäjäkohtaisten tulorahoitusosuuksien enimmäismääristä säädetään tarkemmin rahoitusasetuksen 12 §:ssä.

Oppisopimuskoulutuksena järjestettävän ammatillisen lisäkoulutuksen rahoituksen määräytyminen

Rahoituslain 10 §:n 2 momentin mukaan koulutuksen järjestäjälle myönnetään rahoitusta oppisopimuskoulutuksena järjestettävän

amatillisen lisäkoulutuksen käyttökustannuksia varten euromäärä, joka saadaan, kun mainittua koulutusta saavien opiskelijoiden määrät kerrotaan mainittua koulutusta varten opiskelijaa kohden määrätyillä yksikkö hinnoilla.

Rahoituslain 27 §:n 2 momentin mukaan opetus- ja kulttuuriministeriö määrää vuosittain valtion talousarvion rajoissa oppisopimuskoulutuksena järjestettävän ammatillisen lisäkoulutuksen yksikkö hinnat. Yksikkö hinnat määrätään erikseen ammattitutkintoon ja erikoisammattitutkintoon valmistavaa koulutusta sekä muuta ammatillista lisäkoulutusta varten. Oppisopimuskoulutuksessa yksikkö hintoja ei porrasteta koulutusaloittain.

.. Erityisopetuksessa yksikköhinta määräytyy rahoitusasetuksen 13 §:n 5 momentissa säädetyn mukaisesti tulorahoituksen laskennallisen perusteen mukaista yksikkö hintaa 50 prosenttia korottamalla. Oppisopimuskoulutuksena järjestettävän ammatillisen lisäkoulutuksen yksikköhinta vuonna 2014 on ollut ammatti- ja erikoisammattitutkintoon valmistavassa koulutuksessa 3 268,70 euroa ja muussa lisäkoulutuksessa 2 360,73 euroa.

Ammatillisen lisäkoulutuksen järjestämisluvassa määrätään oppisopimusten vuotuinen vähimmäismäärä. Ammatillisessa lisäkoulutuksessa oppisopimusten enimmäismääristä päätetään vuosittain valtion talousarviossa ja järjestäjäkohtaisesti vuosittain ministeriön enimmäismääräpäätöksellä.

Opiskelijamäärien laskennasta säädetään rahoitusasetuksen 21 §:ssä. Rahoitus myönnetään ja tarkistetaan mainittua toimenpidettä edeltävän tammikuun 20 päivän ja syyskuun 20 päivän opiskelijamäärien keskiarvon perusteella. Oppisopimuskoulutuksena järjestettävässä ammatillisessa lisäkoulutuksessa rahoitus suoritetaan laskentapäivien keskiarvon mukaisesti, mutta kuitenkin enintään opetus- ja kulttuuriministeriön päätöksen mukaisten suoritettujen puiteissa.

Oppisopimuskoulutuksena järjestettävän ammatillisen lisäkoulutuksen tulorahoitus

Oppisopimuskoulutuksena järjestettävässä ammatillisessa lisäkoulutuksessa tuloksellisuuden perusteella määräytyvä osuus on

enintään kolme prosenttia valtionosuuden perusteena olevasta laskennallisesta osuudesta. Yksikköhintoja porrastetaan tuloksellisuuden perusteella erikseen tutkintotavoitteisessa ja muussa koulutuksessa. Koulutuksen järjestäjän tulosrahoituksen laskennassa käytetään kahden rahoituksen määrittämistä edeltäneen vuoden aikana toteutuneiden opiskelijamäärien keskiarvoa ja vastaavana ajankohtana suoritettujen ammatti- ja erikoisammattitutkintojen määrien keskiarvoa sekä koulutuksen järjestäjän vastaavalla tavalla tutkintojen määrää.

Ammatillisten erikoisoppilaitosten rahoitus

Rahoituslain 10 §:n 3 momentissa säädetään ammatillisen erikoisoppilaitoksen rahoituksen perusteista. Ammatillisten erikoisoppilaitosten rahoitusta myönnetään sellaisille koulutuksen järjestäjille, joilla on oikeus järjestää ammatillista lisäkoulutusta aikuiskoulutuslain 4 §:n 3 momentin mukaisesti pääasiassa koulutuksen järjestäjän tai sen jäsenyhteisön toiminnan harjoittamiseksi tarvittavaa ammatillista lisäkoulutusta järjestävässä ammatillisessa erikoisoppilaitoksessa.

Rahoituslain 10 §:n 3 momentin mukaan koulutuksen järjestäjälle myönnetään valtionosuutta ammatillisen erikoisoppilaitoksen käyttökustannuksia varten euromäärä, joka saadaan, kun koulutuksen järjestäjälle rahoituksen laskemisen perusteeksi vahvistettu opiskelijatyöpäivien määrä kerrotaan opiskelijatyöpäivää kohden määrättyllä yksikköhinnalla.

Opetus- ja kulttuuriministeriö vahvistaa seuraavan varainhoitovuoden rahoituksen perusteena käytettävien opiskelijatyöpäivien määrän vuosittain valtion talousarvion rajoissa. Opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämä opiskelijatyöpäivien lukumäärä perustuu vaikiintuneesti kahden varainhoitovuotta edeltävän vuoden tilastointipäivinä ilmoitettujen opiskelijatuntien perusteella. Koulutuksen järjestäjien ilmoittamat opiskelijatuntitiedot muunnetaan opiskelijatyöpäiviksi jakamalla tunnit 7:llä ja kahdesta vuodesta lasketaan keskiarvo. Valtion talousarviossa on erikseen määritelty Suomen Ilmailuopistolle vuosit-

tain myönnettävien opiskelijatyöpäivien enimmäislukumäärä.

Rahoituslain 27 §:n 4 momentin mukaan opetus- ja kulttuuriministeriö määrää vuosittain ammatillisten erikoisoppilaitosten opiskelijatyöpäiväkohtaisen yksikköhinnan. Yksikköhinta määrätään tarkistamalla edelliselle vuodelle määrättyä yksikköhintaa soveltamisvuoden arvioituun kustannustasoon.

Yksikköhinnat porrastetaan rahoitusasetuksen 14 §:n mukaan kertomalla yksikköhinta erikoisoppilaitoksittain rahoitusasetuksen 11 §:n 1 momentissa säädettyjen koulutusalojen mukaan muodostettujen hintaryhmien perusteella määrättyvällä luvulla. Rahoitusasetuksen 14 §:n 2 momentin mukaan ammatilliset erikoisoppilaitokset sijoitetaan yksikköhintojen laskemista varten edellä tarkoitettuihin koulutusaloittain muodostettuihin hintaryhmiin erikoisoppilaitoksen pääasiallisen koulutusalan perusteella. Hintaryhmiin sijoittelua tarkistetaan neljän vuoden välein.

Erikoisoppilaitosten rahoitusta ei kohdeneta erikseen tutkintoon johtavaan tai eitutkintoon johtavaan koulutukseen kuten muussa ammatillisessa lisäkoulutuksessa. Kaikkea saman koulutuksen järjestäjän koulutusta rahoitetaan koulutuksen sisällöstä riippumatta samansuuruisella yksikköhinnalla. Sen sijaan rahoituksessa huomioidaan erikseen etä- ja lähiopetuksen tunnit.

Rahoitusasetuksen 14 §:n 3 momentin mukaan etäopetuksena toteutetun koulutuksen yksikköhinta on koulutusaloittain muodostetusta hintaryhmästä riippumatta 50 prosenttia opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 27 §:n 4 momentissa tarkoitettua ammatillisille erikoisoppilaitoksille vahvistetusta opiskelijatyöpäiväkohtaisesta keskimääräisestä yksikkö hinnasta.

Etäopetuksena järjestetyn koulutuksen opiskelijatyöpäivien määrästä otetaan valtionosuuden laskennassa rahoitusasetuksen 14 §:n 4 momentin nojalla huomioon enintään 40 prosenttia erikoisoppilaitoksen muutoin kuin etäopetuksena toteuttamien opiskelijatyöpäivien määrästä. Edellytyksenä on lisäksi, että koulutus on ohjattua ja perustuu erikoisoppilaitoksen koulutussuunnitelmaan.

Ammatillisten erikoisoppilaitosten rahoitus ei ole kustannuksiin perustuvaa, eikä niiden

saamaa rahoitusta myöskään tarkisteta varainhoitovuoden päättyessä.

Opiskelijoilta kerättävät maksut ammatillisessa koulutuksessa

Ammatillisesta peruskoulutuksesta annetun lain 37 §:n 1 momentin mukaan ammatillisessa peruskoulutuksessa opetus on opiskelijalle maksutonta. Lain 27 §:n 4 momentin mukaan henkilö voidaan kuitenkin ottaa suorittamaan ammatillinen tutkinto tai sen osa yksityisopiskelijana ja tällöin opiskelijalta voidaan periä maksuja. Erityisestä syystä opetus- ja kulttuuriministeriö voi antaa luvan periä opiskelijoilta maksuja muissakin tapauksissa. Kyseistä säännöstä sovelletaan ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain 17 §:n 1 momentin nojalla myös kyseisessä laissa tarkoitettuna näyttötutkintona suoritettavaan ammatilliseen perustutkintoon valmistavaan koulutukseen.

Ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain 17 §:n 2 momentin mukaan ammattitutkintoon ja erikoisammattitutkintoon valmistavassa koulutuksessa sekä muussa lisäkoulutuksessa opiskelijalta voidaan periä kohtuullinen opiskelumaksu. Maksulla katetaan koulutuksen ja tutkinnon järjestämisestä aiheutuvia kustannuksia.

Arvonlisäveron huomioon ottaminen yksityisen koulutuksen järjestäjän yksikköhinnoissa

Rahoituslain 32 §:n 1 momentin mukaan lukion ja ammatillisen koulutuksen yksikköhintoja korotetaan yksityisen koulutuksen järjestäjän osalta siten, että korotus vastaa yksityisten koulutuksen järjestäjien maksamien arvonlisäverojen osuutta yksityiselle koulutuksen järjestäjälle aiheutuneista arvonlisäverottomista kustannuksista mainitussa koulutusmuodossa. Vuosina 2012- 2015 korotus on vuoden 2009 kustannustietojen perusteella ammatillisessa koulutuksessa 5,2 prosenttia ja lukiokoulutuksessa 3,71 prosenttia.

Pykälän 2 momentin säännös mahdollistaa ammattikorkeakoulujen ja ammatillisen koulutuksen järjestäjien ylläpitojärjestelyjen yhteydessä kunnille ja kuntayhtymille palautet-

tujen arvonlisäverojen takaisin maksamisesta aiheutuvan lisärasituksen kompensoinnin korottamalla yksityisen yhteisön tai säätiön yksikköhintaa. Yksikköhintaa voidaan korottaa hakemuksesta kunnan tai kuntayhtymän rahoituslain mukaiseen toimintaan yksityiselle yhteisölle tai säätiölle luovuttaman kiinteistön ja käyttöomaisuuden osalta siten, että korotus kerrottuna rahoituksen määräämisessä käytettävällä opiskelijamäärällä vastaa enintään edellä mainittuun tarkoitukseen tapahtuvien luovutusten johdosta suoritettavien arvonlisäverojen määrää. Säännös käsittää kiinteistön luovuttamisen myymällä tai luovuttamalla käyttöön. Säännöksen tarkoitus on tukea ammattikorkeakoulujen ja ammatillisen koulutuksen rakenteellista kehittämistä.

Korotuksia ei oteta huomioon vahvistetussa 23 §:n 1 momentin mukaisia keskimääriäisiä yksikköhintoja eikä määrättäessä yksikköhintoja mainitun pykälän 2 momentin mukaisesti. Pykälän 2 momentissa tarkoitettua korotusta ei huomioida kunnan rahoitusosuutta laskettaessa eikä 1 momentissa tarkoitettua prosenttia laskettaessa.

Rahoituksen laskeminen

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa tarkoitettuja käyttökustannuksia koskeissa asioissa valtioapuviranomaisena toimii opetus- ja kulttuuriministeriö. Opetus- ja kulttuuriministeriön toimeksiannosta Opetushallituksen Rahoitusyksikkö vastaa valtionosuusjärjestelmän tietojen keruusta ja laskentapalveluista. Laskennan tietojärjestelmä- ja raportointipalvelut ostetaan Tampereen yliopiston tietokonekeskukselta. Osa tiedonkeruusta ostetaan Tielastokeskukselta.

Kustannusten tarkistamisvuotena lukion, ammatillisen peruskoulutuksen ja taiteen perusopetuksen keskimääräisen yksikköhinnan päätösprosessissa Tampereen yliopiston tietokonekeskus ministeriön kanssa yhteistyössä on laskenut kerätyistä kustannustiedoista valtionosuusperusteen kustannusten summan, laskenut keskimääräiset yksikköhintakustannukset ja lisännyt indeksin sekä valtionosuustehtävien laadun ja laajuuden edellyttämät korotukset. Muina kuin kustannusten

tarkistamisvuosina edellisen vuoden yksikköhintaan lasketaan indeksin ja tehtävien laadun ja laajuuden aiheuttamat korotukset, sekä mahdolliset muut vuosikohtaiset muutokset, kuten mahdolliset leikkaukset. Keskihintalaskelmien perusteella ministeriö tekee esityksen valtioneuvoston asetukseksi keskimääräisten yksikköhintojen määrittämiseksi.

Tilastokeskus kerää kuntien ja kuntayhtymien lukiokoulutuksen kustannustiedot. Opetushallitus kerää ammatillisesta perus- ja lisäkoulutuksesta sekä oppisopimuskoulutuksesta sekä suorite- että kustannustiedot ja lukiokoulutuksessa kaikkien järjestäjien osalta opiskelijatiedot ja kustannustiedot yksityisten, valtion ja yliopistojen lukiokoulutuksen osalta.

Tampereen yliopiston tietokonekeskus laskee järjestäjäkohtaiset yksikköhinnat. Ministeriö päättää vuosittain yksikköhinnoista näiden laskelmien perusteella. Tampereen yliopiston tietokonekeskus laskee asukaskohtaisen kunnan omarahoitusosuuden. Tampereen yliopiston tietokonekeskus perustaa rahoitukseen liittyvät rekisterit ja laatii niitä koskevat raportit ja vie ne internet-palvelimelle. Edellä mainittujen laskelmien perusteella ministeriö päättää vuosittaisesta rahoituksesta.

Koulutuksen järjestäjäkohtaisen rahoituksen maksaminen

Rahoituslain 50 §:n mukaan opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää 6 §:ssä tarkoitettun kunnan valtionosuuden, 7 §:ssä tarkoitettun kuntayhtymän ja yksityisen järjestämän koulutuksen rahoituksen sekä 10 §:ssä tarkoitettun ammatillisen lisäkoulutuksen valtionosuuden hakemuksetta kunnalle tai muulle koulutuksen järjestäjälle. Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus maksaa rahoituksen käyttökustannuksiin koulutuksen järjestäjälle siten kuin kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 49 §:ssä säädetään.

2.2 Nykytilan arviointi

Lukiokoulutus

Kunnallisten koulutuksen järjestäjien saama korotus, kun opiskelijamäärä on alle 200 opiskelijaa, on turvannut koulutuksen saavutettavuutta. Samalla se on kuitenkin ehkäissyt koulutuksen järjestäjäverkon tarkoituksenmukaista kehittämistä tiheän kuntaverkon ja asukastiheyden alueilla, jossa lukiot ovat pieniä ja sijaitsevat maantieteellisesti lähellä. Lukiokoulutuksen järjestäjistä noin kolmasosa on sellaisia, joilla on alle 100 opiskelijaa. Alle 200 opiskelijan koulutuksen järjestäjiä on noin 60 prosenttia kaikista lukiokoulutuksen järjestäjistä. Tutkimuksen (VATT 135/2007) mukaan siirryttäessä 100 opiskelijan lukioista 200 opiskelijan lukioihin opiskelijakohtaiset kustannukset alenivat selvästi. Tämän jälkeen muutos hidastui ja yli 400 opiskelijan jälkeen opetuksen järjestäjän koolla oli enää vain pieni vaikutus kustannusten alenemiseen. Näin arvioiden optimaalinen kustannustehokkuus saavutettaisiin noin 400 opiskelijan jälkeen.

Lukiokoulutuksen rahoitus, ammatillisen koulutuksen rahoituksesta poiketen, ei sisällä investointien rahoitusta poistojen kautta ja lukiokoulutuksen järjestäjä saa rahoitusta vain ns. pieniin hankkeisiin, jotka ovat alle 400 000 euroa. Rahoitusjärjestelmä ei ole ylläpitäjäneutraali, sillä yksityisen koulutuksen järjestäjän yksikköhinta määräytyy järjestäjän sijaintikunnan perusteella.

Lukiokoulutuksen rahoitus on perustunut kahdesti vuodessa toteutettujen laskentapäivien opiskelijamääriin. Lukiokoulutus on kurssimuotoista ja opiskelija voi ajallisesti varioida opintojensa etenemistä Lukion opimäärää suorittava opiskelija on voitu laskea valtionosuuden piiriin enintään neljän vuoden ajan. Lukiokoulutuksen keskeyttäminen on ollut suhteellisen vähäistä, mutta opintoajat ovat pidentyneet 2000-luvulla. Opintoaikojen pidentyminen on lisännyt kustannuksia. Rahoitusperusteet eivät ole kannustaneet toiminnan tuloksellisuuteen, esimerkiksi opintojen läpäisyyn kolmessa vuodessa ja koulutuksen vaikuttavuuteen, esimerkiksi jatko-opintoihin hakeutumiseen. Ne eivät ole myöskään kannustaneet järjestäjäverkon tarkoituksenmukaista alueellista kehittämistä.

Ammatillinen peruskoulutus

Ammatillisen peruskoulutuksen voimassa olevassa rahoitusjärjestelmässä koulutukseen järjestäjän rahoitus perustuu opiskelijamäärään ja opiskelijakohtaiseen yksikköhintaan.

Ammatilliseen peruskoulutukseen sisältyvän tuloksellisuusrahoituksen osuus on kolme prosenttia kokonaisrahoituksesta. Kaikki koulutuksen järjestäjät eivät myöskään ole tuloksellisuusrahoituksen piirissä johtuen niiden pienestä opiskelijamäärästä. Nykyisessä rahoitusjärjestelmässä 97 prosenttia rahoituksesta myönnetään pelkästään opiskelijan läsnäolon perusteella suorituksista riippumatta. Nykyinen rahoitusjärjestelmä turvaa rahoituksen vakauden ja ennakoitavuuden, mutta ei ohjaa ja kannusta riittävän voimakkaasti toiminnan tehokkuuden ja vaikuttavuuden parantamiseen eikä aikaisemmin hankitun osaamisen tunnustamiseen siten, että tehollinen koulutusaika lyhenisi.

Ammatillisen koulutuksen tutkintorakenteen kehittämistä koskevat säädös- ja määräysmuutokset tulevat voimaan 1 päivänä elokuuta 2015. Uudistusten keskeisenä tavoitteena on vahvistaa ammatillisten tutkintojen osaamisperusteista määrittelyä ja tutkinnon osiin perustuvaa rakennetta, mikä tukee joustavien ja yksilöllisten opintopolkujen rakentamista ja edistää aikaisemmin hankitun osaamisen tunnistamista ja tunnustamista osaksi tutkintoa.

Ammatillisen peruskoulutuksen uudistetut opiskelijaksi ottamisen perusteet otettiin käyttöön syksyllä 2013. Opiskelijavalintauudistusten yhtenä tavoitteena on joustavien ja yksilöllisten opintopolkujen mahdollistaminen ja koulutuksen keskeyttämisen vähentäminen. Tavoitteena onkin kehittää joustavia siirtymiä, joiden avulla koulutuspaikan vaihtoa suunnittelevat opiskelijat voisivat siirtyä toiseen koulutukseen vapaille opiskelupaikoille myös kesken lukuvuoden osallistumatta uudelleen yhteishakuun.

Ammatillisen koulutuksen tutkintojärjestelmän kehittämisen yhteydessä pidettiin tärkeänä, että ammatilliseen perustutkintoon johtavaa koulutusta järjestettäessä mahdollistettaisiin tutkinnon suorittaminen vaihteittain tutkinnon osa kerrallaan. Pääsääntönä amma-

tillisessa peruskoulutuksessa on edelleen koko tutkinnon keskeytyksetön suorittaminen, mutta joissain tilanteissa tutkinnon suorittaminen osa kerrallaan voi olla opiskelijan elämäntilanteen vuoksi tarkoituksenmukainen ratkaisu. Mahdollisuus suorittaa tutkinto osa kerrallaan ylläpitää opiskelumotivaatiota ja ehkäisee opintojen lopullista keskeytymistä. Tutkintojärjestelmän kehittämistä koskevien hallituksen esityksen (12/2014 vp) mukaan tätä koskevat lainsäädäntömuutokset olisi tarkoitus valmistella rahoituslainsäädännön uudistamisen yhteydessä.

Myös rahoitusjärjestelmän tulisi osaltaan tukea tutkintorakenteen kehittämiseksi, opintoaikojen lyhentämiseksi, aikaisemmin hankitun osaamisen tunnistamiselle ja tunnustamiselle sekä joustavalle opiskelijavalinnalle asetettuja tavoitteita. Ammatillisen peruskoulutuksen järjestäjän rahoitus perustuu kaksi kertaa vuodessa suoritettavaan opiskelijamäärien laskentaan ja rahoitusta voidaan myöntää päätoimisten opintojen ajaksi eli ammatillisessa perustutkinnossa enintään neljälle vuodelle. Rahoitus ei näin ollen ota riittävästi huomioon eri aikana vuodesta alkavaa koulutusta ja opintoaikojen nykyistä suurempaa vaihtelua. Siten rahoitus ei edistä riittävästi opiskelijapaikkojen tehokasta ja joustavaa käyttöä. Järjestelmä ei myöskään riittävästi kannusta koulutuksen järjestäjiä opiskeluaikojen lyhentämiseen aikaisemmin hankitun osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen tai kesäaikana tarjottavien opintojen hyödyntämisen kautta.

Ammatillisen koulutuksen joustavuutta lisää myös mahdollisuus sisällyttää tutkintoon tutkinnon osia muista perustutkinnoista tai ammatti- ja erikoisammattitutkinnoista. Nykyinen rahoitusjärjestelmä ei kuitenkaan huomioi tätä ammatillisen koulutuksen menettelytapaa, vaan rahoitusta myönnetään aina ensisijaisesti suoritettavan tutkinnon koulutusalan perusteella.

Oppilaitosmuotoisen ammatillisen perustutkinnon suorittamiseen voidaan voimassa olevien säännösten mukaan myöntää rahoitusta enintään neljän vuoden ajaksi, mikä vastaa ammatillisesta peruskoulutuksesta annetussa laissa säädettyä opintojen enimmäis-suoritusaikaa. Ammatillisen perustutkinnon

laajuus on kuitenkin kolme vuotta ja ammatillisesta peruskoulutuksesta annetun lain mukaan koulutuksen järjestäjän tulisikin järjestää opinnot siten, että opiskelija voi suorittaa tutkinnon sen laajuutta vastaavassa ajassa. On tärkeää, että rahoitusjärjestelmä mahdollistaa koulutuksen rahoituksen koko opiskeluaikalle, mutta toisaalta rahoitusjärjestelmä ei nykyisellään osaltaan luo riittävästi kannustetta siihen, että mahdollisimman moni opiskelija voisi suorittaa opintonsa niiden laajuuden mukaisesti kolmessa vuodessa.

Ammatillinen lisäkoulutus

Ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annettussa lain tarkoituksena on antaa mahdollisuus ammattitaidon osoittamiseen sen hankkimistavasta riippumatta sekä edistää tutkintojen ja niiden osien suorittamista.

Ammatillinen lisäkoulutus, kuten myös näyttötutkintona suoritettava ammatillinen peruskoulutus tulee lain mukaan organisoida siten, että opiskeluaikat olisivat mahdollisimman lyhyitä, eikä pitkiä työstä poissaoloaikoja tarvittaisi. Lain mukaan valmistava koulutus ja tutkinnon suorittaminen tulee henkilökohtaistaa. Henkilökohtaistamisprosessin yhteydessä arvioidaan opiskelijan aiemmin opima ja laaditaan suunnitelma koulutustarpeesta, valmistavan koulutuksen määrästä ja luonteesta ja tutkintasuorituksista. Näyttötutkintojen keskeinen lähtökohta on, että tutkinnon suorittaja opiskelee ainoastaan ne tutkinnon perusteiden sisällöt, joita hän ei muuten osaa.

Nykyinen rahoitusmalli ei kaikilta osin tue toimintalaainsäädännön tavoitteita. Koulutuksen järjestäjälle maksettavan valtionosuuden perustana on opiskelijatyövuosi. Oppilaitosmuotoisen ammatillisen lisäkoulutuksen opiskelijatyövuosi on 190 työpäivää opiskelijaa kohden. Lisäksi ammatillisen lisäkoulutuksen yksikköhintoja porrastetaan tuloksellisuuden perusteella siten, että sen perusteella määräytyvä osuus on enintään kolme prosenttia ammatillisen lisäkoulutuksen järjestäjien yhteenlasketusta valtionosuuden perusteena olevasta laskennallisesta perusteesta. Tuloksellisuuden mittarina käytetään suoritettujen tutkintojen lukumäärää suhteessa

opiskelijatyövuosiin. Koulutuksen järjestäjän saama valtionosuus määräytyy pääosin opiskeluun käytetyn ajan, ei tuotosten perusteella. Nykyinen rahoitusjärjestelmä ei tue ammatillisen aikuiskoulutuksen tavoitteita osaamisen hankkimistavasta riippumattomasta tutkinnon tai sen osan suorittamisesta eikä riittävästi kannusta koulutuksen järjestäjää ohjaamaan tutkinnon suorittajaa valmistavan koulutuksen sijaan näyttötutkintoon heti kun se opiskelijan osaamisen kannalta on mahdollista.

Oppilaitosmuotoisen ammatillisen lisäkoulutuksen opiskelijatyövuosia porrastetaan alakohtaisesti. Opiskelijatyövuosien alakohtaiset hinnat muodostuvat kertomalla ammatillisen peruskoulutuksen keskimääräinen yksikköhinta alakohtaisella painokertoimella. Ammatillisen peruskoulutuksen yksikköhinnat muodostuvat yksikköhintojen perusteisiin oikeuttavista kustannuksista. Opetussuunnitelmaperusteisen ammatillisen peruskoulutuksen ja näyttötutkintoon valmistavan koulutuksen kustannusrakenne on osin erilainen. Näyttötutkinnoissa ja niihin valmistavassa koulutuksessa suuri osa kustannuksista syntyy henkilökohtaistamisprosessista ja ammatillisesta peruskoulutuksesta poikkeavista opetusjärjestelyistä. Koska ammatillisella lisäkoulutuksella ei ole ollut omaa, sille ominaiseen kustannusrakenteeseen perustuvaa, yksikköhintaa, eivät opiskelijatyövuosien hinnat ole kaikilta osin heijastaneet toiminnan kustannusrakennetta

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

3.1 Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on uudistaa hallituksen rakennepoliittisen ohjelman päätösten mukaisesti toisen asteen koulutuksen valtionosuusperusteita ja toteuttaa vuoteen 2017 kohdistuvat valtiontalouden säästöpäätöksistä johtuvat rahoitukseen kohdistuvat muutokset sekä lisätä rahoitusjärjestelmän ennakointivuotta, läpinäkyvyyttä ja selkeyttä. Hallituksen rakennepoliittisen ohjelman toimeenpanopäätöksen mukaisen rahoituksen kehittämiseksi rahoitusjärjestelmän uudistus kohdis-

tuu kauttaaltaan rahoituksen määräytymisperusteisiin.

Lukiokoulutuksen sekä ammatillisen perus- ja lisäkoulutuksen rahoitusjärjestelmän uudistamisen tavoitteena on tehostaa koulutusjärjestelmän toimintaa sekä vahvistaa järjestäjien edellytyksiä vastata nykyistä joustavammin opiskelijoiden, työelämän, muun yhteiskunnan sekä alueiden muuttuviin tarpeisiin laadukkaalla opetuksella ja koulutuksella. Eduskunnan vuosittain päättämä talousarvio asettaisi toiminnalle määrärahakaton. Rahoitusosuuksille ei olisi etukäteen asetettua hintaa, eikä rahoitus seuraisi suoraan toteutuneita kustannuksia. Rahoituksen lähtökohtana on turvata tarkoituksenmukainen ja riittävän ennakoitava rahoitus.

Lukiokoulutus

Vuodesta 2016 alkaen lukion erityistehtävän rahoitus puolitetään ja vuodesta 2017 alkaen lopetetaan valtionosuusrahoitus lukiokoulutuksen aineopintoihin ylioppilastutkinnon suorittaneilta, rajataan lukion sekä ammatillisen koulutuksen opiskelijasta koulutuksen järjestäjälle myönnettävä perusrahoitusosuus enintään kolmeen vuoteen. Rahoitusjärjestelmä on ylläpitäjäneutraali. Jatkossa valtionosuutta myönnettäisiin koulutuksen järjestäjille pääosin suorituksien ja vaikuttavuuden perusteella.

Uudistuksen tavoitteena on koulutuspoliittisten tavoitteiden mukaisesti uudistaa lukiokoulutuksen rahoitusta siten, että rahoitus turvaa ikäluokkien pienentyessä lukiokoulutuksen alueellisen saavutettavuuden, tukee lukioverkon rakenteellista kehittämistä ja koulutuksen tuloksellisuutta sekä kannustaa koulutuksen läpäisyyttä. Alueellisen saavutettavuuden osalta tavoitteena on turvata ja vahvistaa harvaan asuttujen ja pinta-alaltaan laajojen alueiden lukiokoulutuksen järjestämisedellytyksiä sekä turvata koulutuksen järjestäminen suomen ja ruotsin kielellä. Tiheän järjestäjäverkon ja asutuksen alueilla on tavoitteena tukea vahvojen koulutuksen järjestäjien muodostumista ja siten vahvistaa opetustarjonnan monipuolistamista.

Rahoitusjärjestelmä turvaa tarkoituksenmukaisen ja riittävän vakaan ja ennakoitavan

rahoituksen, kannustaa ja ohjaa koulutuksen järjestäjiä toiminnan vaikuttavuuden, laadun ja tehokkuuden parantamiseen ja mahdollistaa opiskelijoiden tarpeisiin vastaavien koulutuspolkujen rakentamisen (esimerkiksi lukion ja ammatillisen koulutuksen yhdistäminen eli niin sanotut kaksoistutkinnot). Rahoitusjärjestelmän tavoitteena on edelleen tunnistaa erilaiset koulutuksen järjestämismuotoihin liittyvät erityispiirteet ja mahdollistaa esimerkiksi iltalukioiden ja sisäoppilaitosten toiminta. Aikuisille tarkoitetun koulutuksen ominaispiirteet otettaisiin uudistuksessa huomioon. Rahoitusjärjestelmä tehostaa opiskelijoiden tutkinnon suorittamista ja kannustaa lukiokoulutuksen järjestäjiä tulokselliseen ja tehokkaaseen toimintaan sekä huolehtimaan entistä tehokkaammin opiskelijan opintojen suunnittelusta ja jatko-opintovalmiuksista.

Ammatillinen peruskoulutus ja ammatillisen lisäkoulutus

Ammatillisen koulutuksen rahoituksen lähtökohtana on turvata tarkoituksenmukainen ja riittävän ennakoitava rahoitus työelämän tarpeisiin vastaavan sekä tutkintotavoitteisen että tutkinnon osien suorittamiseen tähtäävän koulutuksen järjestämiseen eri aloilla. Uudistuksen tavoitteena onkin muodostaa rahoitusjärjestelmästä yhtenäinen kokonaisuus, jonka puitteissa voidaan ottaa huomioon ammatillisen koulutuksen eri järjestämis- ja suorittamismuotojen erityispiirteet.

3.2 Keskeiset ehdotukset

Rahoitusjärjestelmän yleiset periaatteet

Lukiokoulutuksen sekä ammatillisen perus- ja ammatillisen lisäkoulutuksen rahoitus määräytyisi jatkossa pääasiassa tutkintojen/tutkinnon osien, lukion oppimäärän sekä opintoprosessin laadun ja tehokkuuden perusteella. Rahoitusjärjestelmää uudistettaisiin siten, että maksetaan ensisijaisesti suorituksista ja tuloksista, ei opiskeluajasta.

Talousarvion mukainen kokonaisrahoitus ehdotetaan kaikissa koulutusmuodoissa jaettavaksi kolmeen erilliseen rahoitusosuuteen,

joita olisivat perusrahoitusosuus, suoritusrahoitusosuus ja vaikuttavuusrahoitusosuus. Näiden osuudet kokonaisrahoituksesta määriteltäisiin lainsäädännössä. Kunkin rahoitusosuuden perusteina huomioitaisiin erilaisia suoritteita, kuten opiskelijavuodet, tutkinnot ja tutkinnon osat, lukion oppimäärä, saavutettavuus, työllistyminen ja jatko-opintoihin siirtyminen ja opiskelijahyvinvointikysely ja opiskelijan antama työelämäpalaute sekä opintojen keskeyttämisen vähentäminen. Rahoitusosuuksien keskinäiset painoarvot sekä niissä huomioitavat suoritteet vaihtelisivat koulutusmuodoittain.

Koulutuksen järjestäjille kustakin rahoitusosuudesta myönnettävä rahoitus vastaisi koulutuksen järjestäjän toteuttamien suoritteiden suhteellista osuutta kaikkien koulutuksen järjestäjien suoritteista. Suoritteiden euromääräinen arvo määräytyisi ja vaihtelisi vuosittain sen perusteella, mikä on suoritteiden valtakunnallinen kokonaismäärä. Tämä menettely pitäisi suorituksista maksettavan rahoituksen valtion talousarviossa päätetyn määrärahan puitteissa.

Nykyisin rahoitus perustuu ammatillisen koulutuksen tulokellisuusrahoitusta (3 prosenttia) sekä ammatillisen lisäkoulutuksen ja erikoisoppilaitosten rahoitusta lukuun ottamatta varainhoitovuoden toteutuneisiin opiskelijamääriin ja suoritteisiin. Esityksessä ehdotetaan siirryttäväksi malliin, jossa varainhoitovuodelle myönnettävä rahoitus ei perustuisi varainhoitovuoden suoritteisiin, vaan varainhoitovuotta edeltävinä vuosina toteutuneisiin suoritteisiin. Tämä mahdollistaisi rahoituksen myöntämisen lopullisena talousarvioehdolla eikä ennakkollisesti myönnettyä rahoitusta tarvitsisi enää tarkistaa toteutuneiden suoritteiden perusteella.

Opiskelijamäärien käyttäminen rahoituksen perusteena korvattaisiin ottamalla käyttöön opiskelijavuoden käsite, jolla tarkoitettaisiin 365 kalenteripäivää, joiden aikana opiskelija tai tutkinnon suorittaja otetaan huomioon rahoituksen perusteena. Opiskelijavuoden käsite mahdollistaisi yhtenäisen suoritteen käyttöönoton lukiokoulutuksen sekä ammatillisen peruskoulutuksen ja ammatillisen lisäkoulutuksen rahoituksessa. Opiskelijavuosien laskenta ei olisi sidottu tiettyihin etukäteen mää-

riteltyihin laskentapäiviin, vaan opiskelijavuoden käsitteen kautta voitaisiin ottaa joustavasti huomioon opiskelijamäärien vaihtelu varainhoitovuoden aikana.

Rakennepoliittisen ohjelman linjausten mukaan lukion sekä ammatillisen peruskoulutuksen tutkintotavoitteisesta opiskelijasta koulutuksen järjestäjälle myönnettävä opiskeluaikaan perustuva perusrahoitusosuus rajataan enintään kolmeen vuoteen.

Rahoituksen määräytymisestä todellisen kustannuspohjan perusteella luovutaan ja toisen asteen koulutukseen kohdennettava valtion rahoituksen kokonaismäärä muutetaan talousarvioon perustuvaksi. Jatkossa talousarvioon otettavaa määrärahaa korotettaisiin vuosittain kustannustason muutosta vastaavasti indeksiin perustuen.

Lukiokoulutuksen, ammatillisen peruskoulutuksen ja ammatillisen lisäkoulutuksen rahoituksessa ehdotetaan otettavaksi käyttöön yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa käytössä olevaa mallia vastaavat rahoituksen laskentaperusteet, jossa rahoituksen perusteena huomioitaville suoritteille ei aseteta etukäteen kiinteää hintaa. Tämä malli soveltuu nykyistä kiinteää yksikköhintaa paremmin määrärahan talousarvioperusteisuuteen. Malli soveltuu myös rakennepoliittisen ohjelman tavoitteisiin, jonka mukaan jatkossa rahoituksen tulee perustua ensisijaisesti suorituksiin eikä opiskeluaikaan.

Lukiokoulutuksen rahoitusjärjestelmän keskeiset piirteet

Rahoituksen määräytymisestä todellisen kustannuspohjan perusteella luovutaan ja toisen asteen koulutukseen kohdennettava valtion rahoituksen kokonaismäärä muutetaan talousarvioon perustuvaksi.

Vuodesta 2017 alkaen lopetetaan valtionosuusrahoitus lukiokoulutuksen aineopintoihin ylioppilastutkinnon suorittaneilta, rajataan lukion opiskelijasta koulutuksen järjestäjälle myönnettävä perusrahoitus enintään kolmeen vuoteen. Rahoitusjärjestelmä on ylläpitäjäneutraali. Jatkossa valtionosuutta myönnettäisiin koulutuksen järjestäjille pääosin suorituksien ja vaikuttavuuden perusteella.

Lukiokoulutuksen järjestäjille myönnettäisiin perusrahoitusta, suoritusrahoitusta ja vaikuttavuusrahoitusta sekä lisäksi majoitusrahoitusta, harkinnanvaraista rahoitusta ja yksityisille koulutuksen järjestäjille arvonnalisäverokorvausta lukiolaissa tarkoitetun lukiokoulutuksen järjestämisestä aiheutuviin arvonnalisäveroihin. Koulutuksen järjestäjälle myönnettäisiin majoitusrahoitusta, jos lukio-koulutuksen järjestäjä järjestää sisäoppilaitostyyppistä koulutusta.

Lukiokoulutuksen järjestäjille voitaisiin myöntää harkinnanvaraista rahoitusta yhtäjaksoisesti enintään 3 vuoden ajaksi. Harkinnanvaraista rahoitusta voitaisiin myöntää rakenneuudistuksen tukemiseen ja toimeenpanoon sekä koulutuksen järjestäjän toimipisteverkon kehittämiseen ja tehostamiseen. Harkinnanvaraista rahoitusta voitaisiin myöntää koulutuksen järjestäjälle merkittävien koulutuspoliittisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Harkinnanvaraisen rahoituksen kokonaismäärä muodostuisi opetus- ja kulttuuriministeriön tekemien päätösten yhteisummasta, kuten nykyisinkin. Lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriö voisi myöntää koulutuksen järjestäjälle harkinnanvaraista rahoitusta erityisen koulutustehtävän perusteella. Erityiseen koulutustehtävään myönnettävään harkinnanvaraiseen rahoitukseen ei kuitenkaan sovellettaisi kolmen vuoden aikarajaa, jota sovellettaisiin muun harkinnanvaraisen rahoituksen osalta.

Rahoitus myönnettäisiin laskennallisista perusteista. Laskettaessa eri rahoitusosuuksia otettaisiin huomioon koulutuksen järjestäjän toiminnan laatu, vaikuttavuus ja tehokkuus. Rahoitusosuuksille ei olisi etukäteen asetettua hintaa, eikä rahoitus seuraisi suoraan toteutuneita kustannuksia. Kunkin rahoitusosuuden lopullinen hinta muodostuisi vastan jälkeen kun laskennassa olisi käytettävissä kaikkien rahoitukseen vaikuttavien määrittämiskriteerien edellyttämät tiedot.

Rahoitus kohdennettaisiin koulutuksen järjestäjille seuraavaa vuotta varten kunkin vuoden syksyllä tehtävällä rahoituspäätöksellä. Päätöksessä koulutuksen järjestäjät saisivat rahoituksen osin yhden vuoden ja osin kolmen vuoden toteumatietojen keskiarvon perusteella.

Ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmän keskeiset piirteet

Ammatillisen perus- ja lisäkoulutuksen rahoitusjärjestelmässä koulutuksen järjestäjälle myönnettävä rahoitus määräytyisi koulutuksen järjestämismuodoin (oppilaitosmuotoinen ammatillinen peruskoulutus, oppilaitosmuotoinen ammatillinen lisäkoulutus, oppisopimuskoulutuksena järjestettävä ammatillinen peruskoulutus ja oppisopimuskoulutuksena järjestettävä ammatillinen lisäkoulutus). Kunkin järjestämismuodon talousarviossa päätetty määräraha jakaantuisi rahoitusosuuksiin, joita ovat perusrahoitusosuus, suoritusrahoitusosuus ja vaikuttavuusrahoitusosuus sekä lisäksi oppilaitosmuotoisessa ammatillisessa peruskoulutuksessa erityisopetuksen rahoitukseen erityisessä koulutustehtävässä, majoitusrahoitukseen ja harkinnanvaraiseen rahoitukseen. Yksityisten koulutuksen järjestäjien arvonnalisäkorvaukseen varattaisiin erillinen määräraha. Kullekin rahoitusosuudelle määrättäisiin lainsäädännöllä painoarvo. Rahoitusosuuksien keskinäiset suhteet voisivat vaihdella järjestämismuodoin.

Perusrahoitusosuuden tarkoituksena olisi luoda ennakoitavaa perustaa koulutuksen järjestämiselle. Perusrahoitus myös osaltaan kannustaisi koko ikäluokan kouluttamiseen turvaamalla rahoitusta myös silloin kuin opiskelija ei eri syistä saisi suoritettua tutkinnon osia tai suorittaisi niitä keskimääräistä hitaammin.

Perusrahoitus määräytyisi laskennallisesti opiskelijavolyymien perusteella, kuten nykyinenkin rahoitus. Opiskelijavolyymia kuvaavana suoritteena käytettäisiin opiskelijavuotta kaikissa koulutuksen järjestämismuodoissa. Opiskelijavuosi korvaisi nykyisin oppilaitosmuotoisessa ammatillisessa peruskoulutuksessa sekä oppisopimuskoulutuksessa käytössä olevan kahteen laskentapäivään perustuvan opiskelijamäärän sekä ammatillisessa lisäkoulutuksessa käytettävän opiskelijatyövuoden. Opiskelijavuoden käyttöönotto selkeyttäisi rahoitusjärjestelmää, koska kaikissa koulutusmuodoissa ja koulutuksen järjestämismuodoissa rahoituksen perusteena

käytettäisiin yhtenäistä suoritetta. Opiskelija-vuosi soveltuisi yhtäältä pidempikestoiseen ammatilliseen peruskoulutukseen kuin lyhempään ammatilliseen lisäkoulutukseen.

Suoritusrahoitusosuuden määräytymisperusteena käytettäisiin suoritettuja tutkintoja sekä tutkintojen ja valmentavan koulutuksen osia. Suoritusrahoitusosuuden tarkoituksena olisi ohjata ja kannustaa koulutuksen järjestäjiä tehostamaan opintoprosessejaan ja huolehtimaan siitä, että opiskelijat saisivat suoritettua tutkintoja ja niiden osia koulutukselle asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Varainhoitovuoden rahoituksen perusteena olevan suoritemäärän määräytymisessä käytettäisiin kolmen vuoden keskiarvoa, mikä tasaisi vuotuista tutkintosuoritusten vaihtelua ja lisäisi rahoituksen vakautta ja ennakoitavuutta.

Ammatillisissa tutkintojärjestelmässä on tällä hetkellä 374 tutkintoa. Ammatillisissa tutkinnoissa on yhteensä arviolta 3500 erilaista osaa. Lisäksi tutkinnon osien laajuus ja osaamisen vaativuus vaihtelevat tutkinnon sisällä ja tutkintojen välillä. Jotta tutkinnon osia voitaisiin käyttää rahoituksen perusteena, kullekin tutkinnon osalle on muodostettava painoarvo, joka kuvaa kyseisen osan painoa suhteessa koko tutkintoon. Muutoin rahoitus määräytyisi samassa suhteessa kaikille tutkinnon osille riippumatta niiden laajuudesta ja vaativuudesta, mikä voisi ohjata koulutuksen järjestäjiä tarjoamaan sellaisia tutkinnon osia, joita voidaan tuottaa helposti ja nopeasti sen sijaan, että keskityttäisiin työmarkkinoiden tarvitseman osaamisen kannalta keskeisiin tutkinnon osiin.

Ammatillisissa perustutkinnoissa tutkinnon osien laajuudet voitaisiin määrittää ammatillisena peruskoulutuksena suoritettavien ammatillisten perustutkintojen osaamispisteiden perusteella.

Ammatillisissa lisäkoulutuksessa tutkinnon osien koulutuksen järjestäjälle tuottamaa erilaista kustannusvaikutusta tasataan asettamalla tutkinnon osille niiden laajuuteen ja kustannuksiin perustuva painokerroin.

Tutkintoihin ja tutkintojen osiin kohdennettavan rahoituksen prosenttiosuudet asetettaisiin siten, että ne ottaisivat huomioon ammatillisen perus- ja lisäkoulutuksen erilaiset tavoitteet ja erityispiirteet. Ammatillisissa pe-

rustutkinnossa tutkinnon painoarvon tulisi olla sellainen, että se kannustaisi koko tutkinnon suorittamiseen, mikä on ammatillisen peruskoulutuksen ensisijainen tavoite. Tutkinnon osien riittävän suurella rahoitusosuudella mahdollistetaan puolestaan joustavat koulutuspolut ja yksilölliset valinnat. Ammatillisessa lisäkoulutuksessa koulutuksen järjestäjän tutkinnosta muodostuma rahoitus muodostuisi peruskoulutusta painotetummin tutkinnon osista.

Perus- ja suoritusrahoituksen määrittämisessä otettaisiin huomioon alakohtaiset kustannuserot lukuun ottamatta oppisopimuskoulutusta sekä muut kustannuseroja aiheuttavat tekijät, kuten erityisopiskelijat ja vailla toisen asteen tutkintoa olevat opiskelijat. Huomioon otettavat kustannustekijät voisivat vaihdella koulutuksen järjestämismuodoittain sen mukaan, mitä on kunkin järjestämismuodon kannalta tarkoituksenmukaisinta ottaa huomioon.

Rahoituksen kokonaistason määräytyminen ei jatkossa perustuisi kustannuspohjaan, mutta alakohtaisten kustannuserojen määrittämisessä hyödynnettäisiin koulutuksen järjestäjiltä kerättyä kustannustietoa. Alakohtaisuuteen perustuvia kertoimia tarkistettaisiin tarvittaessa säännöllisin väliajoin toteutuneen kustannuskehityksen perusteella. Tavoitteena on pidemmällä aikavälillä kehittää ammatilliseen perus- ja lisäkoulutukseen yhtenäiset alakohtaiset kustannuskertoimet. Vaikuttavuusrahoitusosuudessa rahoitusta kohdennettaisiin koulutuksen järjestäjien toiminnan ja laadun vaikuttavuuden perusteella. Tavoitteena olisi kannustaa ja ohjata koulutuksen järjestäjiä kohdentamaan koulutusta niille aloille, joilla on työvoimatarvetta sekä huolehtimaan koulutuksen työelämävastaavuudesta ja laadusta. Vaikuttavuusrahoitus varmistaisi osaltaan myös sen, että suoritteisiin perustuva rahoitus ei ohjaisi koulutuksen järjestäjiä toimimaan epätarkoituksenmukaisesti, esimerkiksi suuntaamaan koulutustarjontaansa rahoituksen maksimoinnin mukaisesti työelämän osaamistarpeiden sijasta. Vaikuttavuusrahoitus ja suoriterahoitus muodostaisivat näin toisiaan tasapainottavan kokonaisuuden.

Vaikuttavuusrahoituksen osuus olisi nykyistä ammatillisen peruskoulutuksen ja lisäkoulutuksen tulorahoitusta suurempi. Oppilaitosmuotoisessa ammatillisessa peruskoulutuksessa vaikuttavuusrahoituksen määräytymisessä käytettäisiin perustana nykyisen tulorahoituksen vaikuttavuusmittaria, henkilöstön kehittämismittaria ja opettajien kelpoisuus -mittareita, joita kehitettäisiin tarpeen mukaan. Ammatillisessa lisäkoulutuksessa nykyinen tutkintoihin perustuva tuloksellisuusrahoitus sisältyisi jatkossa osaksi suoriin perustuvaa rahoitusta. Uutena vaikuttavuusrahoituksen perusteena otettaisiin sekä ammatillisessa perus- että lisäkoulutuksessa käyttöön opintojen keskeyttämisen vähentäminen, opiskelijahyvinvointikysely ja opiskelijan antama työelämäpalautte siinä vaiheessa, kun niitä koskeva palautemittaristo on kehitetty ja otettu käyttöön.

Rahoituksen määräytyminen oppilaitosmuotoisessa ammatillisessa peruskoulutuksessa

Oppilaitosmuotoisessa ammatillisessa peruskoulutuksessa perusrahoituksen osuus kokonaisrahoituksesta olisi 49 %, suoritusrahoituksen 45 % ja vaikuttavuusrahoituksen 6 %. Näihin osuuksiin edettäisiin siirtymäajan puitteissa siten, että alussa perusrahoituksen osuus olisi suurempi. Vuosittain asteittain kasvatettaisiin suoritus- ja vaikuttavuusrahoituksen osuuksia siten, että lopulliset prosentiosuudet olisivat käytössä varainhoitovuoden 2021 rahoituksessa. Usean vuoden siirtymäaika olisi tarpeen, jotta koulutuksen järjestäjät voisivat sopeuttaa toimintaansa uuden rahoitusjärjestelmän vaatimuksia vastaavaksi ja toisaalta ehdittäisiin luoda asianmukaiset tiedonkeruujärjestelmät rahoituksen perusteena olevien suoritettietojen keräämiseksi.

Perusrahoitusosuus perustuisi varainhoitovuotta edeltävää vuotta edeltävän vuoden opiskelijavuosien lukumäärään. Esimerkiksi varainhoitovuoden 2021 rahoituksen perusteena käytettäisiin näin ollen vuoden 2019 opiskelijamääriin perustuvia tietoja. Huomioiden opiskelijavuosien ylärajana olisi kuitenkin nykytilaa vastaavasti järjestämisluvan mukainen enimmäisopiskelijavuosimäärä ky-

seisenä varainhoitovuonna. Alakohtaiset kustannuserot otettaisiin huomioon koulutusala- tai tutkinto-kohtaisilla kertoimilla. Lisäksi rahoituksen perusteena huomioitaisiin erityisopetusta saaneet opiskelijat. Mikäli opiskelijalla ei ole aiempaa toisen asteen tutkintoa, hänet lasketaan opiskelijavuosiin enintään 3 vuoden ajalta. Aikaisemmin hankittu osaaminen tunnustetaan ja tunnustetaan osaksi tutkintoa, mikä lyhentää opiskeluun käytettävää aikaa. Mikäli opiskelijalla on jo aiempi toisen asteen tutkinto, maksimi opiskelijavuosimäärä on 2 vuotta.

Suorituksiin perustuva rahoitus perustuisi suoritettuihin ammatillisiin perustutkintoihin ja niiden ammatillisiin tutkinnon osiin sekä ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavassa koulutuksessa suoritettuihin valmentavan koulutuksen osiin. Alakohtaiset kustannuserot otettaisiin huomioon koulutusala- tai tutkinto-kohtaisilla kertoimilla perusrahoitusosuutta vastaavasti.

Tutkinnon ja koulutuksen osien painoarvo määräytyisi lisäksi niiden osaamispistelaajuuden perusteella. Ammatillisten tutkintojen osien painoarvo olisi sama ammatillisena peruskoulutuksena ja näyttötutkintona suoritettavissa ammatillisissa perustutkinnoissa, vaikka näyttötutkintona suoritettavissa perustutkinnoissa tutkinnon osien laajuutta ei olekaan määritetty osaamispisteinä.

Aikaisemmin hankittu osaaminen tunnustetaan ja tunnustetaan osaksi tutkintoa, mikä lyhentää opiskeluun käytettävää aikaa. Suoritettujen tutkintojen ja tutkinnon osien painoarvo olisi korkeampi sellaisten opiskelijoiden kohdalla, jotka eivät ole suorittaneet aikaisemmin toisen asteen tutkintoa ja joilla todennäköisesti ei ole yhtä paljon sellaista aikaisemmin hankittua osaamista, joka voitaisiin tunnustaa ja tunnustaa osaksi suoritettavaa tutkintoa.

Ammatillisen peruskoulutuksena suoritettavan ammatillisen perustutkinnon laajuus on 180 osaamispistettä. Tutkinto muodostuu 135 osaamispisteen laajuisista ammatillisista tutkinnon osista, 35 osaamispisteen laajuisista yhteisistä tutkinnon osista ja 10 osaamispisteen laajuisista vapaasti valittavista tutkinnon osista. Vapaasti valittaviin tutkinnon osiin voi sisältyä myös ammatillisia tutkinnon

osia, jotka tulevat huomioiduiksi suoritteina suoritusrahoitusosuudesta. Yhteisiin tutkimuksen osiin kuuluvat tutkimuksen osat tulisivat välillisesti huomioiduiksi suoritusrahoitusosuuden perusteena ilman toisen asteen koulutusta olevien painokertoimessa. Jos opiskelija on jo aiemmin suorittanut toisen asteen tutkimuksen, hänellä tyypillisesti on tällöin sellaista aikaisemmin hankittua osaamista, jonka tunnistamisella ja tunnustamisella yhteisten tutkimuksen osien osaamisvaatimukset tulisivat täytetyksi kokonaan tai osittain. Sen sijaan vailla toisen asteen tutkintoa olevalla opiskelijalla tunnustettavaa osaamista ei yleensä ole samalla tavoin kuin tutkimuksen jo suorittaneella. On perusteltua, että suoritettujen ammatillisten tutkimuksen osien painoarvo olisi korkeampi vailla toisen asteen tutkintoa olevien opiskelijoiden kohdalla, jotta varmistetaan riittävä rahoitus myös yhteisten tutkimuksen osien järjestämiseen.

Ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavan koulutuksen osia ei painotettaisi sen perusteella, onko opiskelija jo aiemmin suorittanut toisen asteen tutkimuksen. Valmentavan koulutuksen opiskelijaksi voidaan vain perustellusta syystä ottaa tutkimuksen jo suorittanut hakija, joten valmentavassa koulutuksessa tällaisten opiskelijoiden määrä on vähäinen. Lisäksi valmentavan koulutuksen luonteesta vuoksi aikaisemmin suoritettu tutkinto ei yleensä lähtökohtaisesti lyhennä opiskeluun käytettävää aikaa. Valmentavassa koulutuksessa opiskelija valitsee suoritettavakseen sellaisia koulutuksen osia, joiden osaamistavoitteiden mukaista osaamista hän haluaa vahvistaa, joten aikaisimmin hankitun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen on varsin harvinaista.

Ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavassa koulutuksessa ei suoritusrahoituksen perusteena huomioitaisi sitä, onko opiskelija suorittanut koko valmentavan koulutuksen. Koulutuksen ensisijaisena tavoitteena ei ole koko valmentavan koulutuksen suorittaminen, vaan opiskelijan siirtyminen tutkintotavoitteeseen koulutukseen, joten koko koulutuksen suorittamista ei ole perusteltua huomioida suoritusrahoituksen perusteena.

Ehdotuksen mukaan erityisopetuksesta aiheutuvat kustannukset huomioitaisiin perus-

rahoitusosuudessa sekä suoritusrahoitusosuuden osalta suoritetuissa tutkimuksissa. Erityisopetuksen huomioiminen perusrahoituksessa olisi perusteltua, koska erityisopetusta saava opiskelija ei välttämättä pysty suoriutumaan opinnoistaan samassa ajassa kuin muut opiskelijat. Erityisopetuksen huomioiminen perusrahoituksen lisäksi kuitenkin myös suoritusrahoitusosuudessa olisi tarpeen, jotta kannustettaisiin koulutuksen järjestäjiä erityisopetuksen avulla mahdollistamaan myös erityisopiskelijoille tutkimuksen suorittaminen.

Ammatillisessa peruskoulutuksessa vaikuttavuuteen perustuva rahoitus määrittyisi nykyisen tulusrahoituksen vaikuttavuusmittarin, henkilöstön kehittämismittarin ja opettajien kelpoisuus -mittarin perusteella. Lisäksi vuonna 2017 otettaisiin käyttöön opiskelija-palautteeseen perustuva mittari, josta saatavia tietoja käytettäisiin rahoituksen perusteena ensimmäisen kerran vuonna 2019. Opiskelijan antamaan työelämäpalautteeseen perustuva mittari otettaisiin käyttöön vuonna 2019 ja siitä saatavia tietoja käytettäisiin rahoituksen perusteena ensimmäisen kerran vuonna 2021. Uudessa rahoitusjärjestelmässä tulusrahoituksen piirissä olisivat kaikki koulutuksen järjestäjät, kun nykyisessä järjestelmässä vain 4/5 koulutuksen järjestäjistä saa tulosrahaa.

Rahoituksen ajallinen rajaaminen oppilaitosmuotoisessa ammatillisessa peruskoulutuksessa

Rakennepoliittisen ohjelman kirjaus, jonka mukaan ammatillisen koulutuksen tutkintotavoitteisesta opiskelijasta koulutuksen järjestäjälle myönnettävä valtionosuusrahoitus rajataan enintään kolmeen vuoteen, toteutettaisiin siten, että opiskelija voitaisiin lukea perusrahoituksen perusteeksi enintään kolmen vuoden ajan. Opiskelijan tutkinto- ja tutkimuksen osasuoritukset voitaisiin kuitenkin lukea suoritusrahoituksen perusteeksi myös kolmen vuoden jälkeen.

Kolmen vuoden aikaraja ei koskisi ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavaa koulutusta. Kolmen vuoden aikaraja olisi sidottu opiskelijan kulloiseenkin opiskelupaik-

kaan. Jos opiskelija keskeyttäisi opintonsa ja aloittaisi uudet opinnot, aiemmin hankittu osaaminen tunnustettaisiin ja opiskelu-aika määräytyisi sen mukaan. Mikäli aiempaa osaamista ei ole yhtään, kolmen vuoden aikarajan laskeminen aloitettaisiin uudelleen uusien opintojen aloittamisesta lukien.

Ehdotuksen mukaan toisen asteen tutkinnon jo suorittanut opiskelija voitaisiin lukea perusrahoituksen perusteeksi enintään kahden vuoden ajan. Vastaavasti suoritukset voitaisiin kuitenkin lukea suoritusrahoituksen perusteeksi tätä pidemmältä ajalta. Rajauksella kannustettaisiin aikaisemmin hankitun osaamisen täysimääräiseen tunnistamiseen ja tunnustamiseen sekä opiskeluun käytettävän ajan lyhentämiseen.

Poissa olevaksi opiskelijaksi ilmoittautuminen

Lukiolakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös opiskelijan oikeudesta ilmoittautua poissa olevaksi opiskelijaksi. Opiskelija voisi ilmoittautua poissaolevaksi ja opiskelijalla voisi muuttaa ilmoitustaan poissaoloaikaan. Tutkinnon suorittamisaikaan ei laskettaisiin enintään neljän kuukauden pituista poissaoloa, jonka ajaksi opiskelija on ilmoittautunut poissaolevaksi.

Ammatillisesta peruskoulutuksesta annetun lain 31 §:n mukaan opiskelijan tulee suorittaa opintonsa enintään yhtä vuotta opintojen laajuudeksi määriteltäviksi aikaa pidemmässä ajassa, jollei opiskelijalle perustellusta syystä myönnetä suoritusajan pidennystä. Opintojen suoritusajaa koskevat säännökset eivät kuitenkaan riittävän joustavasti mahdollista työn ja koulutuksen vuorottelua ja sitä tahtotilaa, että eräissä tilanteissa opiskelija voisi suorittaa tutkinnon osa kerrallaan. Säännöksissä ei ole myöskään määriteltä sitä, onko opiskelijalla oikeus palata suorittamaan opintonsa loppuun niiden keskeytymisen jälkeen. Säännöksissä ei ole myöskään tarkemmin määriteltä, minkälaiset syyt katsotaan perustelluiksi syiksi suoritusajan pidentämiseen. Myös ehdotus rahoituksen rajaamisesta kolmeen tai kahteen vuoteen edellyttäisi tarkempia säännöksiä siitä, miten rahoituksen

perusteena huomioitavat kolme vuotta määritellään.

Ammatillisesta peruskoulutuksesta annetun lakiin ehdotetaankin lisättäväksi säännös opiskelijan oikeudesta ilmoittautua pois- sa olevaksi opiskelijaksi. Poissaolevaksi ilmoittautuminen ehdotetaan sidottavaksi lukukauden keston, koska ei ole tarkoituksenmukaista, että opiskelija ilmoittautuisi poissa olevaksi opiskelijaksi lyhyiksi ajanjaksoiksi. Poissa olevaksi ilmoittautumisen on tarkoitus lisätä yksilöllistä joustavuutta tutkinnon suorittamisessa. Ammatillisessa peruskoulutuksessa pääsääntönä olisi kuitenkin edelleen tutkinnon suorittaminen ilman välivuolia, ellei välivuolien pitämiseksi ole hyväksyttävää perustetta. Hyväksyttäväksi perusteeksi katsottaisiin yliopistolain ja ammattikorkeakoululain tavoin varusmiespalveluksen suorittaminen sekä äitiys- ja vanhempain vapaat.

Poissaoloaikaan opiskelijaa ei voi ilmoittaa rahoitukseen oikeuttavaksi. Opiskelijavuosiin laskettaisiin vain läsnäoloaika.

Erityisopetuksen erityisen koulutustehtävän rahoitus ammatillisessa peruskoulutuksessa

Ehdotuksen mukaan ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 20 §:n 2 momentissa tarkoitettujen erityisopetuksen erityisen koulutustehtävän saaneiden koulutuksen järjestäjien rahoitus ei perustuisi perus-, suoritus- ja vaikuttavuusrahoitusosuuksiin. Erityisopetuksen erityisen koulutustehtävän perusteella järjestettävä koulutus on suunnattu vaikeimmin vammaisille opiskelijoille.

Erityisopetuksen erityisen koulutustehtävän rahoitus perustuisi valtioneuvoston asetuksella säädettävään perushintaan, jota porrastettaisiin koulutusaloittain kustannuskerroinilla. Rahoituksessa huomioitaisiin nykytilaa vastaavasti myös opiskelijan vaikeavammaisuus sekä koulunkäyntiavustajan käyttämisen tarve. Erityisopetuksen erityisen koulutustehtävän erillisrahoituksen puitteissa rahoitettaisiin tutkintotavoitteista koulutusta, ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavaa koulutusta sekä työhön ja itsenäiseen elämään valmentavaa koulutusta.

Rahoituksen määräytyminen oppilaitosmuotoisessa ammatillisessa lisäkoulutuksessa

Oppilaitosmuotoisessa ammatillisessa lisäkoulutuksessa perusrahoituksen osuus kokonaisrahoituksesta olisi 35 %, suoritusrahoituksen 61 % ja vaikuttavuusrahoituksen 4 %. Ensimmäisinä vuosina perusrahoitusosuuden suhteellinen osuus olisi lopullista suurempi, ja vaikuttavuusrahoitusosuus otettaisiin käyttöön vasta 2020. Vuosittain asteittain kasvatettaisiin suoritus- ja vaikuttavuusrahoituksen osuuksia siten, että lopulliset prosenttiosuudet olisivat käytössä varainhoitovuoden 2020 rahoituksessa. Siirtymäaika antaisi koulutuksen järjestäjille aikaa sopeuttaa toimintaansa uuden rahoitusjärjestelmän vaatimuksia vastaavaksi.

Perusrahoitusosuus perustuisi varainhoitovuotta edeltävää vuotta edeltävien kolmen vuoden toteutuneiden valtionosuusrahoitteisten opiskelijavuosien lukumäärän keskiarvoon. Kolmen vuoden keskiarvon käyttäminen tasaisi vuosittaisia eroja opiskelijavuosien määrässä. Alakohtaiset kustannuserot otettaisiin huomioon koulutusala- tai tutkinto-kohtaisilla kertoimilla. Lisäksi rahoituksen perusteena huomioitaisiin erityisopetusta saaneiden opiskelijoiden opiskelijavuosien määrä sekä vailla perusasteen jälkeistä tutkintoa olevien opiskelijoiden opiskelijavuosien määrä. Vailla perusasteen jälkeistä tutkintoa olevien kertoimissa otetaan huomioon koulutuspoliittiset tavoitteet kohderyhmän tavoittamiseksi ja koulutuksen järjestäjille niin sanotusta hakevasta ja tukevasta toiminnasta aiheutuvat kustannukset.

Erityisopetuksen huomioiminen kompensoi ylimääräisiä kustannuksia niiden opiskelijoiden osalta, joille annetaan erityisiä opetus- tai oppilashuoltopalveluja opiskelijan vamman, sairauden tai niihin rinnastettavan syyn vuoksi. Erityisopetusta saava opiskelija ei myöskään välttämättä pysty suoriutumaan opinnoistaan samassa ajassa kuin muut opiskelijat.

Edellä kuvatussa pääsäännöstä poiketen opetus- ja kulttuuriministeriö voisi perustellusta syystä kohdentaa suoritteita laskennallisista perusteista poiketen tai rajoittaa laskennan perusteena käytettävien suoritteiden kou-

lutuksenjärjestäjäkohtaista määrää. Ministeriön tulee vahvistaessaan suoritteet turvata ammatillisen lisäkoulutuksen rahoituksen jakautuminen alueellisesti tasapuolisesti koulutustarpeen mukaan.

Suorituksiin perustuva rahoitus perustuisi suoritettuihin ammatti- ja erikoisammattitutkintoihin ja mainittujen tutkintojen tutkinonosiin Alakohtaiset kustannuserot otettaisiin huomioon koulutusala- tai tutkinto-kohtaisilla kertoimilla. Lisäksi rahoituksen perusteena huomioitaisiin erityisopetusta saaneet opiskelijat sekä vailla perusasteen jälkeistä tutkintoa olevat. Erityisopetuksen huomioiminen suoritusrahoitusosuudessa olisi perusteltua, jotta kannustettaisiin koulutuksen järjestäjiä erityisopetuksen avulla mahdollistamaan myös erityisopiskelijoille koko tutkinnon tai tutkinnon osan suorittaminen.

Tutkintojen ja tutkinnonosien painoarvo määräytyisi niiden laajuuden ja koulutuksen järjestäjälle aiheutuvien kustannusten perusteella määräytyvällä painokertoimilla, joita olisi kolme erilaista.

Ammatillisessa lisäkoulutuksessa vaikuttavuuteen perustuva rahoitus määrittyisi opiskelijahyvinvointikyselyn ja opiskelijan antaman työelämäpalautteen perusteella. Lisäksi vaikuttavuusrahoituksessa huomioitaisiin se, kuinka suuri osa koulutuksen aloittaneista opiskelijoista saa suoritettua tutkinnon. Vaikuttavuusrahoitusosuus otettaisiin käyttöön kuitenkin vasta kun mainittuja seikkoja koskeva tiedonkeruu ja asiaa koskeva mittaristo olisi otettu käyttöön. Ennen vaikuttavuusrahoitusosion käyttöönottoa suoritusrahoitusosuus olisi vaikuttavuusrahoitusosion verran suurempi. Ensimmäisen kerran vaikuttavuusrahoitusosio olisi opiskelijapalautteen osalta käytössä määrättäessä rahoitusta varainhoitovuodelle 2020.

Rahoituksen määräytyminen oppisopimus-koulutuksessa

Myös oppisopimuskoulutuksessa rahoitus määräytyisi perusrahoitusosuuden, suoritusrahoitusosuuden ja vaikuttavuusrahoitusosuuden perusteella.

Rahoitus määräytyisi samoin periaattein kuin oppilaitosmuotoisessa ammatillisessa lisäkoulutuksessa, mutta oppisopimuskoulutuksen rahoituksessa ei olisi käytössä ala- tai tutkintokohtaisia kertoimia. Oppisopimuskoulutuksena järjestettävässä ammatillisessa lisäkoulutuksessa rahoitusosuuksien suuruus vastaisi oppilaitosmuotoisen ammatillisen lisäkoulutuksen rahoitusosuuksien suuruutta, mutta oppisopimuskoulutuksena järjestettävässä ammatillisessa peruskoulutuksessa perusrahoitus osuus olisi 49 prosenttia, suoritusrahoitusosuus 47 prosenttia ja vaikuttavuusrahoitusosuus 4 prosenttia. Erityisopetuksen palveluja saavien opiskelijoiden määrää painotettaisiin vastaavalla tavalla kuin oppilaitosmuotoisen lisäkoulutuksen rahoituksessa. Vailla perusasteen jälkeistä tutkintoa olevien opiskelijoiden määrää painotettaisiin suoritusrahoituksessa sekä tutkinnoissa että tutkinnon osissa sekä oppisopimuskoulutuksena järjestettävässä lisäkoulutuksessa myös perusrahoitusosuudessa. Myös oppisopimuskoulutuksessa opetus- ja kulttuuriministeriö voisi rahoituspäätöksen yhteydessä perustellusta syystä kohdentaa perusrahoitusosuuden suoritteita laskennallisista perusteista poiketen. Ministeriön tulisi suoritteita vahvistaessaan turvata oppisopimuskoulutuksen rahoituksen jakautuminen alueellisesti tasapuolisesti koulutustarpeen mukaan.

Tiedonkeruu ja siirtymäajat

Koulutuksen järjestäjille ja Opetushallitukselle tulee varata riittävä siirtymäaika uuden rahoitusjärjestelmän edellyttämän tiedonkeruun järjestämiseksi. Opiskelijavuosien määränä käytettäisiin varainhoitovuotta edeltävää vuotta edeltävän vuoden tietoja. Ammatillisessa lisäkoulutuksessa ja oppisopimuskoulutuksessa opiskelijavuodet määräytyvät varainhoitovuotta edeltänyttä vuotta edeltäneen kolmen kalenterivuoden aikana toteutuneiden opiskelijavuosien keskiarvon perusteella. Näin ollen varainhoitovuonna 2017 käytettäisiin lähtökohtaisesti tietoja vuoden 2015 opiskelijavuosista ja varainhoitovuonna tietoja vuoden 2016 opiskelijavuosista. Ehdotuksen mukaan vuosien 2015 ja 2016 suoritteina

käytettäisiin kuitenkin Opetushallituksen perustietokyselyn mukaisiin laskentapäiviin perustuvia painotettuja opiskelijamääriä ja opiskelijatyövuosia, jotka laskennallisesti muutettaisiin opiskelijavuosiksi, koska toimiva opiskelijavuosien tiedonkeruujärjestelmä on mahdollista ottaa käyttöön vasta vuonna 2017. Vuodesta 2017 lukien opiskelijavuosien määrät saataisiin koulutuksen järjestäjien opintohallinnon tietojärjestelmistä, joista ne siirrettäisiin Opetushallituksen Oppijan verkkopalvelukokonaisuuteen hyödyntäen koulutuksen järjestäjän opintohallintotietojärjestelmään merkittyjä opiskelijoiden aloitus-, keskeyttämis-, poissaolo- ja valmistuspäivämääriä.

Tutkinnon ja tutkinnon osien lukumääränä käytettäisiin varainhoitovuotta edeltävää vuotta edeltävän kolmen vuoden tietoja. Esimerkiksi vuonna 2017 käytettäisiin vuosien 2013–2015 tietoja. Suoritetuista tutkintoja koskevat tiedot ovat lukiokoulutuksen ja opetussuunnitelmaperusteisten ammatillisten perustutkintojen osalta saatavissa Tilastokeskuksen aineistosta ja näyttötutkintojen osalta puolestaan Opetushallituksen kustannustiedonkeruusta. Näitä tietoja voitaisiin käyttää rahoituksen perusteena jo vuodesta 2017 lähtien. Vuodesta 2017 alkaen tutkintotiedot kerättäisiin ammatillisen perustutkinnon osalta Opetushallituksen todennetun osaamisen rekisteriin koulutuksen järjestäjän opintohallintotietojärjestelmästä. Näyttötutkintojen osalta tiedot kerättäisiin AITU-tietokantaan vuodesta 2015 lähtien.

Opetussuunnitelmaperusteisten ammatillisten perustutkintojen tutkinnon osista ei tällä hetkellä ole saatavissa tietoja, joita voitaisiin käyttää rahoituksen perusteena. Tiedot tutkinnon osista on tarkoitus kerätä Opetushallituksen todennetun osaamisen rekisteriin koulutuksen järjestäjän opintohallintotietojärjestelmästä. Tiedot suoritetuista tutkinnon osista kerättäisiin ensimmäisen kerran vuodelta 2017, jolloin niitä voitaisiin käyttää rahoituksen perusteena varainhoitovuonna 2019. Varainhoituvuosien 2017 ja 2018 rahoituksen perusteena käytettäisiin suoritusrahoitusosuudessa ainoastaan tutkintoja oppilaitosmuotoisessa ammatillisessa peruskoulutuksessa.

Näyttötutkintojen osalta tiedot tutkinnoista ja niiden osista on tarkoitus tuottaa koulutuksen järjestäjien opintohallinnon tietojärjestelmistä ensin Opetushallituksen ylläpitämään AITU-tietokantaan, josta ne hyväksyttyjen tutkintojen ja tutkinnon osien osalta siirretään valtiosuosuslaskentaan.

Koulutuksen järjestäjät ja tutkinnon järjestäjät toimittavat tiedot AITU-tietokantaan. Ammatillisessa perus- ja lisäkoulutuksessa opiskelijavuosia ja tutkintoja painotettaisiin lisäksi erityisopiskelijoiden perusteella. Nykyisin kerätään tiedot erityisopiskelijoiden määristä, mutta suoritettujen tutkintojen osalta ei ole saatavissa tietoa siitä, mitkä tutkinnot ovat erityisopiskelijoiden suorittamia. Erityisopiskelijoita koskeva tiedonkeruu varainhoitovuosien 2017 ja 2018 rahoituksen perusteena olisi tarkoitus toteuttaa opiskelijavuosien tiedonkeruuta vastaavasti eli käyttämällä erityisopiskelijoiden määrään perustuvina tietoina Opetushallituksen perustietokyselyn mukaisia tietoja. Tiedonkeruussa tulisi kuitenkin vuodesta 2017 lähtien pystyä selvittämään, onko tutkinto erityisopiskelijan suorittama. Tiedot erityisopiskelijoista ja heidän suorittamistaan tutkinnoista vuodesta 2017 alkaen toimitettaisiin koontitietona tietosuoja huomioon ottaen koulutuksen järjestäjän opintohallinnon tietojärjestelmästä Opetushallituksen Oppijan verkkopalveluun.

Ammatillisessa koulutuksessa huomioitaisiin vailla perusasteen jälkeistä tutkintoa olevat opiskelijat painottamalla suoritettuja tutkintoja ja tutkinnon osia, lisäksi ammatillisessa lisäkoulutuksessa painotettaisiin opiskelijavuosia. Vuosien 2013-2016 osalta käytettäisiin Tilastokeskuksen aineistoa, josta muodostettaisiin laskennallisesti ilman perusasteen jälkeistä tutkintoa olevien prosenttiosuudet. Vuodesta 2017 alkaen tieto saataisiin koulutuksen järjestäjän opintohallinnon tietojärjestelmästä Opetushallituksen Oppijan verkkopalveluun ja todennetun osaamisen rekisteriin.

Oppilaitosmuotoisen ammatillisen koulutuksen työllistymisen ja jatko-opintojen tiedot kerää Tilastokeskus, kuten nykyisinkin ja henkilöstömittarien osalta tiedonkeruu sisällytetään osaksi Oppijan verkkopalvelukoko-

naisuutta, kuitenkin vielä vuosina 2015-2016 käytetään nykyistä tiedonkeruuta.

Opiskelijahyvinvointikyselyn ja opiskelijan antaman työelämäpalautteen tietojärjestelmäsovellus kytketään osaksi Oppijan verkkopalvelukokonaisuutta vuodesta 2017 lähtien. Ammatillisessa lisäkoulutuksessa tiedonkeruussa käytetään Aipal -tietojärjestelmää.

Ylioppilastutkintolautakunnan tiedonkeruuta lukion koko oppimäärän suorittamisesta muutetaan siten, että tiedonkeruu palvelee myös rahoitusjärjestelmää.

Syrjäisyysluvut saadaan valtiovarainministeriön Tilastokeskukselta tilaamasta aineistosta.

Vieraskielisten opiskelijoiden määrä saadaan Tilastokeskuksen aineistosta.

Lukion aineopintojen kurssien määrä saadaan vuosina 2015 ja 2016 nykyisestä tiedonkeruusta ja vuodesta 2017 alkaen tiedot on tarkoitus kerätä opintohallinnon tietojärjestelmästä Opetushallituksen Oppijan verkkopalveluun.

Tiedot vailla toisen asteen tutkintoa olevista ja heidän suorittamistaan tutkinnoista vuodesta 2017 alkaen toimitettaisiin koulutuksen järjestäjän opintohallinnon tietojärjestelmästä Opetushallituksen Oppijan verkkopalveluun, todennetun osaamisen rekisteriin ja AITU -tietokantaan.

Jatko-opintoihin sijoittumisen luvut saadaan Tilastokeskukselta ja ulkomaille sijoituneiden osalta koulutuksen järjestäjän tiedonkeruusta.

Päällekkäisestä tiedonkeruusta Tilastokeskuksen kanssa pyritään luopumaan viiden vuoden kuluessa uuden rahoitusjärjestelmän käyttöönotosta. Jatkossa pyritään siihen, että Tilastokeskus saa Opetushallituksen keräämän tilastotiedon käyttöönsä sovituilta osin.

Koulutuksen järjestäjien toimittamien tietojen ja rahoitustietojen raportointi pyritään keskittämään Vipunen -palveluun.

Kaikki rahoitukseen liittyvät kerättävät tiedot, jotka siirretään suoraan koulutuksen järjestäjien opintohallintojärjestelmistä, kootaan yhteen varainhoitovuotta edeltävän vuoden alussa ja koulutuksen järjestäjällä on maaliskuun loppuun aikaa tehdä korjauksia mahdollisten virheiden osalta.

4 Esityksen vaikutukset

4.1 Taloudelliset vaikutukset

Valtiontaloudelliset vaikutukset

Rahoituksen määräytymisestä todellisen kustannuspohjan perusteella luovutaan ja toisen asteen koulutukseen kohdennettava valtion rahoituksen kokonaismäärä muutetaan talousarvioon perustuvaksi. Jatkossa talousarvioon otettavaa määrärahaa korotettaisiin kustannustason muutosta vastaavasti indeksiin perustuen. Tämä nostaisi myös vuosittain oppisopimuksena toteutetun ammatillisen lisäkoulutuksen rahoitusmäärää, joka ei ole ollut sidottu nykyiseen arvioituun kustannustason määrän nousuun.

Ehdotettu rahoitusmalli ohjaa koulutuksen järjestäjiä tehostamaan toimintaansa. Rahoitusjärjestelmän sisältämät opiskeluaikojen rajaukset ja osaamisen tunnustamisen ja henkilökohtaistamisen tehostamisen arvioidut vaikutukset opintoaikojen lyhenemiseen huomioidaan perusrahoituksen opiskelijavuosimäärissä vuodesta 2017 alkaen.

Vuonna 2016 lukiokoulutuksen erityisen koulutustehtävän rahoitus puolitetaan, joka vähentää kokonaisrahoitusta noin 6 miljoonaa euroa, josta valtionosuutta 1,5 miljoonaa euroa.

Vuoden 2017 rahoituksen määrä muodostuu vuoden 2016 talousarvion määrärahasta (sisältäen kuntarahoitusosuuden muussa kuin ammatillisessa lisäkoulutuksessa), jota korotetaan indeksillä ja josta vähennetään vuoden 2017 tasolla yhteensä noin 247 miljoonaa euroa, josta valtionosuuden vähennys on noin 93 miljoonaa euroa ja kuntarahoitusosuuden vähennys noin 154 miljoonaa euroa. Säästön kohdistuksen johdosta kuntarahoitusosuus alenee lukiokoulutuksessa ja ammatillisessa peruskoulutuksessa.

Rahoituksen vähennys vuonna 2017 muodostuu perusrahoituksen enimmäisajan rajaamisesta 3 vuoteen lukiokoulutuksessa ja ammatillisessa peruskoulutuksessa (arvio noin 56 miljoonaa euroa) koulutusprosessien ja osaamisen tunnustamisen tehostamisesta saatavasta opintoaikojen lyhenemisestä (arvio noin 78 miljoonaa euroa), henkilökoh-

taistamisen tehostamisesta saatavasta opintoaikojen lyhenemisestä (arvio noin 9 miljoonaa euroa), lukion aineopintojen kohderyhmän rajaamisesta ja erityisen koulutustehtävän rahoituksen puolittamisesta (arvio noin 2 miljoonaa euroa), muun kuin tutkintoon johtavan koulutuksen rahoituksesta luopumisesta sisältäen erikoisoppilaitosten siirtymisen osaksi ammatillista lisäkoulutusta (arvio noin 33 miljoonaa euroa).

Esitys mahdollistaa valtion ja kuntien toisen asteen koulutukseen osoitettavien menojen nykyistä paremman ennakoitavuuden ja hillitsee koulutukseen osoitettavien julkisten menojen kasvua. Toisen asteen koulutuksen rahoituksessa luovuttaisiin kustannuspohjasta ja siihen kytketystä keskimääräiseen yksikköhintaan perustuvasta rahoitusmallista ja siirryttäisiin malliin, jossa rahoitus perustuisi talousarviossa kuhunkin toimintaan osoitettuun määrärahaan, jota korotettaisiin vuosittain indeksillä.

Nykyisin oppisopimuksena toteutettavaan ammatillisen peruskoulutukseen saa valtiinosuutta siinä laajuudessa kuin oppisopimuskoulutusta on järjestetty. Oppisopimuskoulutuksena toteutettavaa ammatillista peruskoulutusta ei ole koulutuksen järjestämissä määrällisesti säädelty. Tämä on käytännössä tarkoittanut sitä, että valtion talousarviossa oppisopimuskoulutuksena toteutettavaan ammatilliseen peruskoulutukseen osoitettu määräraha on muuttunut toteutettujen oppisopimuskoulutusten määrän mukaan. Vastaisuudessa valtion talousarviossa osoitettaisiin toimintaan määräraha, joka ei automaattisesti muuttuisi toiminnan laajuuden muuttuessa.

Edellä todettu tuo vakautta myös kuntatalouden ennakoitavuuteen, kun kokonaisrahoituksen määrä on ennakoitavammalla tasolla.

Todennetun osaamisen rekisterin luomisesta ja ylläpidosta tulee lisäkustannuksia Opetushallitukselle samoin kuin kustannustiedonkeruun rakentamisesta osaksi Oppijan verkkopalvelukokonaisuutta. Todennetun osaamisen rekisterin kehittämisen ja ylläpidon rahoitukseen osallistuvat xx, xx ja xx. Tietojärjestelmien kehittämisen ja muutosten arvioidut kustannukset vuosina 2015-2018 ovat x euroa ja ylläpitokulut x euroa. Raport-

toinnissa voidaan hyödyntää Vipunen – raportointityökalua. Vipuseen kehittämisen arvioidaan edellyttävän rahoitusta.

Aikuiskoulutuksen palautejärjestelmän kehittämisestä ja ylläpidosta tulee lisäkustannuksia Opetushallitukselle. Lisäkustannukset eivät kuitenkaan ole merkittäviä ja ne voidaan kattaa nykyisen valtion talousarvion määrärahan puitteissa.

Kunnallistaloudelliset vaikutukset

Rakennepoliittisen ohjelman säästön kohdistuksen johdosta kuntarahoitusosuus alenee lukiokoulutuksessa ja ammatillisessa peruskoulutuksessa. 29 päivänä marraskuuta 2013 rakennepoliittisen ohjelman päätöksen liitteen ja kehyspäättöksen 2015-2018 mukaisesti suurin osa rahoituksen vähennyksestä kohdistetaan kuntarahoitusosuuden vähentämiseen osana kuntien tehtävien ja velvoitteiden vähentämistä. Ratkaisut pohjautuivat talouspoliittisen ministerivaliokunnan ammattikorkeakoulujen rahoitusosuuslinjaukseen 28.11.2013, jossa sovittiin erillISRatkaisusta tekemisestä rakennepoliittiseen ohjelmaan liittyvissä rahoitusosuuksissa. Näin ollen asukaskohtainen kuntien omarahoitusosuus toisen asteen koulutuksesta vähenee kaikilla Suomen kunnilla. Talousarvioperusteisuuteen siirtyminen tuo vakautta myös kuntatalouden ennakoitavuuteen. Kuntien asukaskohtainen maksuosuus ei nouse suoraan suhteessa toteutuneeseen kustannusten nousuun.

Vaikutukset koulutuksen järjestäjien saamaan rahoitukseen

Ehdotetulla rahoitusmallilla on vaikutuksia rahoituksen jakautumiseen toisen asteen koulutuksen järjestäjien välillä. Malli pohjautuu tuloksellisuuteen, jolloin kunkin rahoituskriteerin mukaisella suoriutumisella on osaltaan vaikutus toisen asteen koulutuksen järjestäjän saaman kokonaisrahoituksen määrään.

Koulutuksen järjestäjäkohtaisia muutoksia pienennetään ottamalla lakiin siirtymäsäännös, jonka mukaan perusrahoituksen osuus on aluksi suuri ja pienennetään asteittain. Tarkoituksena on kohdistaa rahoitusjärjestelmän uudistamisesta aiheutuvia koulutuk-

sen järjestäjäkohtaisen rahoituksen muutoksia usealle vuodelle. Säännöksen tarkoituksena ei kuitenkaan ole turvata säästöistä johdettavia koulutuksen järjestäjäkohtaisia rahoituksen muutoksia, jotka ovat mittavia. Vastaisuudessa koulutuksen järjestäjät saisivat rahoituksensa siirtymäajan jälkeen suurimmalta osin aikaansaatuihin suoritteisiin ja niiden vaikuttavuuteen perustuen. Rahoitusperusteen muuttaminen suorituksia ja vaikuttavuutta korostavaksi jakaa käytettävissä olevia resursseja koulutuksen järjestäjien kesken uudella tavalla. Uusien rahoituksen määräytymisperusteiden myötä rahoitusta kohdentuisi nykyistä suhteellisesti enemmän koulutuksen järjestäjille, joilla koulutuksen läpäisy on tehokasta ja koulutus tuloksellisuusindikaattoreiden perusteella vaikuttavaa. Rahoitusuudistus nostaisi niiden koulutuksen järjestäjien rahoitusta, joiden toiminnassa korostuu tutkinnon osien ja tutkintojen suorittaminen ja koulutuksen vaikuttavuus suhteessa opiskelijamäärään. Koelaskelmien mukaan kooltaan suurien koulutuksen järjestäjien nykyisen rahoituksen ja uusien rahoitusperusteiden mukaisen rahoituksen suhteelliset muutokset ovat keskimäärin pienempiä kuin pienempien koulutuksen järjestäjien suhteellisesti suuremmat vaihtelut. Suurilla ja monialaisilla koulutuksen järjestäjillä eri koulutusalojen erot esimerkiksi tutkinnon suorittamisessa tasaantuvat kun taas pienemmillä ja yksialaisilla järjestäjillä muutokset ovat suurempia riippuen muun muassa koulutusalasta, jolla koulutusta tarjotaan.

Valtioneuvoston 3.4.2014 antaman julkisen talouden suunnitelman vuosille 2015-2018 mukaan toisen asteen koulutuksen rahoitusjärjestelmän lisäksi uudistetaan toisen asteen koulutuksen järjestäjäverkko. Uudistus tarkoittaa käytännössä sitä, että samaan aikaan kun laki lukiolaissa, ammatillisesta peruskoulutuksesta annetussa laissa ja ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa tarkoitettun koulutuksen rahoituksesta tulisi voimaan, myös koulutuksen järjestäjä rakenne on uudistettu. Kaikkien lukion, ammatillisen peruskoulutuksen ja ammatillisen lisäkoulutuksen järjestämisluvien voimassaolo päättyisi 31.12.2016. Uudet järjestämisluvut uudella järjestäjäverkkorakenteella tulisivat

voimaan 1.1.2017. Koulutuksen järjestäjä-
rakenteen uudistamisen myötä koulutuksen jär-
jestäjäverkko muotoutuu monilta osin uudel-
la tavalla, eikä rahoituksen kohdentumisen
arviointi niin ollen ole mahdollista nykyisen
järjestäjä-
rakenteen perustalta. Rahoitusjärjes-
telmän muuttamisen keskeinen tavoite on oh-
jata koulutuksen järjestäjiä nykyistä tuloksel-
lisempaan ja tehokkaampaan toimintaan.
Koulutuksen järjestäjien saaman rahoituksen
arviointi menneen toiminnan perusteella ei
kaikilta osin anna oikeaa kuvaa rahoituksen
tulevasta jakautumisesta, koska muutokset
koulutuksen järjestäjän toiminnassa vaikutta-
vat niiden saamaan rahoitukseen.

4.2 Vaikutukset viranomaisten toimin- taan

Toteutuessaan esityksestä seuraa muutok-
sia valtionosuusjärjestelmästä huolehtivien
toimijoiden tehtäviin. Merkittävimmät muu-
tokset liittyvät siihen, että vastaisuudessa ei
ole tarvetta laskea vuosittaisia lukion ja am-
matillisen koulutuksen keskimääräisiä yksik-
köhintoja eikä niitä säädetä valtioneuvoston
asetuksella. Vastaavasti ei myöskään lasketa
eikä vahvisteta lukiolaissa tarkoitetun koulu-
tuksen tai ammatillisen perus- ja lisäkoulu-
tuksen järjestäjille yksikköhintoja. Varain-
hoitovuodelle ei tehdä enää kaikkia koulu-
tuksen järjestäjiä koskevia ennakollisia ja lo-
pullisia rahoituspäätöksiä, eikä rahoitusta oi-
kaista vuosittain ennakollisesta lopulliseksi
näiden perusteella. Koulutuksen järjestäjien
tekemät rahoitusoikaisupyynnöt ja niistä joh-
tuvat päätökset vähenevät rahoitusjärjestel-
män mekanismien yksinkertaistuessa. Vuos-
sittaista kustannustenjaon tarkistusta ei enää
tehdä. Rahoituksen määräytymiseen liittyvä
laskentaprosessi yksinkertaistuu. Mainittujen
laskelmien sijaan rahoitus lasketaan ja vah-
vistetaan vuosittain koulutuksen järjestäjille
esityksen 3. luvussa tarkoitettujen perusteiden
mukaisesti. Rahoituksen määräytymisen
perusteeksi tarvittava tiedonkeruu toteutetaan
sähköisiä järjestelmiä hyväksikäyttäen, jotka
rakennetaan Opetushallitukseen osaksi Oppi-
jan verkkopalvelukokonaisuutta. Kustannus-
tiedonkeruu jatkuu supistetussa muodossa
koulutusalojen kustannuskehityksen seuraa-

misen ja koulutuspoliittisen merkittävyyden
takia, vaikka tietoja ei suoraan enää käytetä
rahoituksen laskemiseksi ja tiedonkeruu sis-
ällytetään Oppijan verkkopalvelukokonai-
suuteen. Voidaan arvioida, että uudistus vä-
hentää jonkin verran rahoitusjärjestelmään
liittyvää virkatyötä ja muuntaa tietojärjestel-
miin liittyvää virkatyötä eri muotoon kuin ai-
emmin.

Toteutuessaan esityksestä seuraa muutok-
sia valtionosuusjärjestelmästä huolehtivien
toimijoiden tehtäviin. Merkittävimmät muu-
tokset liittyvät siihen, että vastaisuudessa ei
ole tarvetta laskea lukion ja ammatillisen
koulutuksen keskimääräisiä yksikköhintoja
eikä niistä säädetä valtioneuvoston asetuk-
sella. Vastaavasti ei myöskään lasketa eikä vah-
visteta lukiolaissa tarkoitetun koulutuksen tai
amatillisen perus- ja lisäkoulutuksen järjes-
täjille yksikköhintoja. Mainittujen laskelmien
sijaan vuosittain rahoitus lasketaan ja vahvis-
tetaan koulutuksen järjestäjille esityksen 3.
luvussa tarkoitettujen perusteiden mukaisesti.

Rahoitusuudistus muuttaa rahoituksen pe-
rusteena käytettävää tietoperustaa ja kerättä-
viä tietosisältöjä. Rahoituksen määräytymi-
sen perusteeksi tarvittava tiedonkeruu toteu-
tetaan sähköisiä järjestelmiä hyväksikäyttäen
ja tiedonkeruu tapahtuisi pääosin Opetushal-
lituksessa ja osin Tilastokeskuksessa. Säh-
köiseen tiedonkeruuseen siirtyminen vähen-
tää myös manuaalisia työvaiheita. Tiedon ke-
ruusta vastaisi edelleen Opetushallitus.

Nykyistä kustannustiedonkeruuta voidaan
supistaa ja se rakennettaisiin sähköisiä järjes-
telmiä hyödyntäen vähemmän manuaalista
työtä vaativaksi, joka helpottaa myös Ope-
tushallituksen työtä. Uusien Opintopolkuun
ja todennetun osaamisen rekisteriin perustu-
vien järjestelmien käyttöönoton jälkeen työ-
määrän arvioidaan vähenevän. Tietoa pysty-
tään siirtämään tietojärjestelmien välillä, eikä
erillisiä tiedonkeruita tarvita. Tällöin Ope-
tushallituksen ja Tilastokeskuksen päällekkä-
inen tiedonkeruu poistuu.

Nykyinen laskentapäiviin perustuva tie-
donkeruu voidaan lakkauttaa, kun jatkossa
tiedot saataisiin suoraan koulutuksen järjestä-
jien opiskelijatietohallintojärjestelmistä. Tä-
mä helpottaa myös Opetushallituksen työtä.

Rahoituspäätös tehtäisiin edelleen opetus- ja kulttuuriministeriössä. Rahoituksen laskeminen Opetushallituksen toimittaman tietoa-aineiston pohjalta tehtäisiin opetus- ja kulttuuriministeriössä vastaavalla tavalla kuin ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen rahoituksen laskenta.

Näyttötutkinnoissa todistuksen hyväksytys- ti suoritusta tutkinnosta ja tutkinnon osasta antavat tutkintotoimikunnat. Tutkintotoimikuntien hyväksymät tutkinnot ja niiden osat siirretään Opetushallituksen ylläpitämään AITU -tietojärjestelmään, josta ne siirretään valtionosuuslaskentaan. Tutkintotoimikuntien asema muuttuu siten, että niiden tekemien tutkintoa ja tutkinnon osaa koskevien päätösten perusteella tullaan myöntämään yli puolet ammatilliseen aikuiskoulutukseen kohden nettavasta valtionosuudesta. Tutkintotoimikunnissa tehtävän työn määrä ei oleellisesti tule kasvamaan. Lisäksi Opetushallituksen ylläpitämä AITU -tietojärjestelmä tulee keventämään tutkintotoimikuntien työtä suoritusten hyväksymisessä.

Esityksellä ei ole arvioitu olevan ympäristö- tai sukupuolivaikutuksia.

Vaikutukset koulutuksen järjestäjiin

Uudessa rahoitusjärjestelmässä koulutuksen rahoitus ei perustu enää koulutuksen järjestäjälle määrättyyn kiinteään yksikköhintaan. Koulutuksen järjestäjän saaman rahoituksen kokonaismäärä riippuu jatkossa siitä, miten paljon huomioitavia suoritteita kukin koulutuksen järjestäjä sekä muut järjestäjät ovat tuottaneet. Rahoitus perustuu jatkossa aina varainhoitovuotta edeltävien vuosien toteutuneisiin suoritteisiin, joten koulutuksen järjestäjän rahoituksen lopullinen kokonaismäärä voidaan talousarvion hyväksymiseen liittyvällä eduskuntaehdolla päättää jo varainhoitovuotta edeltävänä syksynä.

Nykytilaan verrattuna aikaansaatuja suoritteita eli suoritettujen tutkintojen, lukion opimäärän sekä tutkintojen ja koulutuksen osien painoarvo rahoitusperusteena lisääntyisi merkittävästi. Lisäksi ammatillisessa peruskoulutuksessa tutkintotavoitteisen koulutuksen rahoitusta perusrahoituksen osalta rajattaisiin nykyisen neljän vuoden sijasta enin-

tään kolmeen tai kahteen vuoteen ja lukio- koulutuksessa rahoitusta perusrahoituksen osalta rajattaisiin enintään kolmeen vuoteen. Nämä muutokset kannustaisivat koulutuksen järjestäjiä ohjauksellisin keinoin ja muita tukitoimia käyttäen mahdollistamaan sen, että opiskelijoille kertyy suorituksia ja opiskelijat voivat suorittaa tutkinnon sen laajuuden mukaisessa ajassa. Lisäksi rahoitusjärjestelmän uudistukset kannustavat aikaisemmin hankitun osaamisen täysimääräiseen tunnistamiseen ja tunnustamiseen.

Siirtyminen opiskelijavuoden määritelmään laskentapäiviin perustuvasta opiskelijamäärä- en staattisesta laskennasta kannustaisi koulutuksen järjestäjiä koulutuspolkujen yksilöllistämiseen sekä joustaviin opiskelijavalinnan menettelyihin nykyistä paremmin.

Nykytilaan verrattuna myös vaikuttavuus- rahoituksen osuus kasvaisi ja uutena mittarina otettaisiin käyttöön opintojen keskeyttämisen vähentäminen, opiskelijahyvinvointikysely ja opiskelijan antama työelämäpalaute sekä lukiokoulutuksessa myös jatko- opintoihin sijoittuminen. Tämä kannustaisi koulutuksen järjestäjiä työelämän tarpeita vastaavan koulutuksen järjestämiseen.

Rahoitusjärjestelmä antaa koulutuksen järjestäjille jatkossakin oikeuden päättää rahoituksen kohdentamisesta. Se myös kohtelee koulutuksen järjestäjiä yhdenvertaisesti ylläpitäjämuodosta tai opetuskielestä riippumatta.

Uuden rahoitusjärjestelmän käyttöönotosta arvioidaan aiheutuvan koulutuksen järjestäjille aluksi lisätyötä tietojenkeruun sisällön ja keruutavan muuttumisen takia, mutta myöhemmin vähentävän merkittävästi manuaalista työtä, sillä suurin osa tiedoista siirtyisi jatkossa suoraan koulutuksen järjestäjän opinto- hallinnon tietojärjestelmistä Opetushallituksen tietojärjestelmiin ja erillisistä tiedonkeruista voitaisiin pääosin luopua.

4.3 Yhteiskunnalliset vaikutukset

Nuorisotakuun toteuttamisen keskeisenä tavoitteena on mahdollistaa kaikkein perusasteen päättävien nuorten siirtyminen toiselle asteelle ja edesauttaa tutkinnon suorittamista. Rahoitusjärjestelmän muutoksessa varmistet-

taisiin, että koulutuksen järjestäjät panostavat kaikkien opiskelijoiden tutkinnon suorittamista, koska rahoituksen perusteena huomioidaan opiskeluun käytetyn ajan lisäksi merkittävässä määrin myös suoritettut tutkinnot, lukion oppimäärä ja tutkinnon osat.

Vaikutukset lukiokoulutuksessa

Uudistus mahdollistaa koulutukseen suunnattujen voimavarojen entistä tehokkaamman hyödyntämisen, siten parantaen myös koulutuksen yhteiskunnallista tuloksellisuutta, tuottavuutta ja vaikuttavuutta. Rahoitusjärjestelmän uudistaminen tukee koulutuksen järjestäjaverkon kehittämistä, jolloin entistä vahvemmat koulutuksen järjestäjät voivat käyttää resurssinsa nykyistä tehokkaammin koulutukseen. Se turvaa lukiokoulutuksen alueellisen saavutettavuuden harvaan asuillaan alueilla kuten Itä- ja Pohjois-Suomessa, samalla kuitenkin tukien järjestäjaverkon taroituksenmukaista kehittämiseen alueilla, joissa verkko on tiivis, järjestäjät pieniä ja etäisyydet lyhyitä. Se turvaa myös koulutuksen suomen ja ruotsin kielellä.

Lukiokoulutuksen rahoitusuudistuksella turvataan rahoitus lukiokoulutuksen järjestäjille ikäluokkien pienentyessä. Rahoitusjärjestelmä palkitsee tuloksista ja vaikuttavuudesta, kannustaen muun muassa opintojen läpäisemiseen säädetyssä kolmessa vuodessa. Suoritusrahoituksen arvioidaan kannustavan koulutuksen järjestäjiä lisäämään opiskelija-ohjausta, kehittämään opetusmenetelmiä, laadukkuutta ja tehokkuutta, mikä edesauttaisi opiskelijoiden valmistumista tavoiteajassa. Se ohjaa aikaisempaa enemmän myös jatko-opintoihin. Uudistus ohjaa myös nykyistä enemmän koulujen koko toiminnan kehittämistä opiskelijoiden ohjaukselliset tarpeet ja opiskelijapalautteen huomioon ottavaksi.

Uudistus turvaa opiskelijoiden mahdollisuuksia saada opintojen etenemisen kannalta riittävän monipuolinen ja oikea-aikainen opetustarjonta.

Uudistus turvaa opiskelijoiden mahdollisuuksia saada opintojen etenemisen kannalta riittävän monipuolinen ja oikea-aikainen opetustarjonta.

Opiskelijalle ammatillisessa peruskoulutuksessa

Ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmän uudistuksella tuettaisiin osaltaan muiden parhaillaan käynnissä olevien ammatillisen koulutuksen uudistusten tavoitteiden toteutumista. Uudessa rahoitusjärjestelmässä huomioitaisiin nykyistä paremmin ammatillisten tutkintojen osaamisperusteisuus, tutkinnon osiin perustuva rakenne sekä aikaisemmin hankitun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen, mikä tukisi joustavien ja yksilöllisten opintopolkujen rakentamista. Esityksellä selkeytettäisiin myös opiskelijan mahdollisuuksia suorittaa ammatillinen perustutkinto tutkinnon osa kerrallaan.

Perusrahoituksen enimmäisajan rajaaminen kolmeen tai kahteen vuoteen kannustaisi koulutuksen järjestäjiä ohjauksellisin keinoin ja muita tukitoimia käyttäen mahdollistamaan sen, että opiskelijat voisivat suorittaa ammatillisen perustutkinnon sen laajuuden mukaisessa ajassa, jolloin opiskelijat voisivat nykyistä nopeammin siirtyä työelämään tai jatko-opintoihin ilman opintojen tarpeetonta pitkittymistä. Perusrahoituksen rajaaminen toisen asteen tutkinnon jo suorittaneiden opiskelijoiden osalta kahteen vuoteen puolestaan kannustaisi koulutuksen järjestäjiä varmistamaan, että opiskelijan aikaisemmin hankkima osaaminen tulee täysimääräisesti tunnistetuksi ja tunnustetuksi osaksi tutkintoa.

Siirtyminen opiskelijavuoden määritelmään laskentapäiviin perustuvasta opiskelijamääräen staattisesta laskennasta joustavoittaisi koulutuspolkujen yksilöllistä kestoa. Se myös mahdollistaisi nykyistä paremmin opintojen aloittamisen joustavasti myös kesken lukuvuoden ja esimerkiksi koulutusalan tai oppilaitoksen vaihtamisen ilman uuteen varsinaiseen yhteishakuun osallistumista.

Myös tutkintoihin ja tutkinnon osiin perustuvan suoritusrahoitusosuuden käyttöönotto kannustaisi koulutuksen järjestäjiä ohjauksellisin keinoin ja muita tukitoimia käyttäen mahdollistamaan sen, että opiskelijat saavat suoritukseksi tutkinnon osia ja tutkinnon. Suorituksiin perustuva rahoitus kannustaa myös

aikaisemmin hankitun osaamisen tunnistamiseen ja tunnustamiseen.

Opiskelijajhyvinvointikysely ja opiskelijan antama työelämäpalaute otettaisiin käyttöön uutena vaikuttavuusrahoituksen mittarina. Tämä lisäisi opiskelijoiden osallistumista ja vaikutusmahdollisuuksia koulutuksen sisällön suunnitteluun.

Suoritus- ja vaikuttavuusrahoitusosuuksien merkittävä kasvattaminen saattaa vaikuttaa opiskelijavalintaan siten, että koulutuksen järjestäjillä ei ole kannustetta valita opiskelijoiksi sellaisia hakijoita, joiden edellytykset tutkinnon osien tai tutkinnon suorittamiseen he arvioivat muita hakijoita heikommiksi. Koko ikäluokan kouluttaminen ja myös oppimisvalmiuksiltaan heikompien hakijoiden koulutukseen pääsy pyritään kuitenkin varmistamaan riittävällä perusrahoitusosuudella sekä sillä, että rahoitusjärjestelmä huomioi riittävästi tukitoimista kuten erityisopetuksesta sekä vailla toisen asteen tutkintoa olevien opiskelijoiden ohjauksesta koulutuksen järjestäjälle aiheutuvat kustannukset.

Erityisopetuksen erityisen koulutustehtävän perusteella järjestettävän koulutuksen rahoituksessa ei otettaisi käyttöön suorituksiin ja vaikuttavuuteen perustuvia rahoitusosuuksia. Tämä varmistaisi sen, että vaikeimmin vammaisille opiskelijoille voitaisiin jatkossakin tarjota heidän henkilökohtaisia tavoitteitaan ja valmiuksiaan vastaavaa koulutusta. Vaikeimmin vammaisille suunnatussa koulutuksessa ainoana tavoitteena ei ole tutkinnon perusteiden mukaisten ammattitaitovaatimusten ja osaamistavoitteiden saavuttaminen, vaan myös opiskelijan henkilökohtaisten tavoitteiden mukainen osaamisen hankkiminen ja kasvattaminen opiskelijan yksilöllisten oppimisvalmiuksien mukaisesti.

Vaikutukset työmarkkinoihin

Valtioneuvosto on, muun muassa julkisen talouden suunnitelmassa vuosille 2015-2018, asettanut tavoitteeksi työllisyysasteen korottamisen, työurien pidentämisen ja rakenteellisen työttömyyden alentamisen. Rahoituksen perustuminen nykyistä enemmän vaikuttavuuteen sekä suoritettujen tutkintojen ja tutkinnon osien määrään kannustaa koulutuksen

järjestäjiä ohjamaan opiskelijaa suorittamaan mahdollisimman nopeasti tutkinto tai tutkinnon osa. Tutkintojen ja tutkintojen osien suorittamiseen kannustavassa rahoitusjärjestelmässä keskimääräiset koulutuspituuudet tulevat lyhentymään. Työmarkkinoille tulevan nuorisoikäluokan osalta se merkitsee työurien pidentymistä alkupäästä. Työelämässä toimivien aikuisten osalta muutos merkitsee työstä poissaoloaikojen vähentymistä ja nykyistä joustavampia mahdollisuuksia siirtyä työstä työhön. Rahoitusjärjestelmän uudistuksella on positiivisia vaikutuksia sekä työllisyysasteeseen että työurien kokonaispituuteen.

Nykytilaan verrattuna uudessa rahoitusjärjestelmässä painottuvat suoritettut tutkinnot ja tutkinnon osat. Tähän liittyen on kuitenkin tutkinnon perusteiden noudattamisen ja vaikuttavuusrahoitusosuuden kautta varmistettava, että suoritettut tutkinnot ja tutkinnon osat vastaavat laadultaan työelämän ammattitaitovaatimuksia ja osaamistavoitteita. Lisäksi vaikuttavuusrahoitusosuuden kasvattaminen varmistaa osaltaan sitä tavoitetta, että koulutusta suunnataan työelämän kannalta tarkoituksenmukaisille aloille ja ammatteihin.

Vaikutukset väestön koulutustasoon ja aikuisopiskelijoihin

Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön OECD:n toteuttaman kansainvälisen aikuistutkimuksen keskeinen tulos Suomen osalta oli, että vaikka aikuisväestön osaaminen on kansainvälisesti korkealla tasolla, etenkin niillä aikuisilla, joilla ei ole toisen asteen tutkintoa, on vaikeuksia menestyä nyky-yhteiskunnassa ja -työmarkkinoilla. Muutoksen myötä tutkinnon ja tutkintojen osien suorittaminen tulee yleistymään myös aikuisväestön keskuudessa.

Nyt ehdotettavilla muutoksilla edesautetaan tutkintoa suorittamattomien opiskelua.

Jatkossa koulutuksen järjestäjät saisivat suuremman valtionosuuden niistä opiskelijoista, joilla ei ole perusasteen jälkeistä ammatillista tutkintoa tai ylioppilastutkintoa tai korkeakoulututkintoa.

5 Asian valmistelu

5.1 Valmisteluvaiheet ja –aineisto

Opetus- ja kulttuuriministeriö asetti 23 päivänä syyskuuta 2013 ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmän uudistamista valmistelleen työryhmän. Työryhmän tehtävänä oli valmistella rahoitusjärjestelmän uudistamista hallitusohjelman kirjausten, koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelman sekä hallituksen puolivälitarkastelun linjausten pohjalta. Työryhmän tehtävänä oli tehdä ehdotus ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmän rakenteesta ja kehittämistarpeista. Työryhmän muistio julkaistiin elokuussa 2014 (Opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 21:2014).

Lukiokoulutuksen rahoitusuudistusta on valmisteltu opetus- ja kulttuuriministeriössä

ja valmistelun tukena on ollut keväällä 2014 ministeriön asettama yhteistyöryhmä.

Esitys on valmisteltu opetus- ja kulttuuriministeriössä ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmän uudistamista valmistelleen työryhmän esitysten pohjalta. Opetus- ja kulttuuriministeriö on pyytänyt lausunnon valtiovarainministeriöltä, oikeusministeriöltä, työ- ja elinkeinoministeriöltä, Kuntaliitolta...

Esitys on käsitelty kunnallistalouden ja -hallinnon neuvottelukunnassa ja sivistyspoliittisessa ministerityöryhmässä.

5.2 Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen

6 Riippuvuus muista esityksistä

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut

1.1 laki lukiolaissa, ammatillisesta peruskoulutuksesta annetussa laissa ja ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa tarkoitetun koulutuksen rahoituksesta

1 luku Yleiset säännökset

1 §. Soveltamisala. Pykälän 1 momentissa säädetäisiin nykyiseen tapaan lain mukaisen rahoituksen myöntämisestä 1 momentissa lueteltujen säädösten mukaiseen koulutukseen. Pykälän 1 momentissa säädetty rahoitus kattaisi laeissa säädettyjen toimintojen käyttökustannuksiin ja perustamishankkeisiin myönnettävän valtionosuuden ja -avustuksen sekä muun rahoituksen. Rahoitusta voidaan myöntää kunnalle, kuntayhtymälle, yksityiselle yhteisölle tai säätiölle ja valtion liikelaitokselle.

Pykälän 2 momentissa säädetäisiin lain soveltamisalaan kuuluvaksi myös Suomen Ilmailuopistolle ansio- ja liikennelentäjäkoulutukseen maksettava valtion rahoitus. Suomen Ilmailuopiston toimintaa on rahoitettu osana ammatillisen lisäkoulutuksen rahoitusjärjestelmää Koska jatkossa muu kuin tutkintoon tai tutkinnon osaan johtava koulutus ei ole ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa tarkoitettua koulutusta on Suomen Ilmailuopiston järjestämän koulutuksen rahoittamisesta säädetty erikseen.

2 §. Määritelmät. Pykälässä säädetäisiin rahoituslaissa käytettyjen määritelmien sisältö. Pykälän 1 kohdassa *yksityisellä koulutuksen järjestäjällä* tarkoitetaan rekisteröityä yhteisöä, säätiötä ja valtion liikelaitosta, ei kuitenkaan yliopistolaissa (559/2009) tarkoitettua yliopistoa tai ammattikorkeakoululaissa (351/2003) tarkoitettua ammattikorkeakoulua. Yliopistolain (559/2009) 49 §:n mukaan opetusministeriö myöntää yliopistolle rahoitusta laissa säädettyjen tehtävien toteuttamiseksi valtion talousarvioon otettavan määrärahan rajoissa. Koulutusta koskevaa rahoituslakia ei edelleenkään sovellettaisi yliopistojen järjestämään koulutukseen. Voimassa olevan tulkinta säädetäisiin aiempaa selvemmin lakiin. Samoin säädetään ammattikorkeakoulujen rahoituksen osalta, mikäli ne toimisivat tässä laissa tarkoitetun koulutuksen järjestäjinä.

Pykälän 2) kohdassa määriteltäisiin *ammatillinen peruskoulutus*. Voimassa olevassa opetus- ja kult-

tuuritoimen rahoituslaissa ei ole nimenomaisesti määritelty ammatillista peruskoulutusta, mutta välinen määritelmä on lain 25 §:n 1 momentissa. Kyseisen säännöksen mukaan ammatillisen peruskoulutuksen yksikköhintojen määräytymisessä huomioidaan ammatillisen koulutuksen järjestäjille aiheutuneet ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa tarkoitetun koulutuksen sekä ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa tarkoitetun näyttötutkintona suoritettavan ammatilliseen perustutkintoon valmistavan koulutuksen valtakunnalliset kokonaiskustannukset, jotka jaetaan valtionosuuden myöntämisen perusteena käytettävien edellä tarkoitettua koulutuksessa olevien opiskelijoiden yhteismäärällä. Säännöksen mukaan yksikköhintoja laskettaessa ei oteta huomioon oppisopimuskoulutuksesta aiheutuneita kustannuksia eikä kyseistä koulutusta saavia opiskelijoita.

Ehdotetun 2) kohdan mukaan *ammatillisella peruskoulutuksella* tarkoitettaisiin ammatillisesta peruskoulutuksesta annetussa laissa tarkoitettua muuta kuin mainitun lain 20 §:n 2 momentin nojalla määrätyn erityisopetuksen erityisen koulutustehtävän perusteella järjestettävää koulutusta, joka johtaa ammatillisen perustutkinnon, tutkinnon osan tai valmistavan koulutuksen suorittamiseen. Lisäksi ammatillisella peruskoulutuksella tarkoitettaisiin ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa tarkoitettua näyttötutkintona suoritettavaan ammatilliseen perustutkintoon tai tutkinnon osan suorittamiseen valmistavaa koulutusta.

Määritelmän 2) kohdan mukaista ammatillista peruskoulutusta voidaan järjestää oppilaitosmuotoisena tai oppisopimuskoulutuksena. Lain säännöksissä todettaisiin erikseen koskeeko säännös oppilaitosmuotoista ammatillista peruskoulutusta tai oppisopimuskoulutuksena järjestettävää ammatillista peruskoulutusta.

Ammatillisen peruskoulutuksen määritelmän ulkopuolelle rajautuisi ammatillisesta peruskoulutuksesta annettu lain 20 §:n 2 momentin nojalla määrätyn erityisopetuksen erityisen koulutustehtävän perusteella järjestettävä tutkintotavoitteinen ja valmistava koulutus. Näiltä osin ehdotettu määritelmä poikkeaisi voimassa olevan opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain 25 §:n 1 momentissa tarkoitettua ammatillisesta peruskoulutuksesta. Erityisopetuksen erityisen koulutustehtävän perusteella järjestettävää koulutusta ei rahoitettaisi perusrahoitusosuuden,

suoritusrahoitusosuuden ja vaikuttavuusrahoituksen kautta, vaan erityisopetuksen erityisen koulutustehtävän erillisrahoituksen kautta.

Ammatillisesta peruskoulutuksesta annetun lain elokuussa 2015 voimaan tulevan 3 §:n 1 momentin mukaan ammatillinen peruskoulutus on mainitun lain 14 §:ssä tarkoitetun koulutuksen järjestäjän opetussuunnitelman mukaan suoritettavaa koulutusta, joka johtaa ammatilliseen perustutkintoon. Ammatillisesta peruskoulutuksesta annetun lain 3 §:n 2 momentissa säädetään erilaisista ammatilliseen peruskoulutukseen valmistavista ja valmentavista koulutuksista, jotka eduskunnan käsiteltävänä olevassa hallituksen esityksessä (HE xxx/2014 vp) ehdotetaan yhdistettäväksi kahdeksi valmentavan koulutuksen kokonaisuudeksi eli ammatilliseen peruskoulutukseen valmistavaksi koulutukseksi sekä työhön ja itsenäiseen elämään valmistavaksi koulutukseksi. Koulutuksen rahoituslaissa säädetty 2 §:n a) kohdan mukainen ammatillisen peruskoulutuksen määritelmä olisi laajempi kuin ammatillisesta peruskoulutuksesta annetussa laissa käytetty ammatillisen peruskoulutuksen määritelmä, sillä lukiolaissa, ammatillisesta peruskoulutuksesta annetussa laissa ja ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa tarkoitetun koulutuksen rahoituksesta annetun lain mukainen määritelmä kattaisi myös ammatillisesta peruskoulutuksesta annetussa laissa tarkoitetut valmentavat koulutukset sekä ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa tarkoitetun näyttötutkintona suoritettavan ammatilliseen perustutkintoon valmistavan koulutuksen.

Pykälän 3) kohdassa määriteltäisiin *ammattillinen lisäkoulutus*. Voimassa olevassa opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslaissa ei ole nimenomaisesti määriteltä ammatillista lisäkoulutusta. Ammatillisella lisäkoulutuksella tarkoitettaisiin ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa tarkoitettua ammattitutkintoon tai erikoisammattitutkintoon taikka näiden tutkintojen osien suorittamiseen valmistavaa koulutusta. Muun kuin näyttötutkintoon tai sen osaan valmistavan ammatillisen lisäkoulutuksen valtionrahoitus päättyy vuoden 2017 alussa. Ammatillista lisäkoulutusta voidaan järjestää oppilaitosmuotoisena tai oppisopimuskoulutuksena. Lain säännöksissä todettaisiin erikseen, jos säännös koskisi vain oppilaitosmuotoista ammatillista lisäkoulutusta tai oppisopimuskoulutuksena järjestettävää ammatillista lisäkoulutusta.

Pykälän 4) kohdan mukaan *erityisopetusta saavalla opiskelijalla* tarkoitettaisiin ammatillisesta peruskoulutuksesta annetun lain 20 §:n 1 momentissa tarkoitettua opiskelijaa. Kyseisen säännöksen mukaan vammaisuuden, sairauden, kehityksessä viivästyksen, tunne-elämän häiriön tai muun syyn vuoksi erityisiä opetus- tai opiskelijahuollon palveluja tarvitsevien opiskelijoiden opetus annetaan erityisopetuksena. Ammatillisesta peruskoulutuksesta annetun lain 20 §:n 2 momentin mukaan opetus- ja kulttuuriministeriö voi järjestämisluvassa määrätä, että koulutuksen järjestäjän erityisenä koulutustehtävänä on huolehtia erityisopetuksen järjestämisestä. Määri-

telmän mukaan erityisopetusta saavalla opiskelijalla ei tarkoitettaisi erityisopetuksen erityisen koulutustehtävän perusteella järjestettävässä koulutuksessa opiskelevaa opiskelijaa. Erityisopetuksen erityisen koulutustehtävän perusteella järjestettävää koulutusta ei rahoitettaisi perusrahoitusosuuden, suoritusrahoitusosuuden ja vaikuttavuusrahoituksen kautta, vaan erityisopetuksen erityisen koulutustehtävän erillisrahoituksen kautta.

Ehdotetun määritelmän mukaan erityisopetusta saavalla opiskelijalla tarkoitettaisiin myös ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa tarkoitettuun näyttötutkintona suoritettavaan ammatilliseen perustutkintoon valmistavaan koulutukseen osallistuvaa opiskelijaa, jolle annetaan erityisiä opetus- tai opiskelijahuoltopalveluja opiskelijan vamman, sairauden tai niihin rinnastettavan syyn vuoksi. Ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annettuun lakiin ei sisälly ammatillisesta peruskoulutuksesta annetun lain 20 §:ää vastaavaa velvoitetta, jonka perusteella opiskelijan opetus tulee säädettyjen edellytysten täyttyessä järjestää erityisopetuksena. Edellä mainittu erityisopetusta saavan opiskelijan määritelmä vastaisi voimassa olevan opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun valtioneuvoston asetuksen voimassa olevan 11 §:n 2 momentin säännöstä ammatillisen lisäkoulutuksen yhteydessä annettavien erityisten opetus- ja opiskelijahuoltopalveluiden rahoituksesta.

Pykälän 5) kohdan mukaan *vailla perusasteen jälkeistä tutkintoa olevalla* tarkoitettaisiin opiskelijaa tai tutkinnon suorittajaa, joka ei ole suorittanut ylioppilastutkintoa, ammatillista tutkintoa tai korkea-koulututkintoa Suomessa tai ulkomailla.

Pykälä 6) kohdan mukaan *opiskelijavuodella* tarkoitetaan 365 päivää, jona opiskelija on ollut koulutuksen järjestäjän opiskelijana.

2 luku Rahoituksen perusteet ja kunnan omarahoitusosuus

3 §. Myönnettävä rahoitus. Pykälän 1 momentissa säädetäisiin koulutuksen järjestäjille myönnettävästä rahoituksesta. Valtion talousarviossa päätetään vuosittain määräraha eri koulutusmuotoja varten. Rahoitusta myönnettäisiin koulutuksen järjestäjille talousarviossa päätettävän määrärahan rajoissa. Rahoitus olisi yleiskatteellista ja sitä myönnettäisiin laskennallisilla perusteilla. Koulutuksen järjestäjille myönnettävä valtion rahoitus muodostuisi rahoitusosuuksista, jotka olisivat perusrahoitusosuus, suoritusrahoitusosuus ja vaikuttavuusrahoitusosuus. Lisäksi koulutuksen järjestäjille myönnettäisiin edellisiin rahoitusosuuksiin kuulumatonta muuta erityistä rahoitusta. Rahoitusosuuksista ja muusta rahoituksesta säädetäisiin tarkemmin koulutusmuotokohtaisesti luvuissa 3-6.

Pykälän 2 momentissa säädetäisiin koulutuksen järjestäjille myönnettävien rahoitusosuuksien laskennasta. Edellä 1 momentissa tarkoitettujen koulutuksen järjestäjän rahoitusosuudet laskettaisiin siten, että valtion talousarviossa kunkin koulutusmuodon ra-

hoitusosuuksiin varatun määrärahan ja siihen lisättävän kuntaosuuden summasta erotetaan kunkin rahoitusosuuden laissa säädetty osuus. Jokainen rahoitusosuus jaettaisiin kyseisen rahoitusosuuden luvuissa 3-6 tarkemmin säädettyjen laskennallisten suoritteiden valtakunnallisella kokonaismäärällä ja kerrotaisiin koulutuksen järjestäjän kyseisen rahoitusosuuden laskennallisten suoritteiden määrällä. Ehdotetun säännöksen mukaan suoritteiden suhteellisten osuukien laskennassa otettaisiin huomioon, mitä suoritteiden laskentaperusteista ja kertoimista säädetään muualla laissa. Laissa säädettäisiin, mitä suoritteita kunkin rahoitusosuuden perusteena huomioitaisiin. Huomioitavia suoritteita olisivat esimerkiksi opiskelijavuodet sekä suoritettut tutkinnot ja tutkinnon osat. Ammatillisen lisäkoulutuksen ja oppisopimuskoulutuksen perusrahoitusosuuksissa ministeriö voisi kohdentaa opiskelijavuosi- ja rahoitusta myös muilla kuin laskennallisilla perusteilla.

Lisäksi ehdotetaan säädettäväksi nykyistä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslakia vastaavalla tavalla kunnan saamasta rahoituksesta lukiolaissa tarkoitettun koulutuksen ja ammatillisen peruskoulutuksen järjestämiseen. Rahoitusjärjestelmän laskennallisten perusteiden muuttuessa laissa ei kuitenkaan enää käytettäisi määritelmiä kunnan valtionosuus ja sen laskennallinen peruste. Kunnalle myönnettävä rahoitus laskettaisiin edelleen vähentämällä kunnan laskennallisesta rahoituksesta kunnan omarahoitusosuus. Ehdotettu säännös vastaisi sisällöllisesti voimassa olevaa säännöstä.

Pykälän 3 momentin perusteella opetus- ja kulttuuriministeriö voisi myöntää koulutuksen järjestäjille valtionavustuksia, joista säädettäisiin lain 7 luvussa.

Pykälän 4 momentti sisältää informatiivisen viittauksen koulutuksen järjestäjälle myönnettävään arvonlisäverokorvaukseen.

Pykälän 5 momentti sisältää informatiivisen viittauksen valtionavustukseen, jota opetus- ja kulttuuriministeriö voi myöntää koulutuksen järjestäjälle.

4 §. Kunnan omarahoitusosuus lukiolaissa tarkoitettun koulutuksen ja ammatillisen peruskoulutuksen rahoituksessa. Pykälän 1 momentissa säädetään, minkä suuruusprosenttiosuudella kunnat osallistuvat lukiolaissa ja ammatillisesta peruskoulutuksesta annetussa laissa tarkoitettun koulutuksen rahoitukseen. Pykälän 1 momentin perusteella kuntien omarahoitusosuus koulutustehtävän rahoituksesta on 58,11 prosenttia. Kuntien omarahoitusosuuden suuruus osoittaa käänteisesti valtion rahoituksen määrän, joka on koulutustehtävissä 41,89 prosenttia rahoituksen perusteena käytettävästä euromäärästä. Kunnan omarahoitusosuus lasketaan siten, että valtion talousarviossa lukiolaissa ja ammatillisesta peruskoulutuksesta annetussa laissa tarkoitettun koulutuksen rahoitukseen varattu euromäärä lisättyinä 7 §:ssä tarkoitettujen koulutusten järjestämisen perusteella korvattavalla arvonlisäveron rahoituksella sekä toteutuneisiin opiskelijamääriin ja laskennalliseen opiskelijakohtaiseen rahoitusosuuteen perustuvalla laskennallisella yliopistojen harjoittelukoulujen ja valtion oppilaitosten rahoitus-

osuudella, jaetaan maan asukasmäärällä ja näin saatu euromäärä kerrotaan kunnan asukasmäärällä. Lain 7 luvussa tarkoitettuja avustuksia ei oteta huomioon kunnan omarahoitusosuutta laskettaessa. Kunnat ovat osallistuneet koulutuksen rahoitukseen vastavassa laajuudessa voimassa olevan opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain kunnan omarahoitusosuutta koskevan säännöksen nojalla.

Pykälän 3 momentissa säädetään poikkeuksista edellä mainittujen momenttien mukaiseen kunnan omarahoitusosuuden laskentaan. Kunnan omarahoitusosuuteen lisätään vuosittain euromäärä, joka on kunnan asukasta kohti xxxx euroa vuoden 2015 tasossa. Vuosittaista euro-määrää laskettaessa huomioidaan varainhoitovuoden indeksikorotus 5§:n mukaisesti ja koko maan asukasmäärän muutos. Poikkeama liittyy ammattikorkeakoulujen kuntarahoitusosuuden poistumisen johdosta tehtävään vuosittaiseen omarahoitusosuuden xx,xx euron asukaskohtaiseen lisäykseen vuoden 20xx tasossa ja hallituksen rakennepoliittisen ohjelman mukaisesti toteutettavaan xx,xx euron vähennykseen kunnan asukasta kohti vuoden 2017 tasossa.

5 §. Rahoitusindeksi. Pykälän 1 momentissa määriteltäisiin rahoitusindeksi Tilastokeskuksen julkaiseman ansiotasoindeksin, kuluttajahintaindeksin, rakennuskustannusindeksin sekä tukkuhintaindeksin perusteella. Indeksisarjoissa lokakuun 2010 pisteluku on merkitty luvuksi 100. Kuitenkin vuoden 2017 indeksi perustuisi vuoden 2013 indeksiin. Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin koulutusmuoto-kohtaisessa rahoitusindeksissä käytettävien indeksien painotuksesta ja kustannustason nousun huomioon ottamisesta tarkemmin.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin rahoitusindeksin vahvistamisesta noudatettavasta menettelystä. Rahoitusindeksin pisteluvun vahvistaisi opetus- ja kulttuuriministeriö, koska asia on teknisluonteinen. Käytännön syistä on välttämätöntä, että rahoitusindeksin pisteluku julkistetaan maaliskuun loppuun mennessä. Tätä edellyttää valtion talousarvion käsittelyn aikataulu.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin rahoitusindeksistä, jonka perusteella lukiolaissa ja ammatillisesta peruskoulutuksesta annetussa laissa tarkoitettuun koulutukseen valtion talousarviossa päätettävää määrärahaa korotetaan. Indeksikorotus koskisi myös 4 §:n 2 momentissa tarkoitettua kotikuntaa vailla olevien opiskelijoiden perusteella tehtävää laskennallista kunnan omarahoitusosuuden perusteen vähennystä sekä 6 §:ssä tarkoitettuja perushintoja Rahoitusindeksi muodostuisi yleisestä ansiotasoindeksistä, kuluttajahintaindeksistä, rakennuskustannusindeksistä sekä tukkuhintaindeksistä. Indeksit perustuisivat Tilastokeskuksen laskemiin indekseihin. Mikäli indeksit laskisivat, ei kuitenkaan määrärahaa laskettaisi. Kustannustason nousu laskettaisiin siten, että esimerkiksi vuoden 2017 kustannustaso laskettaisiin vuoden 2013 lopun ja vuoden 2014 lopun pistelukujen erotuksella.

6 §. Majoituksen ja erityisopetuksen erityisen koulutustehtävän perushinnat. Pykälän 1 momentissa

säädettäisiin koulutuksen majoituksen ja ammatillisesta peruskoulutuksesta annetun lain 20 §:ssä tarkoitettujen erityisoppilaitosten perushinnoista. Majoituksen perushintaa käytettäisiin lukiolaissa ja ammatillisesta peruskoulutuksessa annetussa laissa tarkoitettuun majoitukseen. Pykälän perusteella perushinnoista säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella.

7 §. Arvonlisäveron korvaaminen yksityisille koulutuksen järjestäjille. Pykälän 1 momentin perusteella yksityiselle koulutuksen järjestäjälle korvattaisiin niiden toimintalaissa säädettyjen tehtävien toteuttamisessa syntyneet arvonlisäverot euro-eurosta -periaatteen mukaisesti. Rahoitusta arvonlisäveroihin ei myönnettäisi muusta toiminnasta, joka ei ole koulutusmuotoa koskevassa lainsäädännössä tarkoitettua toimintaa. Jos toiminnassa on mahdollisuus hakeutua arvonlisäverovelvolliseksi, eivät kyseisestä toiminnasta aiheutuneet arvonlisäverot oikeuta rahoitukseen. Rahoitus on euromääräinen ja perustuu viimeksi toteutuneen vahvistetun tilinpäätöksen tietoihin. Sitä varten varattaisiin talousarvioon muusta rahoituksesta erillinen määräraha joka ei olisi riippuvainen esityksen 3 §:n 1 momentissa tarkoitettua määrärahasta. Arvonlisäverokorvaus sisältäisi myös 4 §:ssä tarkoitettua kuntaosuuden. Yksityisen koulutuksen järjestäjän tilinpäätöksen mukaiset toteutuneet korvattavat arvonlisäveromenot otetaan huomioon kaksi vuotta tilinpäätös vuotta myöhemmän talousarviovuoden arvonlisäverokompensaation mitoituserusteena. Kompensaatiosäännökset ja -menettelyt toteutetaan siten, että ne eivät johda kaksinkertaiseen hyötyyn.

Pykälän 2 momentissa säädetään nykyistä vastavalla tavalla, ettei yksityiselle lukiokoulutuksen järjestäjälle myönnetä rahoitusta perustamishankkeiden arvonlisäveroista, jos valtioneuvoston asetuksessa säädetty perustamishankkeen kokonaiskustannuksen alaraja ylittyy.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin yksityisen ammatillisen koulutuksen järjestäjälle myönnettävästä arvonlisäverokorvauksesta. Yksityisen ammatillisen koulutuksen järjestäjän 1 momentissa tarkoitettua korvausta voidaan korottaa hakemuksesta kunnan tai kuntayhtymän tämän lain mukaiseen toimintaan yksityiselle yhteisölle tai säätiölle luovutetun kiinteistön ja käyttöomaisuuden arvonlisäveron osalta siten, että korotus vastaa enintään edellä mainittuun tarkoitukseen tapahtuvien luovutusten johdosta suoritettavien arvonlisäverojen määrää.

8 §. Rahoituskertoimet. Lain 4x §:ssä säädettäisiin rahoituskertoimista, joiden avulla otettaisiin huomioon koulutusalojen ja tutkintojen väliset kustannuserot oppilaitosmuotoisessa ammatillisessa perus- ja lisäkoulutuksessa. Myös ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavan koulutuksen suhteellinen painoarvo määriteltäisiin asetuksella säädettävillä rahoituskertoimilla. Rahoituskertoimia ei käytettäisi oppisopimuskoulutuksena järjestettävässä koulutuksessa.

Ehdotetun säännöksen mukaan rahoituskertoimet määriteltäisiin koulutusalojen tai tutkintojen toteutuneiden kustannusten perusteella ja niitä tarkistettaisiin vähintään joka neljäs vuosi.

Tarvittaessa tarkistuksia voitaisiin tehdä myös useammin. Rahoituskertoimet tarkistettaisiin ensimmäisen kerran...

Nykyisin ammatillisen peruskoulutuksen yksikköhinnat määrätään koulutusaloittain. Lisäksi koulutusaloittain määrättyjä yksikköhintoja porrastetaan tutkinnoittain tai koulutusohjelmittain (osaamisaloittain!) valtioneuvoston asetuksella säädettävillä porrastuksilla. Samoin ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavan koulutuksen yksikköhinta määriteltäisiin valtioneuvoston asetuksella säädettävillä porrastuksilla. Oppilaitosmuotoisen ammatillisen lisäkoulutuksen yksikköhinnat puolestaan määritellään siten, että ammatillisen peruskoulutuksen keskimääräinen yksikköhinta kerrotaan koulutusaloittain ja osittain tutkinnoittain muodostettujen valtioneuvoston asetuksella säädettyjen hintaryhmien mukaan määräytyvällä luvulla.

Ehdotetun säännöksen 2 momentin mukaan koulutusala- ja tutkintokohtaiset rahoituskertoimet säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella. Rahoituskertoimet säädettäisiin erikseen ammatilliseen peruskoulutukseen ja ammatilliseen lisäkoulutukseen. Hallituksen esityksen liitteenä olevan asetusluonnoksen mukaiset rahoituskertoimet vastaisivat tasoltaan vuoden 20XX koulutusala- ja tutkintokohtaisia yksikköhintoja sekä nykyisin voimassa olevia valtioneuvoston asetuksella määriteltäviä ammatillisen peruskoulutuksen porrastuksia ja ammatillisen lisäkoulutuksen hintaryhmiä. Voimassa olevat porrastukset ja hintaryhmät perustuvat vuoden 20XX toteutuneisiin kustannuksiin.

9 §. Erityisopetuksen kertoimet. Lain 4xa §:ssä säädettäisiin, että erityisopetuksesta aiheutuvat kustannukset otettaisiin huomioon painottamalla ammatillisessa peruskoulutuksessa erityisopetusta saavan opiskelijan ja ammatillisen lisäkoulutuksen osalta x §:ssä määritellyn opiskelijan suoritteita erityisopetuksen kertoimilla. Erityisopetuksen kertoimista säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella.

Erityisopetuksen kertoimia käytettäisiin ammatillisessa perus- ja lisäkoulutuksessa, mutta ei lukiokoulutuksessa. Kaikkien rahoitusosuuksien suoritteita ei painotettaisi erityisopetuksen kertoimilla, vaan kertoimien käyttämisestä säädettäisiin kunkin ammatillisen koulutuksen järjestämisjärjestelmän rahoitusosuuksien laskentaperusteita koskevien säännösten yhteydessä. Hallituksen esityksen liitteenä olevan asetusluonnoksen mukaiset erityisopetuksen kertoimet vastaisivat suhteellisesti tasoltaan voimassa olevan opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslainsäädännön mukaisia erityisopetuksen perusteella myönnettäviä yksikköhinnan korotuksia.

10 §. Koulutustasokertoimet. Lain 4xb §:ssä säädettäisiin, että vailla perusasteen jälkeistä tutkintoa olevan opiskelijan ja tutkinnon suorittajan suoritteita painotettaisiin koulutustasokertoimilla. Koulutustasokertoimista säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella.

Koulutustasokertoimia käytettäisiin ammatillisessa perus- ja lisäkoulutuksessa, mutta ei lukiokoulutuksessa. Kaikkien rahoitusosuuksien suoritteita ei painotettaisi koulutustasokertoimilla, vaan kertoimi-

en käyttämisestä säädettäisiin kunkin ammatillisen koulutuksen järjestämismuodon rahoitusosuuksien laskentaperusteita koskevien säännösten yhteydessä.

11 §. *Opiskelijan ottaminen huomioon perusrahoituksen perusteena ammatillisessa peruskoulutuksessa.* Kevään 2014 kehysriihessä päätetyn mukaisesti tutkintotavoitteisen ammatillisen koulutuksen rahoitus rajataan kolmeen vuoteen. Kolmen vuoden suoritus-aika vastaa ammatillisen perustutkinnon laajuuden (180 osaamispistettä) mukaista suoritus-aikaa. Lain 10 a §:ssä säädettäisiin siitä, miten pitkään opiskelija voidaan ottaa huomioon oppilaitosmuotoisen ammatillisen peruskoulutuksen perusrahoituksen perusteena. Hallituksen esityksen mukaan kehyspäätöksen mukainen kolmen vuoden rajausta kohdennettaisiin perusrahoitusosuuteen, mutta ei suoritusrahoitusosuuteen eikä vaikuttavuusrahoitusosuuteen.

Pykälän 1 momentin mukaan opiskelija huomioitaisiin perusrahoituksen perusteeksi enintään kolmen opiskeluvuoden ajan. Säännös ei rajaisi opiskelijan opiskeluoikeutta koskevaa aikaa, josta säädetään ammatillisesta peruskoulutuksesta annetun lain 31 §:ssä.

Opiskelijavuosien laskentaan sovellettaisiin lain 20 §:n säännöksiä. Opiskelijavuosien laskennassa huomioitaisiin kaikki kalenteripäivät opintojen aloittamis päivästä lukien siihen kalenteripäivään asti, kun opiskelija suorittaa tutkinnon tai valmentavan koulutuksen taikka keskeyttää opintonsa. Jos opiskelija on ilmoittautunut poissa olevaksi opiskelijaksi jonkin lukukauden ajaksi, pidentäisi tämä sekä opiskelijan opintojen suoritus-aikaa että perusrahoituksen perusteena huomioitavaa aikaa.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin erikseen sellaisen opiskelijan huomioimisesta perusrahoituksen perusteeksi, joka on jo suorittanut perusasteen jälkeisen tutkinnon. Tutkinnon jo aiemmin suorittaneilla opiskelijoilla on pääsääntöisesti aikaisemmin hankittua osaamista, joka voidaan tunnustaa ja tunnustaa osaksi suoritettavaa tutkintoa. Aikaisemmin hankittu osaamisen tunnustamisen ja tunnustamisen tulisi-kin lyhentää tutkinnon suorittamiseen käytettävää aikaa. Ehdotetun säännöksen mukaan muu kuin koulutuksen alkaessa vailla perusasteen jälkeistä tutkintoa oleva opiskelija huomioitaisiin perusrahoituksen perusteeksi enintään kahden opiskelijavuoden ajan.

Opiskelijan katsottaisiin olevan vailla perusasteen jälkeistä tutkintoa, jos hän on ollut vailla perusasteen jälkeistä tutkintoa säännöksessä tarkoitetun koulutuksen aloittaessaan. Tarkasteluajankohtana käytettäisiin sitä päivää, jolloin. Opiskelija katsottaisiin säännöksessä tarkoitetulla tavalla vailla perusasteen jälkeistä tutkintoa olevaksi, vaikka hän koulutuksen aikana suorittaisikin jonkin muun perusasteen jälkeisen tutkinnon. Ehdotettu säännös on perusteltu, jotta perusrahoitukseen oikeuttava aika ei muuttuisi kesken tutkinnon suorittamisen.

Opiskelijat voivat myös suorittaa niin sanottua kaksoistutkintoa, jolloin he suorittavat samanaikaisesti ammatillista perustutkintoa ja ylioppilastutkintoa. Kaksoistutkinto suoritetaan usein siten, että opiskelija suorittaa ammatillisen perustutkinnon ra-

hoituksen puitteissa myös lukio-opintoja, joiden suoritukset hyväksytään osaksi ammatillisen perustutkinnon yhteisiä ja vapaasti valittavia tutkinnon osia. Ammatillisen koulutuksen järjestäjä hankkii tällöin opiskelijalleen lukiokoulutusta sitä järjestävältä koulutuksen järjestäjältä.

Kaksoistutkintoa suorittavan opiskelijan kokonaisopiskeluaika on usein yli kolme vuotta. Jotta kaksoistutkinnon suorittaminen olisi mahdollista myös jatkossa, kolmen vuoden aikarajaa ei ole perusteltua soveltaa kaksoistutkintoa suorittavaan opiskelijaan.

Pykälässä säädetyt aikarajat olisivat tutkintokoh-
taisia eikä aikarajoja sovellettaisi ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavaan koulutukseen. Jos opiskelija on keskeyttänyt opintonsa eroamalla oppilaitoksesta ja aloittaa uuden tutkinnon suorittamisen, keskeytyneisiin opintoihin käytettyjä opiskelijavuosia ei huomioitaisi uuden tutkintotavoitteisen koulutuksen aikarajojen määrittelyssä.

Pykälässä määriteltyt aikarajat koskisivat vain perusrahoitusosuutta. Aikarajojen päättymisen jälkeen suoritettut tutkinnot ja tutkinnon osat voitaisiin lukea suoritteiksi suoritusrahoitusosuudessa.

12 §. *Laskentaperusteeksi huomioitavat tutkinnot ja tutkinnon osat ammatillisessa koulutuksessa eräissä tilanteissa.* Koulutuksen järjestäjän suoritusrahoitusosuuden perusteena ovat pääsäännön mukaan ne tutkinnot sekä sellaiset tutkinnonosat, jotka on suoritettu koulutuksen järjestäjän antaman valmistavan koulutuksen perusteella. Valmistava koulutus tulee olla rahoitettu tämän lain mukaisesti, joten esimerkiksi työvoimakoulutuksena tai maksullisen palvelutoiminnan tuotoilla rahoitetun valmistavan koulutuksen jälkeen suoritettuja tutkintoja tai tutkinnon osia ei saa ilmoittaa suoritusrahoituksen perusteeksi.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin näyttötutkintojen rahoituksesta niissä tilanteissa, joissa tutkintoa ei suoriteta ja rahoiteta osana valmistavaa koulutusta. Voimassa olevan opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 49 §:n 3 momentin mukaan näyttötutkinnon osa, joka suoritetaan osallistumatta tutkintoon valmistavaan koulutukseen, vastaa rahoitusta määrättäessä kahdeksaa prosenttia täydestä opiskelijatyövuodesta. Säännös koskee ammattitutkintoa ja erikoisammattitutkintoja sekä voimassa olevan lain 9 §:n viittaussäännöksen mukaan myös näyttötutkintoina suoritettavia ammatillisia perustutkintoja. Jatkossakaan osa tutkinnon suorittajista ei osallistu valmistavaan koulutukseen vaan koulutuksen järjestäjä voi ohjata tutkinnon suorittajan ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain 8 a §:ssä tarkoitettun henkilökohtaistamisen jälkeen suoraan tutkintotilaisuuteen suorittamaan tutkintoa tai tutkinnon osaa. Tällöin koulutuksen järjestäjä voi ilmoittaa näin suoritettut tutkinnot rahoituksen perusteeksi osana oppilaitosmuotoisen ammatillisen perus- tai lisäkoulutuksen suoritusrahoitusta. Jos tutkinnon suorittaja ohjautuu tutkintotilaisuuteen ilman koulutuksen järjestäjän suorittamaa henkilökohtaistamista ei näin suoritettu tutkinto kerrytä koulutuksen järjestäjän suoritusrahoitusta, vaan rahoituksen

maksaminen on aina kytköksissä henkilökohtaistamisen suorittaneeseen koulutuksen järjestäjään.

Momentissa säädettäisiin lisäksi näyttötutkintojen rahoituksesta niissä tilanteissa, joissa tutkintoa ei suoriteta ja rahoiteta osana valmistavaa koulutusta eikä perustutkinnosta rahoitusta saavalla koulutuksen järjestäjällä ole oppilaitosmuotoisen ammatillisen peruskoulutuksen tai ammatti- tai erikoisammattitutkinnoista rahoitusta saavalla koulutuksen järjestäjällä ole oppilaitosmuotoisen ammatillisen lisäkoulutuksen järjestämislupaa. Näissä tilanteissa koulutuksen järjestäjä voi ilmoittaa 1 momentissa tarkoitettujen perustutkinnot ja tutkinnon osat osaksi oppisopimuskoulutuksena järjestettävän peruskoulutuksen suoritusrahoitusta ja 1 momentissa tarkoitettujen ammatti- ja erikoisammattitutkinnot ja tutkinnon osat osaksi oppisopimuskoulutuksena järjestettävän lisäkoulutuksen suoritusrahoitusta.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin suoritusrahoituksen laskentaperusteista silloin, kun ammatti- tai erikoisammattitutkinnon osa suoritetaan osana perustutkintoa. Ammatillisesta peruskoulutuksesta annetun lain 13 §:n ja ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain 13 §:n mukaan Opetushallitus määrää tutkinnon perusteet tutkintorakenteeseen kuuluville ammatillisille perustutkinnoille. Ammatillinen perustutkinto muodostuu tutkinnon osista, jotka näyttötutkinnoissa ovat ammatillisia ja ammatillisena peruskoulutuksena suoritettavissa perustutkinnoissa ammatillisten tutkinnon osien lisäksi yhteisiä ja vapaasti valittavia tutkinnon osia. Tutkintojen perusteissa määrätään tutkintojen muodostumissäännöt, joissa päätetään tutkinnon muodostumisesta pakollista ja valinnaisista tutkinnon osista. Ammatillisena peruskoulutuksena suoritettavissa perustutkinnoissa voidaan eräissä tilanteissa sisällyttää valinnaisiin ammatillisiin tutkinnon osiin ammatti- ja erikoisammattitutkintojen tutkinnon osia tutkinnon perusteissa päätetyn mukaisesti. Lisäksi ammatti- ja erikoisammattitutkintojen tutkinnon osia voidaan sisällyttää vapaasti valittaviin tutkinnon osiin. Myös näyttötutkinnoissa tutkinnossa on vähintään yksi pakollinen ja yksi valinnainen tutkinnon osa. Valinnaisiin tutkinnon osiin voi tutkinnon perusteiden mukaan eräissä tapauksissa kuulua ammatti- tai erikoisammattitutkinnon osia, jotka opiskelija voi suorittaa vapaa valinnaisena, osana ammatillista perustutkintoa. Koulutuksen järjestäjä voi tarjota ammatti- ja erikoisammattitutkinnon osia suoritettavaksi oman koulutustarjontansa puitteissa tai hankkia ammatti- tai erikoisammattitutkinnon suorittamiseen valmistavan koulutuksen ja tutkintotilaisuuden toiselta koulutuksen järjestäjältä. Rahoituksen kannalta kyse on kuitenkin aina koulutuksen järjestämisestä ammatillisen peruskoulutuksen rahoituksen puitteissa. Momentissa säädettäisiin, että koska ammatti- tai erikoisammattitutkinnon osa sisällöstään huolimatta kuuluu tällöin osaksi ammatillista perustutkintoa huomioitaisiin tällainen ammatti- tai erikoisammattitutkinnon osa osana oppilaitosmuotoisen ammatillisen peruskoulutuksen tai oppisopimuskoulutuksen peruskoulutuksen rahoitusta. Tutkinnon osan rahoi-

tuskertoimena käytettäisiin suoritettavan ammatillisen perustutkinnon mukaista rahoituskerrointa sekä tutkinnon osan osaamispisteisiin perustuvana laajuutena ammatillisen perustutkinnon tutkinnon perusteiden muodostumissääntöjen mukaista osaamispistelaajuutta tai oppisopimuskoulutuksessa kyseiselle perustutkinnon osalle säädettyä tutkinnonosakerrointa.

13 §. Uusien ja yhdistyvien koulutuksen järjestäjien rahoituksen laskeminen. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin uusien koulutuksen järjestäjien rahoituksen laskemisesta. Laskettaessa rahoitusta uudelle koulutuksen järjestäjälle, korvattaisiin uudelle lukio-koulutuksen järjestäjälle jäljempänä 17-19 §:ssä ja oppilaitosmuotoisen ammatillisen peruskoulutuksen järjestäjälle 22-24 §:ssä tarkoitettujen suoritteiden määrää muodostuisi laskelmalla kaikkien koulutuksen järjestäjien suoritteiden keskiarvo, joka suhteutettaisiin uuden koulutuksen järjestäjän opiskelijaksi ottamien opiskelijamäärien perusteella. Laskennallisesti myönnettävää rahoitusta myönnettäisiin enintään kahden vuoden ajalta. Tämän jälkeen koulutuksen järjestäjälle alkaa kertymään rahoitukseen oikeuttavia suoritteita.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin rahoituksen laskemisesta koulutuksen järjestäjien yhdistyessä. Yhdistymisellä tarkoitettaisiin kahden tai useamman koulutuksen järjestäjän sulautumista toisiinsa tai kahden tai useamman koulutuksen järjestäjän perustamaa uutta koulutuksen järjestäjää. Koulutuksen järjestäjien yhdistyessä suoritteet laskettaisiin yhdistyneiden koulutuksen järjestäjien yhteenlaskettujen suoritteiden perusteella. Koulutuksen järjestäjien yhteenlaskettuja suoritteita voitaisiin korottaa kahden tai kolmen vuoden ajan kertoimella. Korotuksen kertoimesta säädettäisiin tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

3 luku Lukiolaissa tarkoitettun koulutuksen rahoituksen määräytyminen koulutuksen järjestäjälle

14 §. Lukiokoulutuksen järjestäjille myönnettävä erityinen rahoitus. Pykälän 1 momentin perusteella opetus- ja kulttuuriministeriö myöntäisi majoitusrahoitusta lukiokoulutuksen järjestäjälle, jonka koulutuksen järjestämismuotona olisi järjestää koulutusta sisäoppilaitosmuotoisena. Ehdotuksen mukaan lukion majoitusrahoitus laskettaisiin siten, että 6 §:ssä tarkoitettu perushinta kerrottuna luvulla X kerrotaan majoitusta saavien opiskelijoista kertyvällä opiskelijavuosien määrällä. Majoituksen saavilla opiskelijoilla tarkoitetaan niitä, jotka saavat maksuttoman majoituksen ja päivittäiset maksuttomat ateriat lukiolain 28§:n mukaisesti.

Pykälän 2 momentin perusteella opetus- ja kulttuuriministeriö voisi myöntää lukiokoulutuksen järjestäjälle harkinnanvaraista rahoitusta. Harkinnanvaraiseen rahoitukseen varattaisiin valtion talousarviossa päätettävästä määrärahasta enintään 0,5 prosenttia, joka vastaa nykyisin harkinnanvaraisena korotukse-

na jaettavaa noin 3,5 miljoonaa euroa. Harkinnanvaraista rahoitusta voitaisiin myöntää koulutuksen järjestäjää kohti yhtäjaksoisesti enintään kolmen vuoden ajan. Tarkoituksena ei ole, että harkinnanvaraisesta rahoituksesta tulisi koulutuksen järjestäjälle pysyvä lisärahoituksen muoto, jolla rahoitettaisiin koulutustehtävän hoitoon liittyviä kustannuksia. Tarkoituksena on siten estää rahoituksen päällekkäisyyttä. Harkinnanvaraista rahoitusta voitaisiin myöntää aluksi koulutuksen järjestäjille ensisijaisesti rakenneuudistuksesta ja järjestäjäverkon rakenteellisesta kehittämisestä sekä muusta rakenteellisesta kehittämisestä aiheutuviin lisäkustannuksiin. Harkinnanvaraisen rahoituksen tarkoituksena olisi tasata koulutuksen järjestäjälle aiheutuneita ylimääräisiä kustannuksia. Näitä voisivat olla esimerkiksi organisaatiomuutoksista ja tilapäisistä opiskelijamäärän muutoksista aiheutuvat lisäkustannukset sekä toimintaedellytyksien asteittainen sopeuttaminen. Harkinnanvaraista rahoitusta voitaisiin myöntää koulutuksen järjestäjälle merkittävien sivistyspoliittisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Harkinnanvaraisen rahoituksen kokonaismäärä muodostuisi opetus- ja kulttuuriministeriön tekemien päätösten yhteisummasta, kuten nykyisinkin.

Opetus- ja kulttuuriministeriö voi myöntää koulutuksen järjestäjälle harkinnanvaraista rahoitusta erityisen koulutustehtävän perusteella. Erityisen koulutustehtävän harkinnanvaraiseen rahoitukseen varattaisiin enintään X prosenttia valtion talousarviosta päätettävästä määrärahasta. Erityiseen koulutustehtävään myönnettävään harkinnanvaraiseen rahoitukseen ei kuitenkaan sovellettaisi kolmen vuoden aikarajaa, jota sovellettaisiin muun harkinnanvaraisen rahoituksen osalta.

15 §. Rahoitusosuudet. Pykälässä säädettäisiin rahoituksen jakautumisesta rahoitusosuuksien kesken. Valtion talousarviossa päätetään vuosittain määräraha lukiokoulutukselle, josta vähennettäisiin ensiksi edellä 13 §:ssä säädetty rahoitus. Rahoitusosuudet jakautuisivat perusrahoituksen, suoritusrahoituksen ja vaikuttavuusrahoituksen kesken. Ehdotetun 1 momentin mukaan perusrahoituksen osuus olisi 49 prosenttia, suoritusrahoituksen osuus olisi 47 prosenttia ja vaikuttavuusrahoituksen osuus olisi 4 prosenttia rahoitusosuuksien rahoituksesta.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin asetuksenantovaltuudesta. Valtioneuvoston asetuksella olisi tarkoitus säätää suoritusrahoitusosuuden ja vaikuttavuusrahoitusosuuden jakamisesta pienempiin osuuksiin, jotka myönnettäisiin eri suoritteiden perusteella.

16 §. Rahoituksen perusteena olevan opiskelijavuosien laskenta. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin opiskelijavuoden laskemisesta, jota käytetään koulutuksen järjestäjäkohtaisen rahoituksen laskennassa. Opiskelijavuosi muodostuisi 365 päivästä, jona opiskelija on koulutuksessa läsnä olevana sisältäen loma-ajat (opiskelijapäivä). Opiskelijakohtaiset opiskelijapäivät laskettaisiin todellisen läsnäolon perusteella. Esimerkiksi jos opiskelija on aloittanut opinnot 1.9. ja keskeyttänyt opinnot samana vuonna 30.9. kertyisi koulutuksen järjestäjälle opiskelijasta

30 opiskelijapäivää. Koulutuksen järjestäjän opiskelijakohtaiset opiskelijapäivät laskettaisiin yhteen ja jaettaisiin luvulla 365. Tästä muodostuisi koulutuksen järjestäjäkohtainen opiskelijavuosien määrä. Opiskelijavuosien laskennassa otettaisiin huomioon kalenteripäivät opintojen aloitusajankohdasta siihen saakka, kunnes opiskelija on suorittanut tutkinnon tai keskeyttänyt opintonsa. Laskennassa ei kuitenkaan otettaisi huomioon sitä aikaa, jona opiskelija on poissa opetuksesta yhtäjaksoisesti pidempään kuin 45 päivää tai opiskelija on ilmoittautunut poissaolevaksi. Näin ollen kestoltaan selvästi yhtä keskimääräistä lukioissa yleisesti käytössä olevaa opintojaksoa lyhyempiä poissaoloja ei tarvitsisi seurata ja vähentää rahoitukseen oikeutetusta opiskelijavuosikeräystä.

17 §. Perusrahoitus. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin perusrahoituksesta ja sen myöntämisen perusteista. Perusrahoitusta myönnettäisiin toteutuneiden lukiokoulutuksen opiskelijavuosien ja lukion valmistavan koulutuksen opiskelijavuosien perusteella sekä suoritettujen lukion aineopintojen perusteella (suoritteet). Suoritteet laskettaisiin varainhoitovuotta edeltävää vuotta edeltäneen vuoden toteutuneiden suoritteiden perusteella. Lukiokoulutuksen opiskelijavuosien perusteella myönnettävää perusrahoitusta korotettaisiin saavutettavuuden perusteella. Opiskelijakohtaista perusrahoitusta myönnettäisiin enintään kolmen opiskelijavuoden ajalta. Säännös ei rajaisi opiskelijan opiskeluoikeutta koskevaa aikaa, josta säädetään lukiolain 24 §:ssä. Toteutuneiden opiskelijavuosien laskennassa otettaisiin huomioon lukiokoulutuksen aloittaneiden opiskelijoiden ikä. Säännöstä sovellettaisiin sekä lukiokoulutuksen opiskelijavuosien että lukion valmistavan koulutuksen opiskelijavuosia laskettaessa. Valtioneuvoston asetuksella on tarkoitus säätää, että lukiokoulutuksen opiskelijavuosia laskettaessa opintonsa alle 18 vuotta täyttäneet huomioidaan kertoimella 1 ja vähintään 18 vuotta täyttäneinä aloittaneet opiskelijat otettaisiin huomioon kertoimella 0,58.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin koulutuksen järjestäjälle myönnettävästä saavutettavuuskorotuksesta. Koulutuksen järjestäjä voisi saada saavutettavuuskorotusta ainoastaan yhden saavutettavuuskriteerin perusteella, joista säädettäisiin jäljempänä 3-5 momenteissa.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin saavutettavuuskorotuksesta. Lukiokoulutuksen järjestäjä olisi oikeutettu saamaan saavutettavuuskorotusta, jos koulutusta järjestetään kunnassa, jonka kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 26 §:n mukainen syrjäisyysluku on suurempi kuin nolla ja että oppilaitoksessa on opiskelijoita 200 tai vähemmän. Mikäli koulutuksen järjestäjä järjestää koulutusta useamman kuin yhden kunnan alueella, lasketaan saavutettavuuskorotus kuntakohtaisesti. Valtioneuvoston asetuksella on tarkoitus säätää tarkemmin syrjäisyysluvun vaikutuksesta toteutuneiden lukio-koulutuksen opiskelijavuosien korottamiseen. Korotus olisi asteittainen suhteessa kunnan syrjäisyysluvuun ja opiskelijamääriin.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin koulutuksen järjestäjän oikeudesta saada saavutettavuuskorotusta tilanteissa, joissa lukiokoulutusta järjestetään yksikielisessä kunnassa sekä suomeksi että ruotsiksi tai jos kaksikielisessä kunnassa lukiokoulutusta järjestettäisiin suomeksi ja ruotsiksi. Edellytyksenä kielelliselle saavutettavuuskorotukselle on että koulutuksen järjestäjä ei saa pykälän 3 momentissa säädettyä saavutettavuuskorotusta. Kielellinen saavutettavuuskorotus ei siten olisi päällekkäistä pelkästään syrjäisyyden perusteella myönnettävän saavutettavuuskorotuksen kanssa. Kunnan yksi- tai kaksikielisyys määräytyisi kielilain (423/2003) 5 §:n perusteella. Lisäksi edellytettäisiin, että kunnan, jossa lukiokoulutusta järjestetään, kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 26 §:n mukainen syrjäisyysluku on nolla ja että kunkin kieliryhmän lukio-opiskelijoiden yhteenlaskettumäärä jäisi alle 200 opiskelijaan. Kieliryhmillä tarkoitetaan suomenkielisiä ja ruotsinkielisiä opiskelijoita. Kieliryhmäkohtaiset opiskelijamäärät lasketaan laskemalla yhteen kaikkien kunnan alueella toimivien koulutuksen järjestäjien kunkin kieliryhmän opiskelijat yhteen.

Pykälän 5 momentin perusteella koulutuksen järjestäjälle myönnettäisiin saavutettavuuskorotusta alueellisten olosuhteidensa perusteella, jos kunnan alueella järjestettävän koulutuksen kaikkien koulutuksen järjestäjien yhteenlaskettu alle 18-vuotiaana aloittaneiden opiskelijoiden opiskelijavuosimäärä on alle 200. Säännöksen tarkoituksena on ottaa huomioon alueelliset olosuhteet lukiokoulutuksen järjestäjien osalta.

Pykälän 6 momentin perusteella lukiokoulutuksen järjestäjälle myönnettäisiin perusrahoitusta suoritettujen lukion aineopintojen perusteella. Rahoitusta myönnettäisiin ainoastaan niiden opiskelijoiden perusteella, jotka eivät ole suorittaneet ylioppilastutkintoa ja jotka suorittavat jonkin oppiaineen tai opintokokonaisuuden valtakunnallisesti säädetyn oppimäärän tai suorittavat kahta tutkintoa. Lukion aineopinnoilla tarkoitettaisiin lukiolain 20 §:n 4 momentissa tarkoitettua henkilöä, jonka tarkoituksena on ainoastaan yhden tai useamman lukion oppimäärään kuuluvan oppiaineen suorittaminen.

Kursseihin laskettaisiin hyväksytysti suoritettut pakolliset ja valtakunnalliset syventävät kurssit. Aiemmin toisessa koulutuksessa suoritettua kurssia, joka hyväksi luetaan opiskelijan suorituksiin, ei voitaisi laskea mukaan ilmoitettavien kurssien määrään, kuten ei nykyisinkään. Valtioneuvoston asetuksella olisi tarkoitus säätää, että suoritettujen aineopintojen kurssit muutettaisiin opiskelijavuosiksi kertoimella 0,09, joka vastaa nykyistä rahoitustasoa, jossa yhden kurssin rahoitus on yksi viidestoistaosa vähintään 18-vuotiaana aloittaneiden rahoituksesta.

Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin tarkemmin pykälässä tarkoitetuista rahoitusperusteiden laskennasta ja keskinäisestä jakautumisesta sekä laskennallisista perusteista myönnettävän rahoituksen perusteena olevista kriteereistä. Lisäksi valtioneuvoston asetuksella säädetään kertoimista, saavutetta-

vuuskorotuksesta ja kielellisestä saavutettavuuskorotuksesta.

Rahoituksen laskennalla tarkoitettaisiin...

Rahoituksen keskinäisestä jakautumisella tarkoitettaisiin...

Rahoituksen laskentakriteereillä tarkoitettaisiin...

Kertoimella tarkoitettaisiin...

Saavutettavuuskorotuksella ja kielellisellä saavutettavuuskorotuksella tarkoitettaisiin...

18 §. Suoritusrahoitus. Pykälässä säädettäisiin lukiokoulutuksen järjestäjille myönnettävästä suoritusrahoituksesta. Suoritusrahoitusta myönnettäisiin suoritteiden, eli suoritettujen ylioppilastutkintojen perusteella, jos opiskelija on samalla suorittanut lukio-
lain 7 §:ssä säädetyn lukion oppimäärän. Lukion koko oppimäärän suorittaneeksi katsotaan opiskelija, joka on suorittanut hyväksyttävästi lukion opetus-
suunnitelmaan sisältyvien oppiaineiden valtakunnalliset oppimäärät ja saanut siitä lukion päättötodistuksen. Suoritteet laskettaisiin kolmen vuoden keskiarvon perusteella. Keskiarvo saataisiin laskemalla varainhoitovuotta edeltävää vuotta edeltävän vuoden ja sitä edeltäneiden kahden vuoden keskiarvon perusteella. Suoritusrahoitusta myönnettäessä otettaisiin huomioon opiskelijoiden ikä. Valtioneuvoston asetuksella on tarkoitus säätää, että ylioppilastutkinnon suorittaneiden määriä laskettaessa opintonsa alle 18 vuotta täyttäneet otetaan huomioon kertoimella 1 ja vähintään 18 vuotta täyttäneinä aloittaneet opiskelijat otettaisiin huomioon kertoimella 0,58.

Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin tarkemmin pykälässä tarkoitetuista rahoitusperusteiden laskennasta ja keskinäisestä jakautumisesta sekä laskennallisista perusteista myönnettävän rahoituksen perusteena olevista kriteereistä.

19 §. Vaikuttavuusrahoitus. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin vaikuttavuusrahoituksen myöntämisestä koulutuksen järjestäjille. Vaikuttavuusrahoitusta myönnettäisiin koulutuksen järjestäjälle opiskelijoiden jatko-opintoihin sijoittumisen, lukio-opintojen keskeyttämisen vähentymisen ja opiskelijajohdinvointikyselyn pisteyksen perusteella.

Pykälän 2 momentin mukaan vaikuttavuusrahoitusta laskettaessa otetaan huomioon ylioppilastutkinnon suorittaneiden opiskelijoiden jatko-opintoihin sijoittuminen kolmen vuoden kuluessa valmistumisesta. Jatko-opintoihin sijoittuneilla tarkoitetaan korkeakoulussa tai ammatillisessa koulutuksessa opiskelevia sekä korkeakoulututkinnon tai ammatillisen tutkinnon suorittaneita.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin lukio-opintojen keskeyttämisen vähentymisen perusteella myönnettävästä rahoituksesta. Lukio-opintojen keskeyttämisen vähentämisessä otettaisiin huomioon koulutuksen järjestäjäkohtainen prosentuaalinen muutos opintojen läpäisyssä. Rahoitukseen olisivat oikeutettuja ne koulutuksen järjestäjät, jotka onnistuvat vähentämään opintonsa keskeyttävien opiskelijoiden määrää. Koulutuksen järjestäjät, jotka onnistuisivat vähentämään opintonsa keskeyttäneiden määrää, saisivat rahoitusta, joka suhteutettaisiin opiskelijamäärään. Valtioneuvoston asetuksella sää-

dettäisiin siitä ajankohdasta, johon verrattaisiin koulutuksen järjestäjäkohtaista muutosta. Valtioneuvoston asetuksella on tarkoitus säätää, että koulutuksen järjestäjäkohtaista muutosta verrattaisiin esimerkiksi vuoden 2014 tietoihin. Valtioneuvoston asetuksessa säädettyä vertailuvuotta voitaisiin muuttaa ajoittain.

Pykälän 4 momentin Valtakunnallisten opiskelijahyvinvointikyselyn väittämät liittyisivät erityisesti lukiokoulutukselle asetettuihin tavoitteisiin sekä opiskelijoiden hyvinvointiin. Koulutuksen tavoitteista on säädetty lukiolaissa ja sen perusteella annettua muissa säännöksissä kuten valtioneuvoston asetuksessa lukiolaissa tarkoitetun koulutuksen yleisistä valtakunnallisista tavoitteista ja tuntijaosta (955/2002). Opiskelijan hyvinvoinnista on säädetty tarkemmin lukiolain tai sen perusteella annettujen muiden säännösten lisäksi oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa (1287/2013). Mainituissa säädöksissä asetetaan opetuksen laadun ja tiedollisen ja taidollisen kehittymisen lisäksi tavoitteita muun muassa opiskeluympäristölle, itsensä kehittämisen mahdollisuuksille, yksilön, oppilaitosyhteisön ja opiskeluympäristön hyvinvoinnille, terveellisyydelle ja turvallisuudelle, yhteisöllisyydelle, osallistumiselle sekä kodin ja koulutuksen järjestäjän väliselle yhteistyölle.

Pykälän 5 momentissa säädetäisiin siitä, miltä ajalta vaikuttavuusrahoituksen laskennassa käytettävät suoritteet otettaisiin huomioon. Jatko-opintoihin sijoittumista koskevat suoritteet laskettaisiin varainhoitovuotta edeltävää vuotta edeltäneiden kolmen vuoden aikana toteutuneiden suoritteiden aritmeettisen keskiarvon perusteella. Opiskelijahyvinvointikyselyn pisteytys laskettaisiin varainhoitovuotta edeltävää vuotta edeltävän vuoden perusteella. Lukio-opintojen keskeyttämisen vähentämisen muutos laskettaisiin varainhoitovuotta edeltävää vuotta edeltävää vuotta edeltäneen vuoden ja varainhoitovuotta edeltävää vuotta edeltäneen vuoden tietojen perusteella.

Valtioneuvoston asetuksella säädetäisiin tarkemmin pykälässä tarkoitetuista rahoitusperusteiden laskennasta ja keskinäisestä jakautumisesta sekä laskennallisista perusteista myönnettävän rahoituksen perusteena olevista kriteereistä. Opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksella on tarkoitus säätää lukiokoulutuksen rahoitusosuuden laskennassa huomioon otettavista valtakunnallisen opiskelijahyvinvointikyselyn väittämistä.

4 luku Oppilaitosmuotoisen ammatillisen peruskoulutuksen rahoituksen määräytyminen

20 §. Rahoitusosuudet. Lain 19 §:ssä säädetäisiin talousarvion määrärahan jakautumisesta 3 §:n 1 momentissa säädettyjen rahoitusosuuksien eli perusrahoitusosuuden, suoritusrahoitusosuuden ja vaikuttavuusrahoitusosuuden kesken oppilaitosmuotoisessa ammatillisessa peruskoulutuksessa.

Pykälän 1 momentissa säädetäisiin eristä, jotka vähennettäisiin talousarviossa päätetystä oppilaitosmuotoisen ammatillisen peruskoulutuksen määrära-

hasta ennen sen jakamista rahoitusosuuksiin. Ehdotetun säännöksen mukaan talousarviossa päätetystä määrärahasta vähennettäisiin 25 §:ssä tarkoitettu ammatillisen peruskoulutuksen erityisopetuksen erityisen koulutustehtävän rahoitus, 27 §:ssä tarkoitettu harkinnanvarainen rahoitus sekä 28 §:ssä tarkoitettu majoituskorvaus. Erityisopetuksen erityisen koulutustehtävän perusteella järjestettävä koulutus rahoitettaisiin erityisopetuksen erityisen koulutustehtävän perushintaan perustuvan erillisrahoituksen kautta ja majoituksen järjestäminen rahoitettaisiin majoituksen perushintaan perustuvan erillisrahoituksen kautta.

Vähennettävien erien jälkeen jäljelle jäävä määräraha jaettaisiin ehdotuksen mukaan siten, että perusrahoitusosuus olisi 49 prosenttia, suoritusrahoitusosuus 45 prosenttia ja vaikuttavuusrahoitusosuus kuusi prosenttia. Säädettyjä prosentteja sovellettaisiin vuosia 2017–2020 koskevat siirtymäsäännökset huomioiden täysimääräisesti ensimmäisen kerran varainhoitovuodelle 2021 myönnettävään rahoitukseen.

Pykälän 2 momentissa säädetäisiin asetuksenantovaltuudesta. Valtioneuvoston asetuksella olisi tarkoitus säätää suoritusrahoitusosuuden ja vaikuttavuusrahoitusosuuden jakamisesta pienempiin osuuksiin, jotka myönnettäisiin eri suoritteiden perusteella. Suoritusrahoitusosuudesta myönnettäisiin X prosenttia tutkintojen perusteella ja X prosenttia tutkinnon osien ja valmentavan koulutuksen osien perusteella. Näin ollen rahoitusosuuksiin perustuvasta kokonaisrahoituksesta myönnettäisiin X prosenttia tutkintojen perusteella ja X prosenttia tutkinnon osien ja valmentavan koulutuksen osien perusteella. Vaikuttavuusrahoitusosuudesta myönnettäisiin X tuloksellisuusindeksiin perusteella, X opiskelijahyvinvointikyselyn perusteella, X opiskelijan antaman työelämäpalautteen perusteella sekä X läpäisymittarin perusteella. Myös näitä säädettyjä prosentteja sovellettaisiin vuosia 2017–2020 koskevat siirtymäsäännökset huomioiden täysimääräisesti ensimmäisen kerran varainhoitovuodelle 2021 myönnettävään rahoitukseen.

21 §. Rahoituksen perusteena käytettävien opiskelijavuosien laskenta. Lain 2 §:n x kohdassa olevan opiskelijavuoden määritelmän mukaan yksi opiskelijavuosi muodostuisi 365 kalenteripäivästä. Lain 20 §:ssä säädetäisiin tarkemmin opiskelijavuosien laskennasta oppilaitosmuotoisessa ammatillisessa peruskoulutuksessa.

Pykälän 1 momenttiin ehdotetun säännöksen mukaan opiskelijavuosien laskennassa huomioitaisiin kaikki kalenteripäivät opintojen aloittamispäivästä lukien siihen kalenteripäivään asti, kun opiskelija suorittaa tutkinnon tai valmentavan koulutuksen taikka katsotaan eronneeksi. Ammatillisesta peruskoulutuksesta annetun lain 31 §:n 2 momentin mukaan opiskelija katsotaan eronneeksi, jos hän ei ole suorittanut opintojaan kyseisen pykälän 1 momentissa määritellyssä ajassa. Pykälän 1 momentin mukaan opiskelijan tulee suorittaa opintonsa enintään yhtä vuotta opintojen laajuudeksi määriteltäviä aikaa pi-

demässä ajassa, jollei opiskelijalle perustellusta syystä myönnetä suoritusajkaan pidennystä. Mainitun säännöksen 2 momentin toisen virkkeen mukaan eronneeksi katsotaan myös sellainen opiskelija, joka pätevää syytä ilmoittamatta on poissa opetuksesta, jos on ilmeistä, ettei hänen tarkoituksenaan ole jatkaa opintoja. Ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain 11 §:n 9 kohdan viittaussäännöksen mukaan kyseisessä laissa tarkoitettuun koulutukseen sovelletaan ammatillisesta peruskoulutuksesta annetun lain 31 §:n 2 momentin toisen virkkeen säännöksiä siitä, milloin opiskelija voidaan katsoa eronneeksi. Laissa säädettyjen tilanteiden lisäksi opiskelija katsottaisiin eronneeksi myös silloin, jos hän itse on ilmoittanut koulutuksen järjestäjälle keskeyttävänsä opintonsa ja eroavansa oppilaitoksesta.

Opiskelijavuosiin kuuluvan ajan laskenta aloitetaisiin opintojen aloituspäivästä lukien ja vastaavasti opiskelijavuosiin kuuluvan ajan laskenta päättyisi tutkinnon suorittamispäivään tai eroamispäivään. Opiskelijavuosiin kuuluvaksi ajaksi laskettaisiin kaikki tälle aikavälille sijoittuvat kalenteripäivät mukaan lukien pyhäpäivät, loma-ajat ja mahdolliset muut esimerkiksi sairauspoissaoloista johtuvat keskeytykset opinnoissa. Opiskelijavuoteen kuuluvaksi laskettaisiin mukaan sekä opintojen aloitus- että tutkinnon suorittamispäivä, mutta ei sitä päivää, josta lukien opiskelija katsotaan eronneeksi.

Ammatillisesta peruskoulutuksesta annettuun lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännökset opiskelijan oikeudesta ilmoittautua poissaolevaksi opiskelijaksi. Ehdotetun säännöksen mukaan opiskelija voisi ilmoittautua poissa olevaksi opiskelijaksi lukukaudeksi kerrallaan. Lain 20 §:n 1 momentissa säädettäisiin myös poissa olevaksi ilmoittautumisen huomioimisesta opiskelijavuosien laskennassa. Ehdotetun säännöksen mukaan opiskelijavuosien laskennassa ei otettaisi huomioon kalenteripäiviä niiden lukukausien ajalta, kun opiskelija on ammatillisesta peruskoulutuksesta annetun lain 31 b §:n mukaisesti ilmoittautunut poissa olevaksi opiskelijaksi.

Ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa tarkoitettussa näyttötutkintona suoritettavaan perustutkintoon valmistavassa koulutuksessa ei olisi mahdollisuutta ilmoittautua poissa olevaksi opiskelijaksi. Käytännössä näyttötutkintona suoritettavaan ammatilliseen perustutkintoon valmistavassa koulutuksessa saattaa kuitenkin olla pidempiä jaksoja, joiden aikana opiskelija ei osallistu valmistavaan koulutukseen. Ehdotetun säännöksen mukaan opiskelijavuosien laskennassa ei tällöin huomioitaisi kalenteripäiviä sellaisen yhtäjaksoisesti vähintään 45 kalenteripäivää kestävä jakson ajalta, jonka aikana opiskelija ei ole osallistunut tutkintoon tai tutkinnon osaan valmistavaan koulutukseen tai näyttötutkintotilaisuuteen. Jos opiskelijan opinnoissa olisi tällainen vähintään 45 päivää kestävä tauko, opiskelijavuosien laskennassa huomioitavien kalenteripäivien laskenta päättyisi siihen päivään, jolloin opiskelija viimeisen kerran ennen taukoa on osallistunut tutkintoon tai tutkinnon osaan valmistavaan koulutukseen tai näyttötutkintotilaisuuteen. Opiskelijavuosien laskennassa

huomioitavien kalenteripäivien laskenta jatkuisi taas siitä kalenteripäivästä, jolloin opiskelija tauon jälkeen ensimmäisen kerran osallistuu osallistunut tutkintoon tai tutkinnon osaan valmistavaan koulutukseen tai näyttötutkintotilaisuuteen.

22 §. Perusrahoitus. Lain 21 §:ssä säädettäisiin perusrahoitusosuuden laskentaperusteista oppilaitosmuotoisessa ammatillisessa peruskoulutuksessa. Ehdotetun 1 momentin mukaan suoritteina huomioitaisiin varainhoitovuotta edeltävää vuotta edeltäneen vuoden toteutuneet opiskelijavuodet. Opiskelijavuosina huomioitaisiin sekä tutkintotavoitteisen koulutuksen opiskelijavuodet että ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavan koulutuksen opiskelijavuodet. Opiskelijavuosia painotettaisiin lain 8 §:ssä tarkoitetuilla koulutusalojen, tutkintojen ja valmentavan koulutuksen väliset kustannuserot huomioivilla rahoituskertoimilla. Ehdotetut rahoituskertoimet on esitetty hallituksen esityksen liitteenä olevassa asetusuonnoksessa.

Koulutuksen järjestämisluvassa määritellään koulutuksen järjestäjän opiskelijavuosien kokonaismäärä. Lisäksi järjestämisluvassa voidaan määrittää opiskelijavuosi kiintiöitä esimerkiksi ammatillisesta peruskoulutuksesta annetun lain 20 §:n 2 momentin perusteella määrätyn erityisopetuksen erityisen koulutustehtävän järjestämiselle. Voimassa olevan opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaan varainhoitovuoden rahoitus lasketaan keskimääräisen opiskelijamäärän mukaan. Ammatillisen peruskoulutuksen rahoitus lasketaan kuitenkin enintään järjestämisluvan opiskelijavuosien kokonaismäärän mukaisesti. Pykälän 2 momentissa olisikin säännös, jonka mukaan perusrahoitusosuuden suoritteina huomioitavien opiskelijavuosien määrä olisi edelleen sidoksissa koulutuksen järjestämisluvan mukaiseen opiskelijavuosien kokonaismäärään. Ehdotetun säännöksen mukaan suoritteina huomioitaisiin enintään varainhoitovuonna voimassa olevan järjestämisluvan mukainen opiskelijavuosimäärä, josta on vähennetty ammatillisesta peruskoulutuksesta annetun lain 20 §:n 2 momentissa tarkoitetun erityisopetuksen erityisen koulutustehtävän mukainen opiskelijavuosimäärä. Erityisopetuksen erityisen koulutustehtävän perusteella järjestetyt opiskelijavuodet vähennettäisiin, koska erityisopetuksen erityistä koulutustehtävää ei rahoiteta perusrahoitusosuuden puitteissa.

Koulutuksen järjestämisluvuissa määriteltyä opiskelijavuosien määrää ei ole painotettu rahoituskertoimilla, joten järjestämisluvan kokonaismäärää tulee verrata painottamattomiin toteutuneisiin opiskelijavuosiin. Jos tässä vertailussa toteutuneet opiskelijavuodet ylittävät järjestämisluvan mukaisen opiskelijavuosien kokonaismäärän, vähennettäisiin huomioitavien suoritteiden eli rahoituskertoimilla painotettujen toteutuneiden opiskelijavuosien määrää samassa suhteessa kuin painottamattomat opiskelijavuodet ylittävät järjestämisluvan mukaisen opiskelijavuosimäärän. Näin ylityksen perusteella tehtävä vähennys kohdentuisi yhtäläisesti kaikille suoritteille. Jos koulutuksen järjestämisluvan mukainen opiskeli-

javuosiens kokonaismäärä olisi esimerkiksi 2 000 opiskelijavuotta, mutta toteutuneita opiskelijavuusia olisi 2 100, tulisi koulutuksen järjestäjän rahoituskertoimilla painotettuja opiskelijavuusia vähentää ylitystä vastaavalla osuudella eli viidellä prosentilla.

Varainhoitovuotta edeltävää vuotta edeltävän vuoden toteutuneiden opiskelijavuosiens määrän ja varainhoitovuonna voimassa olevan järjestämisluvan mukaisen opiskelijavuosiens kokonaismäärän välinen erotus voi aiheutua myös järjestämisluvan opiskelijamäärän muutoksista näiden kahden vuoden välillä. Jos järjestämisluvan mukaista opiskelijavuosiens kokonaismäärää on nostettu, varainhoitovuotta edeltävää vuotta edeltävän vuoden toteutuneiden opiskelijavuosiens määrä on todennäköisesti pienempi kuin järjestämisluvan mukainen opiskelijavuoden kokonaismäärä. Tämä johtaisi siihen, että varainhoitovuotta edeltävää vuotta edeltävän vuoden toteutuneiden opiskelijavuosiens määrän perusteella myönnettävän perusrahoituksen taso ei vastaisi varainhoitovuoden todellista opiskelijavolyymia. Perusrahoituksen taso korjautuisi kuitenkin tällöin parin vuoden kuluessa vastaamaan uuden järjestämisluvan mukaista opiskelijavolyymia. Siirtymäkauden aikana koulutuksen järjestäjälle voitaisiin tarvittaessa myöntää harkinnanvaraista rahoitusta opiskelijavolyymin kasvun vuoksi.

Jos järjestämisluvan mukaista opiskelijavuosiens kokonaismäärää on laskettu, varainhoitovuotta edeltävää vuotta edeltävän vuoden toteutuneiden opiskelijavuosiens määrä on todennäköisesti suurempi kuin järjestämisluvan mukainen opiskelijavuoden kokonaismäärä. Tämä johtaisi siihen, että varainhoitovuotta edeltävää vuotta edeltävän vuoden toteutuneiden opiskelijavuosiens määrän perusteella myönnettävän perusrahoituksen taso olisi korkeampi kuin varainhoitovuoden todellinen opiskelijavolyymi. Rahoituksen taso korjautuisi tällöin parin vuoden kuluessa vastaamaan uuden järjestämisluvan mukaista opiskelijavolyymia.

Ehdotetun 3 momentin mukaan perusrahoitusosuuden laskentaperusteena huomioitaisiin myös ammatillista perustutkintoa suorittavat erityisopetusta saaneet opiskelijat. Suoritteina huomioitaisiin erityisopetusta saaneiden opiskelijoiden suorittamat opiskelijavuodet, joita painotettaisiin 9 §:ssä tarkoitettulla erityisopetuksen kertoimella. Asetukseen ehdotetun säännöksen mukaan erityisopetuksen kerroin oppilaitosmuotoisen ammatillisen peruskoulutuksen perusrahoitusosuudessa olisi X.

Pykälän 3 momentissa säädettyä ei sovellettaisi ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavaan koulutukseen, ehdotetaan määriteltäväksi erilliset valmentavan koulutuksen rahoituskertoimet Erityisopetusta saaneille ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavan koulutuksen opiskelijoille ja muille valmentavan koulutuksen opiskelijoille ehdotetaan määriteltäväksi erilliset valmentavan koulutuksen rahoituskertoimet. Erillisten rahoituskertoimien kautta erityisopetuksesta aiheutuvat kustannukset tulisivat ammatilliseen peruskoulutukseen valmenta-

vassa koulutuksessa huomioituiksi kokonaan perusrahoitusosuuden puitteissa.

Opiskelijan opetusta ei kaikissa tilanteissa anneta erityisopetuksena koko tutkinnon tai valmentavan koulutuksen suorittamisen ajalta, sillä tarve erityisopetuksen antamiseen voi ilmetä tai erityisopetuksen tarve päättyä kesken opintojen suorittamisen. Pykälän 4 momentissa säädettäisiin siitä, milloin opiskelijavuosi katsottaisiin erityisopetusta saaneen opiskelijan suorittamaksi. Ehdotetun säännöksen mukaan opiskelijavuosi katsottaisiin erityisopiskelijan suorittamaksi niiden kalenteripäivien ajalta, kun opiskelijalle ammatillisesta peruskoulutuksesta annetun lain 20 §:n 1 momentissa tarkoitettu henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS) on voimassa. Myös nykyisin henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskevan suunnitelman laadinta on erityisopetuksen rahoituksen saamisen ehtona. Pykälän 4 momentin säännöstä sovellettaisiin sekä 3 momentissa tarkoitettuun tutkintavoitteeseen koulutukseen että ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavaan koulutukseen.

Ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annettuun lakiin ei sisälly säännöksiä henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskevan suunnitelman laadinnasta. Lain 2 §:n 4 kohdan määritelmän mukaan erityisopetusta saavalla tarkoitettaisiin ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa tarkoitettuun näyttötutkintona suoritettavaan ammatilliseen perustutkintoon valmistavaan koulutukseen osallistuvaa opiskelijaa, jolle annetaan erityisiä opetus- tai opiskelijahuoltopalveluja opiskelijan vamman, sairauden tai niihin rinnastettavan syyn vuoksi. Ehdotetun säännöksen mukaan opiskelijavuosi katsottaisiin näyttötutkintona suoritettavaan ammatilliseen perustutkintoon valmistavaan koulutukseen osallistuvan opiskelijan osalta erityisopetusta saavan opiskelijan suorittamaksi niiden kalenteripäivien ajalta, kun koulutuksen järjestäjä on kohdentanut opiskelijaan näitä erityisiä opetus- tai opiskelijahuoltopalveluja. Opiskelijavuosi katsottaisiin erityisopetusta saavan opiskelijan suorittamaksi niiden kalenteripäivien väliseltä ajalta, kun opiskelijalla on oikeus saada mainittuja palveluja.

Pykälän 5 momentissa säädettäisiin perusrahoitusosuuden perusteena huomioitavien suoritteiden kokonaismäärän laskemisesta. Ehdotetun säännöksen mukaan huomioitavien opiskelijavuosiens kokonaismäärä saataisiin laskemalla yhteen 1–3 momenteissa tarkoitettut opiskelijavuodet. Käytännössä suoritteina huomioitavien opiskelijavuosiens kokonaismäärä laskettaisiin siten, että pykälän 1 ja 2 momenttien perusteella määriteltäisiin rahoituskertoimilla painotettujen opiskelijavuosiens enimmäismäärä, johon lisättäisiin 3 momentissa tarkoitettu erityisopetusta saaneiden opiskelijoiden suorittamien erityisopetuksen kertoimella painotettujen opiskelijavuosiens määrä.

23 §. Suoritusrahoitus. Lain 23 §:ssä säädettäisiin suoritusrahoitusosuuden laskentaperusteista oppilaitosmuotoisessa ammatillisessa peruskoulutuksessa. Ehdotetun 1 momentin säännöksen mukaan suorit-

teina huomioitaisiin suoritettut tutkinnot sekä suoritettut ammatillisten perustutkintojen ammatilliset tutkinnon osat ja ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavan koulutuksen osat.

Ammatillisen peruskoulutuksena suoritettavan ammatillisen perustutkinnon laajuus on 180 osaamispistettä. Tutkinto muodostuu 135 osaamispisteen laajuisista ammatillisista tutkinnon osista, 35 osaamispisteen laajuisista yhteisistä tutkinnon osista ja 10 osaamispisteen laajuisista vapaasti valittavista tutkinnon osista. Näyttötutkintona suoritettavat ammatilliset perustutkinnot muodostuvat vain ammatillisista tutkinnon osista. Näyttötutkintona suoritettavan ammatillisen perustutkinnon tutkinnon osat vastaavat pääosin ammatillisena peruskoulutuksena suoritettavan ammatillisen perustutkinnon ammatillisia tutkinnon osia.

Suoritusrahoitusosuuden perusteena huomioitaisiin ainoastaan ammatilliset tutkinnon osat. Ammatillisen perustutkinnon muodostumisesta säädetään valtioneuvoston asetuksella (____/2014), jonka mukaan ammatillisten tutkinnon osien osuus voi vaihdella opiskelijan yksilöllisten valintojen perusteella. Asetuksen mukaan vapaasti valittaviin tutkinnon osiin voi sisältyä ammatillisia tutkinnon osia, paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuvia tutkinnon osia, yhteisiä tutkinnon osia tai lukio-opintoja, jatko-opintovalmiuksia tai ammatillista kehittymistä tukevia opintoja taikka työkokemuksen kautta hankittuun osaamiseen perustuvia yksilöllisiä tutkinnon osia. Edellä mainituista vapaasti valittavista tutkinnon osista ammatilliset tutkinnon osat, jotka voivat olla tutkinnon osia ammatillisesta perustutkinnosta, ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta, sekä paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuvat tutkinnon osat voitaisiin lukea suoritusrahoituksen perusteeksi.

Ammatillisen perustutkinnon muodostumisesta annetun valtioneuvoston asetuksen mukaan Opetushallitus voi tutkinnon perusteissa määrätä, että enintään 15 osaamispistettä ammatillisista tutkinnon osista osoitetaan vapaasti valittaviin tutkinnon osiin. Jos opiskelija käyttää tätä yksilöllistä valinnanmahdollisuutta suorittaen vapaasti valittavina opintoina esimerkiksi yhteisiä tutkinnon osia tai lukio-opintoja, vähentää se ammatilliseen perustutkintoon sisältyvien ammatillisten tutkinnon osien laajuutta. Erilaiset tutkinnon muodostumisvaihtoehdot huomioiden ammatillisten tutkinnon osien määrä ammatillisessa perustutkinnossa voi olla 120–145 osaamispistettä eli 66–81 prosenttia tutkinnon kokonaislaajuudesta.

Ehdotetun säännöksen mukaan tutkintojen ja koulutuksen osien laajuus huomioitaisiin osaamispisteiden mukaisina. Tutkinnon osien ja koulutuksen osien osaamispisteet määritellään Opetushallituksen laatimissa tutkintojen perusteissa ja valmentavan koulutuksen perusteissa. Näyttötutkintona suoritettavien ammatillisten perustutkintojen perusteissa tutkinnon osien laajuutta ei kuitenkaan määritellä osaamispisteinä. Ehdotetun säännöksen mukaan näyttötutkintona suoritettavissa ammatillisissa perus-

tutkinnoissa ammatillisten tutkinnon osien laajuutena käytettäisiin ammatillisesta peruskoulutuksesta annetussa laissa tarkoitettujen tutkinnon perusteiden mukaisia vastaavan ammatillisen tutkinnon osan osaamispisteitä. Ehdotettu säännös olisi tarpeen, jotta tutkinnon osat voitaisiin ottaa yhteismitallisesti huomioon suoritusrahoitusosuuden perusteena sekä ammatillisessa peruskoulutuksessa että näyttötutkintona suoritettavissa perustutkinnoissa.

Ehdotetun säännöksen mukaan tutkintoja sekä tutkinnon osien ja koulutuksen osien laajuutta painotettaisiin lain 4x §:ssä tarkoitetuilla rahoituskertoimilla. Näin otettaisiin huomioon koulutusalan, tutkintojen ja valmentavan koulutuksen väliset kustannuserot. Painotuksessa käytettäisiin rahoituskertoimia kuin perusrahoitusosuuden suoritteina huomioitavien opiskelijavuosien painottamisessa.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin ammatillisesta peruskoulutuksesta annetun lain 20 §:n 1 momentin mukaista erityisopetusta saaneiden opiskelijoiden huomioimisesta suoritusrahoitusosuuden perusteena. Ehdotetun säännöksen mukaan suoritteina huomioitaisiin erityisopetusta saaneiden opiskelijoiden suorittamat tutkinnot, joita painotettaisiin erityisopetuksen painokertoimella. Asetukseen ehdotetun säännöksen mukaan erityisopetuksen kerroin oppilaitosmuotoisen ammatillisen peruskoulutuksen suoritusrahoitusosuudessa olisi X.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin myös siitä, milloin tutkinto katsottaisiin erityisopetusta saaneen opiskelijan suorittamaksi. Ehdotetun säännöksen mukaan tutkinto katsottaisiin erityisopetusta saaneen opiskelijan suorittamaksi, jos opiskelijalle laadittu ammatillisesta peruskoulutuksesta annetun lain 20 §:n 1 momentissa tarkoitettu henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma on voimassa tutkinnon suorittamispäivänä. Tutkintoa ei katsottaisi erityisopetusta saaneen opiskelijan suorittamaksi, jos henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma ei ole voimassa tutkinnon suorittamispäivänä, vaikka kyseinen suunnitelma olisi ollut voimassa aiemmin kyseisten opintojen aikana.

Ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annettuun lakiin ei sisälly säännöksiä henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskevan suunnitelman laadinnasta. Lain 2 §:n 4 kohdan määritelmän mukaan erityisopetusta saavalla tarkoitettaisiin ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa tarkoitettuun näyttötutkintona suoritettavaan ammatilliseen perustutkintoon valmistavaan koulutukseen osallistuvaa opiskelijaa, jolle annetaan erityisiä opetus- tai opiskelijahuoltopalveluja opiskelijan vammaan, sairauden tai niihin rinnastettavan synn vuoksi. Ehdotetun säännöksen mukaan tutkinnon osa katsottaisiin näyttötutkintona suoritettavassa ammatillisessa perustutkinnossa erityisopetusta saavan opiskelijan suorittamaksi, jos koulutuksen järjestäjä on kohdentanut opiskelijaan näitä erityisiä opetus- tai opiskelijahuoltopalveluja tutkinnon osan suorittamispäivänä. Käytännössä säännöksessä tarkoitettaisiin kohdentamisella sitä, että erityisopetusta saavalla opiskelijalla

Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukainen tuloksellisuusindeksi vastaisi nykyistä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 25 §:n 2 momentissa säädettyä tuloksellisuusrahoituksen indeksiiä. Tuloksellisuusindeksi perustuisi nykytilaa vastaavas-

ti tutkinnon suorittaneiden työllistymiseen ja jatko-opintoihin siirtymiseen, koulutuksen keskeyttämiseen ja opintojen suoritusaikaan sekä henkilöstön kelpoisuuteen ja kehittämistoimenpiteisiin. Tämän lisäksi otettaisiin käyttöön uusina mittareina opiskelijahyvinvointikysely ja opiskelijan antama työelämäpalaute.

Voimassa olevan asetuksen 8 §:n mukaan tuloksiksi lasketaan kaikille ammatillisen peruskoulutuksen järjestäjille lukuun ottamatta niitä järjestäjiä, joista tulosindeksiin laskennan edellyttämää tietoa ei ole saatavissa tai joiden opiskelijamäärä on niin vähäinen, että tulosindeksiä ei voida tilastollisesti luotettavalla tavalla laskea. Asetuksen 5 §:n 3 momentin mukaan yksikköhinnan porrastus tuloksellisuuden perusteella tehdään neljälle viidesosalle tulosindeksiin laskennassa mukana olevista koulutuksen järjestäjistä määräämällä se tulosindeksin arvo (pistemäärä), josta lähtien yksikköhintaa porrastetaan. Jatkossa tulosindeksi laskettaisiin kuitenkin kaikille ammatillisen peruskoulutuksen järjestäjille. Nykytilaa vastaavasti tulosindeksiä ei kuitenkaan laskettaisi ammatillisesta peruskoulutuksesta annetun lain 20 §:n 2 momentissa tarkoitetuille erityisopetuksen erityisen koulutustehtävän saaneille koulutuksen järjestäjille.

Pykälän 1 momentin 2 kohdan mukainen opiskelijahyvinvointikysely olisi valtakunnallinen vuosittain tehtävä opiskelijoille suunnattu kysely, jossa kysyttäisiin opiskelijoiden mielipidettä koulutuksen tavoitteiden toteutumista ja heidän hyvinvoinnistaan. Ehdotetun 3 momentin mukaan opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksella säädettäisiin opiskelijahyvinvointikyselyn väittämistä.

Valtakunnallisten opiskelijahyvinvointikyselyn väittämät liittyisivät erityisesti ammatilliselle koulutukselle asetettuihin tavoitteisiin sekä opiskelijoiden hyvinvointiin. Koulutuksen tavoitteista on säädetty ammatillisesta peruskoulutuksesta annetun lain 5 §:ssä ja ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain 2 §:ssä. Opiskelijan hyvinvoinnista on säädetty oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa (1287/2013), jossa asetetaan muun muassa tavoitteita oppilaitosyhteisön ja opiskeluympäristön hyvinvoinnille, terveellisyydelle ja turvallisuudelle, yhteisöllisyydelle, osallistumiselle sekä kodin ja koulutuksen järjestäjän väliselle yhteistyölle. Oppilas- ja opiskeluhoitolakia ei sovelleta ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa tarkoitettuun koulutukseen, mutta kyseisessä laissa säädettyjä yleisluonteisia tavoitteita voitaisiin kuitenkin soveltuvin osin käyttää opiskelijahyvinvointikyselyn väittämien pohjana.

Pykälän 1 momentin 3 kohdan mukaan vaikuttavuusrahoituksen suoritteina käytettäisiin opiskelijan antamaa työelämäpalautetta.

Pykälän 1 momentin 4 kohdan mukainen läpäisyindeksi perustuisi koulutuksen läpäisyn vuositaiseen kasvuun. Momentin 1 kohdan mukaisessa tulosindeksissä mitataan koulutuksen keskeyttämistä yleisesti, mutta 4 kohdan mukainen läpäisymittari mittaisi sitä, miten koulutuksen järjestäjä on toiminnallaan onnistunut parantamaan koulutuksen lä-

päisyä eli ehkäisemään koulutuksen keskeyttämistä. Läpäisymittarin käyttöönottona tavoitteena on kannustaa koulutuksen järjestäjiä vähentämään koulutuksen keskeyttämistä. Keskeyttämisen ehkäisyssä voitaisiin hyödyntää esimerkiksi opiskelijan yksilöllisiä valinnan mahdollisuuksia, joustavia koulutuspolkua, kuten mahdollisuutta suorittaa tutkinto osa kerrallaan sekä joustavia siirtymiä valmentavan koulutuksen ja tutkintotavoitteisen koulutuksen välillä taikka tutkintotavoitteisen koulutuksen sisällä koulutusosalta toiselle.

Ehdotetun pykälän 2 momentissa säädettäisiin 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun tuloksellisuusindeksiin laskennasta. Tuloksellisuusindeksiin perusteena huomioitavat koulutuksen järjestäjän suoritteet laskettaisiin siten, että koulutuksen järjestäjälle lasketusta tulosindeksin arvosta vähennettäisiin kyseisen vuoden alimman tulosindeksin arvo. Näin menetellen alimman tulosindeksin arvon saaneen koulutuksen järjestäjän huomioitavien suoritteiden lukumäärä olisi nolla. Vähennyksen jälkeen saadut tulosindeksin pisteluvut kerrotaisiin lain 22 §:n 1 ja 2 momenteissa tarkoitettulla tavalla lasketulla opiskelijavuosien määrällä.

Pykälän 3 momenttiin ehdotetun valtuutussääntöksen mukaan valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin tarkemmin vaikuttavuusrahoitusosuuden laskennassa käytettävistä mittareista ja tulosindeksiin laskennasta.

25 §. Erityisopetuksen erityisen koulutustehtävän rahoituskertoimet ja korotuskertoimet. Lain 23 §:ssä säädettäisiin ammatillisesta peruskoulutuksesta annetun lain 20 §:n 2 momentissa tarkoitetun erityisopetuksen erityisen koulutustehtävän perusteella järjestettävän koulutuksen rahoituskertoimista ja korotuskertoimista. Erityisopetuksen erityisen koulutustehtävän perusteella järjestettävää koulutusta ei rahoitettaisi perus-, suoritus- ja vaikuttavuusrahoitusosuuksiin perustuvan rahoituksen puitteissa. Erityisopetuksen erityisen koulutustehtävän perusteella voidaan järjestää tutkintotavoitteista ammatillista peruskoulutusta, ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavaa koulutusta sekä työhön ja itsenäiseen elämään valmentavaa koulutusta.

Voimassa olevan opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun valtioneuvoston asetuksen 9 §:n 2 momentin mukaan erityisopetuksen erityisen koulutustehtävän perusteella järjestettävässä koulutuksessa korotetaan koulutuksen järjestäjän yksikköhintaa koulutusaloittain euromäärällä, joka saadaan, kun mainitut koulutusaloittaiset yksikköhinnat kerrotaan luvulla 1,31. Mainitun pykälän 3 momentin mukaan vammaisille opiskelijoille järjestettävän valmentavan ja kuntouttavan opetuksen ja ohjauksen sekä maahanmuuttajille järjestettävän ammatilliseen peruskoulutukseen valmistavan koulutuksen rahoitukseen puolestaan sovelletaan ammatillisen peruskoulutuksen keskimääräistä yksikköhintaa kerrottuna luvulla 1,65.

Ehdotetun 1 momentin mukaan koulutusalojen, tutkintojen ja valmentavan koulutuksen väliset kustannuserot otettaisiin huomioon painottamalla toteu-

tuneita opiskelijavuosia erityisopetuksen erityisen koulutustehtävän rahoituskertoimilla. Hallituksen esityksen liitteenä olevan asetusluonnoksen mukaiset erityisopetuksen erityisen koulutustehtävän rahoituskertoimet vastaisivat lain 4x §:n perusteella säädettyjä rahoituskertoimia kuitenkin siten, että erityisopetuksen erityisen koulutustehtävän rahoituskertoimissa huomioitaisiin nykytasoa vastaavasti voimassa olevan opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun valtioneuvoston asetuksen 9 §:n 2 ja 3 momenteissa säädetyt korotukset. Erityisopetuksen erityisen koulutustehtävän rahoituskertoimet määriteltäisiin myös ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavalle koulutukselle sekä työhön ja itsenäiseen elämään valmentavalle koulutukselle.

Voimassa olevan opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun valtioneuvoston asetuksen 9 §:n 4 momentissa säädetään lisäksi erityisopetuksen erityisen koulutustehtävän perusteella järjestettävässä koulutuksessa myönnettävistä muista korotuksista. Voimassa olevan säännöksen mukaan koulutuksen järjestäjälle kyseisen säännöksen 2 ja 3 momentin mukaan laskettua yksikköhintaa korotetaan vaikeasti vammaisten opiskelijoiden osalta euromäärällä, joka saadaan, kun ammatillisen koulutuksen keskimääräinen yksikköhinta kerrotaan luvulla 1,12. Jos koulutuksen järjestäminen edellyttää, että opiskelijalla on henkilökohtainen koulunkäyntiavustaja, yksikköhintaa korotetaan tällaisen opiskelijan osalta lisäksi euromäärällä, joka saadaan, kun mainittu keskimääräinen yksikköhinta kerrotaan luvulla 2,72.

Ehdotetun 2 momentin mukaan voimassa olevan opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun valtioneuvoston asetuksen 9 §:n 4 momentissa tarkoitettut korotukset otettaisiin huomioon painottamalla toteutuneita opiskelijavuosia korotuskertoimilla. Hallituksen esityksen liitteenä olevan asetusluonnoksen mukaiset korotuskertoimet vastaisivat tasoltaan nykyisiä asetuksen 9 §:n 4 momentin mukaisia kertoimia.

Ehdotetussa 2 momentissa säädetäisiin myös siitä, miltä ajalta opiskelijavuosi katsottaisiin korotukseen oikeutetun opiskelijan suorittamaksi. Ehdotetun säännöksen mukaan opiskelijavuosi katsottaisiin korotukseen oikeutetun opiskelijan suorittamaksi niiden kalenteripäivien väliseltä ajalta, kun korotuksen peruste on voimassa. Opiskelijavuoteen kuuluvaksi laskettaisiin mukaan sekä korotuksen perusteen alkamis- että päättymispäivä.

Ehdotetun 3 momentin mukaan erityisopetuksen erityisen koulutustehtävän rahoituskertoimista ja korotuskertoimista säädetäisiin valtioneuvoston asetuksella.

26 §. Erityisopetuksen erityisen koulutustehtävän rahoituksen laskentaperusteet. Lain 25 §:ssä säädetäisiin erityisopetuksen erityisen koulutustehtävän rahoituksen laskentaperusteista. Ehdotetun 1 momentin mukaan suoritteina huomioitaisiin varainhoitovuotta edeltävää vuotta edeltävän vuoden opiskelijavuodet. Suoritteiden huomioimisen ajankohta vastaisi oppilaitosmuotoisen ammatillisen peruskoulutuksen perusrahoitusosuuden laskentaperusteena

käytettyä suoritteiden huomioinnin ajankohtaa. Ehdotetun säännöksen mukaan opiskelijavuosia painotettaisiin erityisopetuksen erityisen koulutustehtävän rahoituskertoimilla.

Ehdotetun pykälän 2 momentin mukaan opiskelijavuosien laskentaan sovellettaisiin 20 §:n säännöksiä eli oppilaitosmuotoisen ammatillisen peruskoulutuksen opiskelijavuosien laskennan periaatteita. Suoritteina huomioitaisiin kuitenkin enintään varainhoitovuonna voimassa olevan järjestämisluvan mukainen erityisopetuksen erityisen koulutustehtävän mukainen opiskelijavuosien kokonaismäärä. Niin sanotuilla erityisoppilaitoksilla tämä opiskelijavuosimäärä vastaa järjestämisluvan mukaista kokonaisopiskelijavuosimäärää. Muilla erityisopetuksen erityisen koulutustehtävän saaneilla oppilaitoksilla on järjestämisluvassa määritelty erikseen kiintiö erityistehtävän mukaisen erityisopetuksen järjestämiseksi.

Jos varainhoitovuotta edeltävää vuotta edeltävänä vuotena toteutuneet opiskelijavuodet ylittävät varainhoitovuonna voimassa olevan järjestämisluvan mukaisen opiskelijavuosien kokonaismäärän, noudatettaisiin vastaavia periaatteita kuin oppilaitosmuotoisessa ammatillisessa peruskoulutuksessa. Ehdotetun säännöksen mukaan erityisopetuksen erityisen koulutustehtävän rahoituskertoimilla painotettujen suoritteiden määrää vähennettäisiin tällöin samassa suhteessa kuin rahoituskertoimilla painottamattomat opiskelijavuodet ylittävät järjestämisluvan mukaisen opiskelijavuosimäärän.

Lain 25 §:n 2 momentissa säädetään erityisopetuksen erityisen koulutustehtävän perusteella järjestettävässä koulutuksessa myönnettävistä muista korotuksista. Korotuskertoimista säädetäisiin valtioneuvoston asetuksella. Asetukseen ehdotetun säännöksen mukaan korotuksia myönnettäisiin opiskelijan vaikeavammaisuuden perusteella sekä sillä perusteella, että koulutuksen järjestäminen edellyttää, että opiskelijalla on henkilökohtainen koulunkäyntiavustaja.

Pykälän 3 momentissa säädetäisiin siitä, miten lain 25 §:n 2 momentissa tarkoitettuihin korotuksiin oikeutettujen opiskelijoiden suorittamat opiskelijavuodet huomioitaisiin erityisopetuksen erityisen koulutustehtävän perusteella järjestettävän koulutuksen rahoituksen perusteena. Ehdotetun säännöksen mukaan suoritteina huomioitaisiin näihin korotuksiin oikeutettujen opiskelijoiden suorittamat opiskelijavuodet, joita painotettaisiin valtioneuvoston asetuksella säädettyillä korotuskertoimilla. Hallituksen esityksen liitteenä olevan asetusluonnoksen mukaan opiskelijan vaikeavammaisuuden perusteella myönnettävä korotuskerroin olisi X ja koulunkäyntiavustajan perusteella myönnettävä korotuskerroin X.

Pykälän 4 momentissa säädetäisiin erityisopetuksen erityisen koulutustehtävän perusteella järjestettävässä koulutuksessa huomioitavien suoritteiden kokonaismäärän laskemisesta. Ehdotetun säännöksen mukaan huomioitavien opiskelijavuosien kokonaismäärä saadaan laskemalla yhteen 1 ja 3 momenteissa tarkoitettut opiskelijavuodet. Käytännössä suoritteina huomioitavien opiskelijavuosien kokonais-

määrä laskettaisiin siten, että pykälän 1 ja 2 momenttien perusteella määritettäisiin erityisopetuksen erityisen koulutustehtävän rahoituskertoimilla painotettujen opiskelijavuosien enimmäismäärä, johon liittäisiin 3 momentissa tarkoitetut korotuksiin oikeutettujen opiskelijoiden suorittamien opiskelijavuosien korotuskertoimilla painotettu määrä.

Pykälän 5 momentissa säädettäisiin ammatillisesta peruskoulutuksesta annetun lain 20 §:n 2 momentissa tarkoitetun erityisopetuksen erityisen koulutustehtävän perusteella järjestettävän koulutuksen rahoituksen määräytymisestä. Ehdotetun säännöksen mukaan koulutuksen järjestäjälle myönnettäisiin rahoitusta euromäärä, joka saataisiin kertomalla lain 6 §:ssä tarkoitettu erityisopetuksen erityisen koulutustehtävän perushinta 4 momentissa tarkoitettujen suoritteiden eli huomioitavien opiskelijavuosien määrällä.

27 §. Harkinnanvarainen rahoitus. Lain 27 §:ssä säädettäisiin harkinnanvaraisesta rahoituksesta. Ehdotetun säännöksen mukaan opetus- ja kulttuuriministeriö voisi myöntää oppilaitosmuotoisen ammatillisen peruskoulutuksen järjestäjälle harkinnanvaraisesta rahoituksesta koulutuksen järjestäjälle määrätyn erityisen koulutustehtävän perusteella tai muusta erityisestä syystä. Ehdotettu säännös vastaisi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 25 §:n 4 momentin voimassa olevaa säännöstä, jonka mukaan koulutuksen järjestäjän yksikköhintaa voidaan korottaa vastaavilla perusteilla.

28 §. Majoitusrahoitus. Voimassa olevan opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain voimassa olevan 25 §:n 4 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän yksikköhintaa korotetaan opiskelijoille annettavan majoitusedun perusteella. Ammatillisesta peruskoulutuksesta annetun lain 37 §:n 3 momentin mukaan asuminen koulutuksen järjestäjän osoittamassa opiskelija-asuntolassa on opiskelijalle maksutonta. Laissa ei kuitenkaan säädetä, missä tilanteissa koulutuksen järjestäjä on velvollinen tarjoamaan opiskelijalle tämän majoitusedun, vaan majoitusedun tarjoaminen on koulutuksen järjestäjän päätettävissä.

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun valtioneuvoston asetuksen voimassa olevan 10 §:ssä säädetään erisuuruisista majoitusedun perusteella myönnettävistä korotuksista. Pykälän 1 momentissa säädetään yksikköhinnan korottamisesta majoitusedun perusteella. Pykälän 2 momentissa säädetään yksikköhinnan korottamisesta erityisopetuksen erityisen koulutustehtävän perusteella järjestettävissä koulutuksessa opiskelevan opiskelijan majoitusedun perusteella.

Pykälän 3 momentissa puolestaan säädetään yksikköhinnan korottamisesta sisäoppilaitosmuotoiseen koulutukseen kuuluvan majoituksen ja ruokailun saaneiden opiskelijoiden osalta. Ammatillisesta peruskoulutuksesta annetun lain 37 §:n 2 momentin mukaan sisäoppilaitosmuotoisesti järjestetyssä koulutuksessa opiskelijalla on oikeus päivittäisen maksuttoman aterian lisäksi myös muuhun maksuttomaan ruokailuun.

Lain 28 §:ssä ehdotetaan säädettäväksi majoitusrahoituksesta oppilaitosmuotoisessa ammatillisessa peruskoulutuksessa. Ehdotetun säännöksen 1 momentin mukaan majoitusrahoitusta myönnettäisiin ammatillisesta peruskoulutuksesta annetun lain 37 §:n 2 momentissa tarkoitetun sisäoppilaitosmuotoisen koulutuksen majoitusedun perusteella, saman pykälän 3 momentissa tarkoitetun majoitusedun perusteella sekä mainitun lain 38 §:n 2 momentissa tarkoitetun erityisopetuksen erityisen koulutustehtävän majoitusedun perusteella. Majoitusrahoitusta myönnettäisiin siis samojen toimintojen järjestämiseen, joiden perusteella voimassa olevan opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaan korotetaan koulutuksen järjestäjän yksikköhintaa.

Säännöksen 3 momentissa säädettäisiin majoitusrahoituksen perusteena huomioitavista suoritteista. Ehdotetun säännöksen mukaan majoitusrahoituksen suoritteina huomioitaisiin varainhoitovuotta edeltävää vuotta edeltävänä vuonna pykälän 1 momentissa tarkoitettuja etuja saaneiden opiskelijoiden suorittamat opiskelijavuodet. Opiskelijavuosi katsottaisiin mainittuja etuja saaneen opiskelijan suorittamaksi niiden kalenteripäivien väliseltä ajalta, kun opiskelijalla on oikeus saada mainittua etua. Opiskelijavuosien laskennassa huomioitaviksi päiviksi katsottaisiin kaikki kalenteripäivät etuuden saamisoikeuden alkamispäivästä lukien etuuden päättymispäivään saakka. Opiskelijavuoteen kuuluvaksi laskettaisiin mukaan sekä etuuden alkamis- että päättymispäivä.

Pykälän 43 momentissa säädettäisiin myönnettävän majoitusrahoituksen laskemisesta. Ehdotetun säännöksen mukaan koulutuksen järjestäjälle myönnettäisiin majoitusrahoituksena euromäärä, joka saataisiin kertomalla valtioneuvoston asetuksella säädettävä majoituksen perushinta 28 §:n 1 momentin kussakin kohdassa tarkoitettuja etuja saaneiden opiskelijoiden suorittamien opiskelijavuosien määrällä ja kyseisen edun majoituskertoimella, josta säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella. Näin lasketut kunkin majoitusedun euromäärät laskettaisiin vielä yhteen, jolloin saataisiin koulutuksen järjestäjälle myönnettävän majoitusedun euromäärä.

5 luku Oppilaitosmuotoisen ammatillisen lisäkoulutuksen rahoituksen määräytyminen

29 § Rahoitusosuudet. Pykälässä säädettäisiin talousarvion määrärahan jakautumisesta ammatillisen lisäkoulutuksen rahoitusosuuksien eli perusrahoitusosuuden, suoritusrahoitusosuuden ja vaikuttavuusrahoitusosuuden välillä. Valtion talousarviossa päätetään vuosittain oppilaitosmuotoiseen ammatilliseen lisäkoulutukseen kohdennettava määräraha. Määrärahasta vähennettäisiin ensin 7 §:ssä tarkoitettu yksityisille koulutuksen järjestäjille maksettava arvonnalisäveron korvaukseen käytettävä rahamäärä. Tämän jälkeen jäljelle jäävä määräraha jaettaisiin pykälässä säädetyllä tavalla rahoitusosuuksiin. Ehdotuksen mukaan perusrahoitusosuus olisi 35 prosenttia, suoritusrahoitusosuus 61 prosenttia ja vai-

kuttavuusrahoitusosuus 4 prosenttia. Lakiin ehdotetaan myös siirtymäsäännöksiä, jotka koskisivat rahoitusosuuksien jakautumista varainhoitovuosina 2017–2019. Näitä prosentteja sovellettaisiin vuosia 2017–2019 koskevat siirtymäsäännökset huomioiden ensimmäisen kerran varainhoitovuodelle 2020 myönnettävään rahoitukseen.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin asetuksenantovaltuudesta. Valtioneuvoston asetuksella on tarkoitus säätää oppilaitosmuotoisen ammatillisen koulutuksen suoritusrahoitusosuuden jakautumisesta. Tarkoituksena on, että suoritusrahoitusosuuteen vaikuttavat sekä suoritettut tutkinnot että suoritettut tutkinnon osat. Näyttötutkintoon valmistavassa koulutuksessa edetään tutkinnon osa kerrallaan ja osalla opiskelijoista tavoitteena ei ole koko tutkinto vaan tutkinnon osa tai osia. Tämän takia on perusteltua, että pääosa suoritusrahoituksesta kohdennetaan koulutuksen järjestäjille tutkinnon osien perusteella. Koulutuksen järjestäjälle valmistavan koulutuksen järjestämisestä aiheutuvat kustannukset katettaisiin suoritusrahoituksen osalta tutkinnon osa kerrallaan. Jos opiskelija suorittaa koko tutkinnon, saa koulutuksen järjestäjä sitä koskevan kokonaisrahoituksen jo tutkinnon osista. Lisäksi koulutuksen järjestäjä saisi rahoitusta koko tutkinnon suorittamisesta, vaikka koulutuksen järjestämisestä aiheutuvat kustannukset on katettu jo tutkinnon osien perusteella. Tutkinnon osien lisäksi suoritukseen perustuvaa rahoitusta on kuitenkin tarkoituksenmukaista myöntää myös tutkinnoista, jotta riittävä kannuste koko tutkinnon suorittamiseen olisi olemassa. Tutkinnon perusteella jaettu maksuosuus olisi kuitenkin selvästi tutkinnon osien perusteella maksettavaa osuutta pienempi. Suoritusrahoitusosuudesta X prosenttia jaettaisiin tutkinnonosien ja X prosenttia tutkintojen perusteella.

Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin myös vaikuttavuusrahoitusosuuden jakautumisesta. Vaikuttavuusrahoitusosuudessa huomioitaisiin opiskelijajähvointikysely ja opiskelijan antama työelämäpalautte sekä se, kuinka suuri osa koulutuksen aloitaneista opiskelijoista suorittaa tutkinnon. Vaikuttavuusrahoitusosuudesta X prosenttia jaettaisiin opiskelijapalautteen, X prosenttia opiskelijan antaman työelämäpalautteen perusteella ja X prosenttia edellä kuvattujen tutkinnon suorittamisen perusteella.

30 §. Opiskelijavuosien laskenta. Pykälässä säädettäisiin opiskelijavuoden laskemisesta ammatillisessa lisäkoulutuksessa. Nykyisin ammatillisen lisäkoulutuksen suoritteena on käytetty opiskelijatyövuotta, joka on 190 vähintään seitsemän tunnin mitaista työpäivää opiskelijaa kohden. Rahoitusjärjestelmän uudistamisen yhteydessä kaikissa ammatillisen koulutuksen järjestämismuodoissa ehdotetaan kuitenkin otettavaksi käyttöön opiskelijavuoden käsite, joka korvaisi ammatillisen lisäkoulutuksen opiskelijatyövuodet rahoituksen perusteena olevana suoritteena.

Ammatillisessa lisäkoulutuksessa yksi opiskelijavuosi muodostuu 365 kalenteripäivästä, jona opiskelija on osallistunut näyttötutkintoon valmistavaan

koulutukseen tai tutkintotilaisuuksiin. Opiskelijavuosi on rahoituksen määrittämisessä käytettävä laskennallinen suure. Käytännössä opiskelijavuosi ei voi karttua yksittäisen opiskelijan opinnoilla tai näyttöön osallistumisella, vaan kyseessä on rahoituksen perusteeksi määritelty suure, joka kuvaa koulutuksen järjestäjän ammatilliseen lisäkoulutukseen osoittamaa työmäärää.

Näyttötutkintoon valmistavaa koulutusta järjestetään ympäri vuoden opintojen alkaminen ja päättymisen eivät ole sidottu oppilaitosten lukukausiin, vaan opinnot voivat alkaa ja päättyä joustavasti milloin tahansa. Ammatti- ja erikoisammattitutkintoja suoritetaan tavallisesti työn ohessa ja tutkinto voidaan suorittaa myös tutkinnon osittain, jolloin tutkinnon osien suorittamisen väliin voi jäädä taukoja. Näiden taukojen aikana opiskelija ei opiskele vaan käy työssä ja palaa taas myöhemmin opintojen pariin. Näiden taukojen aikana kuluvia kalenteripäiviä ei huomioida osana opiskelijavuotta.

Tämän vuoksi opiskelijavuosi koostuu niistä kalenteripäivistä, jona opiskelija osallistuu ammatti- tai erikoisammattitutkintoon tai tutkinnon osaan valmistavaan koulutukseen seitsemän tunnin ajan tai osallistuu opiskelu- tai näyttösuunnitelman laatimiseen tai näyttötutkintotilaisuuteen. Seitsemän tunnin sääntö vastaa voimassa olevassa opetus- ja kulttuuritoimen rahoitusasetuksessa olevaa säännöstä. Valmistavaan koulutukseen osallistuminen tarkoittaisi henkilökohtaisen opiskeluohjelman mukaan tapahtuvaa opiskelua, joka voisi koostua lähiopetuksesta, etäopetuksesta ja työssä oppimisesta. Myös henkilökohtaisen opiskeluohjelman päivittäminen, tutkinnon osien suorittaminen, ohjaus, neuvonta, arviointi ja palaute olisivat osa opiskelijavuotta.

31 §. Erityisopetuksen määritelmä. Ammatillisessa lisäkoulutuksessa ei ole toimintalainsäädäntöön perustuvaa velvollisuutta järjestää opiskelijalle erityisiä opetus- tai opiskelijahuoltopalveluja opiskelijan vamman, sairauden tai niihin rinnastettavan syyn vuoksi. Ammatillisen lisäkoulutuksen rahoituksessa on kuitenkin ollut säännökset, että niiden opiskelijoiden osalta, joille kyseisiä palveluja järjestetään, asia huomioidaan osana rahoituksen määräytymisperusteita.

Pykälässä ehdotetaan määriteltäväksi milloin opiskelija katsotaan suoritteita painotettaessa erityisopetusta saaneeksi opiskelijaksi. Erityisopetusta saaneeksi opiskelijaksi katsottaisiin opiskelija, jolle annetaan erityisiä opetus- tai opiskelijahuoltopalveluja opiskelijan vamman, sairauden tai niihin rinnastettavan syyn vuoksi.

32 §. Perusrahoitus. Pykälässä säädettäisiin perusrahoitusosuuden laskentaperusteista oppilaitosmuotoisessa ammatillisessa lisäkoulutuksessa.

Ehdotetun 1 momentin mukaan opetus- ja kulttuuriministeriö vahvistaisi seuraavan varainhoitovuoden perusrahoitusosuuden perusteena käytettävien suoritteiden määrän. Pääsäännön mukaan suoritteina huomioitaisiin varainhoitovuotta edeltävää vuotta edeltäneen kolmen vuoden toteutuneet opiskelija-

vuodet. Kolmen vuoden keskiarvon käyttäminen taisi vuosittaisia eroja opiskelijavuosien määrässä.

Pykälän 2 momentin mukaan opiskelijavuosia painotettaisiin 9 §:ssä säädettyllä kertoimella niiden opiskelijoiden osalta, joille annetaan erityisiä opetus- tai oppilashuoltopalveluja opiskelijan vamman, sairauden tai niihin rinnastettavan syyn vuoksi. Korotuksen tarkoituksena on kompensoida erityisten opetus- tai oppilashuoltopalvelujen järjestämisestä syntyviä ylimääräisiä kustannuksia. Opiskelijavuosi katsottaisiin erityisopetusta saaneen opiskelijan suorittamaksi niiden 30 §:ssä tarkoitettujen kalenteripäivien ajalta, joiden aikana koulutuksen järjestäjä on kohdentanut opiskelijaan 31 §:ssä tarkoitettuja palveluja.

Pykälän 3 momentin mukaan vailla perusasteen jälkeistä tutkintoa olevien opiskelijoiden opiskelijavuosia painotettaisiin 10 §:ssä säädettyllä koulutustasokertoimella. Koulutustasokertoimen tarkoituksena on ohjata koulutuksen järjestäjiä toteuttamaan kohderyhmää koskevaa ohjaus- ja neuvontapalveluita väestön koulutustason nostamista koskevien tavoitteiden mukaisesti sekä kattamaan ohjauksesta ja neuvonnasta aiheutuvia kuluja. Opiskelijan katsottaisiin olevan vailla perusasteen jälkeistä tutkintoa oleva silloin, jos hänellä ei ole suoritettua tutkintoa koulutuksen alkaessa.

Pykälän 4 momentissa säädetään, että opiskelijavuosia painotettaisiin koulutusalan ja tutkintojen kustannuseroihin perustuvilla 8 §:ssä tarkoitetuilla rahoituskertoimilla.

Suoritteiden vuosittainen lukumäärä määriteltäisiin edellä kuvatuilla kertoimilla painotettujen suoritteiden yhteenlaskettuna määränä.

Pykälän 6 momentissa säädettäisiin, että vaikka laskennallisuus on perusrahoitusosuuden määräytymisen pääsääntö, voisi opetus- ja kulttuuriministeriö perustellusta syystä vahvistaa suoritteita myös laskennallisista perusteita poiketen. Poikkeamismahdollisuus voisi olla tarpeen esimerkiksi äkillisen rakennemuutoksen tilanteissa, jolloin rahoitusta olisi kohdennettava tietyille aloille tai alueille laskennallisista säännöksistä poiketen. Näissä tilanteissa ministeriö voisi päättää esimerkiksi koulutuksen järjestäjän suoritteiden lisäämisestä. Ministeriö voisi myös rajoittaa laskennan perusteena käytettävien suoritteiden koulutuksenjärjestäjäkohtaista määrää. Rajoittamisen tarkoituksena olisi hillitä yksittäisten koulutuksen järjestäjien suoritteiden hallitsematonta kasvua. Ministeriön tulisi vahvistaessaan suoritteet turvata ammatillisen lisäkoulutuksen rahoituksen ja kautuminen alueellisesti tasapuolisesti koulutustarpeen mukaan.

33 §. Suoritusrahoitus. Pykälässä säädettäisiin suoritusrahoitusosuuden laskentaperusteista oppilaitosmuotoisessa ammatillisessa lisäkoulutuksessa. Ehdotetun 1 momentin säännöksen mukaan suoritusrahoitusosuudessa suoritteina huomioitaisiin varainhoitovuotta edeltävää vuotta edeltäneiden kolmen vuoden aikana suoritettujen tutkintojen sekä tutkinnon osien lukumäärän keskiarvo. Kolmen vuoden keskiarvon käyttäminen taisi vuosittaisia eroja

suoritettujen tutkintojen sekä tutkinnon osien määrässä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että tutkinnon osia painotettaisiin 9 §:ssä säädettyllä kertoimella niiden opiskelijoiden osalta, joille annetaan erityisiä opetus- tai oppilashuoltopalveluja opiskelijan vamman, sairauden tai niihin rinnastettavan syyn vuoksi. Korotuksen tarkoituksena on kompensoida erityisten opetus- tai oppilashuoltopalvelujen järjestämisestä syntyviä ylimääräisiä kustannuksia. Kompensointi tutkinnon osissa on perustelua, sillä suurin osa suoritusrahoituksesta koostuu tutkinnon osien perusteella maksettavasta rahoituksesta. Kaikki erityisopiskelijat eivät myöskään suorita tai pysty suorittamaan koko tutkintoa. Tutkinnon osiin kohdentuva kompensatio korvaa todellisia erityisopiskelusta syntyviä kustannuksia. Tutkinnon osa katsottaisiin erityisopetusta saaneen opiskelijan suorittamaksi silloin, jos opiskelija on saanut tutkintoa edeltävän valmistavan koulutuksen aikana erityisiä opetus- ja opiskelijahuoltopalveluja.

Vailla perusasteen jälkeistä tutkintoa olevien opiskelijoiden tutkinnon osia painotettaisiin 10 §:ssä säädettyllä koulutustasokertoimella. Koulutustasokertoimen tarkoituksena on ohjata koulutuksen järjestäjiä toteuttamaan kohderyhmää koskevia ohjaus- ja neuvontapalveluita väestön koulutustason nostamista koskevien tavoitteiden mukaisesti sekä kattamaan ohjauksesta ja neuvonnasta aiheutuvia kuluja. Tutkinnon osiin ja tutkintoihin perustuvia suoritteita painotetaan koulutustasokertoimella, jos opiskelija on koulutuksen alkaessa ollut vailla perusasteen jälkeistä tutkintoa.

Jos tutkinnon suorittaja osallistuu tutkintotilaisuuteen ilman valmistavaa koulutusta, tutkinto tai tutkinnon osa katsotaan vailla perusasteen jälkeistä tutkintoa olevan suorittamaksi silloin, kun tutkinnon suorittaja on tutkintotilaisuuteen osallistuessaan vailla perusasteen jälkeistä tutkintoa.

Suoritettavien tutkinnon osien väliset erot puolestaan otettaisiin huomioon 34 §:ssä säädettyllä tutkinnonosakertoimella.

Tutkintoja painotettaisiin vailla perusasteen jälkeistä tutkintoa olevien opiskelijoiden suoritusten perusteella määräytyvien opiskelijavuosien osalta 10 §:ssä säädettyllä koulutustasokertoimella. Sen sijaan erityisopiskelua ei otettaisi huomioon tutkintojen perusteella maksettavaa rahoitusta määrättäessä, vaan erityisopiskelu tulisi huomioitavaksi osana perusrahoitusta ja tutkinnon osia. Näin siksi, että rahoituksen määräytymiseen vaikuttavat kaikki suoritettut tutkinnon osat, joista erityisopiskelijan tutkinto koostuu. Koska erityisopiskelua painotetaan kaikissa tutkinnon osissa, ei sitä tarvitse ottaa enää erikseen huomioon koko tutkinnon suorittamisessa. Koko tutkinnon suorittamisen perusteella maksettavaan rahoitukseen ei sisälly enää tutkinnonosasuoritusten ja perusrahoituksen lisäksi sellaisia lisäkustannuksia, joita olisi perustelua kompensoida erillisellä kertomella.

Pykälän 5 momentissa säädettäisiin siitä, että tutkintoja ja tutkinnon osia painotetaan oppilaitosmuo-

toisessa ammatillisessa lisäkoulutuksessa koulutusalan tai tutkinnon mukaan määräytyvillä 8 §:ssä tarkoitetuilla rahoituskertoimilla. Rahoituskertoimet olisivat samat kuin perusrahoitusosuuden määrittelyssä ja ne perustuvat koulutusalan ja tutkintojen kustannuseroihin.

Suoritteiden vuosittainen lukumäärä määriteltäisiin vastaavalla tavalla kuin perusrahoitusosuudessa edellä kuvatuilla kertoimilla painotettujen suoritteiden yhteenlaskettuna määränä.

34 §. Tutkinnonosakertoimet. Pykälässä säädettäisiin tutkinnon osien kertoimista. Tutkinnon osia painotettaisiin sen perusteella, miten suuren osan koko tutkinnosta kyseinen tutkinnon osa kattaa. Painokertoimia olisi 3 erilaista ja jokainen tutkinnonosa kuuluisi johonkin painokerroinluokkaan. Painokertoimista ja siitä mihin painokerroinluokkaan tutkinnonosa kuuluu, säädettäisiin opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksella. Painokertoimien avulla yhteismitallistettaisiin tutkinnon osan erilaisuudesta koulutuksen järjestäjälle aiheutuvia kustannuksia.

Tutkinnonosakertoimista säädettäisiin opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksella.

35 §. Vaikuttavuusrahoitus. Pykälässä säädettäisiin vaikuttavuusrahoitusosuuden määräytymisperusteista oppilaitosmuotoisessa ammatillisessa lisäkoulutuksessa. Vaikuttavuusrahoitusosuuden määräytymisperusteina käytettäisiin opiskelijajyhyvointikyselyä, opiskelijan antamaa työelämäpalautetta sekä sitä, kuinka suuri osa koulutuksen aloittaneista suorittaa tutkinnon. Vaikuttavuusrahoituksen tarkoituksena on kiinnittää koulutuksen järjestäjien huomiota valmistavan koulutuksen ja tutkintotilaisuuksien laatuun. Vaikuttavuusrahoitusosio on tarkoitus ottaa käyttöön vasta siirtymäajan jälkeen vuonna 2020. Vaikuttavuusrahoitusosuudessa huomioon otettavat suoritteet muodostuisivat varainhoitovuotta edeltävää vuotta edeltäneen kalenterivuoden aikana kerätyn opiskelijajyhyvointikyselyn ja opiskelijan antaman työelämäpalautteen perusteella. Vaikuttavuusrahoitusosuuden laskennassa käytettävistä mittareista ja vaikuttavuusrahoitusosuuden laskentavasta säädettäisiin tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

6 luku Oppisopimuskoulutuksen rahoituksen määräytyminen

36 §. Oppisopimuskoulutuksena järjestettävän ammatillisen peruskoulutuksen rahoitusosuudet. Pykälässä säädettäisiin talousarvion määrärahan jakautumisesta oppisopimuskoulutuksen peruskoulutuksen rahoitusosuuksien eli perusrahoitusosuuden, suoritusrahoitusosuuden ja vaikuttavuusrahoitusosuuden välillä. Valtion talousarviossa päätetään vuosittain oppisopimuskoulutuksena järjestettävään ammatilliseen peruskoulutukseen kohdennettava määräraha. Määrärahasta vähennettäisiin ensin 7 §:ssä tarkoitettu yksityisille koulutuksen järjestäjille maksettava arvonnalisäveron korvaukseen käytettävä rahamäärä. Tämän jälkeen jäljelle jäävä määräraha jaettaisiin pykälässä säädetyllä tavalla rahoitusosuuksiin. Eh-

dotuksen mukaan perusrahoitusosuus olisi 49 prosenttia, suoritusrahoitusosuus 47 prosenttia ja vaikuttavuusrahoitusosuus 4 prosenttia. Lakiin ehdotetaan myös siirtymäsäännöksiä, jotka koskisivat rahoitusosuuksien jakautumista varainhoitovuosina 2017–2019. Näitä prosentteja sovellettaisiin vuosia 2017–2019 koskevat siirtymäsäännökset huomioiden ensimmäisen kerran varainhoitovuodelle 2020 myönnettävään rahoitukseen.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin asetuksenantovaltuudesta. Valtioneuvoston asetuksella on tarkoitus säätää oppisopimuskoulutuksena järjestettävän ammatillisen peruskoulutuksen suoritusrahoitusosuuden jakautumisesta. Tarkoituksena on, että suoritusrahoitusosuuteen vaikuttavat sekä suoritettut tutkinnot että suoritettut tutkinnon osat. Näyttötutkintoon valmistavassa koulutuksessa edetään tutkinnon osa kerrallaan ja osalla opiskelijoista tavoitteena ei ole koko tutkinto vaan tutkinnon osa tai osia. Tämän takia on perusteltua, että suurempi osa suoritusrahoituksesta kohdennetaan koulutuksen järjestäjille tutkinnon osien perusteella. Koulutuksen järjestäjälle valmistavan koulutuksen järjestämisestä aiheutuvat kustannukset katettaisiin suoritusrahoituksen osalta tutkinnon osa kerrallaan. Jos opiskelija suorittaa koko tutkinnon, saa koulutuksen järjestäjä sitä koskevan kokonaisrahoituksen jo tutkinnon osista. Lisäksi koulutuksen järjestäjä saisi rahoitusta koko tutkinnon suorittamisesta, vaikka koulutuksen järjestämisestä aiheutuvat kustannukset on katettu jo tutkinnon osien perusteella. Tutkinnon osien lisäksi suoritukseen perustuvaa rahoitusta on kuitenkin tarkoituksenmukaista myöntää myös tutkinnoista, jotta riittävä kannuste koko tutkinnon suorittamiseen olisi olemassa. Suoritusrahoitusosuudesta X prosenttia jaettaisiin tutkinnonosien ja X prosenttia tutkintojen perusteella.

Oppisopimuskoulutuksena järjestettävän ammatillisen peruskoulutuksen vaikuttavuusrahoitusosuudessa huomioitaisiin opiskelijajyhyvointikysely ja opiskelijan antama työelämäpalautte sekä se, kuinka suuri koulutuksen aloittaneista suorittaa tutkinnon. Vaikuttavuusrahoitusosuudesta X prosenttia jaettaisiin opiskelijajyhyvointikyselyn, X prosenttia opiskelijan antaman työelämäpalautteen ja X prosenttia edellä kuvattujen tutkinnon suorittamisen perusteella.

37 §. Oppisopimuskoulutuksena järjestettävän ammatillisen lisäkoulutuksen rahoitusosuudet. Pykälässä säädettäisiin talousarvion määrärahan jakautumisesta oppisopimuskoulutuksen lisäkoulutuksen rahoitusosuuksien eli perusrahoitusosuuden, suoritusrahoitusosuuden ja vaikuttavuusrahoitusosuuden välillä. Valtion talousarviossa päätetään vuosittain oppisopimuskoulutuksena järjestettävään ammatilliseen lisäkoulutukseen kohdennettava määräraha. Kuten peruskoulutuksessa, myös lisäkoulutuksessa määrärahasta vähennettäisiin ensin 7 §:ssä tarkoitettu yksityisille koulutuksen järjestäjille maksettava arvonnalisäveron korvaukseen käytettävä rahamäärä. Tämän jälkeen jäljelle jäävä määräraha jaettaisiin pykälässä säädetyllä tavalla rahoitusosuuksiin. Ehdotuksen mukaan perusrahoitusosuus olisi 35 pro-

senttia, suoritusrahoitusosuus 61 prosenttia ja vaikuttavuusrahoitusosuus 4 prosenttia. Lakiin ehdotetaan myös siirtymäsäännöksiä, jotka koskisivat rahoitusosuuksien jakautumista varainhoitovuosina 2017–2019. Näitä prosentteja sovellettaisiin vuosia 2017–2019 koskevat siirtymäsäännökset huomioiden ensimmäisen kerran varainhoitovuodelle 2020 myönnettävään rahoitukseen.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin asetuksenantovaltuudesta. Valtioneuvoston asetuksella on tarkoitus säätää oppisopimuskoulutuksena järjestettävän ammatillisen lisäkoulutuksen suoritusrahoitusosuuden jakautumisesta. Suoritusrahoitusosuuteen vaikuttavat sekä suoritettut tutkinnot että suoritettut tutkinnon osat. Näyttötutkintoon valmistavassa koulutuksessa edetään tutkinnon osa kerrallaan ja osalla opiskelijoista tavoitteena ei ole koko tutkinto vaan tutkinnon osa tai osia. Tämän takia on perusteltua, että pääosa suoritusrahoituksesta kohdennetaan koulutuksen järjestäjille tutkinnon osien perusteella. Koulutuksen järjestäjälle valmistavan koulutuksen järjestämisestä aiheutuvat kustannukset katettaisiin suoritusrahoituksen osalta tutkinnon osa kerrallaan. Jos opiskelija suorittaa koko tutkinnon, saa koulutuksen järjestäjä sitä koskevan kokonaisrahoituksen jo tutkinnon osista. Lisäksi koulutuksen järjestäjä saisi rahoitusta koko tutkinnon suorittamisesta, vaikka koulutuksen järjestämisestä aiheutuvat kustannukset on katettu jo tutkinnon osien perusteella. Tutkinnon osien lisäksi suoritukseen perustuvaa rahoitusta on kuitenkin tarkoituksenmukaista myöntää myös tutkinnoista, jotta riittävä kannuste koko tutkinnon suorittamiseen olisi olemassa. Tutkinnon perusteella jaettu maksuosuus olisi kuitenkin selvästi tutkinnon osien perusteella maksettavaa osuutta pienempi. Suoritusrahoitusosuudesta X prosenttia jaettaisiin tutkinnonosien ja X prosenttia tutkintojen perusteella.

Vaikuttavuusrahoitusosuudessa huomioitaisiin oppisopimuskoulutuksen peruskoulutusta vastaavasti opiskelijajohdintakysely, opiskelijan antama työelämäpalautte sekä tutkinnon suorittaminen.

38 §. *Opiskelijavuosien laskenta oppisopimuskoulutuksessa.* Pykälässä säädettäisiin opiskelijatyövuoden laskemisesta oppisopimuskoulutuksessa. Myös oppisopimuskoulutuksessa siirryttäisiin opiskelijavuosiin rahoituksen perusteena olevana suoritteena.

Myös oppisopimuskoulutuksessa yksi opiskelijavuosi muodostuu 365 kalenteripäivästä. Näyttötutkintoon valmistavan oppisopimuskoulutukseen opiskelijavuoden laskennassa otettaisiin huomioon kalenteripäivät siltä ajanjaksolta, kun opiskelija osallistuu oppisopimuksensa mukaisesti perus-, ammattitai erikoisammattitutkintoon tai tutkinnon osaan valmistavan koulutukseen tai näyttötutkintotilaisuuteen.

Oppisopimuskoulutus perustuu määräaikaiseen työsopimukseen. Koulutusta järjestetään työsopimusten alkamis- ja päättymisajankohtien mukaisesti ympäri vuoden, eikä opintojen alkaminen ja päättymisen ole sidottu oppilaitosten lukukausiin. Oppisopimuskoulutuksen aikana opiskelijatyövuoden osana

tulevat pääsäännön mukaan huomioiduksi kaikki kalenteripäivät oppisopimuksen alkamis- ja päättymispäivän välillä. Opiskelijavuoteen sisältyviin kalenteripäiviin laskettaisiin mukaan myös opiskelijan työsopimuksen mukaiset loma-ajat, viikonloput tai muut säännölliset vapaapäivät, pyhäpäivät sekä opiskelijan satunnaiset esimerkiksi sairaudesta johtuvat poissaolot.

Tutkintoon johtavana ammatillisena peruskoulutuksena suoritettavan oppisopimuskoulutuksen opiskelijavuoden laskennassa otettaisiin huomioon kaikki kalenteripäivät siltä ajanjaksolta kun opiskelija osallistuu oppisopimuksensa mukaisesti oppisopimuskoulutukseen. Pääsäännön mukaan huomioitaisiin siis kalenteripäivät oppisopimuksen alkamispäivästä sen päättymispäivään. Muutoin noudatettaisiin edellä kuvattuja laskentaperusteita. Oppisopimuksen päättyessä joko opintojen keskeytymisen tai tutkinnon suorittamisen vuoksi myös opiskelijavuoden laskenta päättyy.

Myös oppisopimuskoulutuksessa tutkinto voidaan suorittaa tutkinnon osittain, jolloin tutkinnon osien suorittamisen väliin voi jäädä taukoja. Näiden taukojen aikana opiskelija ei opiskele eikä näiden taukojen aikana kuluvia kalenteripäiviä ei huomioida osana opiskelijavuotta.

Opiskelijavuosien laskennassa ei myöskään huomioitaisi niitä kalenteripäiviä, jolloin opiskelijan osallistumien oppisopimuksensa mukaiseen koulutukseen on yhdenjaksoisesti keskeytynyt vähintään 45 kalenteripäivän ajan sairauden, työsopimuslain 4 luvussa tarkoitetun perhevapaan, asevelvollisuuden tai muun vastaavaan seikan vuoksi.

39 §. *Erityisopetuksen suoritteet näyttötutkintoon valmistavassa koulutuksessa.* Ammatillisen aikuiskoulutuslain perusteella näyttötutkintoina järjestettävässä oppisopimuskoulutuksessa ei ole toimintalaainsäädäntöön perustuvaa velvollisuutta järjestää opiskelijalle erityisiä opetus- tai opiskelijahuoltopalveluja opiskelijan vamman, sairauden tai niihin rinnastettavan syyn vuoksi. Ammatillisen lisäkoulutuksen rahoituksessa on kuitenkin ollut säännökset, että niiden opiskelijoiden osalta, joille kyseisiä palveluja järjestetään, asia huomioidaan osana rahoituksen määräytymisperusteita.

Pykälässä ehdotetaan määriteltäväksi milloin opiskelija katsotaan suoritteita painotettaessa erityisopetusta saaneeksi opiskelijaksi. Erityisopetusta saaneeksi opiskelijaksi katsottaisiin opiskelija, jolle annetaan erityisiä opetus- tai opiskelijahuoltopalveluja opiskelijan vamman, sairauden tai niihin rinnastettavan syyn vuoksi.

40 §. *Perusrahoitus.* Pykälässä säädettäisiin perusrahoitusosuuden laskentaperusteista oppisopimuskoulutuksessa. Rahoitus laskettaisiin pykälän 4 momentissa säädettyä poikkeusta lukuun ottamatta samoin perustein sekä oppisopimuskoulutuksena järjestettävässä perus- että lisäkoulutuksessa. Kumpakin varten tehtäisiin kuitenkin erillinen rahoituspäättös.

Ehdotetun 1 momentin mukaan opetus- ja kulttuuriministeriö vahvistaisi seuraavan varainhoitovuoden

perusrahoitusosuuden perusteena käytettävien suoritteiden määrän. Pääsäännön mukaan suoritteina huomioitaisiin varainhoitovuotta edeltävää vuotta edeltäneen kolmen vuoden toteutuneet opiskelijavuodet. Kolmen vuoden keskiarvon käyttäminen tasaisi vuosittaisia eroja opiskelijavuosien määrässä.

Pykälän 2 momentin mukaan opiskelijavuosia painotettaisiin 9 §:ssä säädettyllä kertoimella niiden opiskelijoiden osalta, joille annetaan erityisiä opetus- tai oppilashuoltopalveluja opiskelijan vamman, sairauden tai niihin rinnastettavan syyn vuoksi. Korotuksen tarkoituksena on kompensoida erityisten opetus- tai oppilashuoltopalvelujen järjestämisestä syntyviä ylimääräisiä kustannuksia. Opiskelijavuosia painotettaisiin näyttötutkintoon valmistavassa koulutuksessa erityisopetusta saaneen opiskelijan osalta niiden 38 §:ssä tarkoitettujen kalenteripäivien ajalta, joiden aikana opiskelija on saanut 39 §:ssä tarkoitettuja palveluja. Oppisopimuskoulutuksena järjestettävässä tutkintoon johtavassa ammatillisessa peruskoulutuksessa erityisopetusta saaneiden opiskelijoiden perusteella määräytyviä suoritteita painotetaan x §:ssä säädettyllä kertoimella niiden kalenteripäivien ajalta, kun opiskelijalle laadittu ammatillisesta peruskoulutuksesta annetun lain 20 §:n 1 momentissa tarkoitettu henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma on voimassa.

Vailla perusasteen jälkeistä tutkintoa olevien opiskelijoiden perusteella määräytyviä opiskelijavuosia painotettaisiin oppisopimuskoulutuksena järjestettävässä ammatillisessa lisäkoulutuksessa 10 §:ssä säädettyllä koulutustasokertoimella. Koulutustasoker-toimen tarkoituksena on ohjata koulutuksen järjestäjiä toteuttamaan kohderyhmää koskevaa ohjaus- ja neuvontapalveluita väestön koulutustason nostamista koskevien tavoitteiden mukaisesti sekä kattamaan ohjauksesta ja neuvonnasta aiheutuvia kuluja. Opiskelijan katsottaisiin olevan vailla perusasteen jälkeistä tutkintoa oleva silloin, jos hänellä ei ole suoritettua tutkintoa oppisopimuksesta allekirjoitettaessa.

Pykälän 6 momentissa säädettäisiin, että vaikka laskennallisuus on perusrahoitusosuuden määräytymisen pääsääntö, voisi opetus- ja kulttuuriministeriö perustellusta syystä vahvistaa suoritteita myös laskennallisista perusteita poiketen. Poikkeamismahdollisuus voisi olla tarpeen esimerkiksi äkillisen rakennemuutoksen tilanteissa, jolloin rahoitusta olisi kohdennettava tietyille aloille tai alueille laskennallisista säännöksistä poiketen. Näissä tilanteissa ministeriö voisi päättää esimerkiksi koulutuksen järjestäjän suoritteiden lisäämisestä. Ministeriö voisi myös rajoittaa laskennan perusteena käytettävien suoritteiden koulutuksenjärjestäjäkohtaista määrää. Rajoittamisen tarkoituksena olisi hillitä yksittäisten koulutuksen järjestäjien suoritteiden hallitsematonta kasvua. Ministeriön tulisi vahvistaessaan suoritteet turvata ammatillisen lisäkoulutuksen rahoituksen jakautuminen alueellisesti tasapuolisesti koulutustarpeen mukaan.

41 §. *Suoritusrahoitusosuuden laskentaperusteet oppisopimuskoulutuksena järjestettävässä ammatillisessa peruskoulutuksessa.* Pykälässä säädettäisiin

suoritusrahoitusosuuden laskentaperusteista oppisopimuskoulutuksena suoritettavassa ammatillisessa peruskoulutuksessa. Ehdotetun 1 momentin säännöksen mukaan suoritusrahoitusosuudessa suoritteina huomioitaisiin varainhoitovuotta edeltävää vuotta edeltäneiden kolmen vuoden aikana suoritettujen tutkintojen sekä tutkinnon osien lukumäärän keskiarvo. Kolmen vuoden keskiarvon käyttäminen tasaisi vuosittaisia eroja suoritettujen tutkintojen sekä tutkinnon osien määrässä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin tutkinnon osien painottamisesta. Säännöksen mukaan tutkinnon osia painotettaisiin 9 §:ssä säädettyllä kertoimella niiden opiskelijoiden osalta, joille annetaan erityisiä opetus- tai oppilashuoltopalveluja opiskelijan vamman, sairauden tai niihin rinnastettavan syyn vuoksi. Korotuksen tarkoituksena on kompensoida erityisten opetus- tai oppilashuoltopalvelujen järjestämisestä syntyviä ylimääräisiä kustannuksia. Kompensointi tutkinnon osissa on perustelua, sillä suurin osa suoritusrahoituksesta koostuu tutkinnon osien perusteella maksettavasta rahoituksesta. Kaikki erityisopiskelijat eivät myöskään suorita tai pysty suorittamaan koko tutkintoa. Tutkinnon osiin kohdentuva kompensatio korvaa todellisia erityisopiskelusta syntyviä kustannuksia. Tutkinnon osa katsottaisiin erityisopetusta saaneen opiskelijan suorittamaksi silloin, jos opiskelija on saanut tutkintoa edeltävän valmistavan koulutuksen aikana erityisiä opetus- ja opiskelijahuoltopalveluja tai silloin, jos opiskelijalle laadittu ammatillisesta peruskoulutuksesta annetun lain 20 §:n 1 momentissa tarkoitettu henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma on voimassa tutkinnon suorittamispäivänä.

Suoritettavien tutkinnon osien väliset erot puolestaan otettaisiin huomioon 34 §:ssä säädettyllä tutkinnonosaker-toimella.

Suoritteiden vuosittainen lukumäärä määriteltäisiin vastaavalla tavalla kuin perusrahoitusosuudessa edellä kuvatuilla kertoimilla painotettujen suoritteiden yhteenlaskettuna määränä.

42 §. *Suoritusrahoitusosuuden laskentaperusteet oppisopimuskoulutuksena järjestettävässä ammatillisessa lisäkoulutuksessa.* Pykälässä säädettäisiin suoritusrahoitusosuuden laskentaperusteista oppisopimuskoulutuksena suoritettavassa ammatillisessa lisäkoulutuksessa. Ehdotetun 1 momentin säännöksen mukaan suoritusrahoitusosuudessa suoritteina huomioitaisiin varainhoitovuotta edeltävää vuotta edeltäneiden kolmen vuoden aikana suoritettujen tutkintojen sekä tutkinnon osien lukumäärän keskiarvo. Kolmen vuoden keskiarvon käyttäminen tasaisi vuosittaisia eroja suoritettujen tutkintojen sekä tutkinnon osien määrässä.

Pykälän 2 momentin mukaan tutkinnon osia painotettaisiin 9 §:ssä säädettyllä kertoimella niiden opiskelijoiden osalta, joille annetaan erityisiä opetus- tai oppilashuoltopalveluja opiskelijan vamman, sairauden tai niihin rinnastettavan syyn vuoksi. Korotuksen tarkoituksena on kompensoida erityisten opetus- tai oppilashuoltopalvelujen järjestämisestä syntyviä ylimääräisiä kustannuksia. Kompensointi tutkinnon

osissa on perustelua, sillä suurin osa suoritusrahoituksesta koostuu tutkinnon osien perusteella maksettavasta rahoituksesta. Kaikki erityisopiskelijat eivät myöskään suorita tai pysty suorittamaan koko tutkintoa. Tutkinnon osiin kohdentuva kompensatio korvaa todellisia erityisopiskelusta syntyviä kustannuksia. Ammatillisessa lisäkoulutuksessa tutkinnon osa katsottaisiin erityisopetusta saaneen opiskelijan suorittamaksi silloin, jos opiskelija on saanut tutkintoa edeltävän valmistavan koulutuksen aikana erityisiä opetus- ja opiskelijahuoltopalveluja. Sen sijaan erityisopiskelua ei otettaisi huomioon tutkintojen perusteella maksettavaa rahoitusta määrättäessä, vaan erityisopiskelu tulisi huomioitavaksi osana perusrahoitusta ja tutkinnon osia. Näin siksi, että rahoituksen määräytymiseen vaikuttavat kaikki suoritettut tutkinnon osat, joista erityisopiskelijan tutkinto koostuu. Koska erityisopiskelua painotetaan kaikissa tutkinnon osissa, ei sitä tarvitse ottaa enää erikseen huomioon koko tutkinnon suorittamisessa. Koko tutkinnon suorittamisen perusteella maksettavaan rahoitukseen ei sisälly enää tutkinnonosasuoritusten ja perusrahoituksen lisäksi sellaisia lisäkustannuksia, joita olisi perustelua kompensoida erillisellä kertomella.

Suoritettavien tutkinnon osien väliset erot puolestaan otettaisiin huomioon 34 §:ssä säädetyllä tutkinnonosakertomella.

Vailla perusasteen jälkeistä tutkintoa olevien opiskelijoiden tutkintoja ja tutkinnon osia painotettaisiin 10 §:ssä säädetyllä koulutustasokertomella. Koulutustasokertoimen tarkoituksena on ohjata koulutuksen järjestäjiä toteuttamaan kohderyhmää koskevaa ohjaus- ja neuvontapalveluita väestön koulutustason nostamista koskevien tavoitteiden mukaisesti sekä kattamaan ohjauksesta ja neuvonnasta aiheutuvia kuluja. Opiskelijan katsotaan olevan vailla perusasteen jälkeistä tutkintoa oleva silloin, kun hän ei ole suorittanut perusasteen jälkeistä tutkintoa ennen oppisopimuksen tekemistä.

Sen sijaan erityisopiskelua ei otettaisi huomioon tutkintojen perusteella maksettavaa rahoitusta määrättäessä, vaan erityisopiskelu tulisi huomioitavaksi osana perusrahoitusta ja tutkinnon osia. Näin siksi, että rahoituksen määräytymiseen vaikuttavat kaikki suoritettut tutkinnon osat, joista erityisopiskelijan tutkinto koostuu. Koska erityisopiskelua painotetaan kaikissa tutkinnon osissa, ei sitä tarvitse ottaa enää erikseen huomioon koko tutkinnon suorittamisessa. Koko tutkinnon suorittamisen perusteella maksettavaan rahoitukseen ei sisälly enää tutkinnonosasuoritusten ja perusrahoituksen lisäksi sellaisia lisäkustannuksia, joita olisi perustelua kompensoida erillisellä kertomella.

Oppilaitosmuotoisesta ammatillisesta lisäkoulutuksesta poiketen oppisopimuskoulutuksessa suoritusrahoitusosuuden suoritteita ei painottaisi koulutusalaa tai tutkinnon mukaan määräytyvillä rahoituskertomilla. Suoritteiden vuosittainen lukumäärä määriteltäisiin vastaavalla tavalla kuin perusrahoitusosuudessa edellä kuvatuilla kertomilla painotettujen suoritteiden yhteenlaskettuna määränä.

43 §. Vaikuttavuusrahoitus. Pykälässä säädettäisiin vaikuttavuusrahoitusosuuden määräytymisperusteista. Vaikuttavuusrahoitusosuuden määräytymisperusteina käytettäisiin opiskelijahyvinvointikyselyä, opiskelijan antamaa työelämäpalautetta sekä sitä, kuinka suuri osa koulutuksen aloittaneista opiskelijoista suorittaa tutkinnon. Vaikuttavuusrahoituksen tarkoituksena on kiinnittää koulutuksen järjestäjien huomiota valmistavan koulutuksen ja tutkintotilaisuuksien laatuun. Vaikuttavuusrahoitusosio on tarkoitus ottaa käyttöön vasta siirtymäajan jälkeen vuonna 2020. Vaikuttavuusrahoitusrahoitusosuudessa huomioon otettavat suoritteet muodostuisivat varainhoitovuotta edeltävää vuotta edeltäneen kalenterivuoden aikana kerätyn opiskelijahyvinvointikyselyn ja opiskelijan antaman työelämäpalautteen perusteella. Vaikuttavuusrahoitusosuuden laskennassa käytettävistä mittareista ja vaikuttavuusrahoitusosuuden laskentavasta säädettäisiin tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

7 luku Erityiset valtionavustukset

44 §. Valtionavustukset. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin mahdollisuudesta myöntää edellä 1 §:ssä tarkoitettujen koulutuksen ja toiminnan järjestäjälle valtionavustusta kehittämistä, kokeilua ja toiminnan käynnistämistä varten, toimintaan liittyviä tarpeellisia erityistehtäviä varten tai koulutuspoliittisten tavoitteiden toteuttamiseksi. Rahoitusta ei kaksinkertaisen rahoituksen välttämisen periaatteen mukaisesti voitaisi myöntää sellaiseen hankkeeseen tai toimintaan, jonka perusteella koulutuksen järjestäjälle esimerkiksi myönnetään 12 §:n 2 momentissa tai muiden lukujen vastaavat säännökset tähän tarkoitettua harkinnanvaraista rahoitusta.

45 §. Saamenkieliseen ja saamen kielen koulutukseen myönnettävä valtionavustus sekä eräät muut valtionavustukset. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin saamenkieliseen ja saamen kielen opetukseen myönnettävän valtionavustuksesta siten kuin valtioneuvoston asetuksella säädetään.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että perusopetuslain ja lukiolain mukaisen toiminnan järjestäjälle myönnettäisiin valtionavustusta esi- ja perusopetuksen ja lukiokoulutuksen täydentävään vieraskielisten oppilaiden äidinkielen ja suomi/ruotsi toisena kielenä sekä heidän muun opetuksensa tukemiseen valtion talousarviossa tarkoitukseen osoitetun määrärahan puitteissa.

Pykälän 3 momentin perusteella valtionavustusta voitaisiin myöntää myös kunnalle tai rekisteröidylle yhdistykselle Ruotsissa rajakuntien yhteistoimintaan perustuvasta suomalaisoppilaiden koulunkäynnistä aiheutuviin kustannuksiin. Valtionavustuksista säädettäisiin tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Valtionapuviranomainen olisi opetus- ja kulttuuriministeriö.

Pykälä vastaisi voimassa olevaa opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain säännöstä. Lukion ja ammatillisen koulutuksen pykälän mukaisista avustuksista säättäminen opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain

sijasta koulutuksen rahoituslaissa ei aiheuta tarvetta sisällöllisesti muuttaa valtioneuvoston asetusta saamenkieliseen ja saamen kielen opetukseen perusopetuksessa, lukiossa ja ammatillisessa koulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista (1769/2009) tai opetusministeriön asetusta vieraskielisten sekä saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden täydentävään opetukseen perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista (1777/2009).

46 §. *Valtionavustus ilman valmistavaa koulutusta suoritettavien näyttötutkintojen järjestämiseen.* Pykälässä säädettäisiin, että sellaisilla näyttötutkintoja järjestäville, jotka eivät saa koulutukseen ja tutkintoihin valtionosuutta olisi mahdollisuus saada valtionavustusta tutkintojen järjestämiseen niissä tapauksissa, jossa tutkintoon osallistutaan ilman valmistavaa koulutusta. Säännöksen tarkoituksena on pitää tutkintomaksut myös näissä tilanteissa kohtuullisina. Sellaiset tutkintojen järjestäjät, joilla on koulutuksen järjestämislupa, saisivat rahoituksen näyttötutkintojen järjestämiseen osana tässä laissa säädettyä suoritusrahoitusta. Valtionavustuksesta voitaisiin säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Pykälä vastaisi sisällöltään voimassa olevan opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain 46 §:ää.

47 §. *Valtionavustuslain soveltaminen.* Pykälän 1 momentin mukaan valtionavustuslain säännöksiä sovellettaisiin myönnettäviin valtionavustuksiin, jos laissa ei toisin säädettäisi. Ehdotettu säännös vastaisi voimassa olevaa säännöstä.

8 luku Erinäiset säännökset

48 §. *Valtion rahoitus Suomen Ilmailuopiston ansio- ja liikennelentäjäkoulutukseen.* Pykälässä säädettäisiin Suomen Ilmailuopistolle myönnettävästä valtionrahoituksesta ansio- ja liikennelentäjän ammatin valmistavaan koulutukseen. Suomen Ilmailuopisto kouluttaa ammatilientäjiä Suomessa toimivien lentoyhtiöiden tarpeisiin. Liikennelentäjäkoulutus ei ole tutkintojärjestelmän mukaista koulutusta vaan sitä on rahoitettu muuna kuin tutkintotavoitteisena ammatillisena lisäkoulutuksena ammatillisten erikoisoppilaitosten talousarvionmomentilta. Valtion talousarviossa erikoisoppilaitosten momentilla on ollut erikseen varattu enimmäiskiintiö Suomen Ilmailuopistolle myönnettäville opiskelijatyöpäiville. Vuodelle 2014 Ilmailuopistolle on myönnetty 10 423 opiskelijatyöpäivää ja yhteensä 6 354 505 euroa. Ilmailuopisto on toiminut ammatillisena erikoisoppilaitoksena, ja sen kuten muidenkin erikoisoppilaitosten, sen rahoitus on ollut laskennallinen, eikä se kata kaikkia koulutuksen järjestämisestä aiheutuneita kustannuksia. Tutkintoon johtamattoman koulutuksen rahoituksen lakatessa lentäjäkoulutuksen rahoittaminen ei enää jatkossa ole mahdollista nykyisten rahoitusperusteiden nojalla. Valtiontalouden kehyspäätöksen mukaan Suomen Ilmailuopiston rahoitus kuitenkin turvataan osana ammatillisen lisäkoulutuksen rahoitusta.

Koska ammatillisen lisäkoulutuksen rahoituksen suoritteina ovat jatkossa tutkinnot ja tutkinnon osat, ei Ilmailuopiston tarjoama lentäjäkoulutus sovellu rahoitettavaksi ammatillisen lisäkoulutuksen rahoitusperiaatteilla. Tämän vuoksi pykälässä ehdotetaan säädettäväksi, että Ilmailuopiston toimintaa ei jatkossa rahoitettaisi perus-, suoritus- ja vaikuttavuusrahoitusosuuksiin perustuvalla rahoituksella, vaan sen rahoitus turvataan omalla opiskelijavuotta kohden määrätyllä hinnalla. Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin opiskelijavuosisikohtaisen hinnan euromääräinen suuruus. Opiskelijavuoden hintaa korotettaisiin ammatillisen koulutuksen indeksillä noudattaen lain x §:ssä ja sen nojalla säädettyjä menetteilyitä. Opiskelijavuoden hintaa korotettaisiin siis samassa suhteessa kuin ammatillisen koulutuksen talousarviossa päätettyä rahoitusta. Hinnasta säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella. Nykytilaa vastavalla tavalla rahoitus ei olisi kustannuksiin perustuvaa vaan laskennallista, mutta vuosittaisten suoritteiden määrän vaihtelu heijastuisi rahoituksen määrään. Ilmailuopiston rahoituksen suoritteina huomiointaisiin opiskelijavuodet, joiden rahoituksen perusteeksi tuleva määrä määräytyisi varainhoitovuotta edeltävää vuotta edeltävän kolmen vuoden keskiarvon perusteella. Opiskelijavuosi laskettaisiin samoin perustein kuin ammatillisessa lisäkoulutuksessa. Valtion talousarviossa määrättäisiin vuosittain Suomen Ilmailuopistolle vuosittain myönnettävien opiskelijavuosien enimmäismäärä.

49 §. *Rahoituksen myöntäminen ja maksaminen.* Opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää 3 §:n 1-4 momenteissa tarkoitetun rahoituksen hakemuksetta 1 §:ssä mainitun toiminnan järjestäjälle. Valtionosuuksien maksatus on tarkoitus hoitaa keskitetysti valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta. Tästä säädetään kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 49 §:ssä. Mainittu palvelukeskus maksaisi myös ns. tarkistuspäätösten perusteella myönnettyt valtionosuudet. Ehdotettu säännös vastaisi voimassa olevaa säännöstä.

50 §. *Maksatuksen keskeyttäminen.* Pykälässä säädettäisiin valtionapuviranomaisen oikeudesta määrätä tämän lain mukaan myönnettävän rahoituksen tai avustuksen maksatus keskeytettäväksi. Maksatuksen keskeyttämistä koskevat säännökset ovat tarpeellisia, koska rahoitus perustuu monilta osin tosiasiallisen toiminnan määriin ja koska toiminnan järjestäjinä on myös monia yksityisiä yhteisöjä ja säätiöitä, joiden toiminnan edellytykset voivat olosuhteiden myötä muuttua ja joiden toiminta saattaa esimerkiksi taloudellisten syiden takia loppua kokonaan. Ehdotettu säännös vastaisi voimassa olevaa säännöstä.

51 §. *Suorituksen maksamatta ja perimättä jättäminen.* Pykälän 1 momentin mukaan alle 2000 euron suuruisia tämän lain nojalla annettuun päätökseen perustuvaa suoritusta ei makseta eikä peritä takaisin. Ehdotettu säännös vastaisi voimassa olevaa säännöstä.

52 §. *Valtionapuviranomainen.* Pykälässä säädettäisiin toimivallan jakautumisesta eri valtionapuviranomaisten kesken. Toimivaltaisista viranomaisista

olisivat joko opetus- ja kulttuuriministeriö, aluehallintovirasto tai Opetushallitus.

Pykälän 1 momentin mukaan aluehallintovirasto olisi saamenkieliseen ja saamen kielen opetukseen myönnettäviä valtionavustuksia koskeissa asioissa.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin asioista, joissa Opetushallitus toimisi valtionapuviranomaisena. Näitä olisivat muun muassa opetuksen toiminnalliseen kehittämiseen myönnettävät valtionavustukset sekä ammatillisen koulutuksen ja ammatillisen aikuiskoulutuksen toiminnan kehittämistä, kokeilua ja toiminnan käynnistämistä koskeissa valtionavustuksissa.

Pykälän 3 momentin mukaan opetus- ja kulttuuriministeriö olisi muissa asioissa valtionapuviranomainen laissa tarkoitetuissa asioissa.

53 §. Tietojen toimittaminen. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain asianomaista säännöstä vastaavasti rahoituksen määräämiseksi tarvittavien tietojen toimittamisesta. Lisäksi momentissa säädettäisiin myös kustannustietojen toimittamisesta, vaikka niitä ei esitetyn lain mukaan välittömästi käytetäkään rahoituksen perusteen määrittämisessä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin tutkintotoimikuntien ja näyttötutkinnon järjestäjien velvollisuudesta toimittaa valtionapuviranomaiselle rahoituksen määräämistä varten tarvittavat tiedot.

Pykälän 5 momentissa säädettäisiin voimassa olevaa rahoituslakia tarkemmin ajankohdasta, jonka jälkeen valtionosuustietoja ei enää voitaisi muuttaa. Rahoituksen määräytyessä edeltävien vuosien suorittemäärien toteumatietojen perusteella, koulutuksen järjestäjän vastuuta tietojen oikeellisuudesta voidaan tehokkuuden lisäämiseksi tarkentaa. Ne koulutuksen järjestäjän suoritteet, joita ei ole ilmoitettu opetus- ja kulttuuriministeriölle säädetyssä määräajassa jätetään huomioon ottamatta rahoituksen laskennassa. Koulutuksen järjestäjä vastaa ilmoittamiensa tietojen oikeellisuudesta.

Pykälän 6 momentissa säädettäisiin kuitenkin koulutuksen järjestäjän velvollisuudesta ilmoittaa opetus- ja kulttuuriministeriölle toteutuneet suorittemäärät, mikäli ne on virheellisesti ilmoitettu toteutuneita suorittemääriä suurempina. Opetus- ja kulttuuriministeriö voisi tällä perusteella oikaista koulutuksen järjestäjän saamaa rahoitusta koulutuksen järjestäjän vahingoksi.

Tarkempia säännöksiä toimitettavista tiedoista ja tiedon toimittamisen ajankohdista voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

54 §. Tietojen tarkastus. Pykälä vastaa voimassa olevan opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 58 §:n säännöksiä tietojen tarkastuksesta.

55 §. Neuvottelumenettely. Pykälän 1 momentti vastaisi sisällöltään voimassa olevan opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 59 §:n 1 momenttia. Voimassa olevan opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaan ennen kuin opetus- ja kulttuuriministeriö tekee ehdotuksen seuraavan varainhoitovuoden talousarvioon käyttökustannusten valtionosuutta varten otettavasta määrärahasta, sen on neu-

voteltava yksikköhinnoista Suomen Kuntaliitto ry:n kanssa. Rahoitusperusteen muuttuessa yksikköhinta-neuvotteluita ei enää käytäisi, mutta neuvottelut käytäisiin muista esityksen mukaan vuosittain säädettävistä rahoitukseen vaikuttavista asetuksista.

Pykälän 2 momentti vastaisi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain 59 §:n 2 momenttia.

56 §. Oikaisumenettely ja muutoksenhaku. Pykälä vastaa sisällöltään pääosin voimassa olevan opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 60 §:ää. Valtionavustuksiin sovellettaisiin valtionavustuslakiin sisältyviä muutoksenhakua koskevia säännöksiä. Siitä säädettäisiin selvyuden vuoksi erillisessä momentissa.

Nykyinen muutoksenhakujärjestelmä on toiminut hyvin. Korkeimman hallinto-oikeuden päätösten tunnettuisuuden voidaan katsoa osaltaan vähentäneen muutoksenhakuprosesseja. Rahoitusta koskevat päätökset ovat luonteeltaan sellaisia, että niissä on perusteltua saada lopullinen lainvoimainen päätös mahdollisimman pian. Rahoitukseen liittyvät päätökset ovat merkittäviä koulutusjärjestelmän kokonaisuuden kannalta ja mahdollisimman yhtenäinen ratkaisukäytäntö tärkeä. Tämän vuoksi on perusteltua, että korkein hallinto-oikeus tutkisi edelleenkin rahoitusta koskevista päätöksistä tehtävät valitukset.

57 §. Saamatta jääneen etuuden suorittaminen.

Pykälän 1 momentin mukaan koulutuksen järjestäjällä olisi mahdollisuus hakea uusien tietojen perusteella saamatta jäänyttä valtionosuutta. Pykälä vastaa sisällöltään voimassa olevan opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 61 §:n säännöstä.

58 §. Perusteettoman etuuden palauttaminen. Pykälä vastaa sisällöltään voimassa olevan opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 62 §:n säännöstä.

59 §. Suoritusvelvollisuuden raukeaminen. Pykälä vastaa sisällöltään voimassa olevan opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 63 §:n säännöstä.

60 §. Kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain eräiden säännösten soveltaminen. Pykälässä säädettäisiin miltä osin tässä laissa säädettäviin toimintoihin sovellettaisiin kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain säännöksiä. Voimassa olevaa opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslakia vastaavasti pykälässä viitattaisiin kunnan peruspalveluiden valtionosuudesta annetun lain uusien ja laajentuvien valtionosuustehtävien valtionosuudesta annettuun säännökseen, säännökseen kunnan asukasmäärän määräytymisestä, joka on tarpeellinen määrittäessä kunnan asukaskohtaista maksuosuutta sekä syrjäisyyskerrointa, sekä säännöstä aluehallintoviraston toimivallasta uhkasakon asettamiseen tilanteessa, jossa kunta, kuntayhtymä tai opetuksen järjestäjä on valtionosuustehtäviä järjestäessään jättänyt noudattamatta laissa tai lain nojalla säädetyt tai määrätyn velvoitteen. Kunnan peruspalveluiden valtionosuudesta annetun lain säännöksiä valtionosuuden ja rahoituksen myöntämisestä kuntajakoa muutettaessa ja säännöstä valtionosuuksien ja rahoituksen määräytymisestä kunnan alueen jakamistapa-

uksissa ei enää sovellettaisi tässä laissa tarkoitettuun rahoitukseen, sillä rahoituksen määräytymisestä uusien koulutuksen järjestäjien syntyessä ja vanhojen yhdistyessä säädetään tässä laissa erikseen.

9 luku Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

61 §. Voimaantulo. Säännöksen 3 momentin mukaan lain 22 §:ää ei sovellettaisi opiskelijaan, joka on aloittanut tutkinnon suorittamisen ennen lain voimaan tuloa. Lain 22 §:ssä säädetään aikarajoista, joiden puitteissa opiskelija voidaan huomioida perusrahoituksen perusteeksi. Näitä aikarajoja ei sovellettaisi tutkinnon suorittamisen ennen lain voimaan tuloa aloittaisiin opiskelijoihin, koska ei ole perusteltua, että tällaisia rajoituksia sovellettaisiin takautuvasti. Rajoitusten soveltaminen takautuvasti edellyttäisi merkittävää hallinnollista työmäärää, koska jokaisen yksittäisen opiskelijan kohdalta tulisi tällöin määritellä, monenko vuoden ajan hänet voitaisiin vielä huomioida rahoituksen perusteeksi.

62 §. Rahoitusindeksin huomioon ottaminen varainhoitovuonna 2017.

63 §. Opiskelijavuosien laskentaa koskevat siirtymäsäännökset lukiokoulutuksessa. Pykälässä säädetään vuosina 2017 ja 2018 rahoituksessa käytettävän opiskelijamäärän laskennassa käytettävää vuotta ja painokerrointa.

64 §. Lukiokoulutuksen harkinnanvaraista rahoitusta ja rahoitusosuuksia koskevat siirtymäsäännökset. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin vuosille 2017-2021 harkinnanvaraisen rahoituksen suuremmasta osuudesta. Pykälän 2-4 momentissa säädetään rahoituksen jakautumisesta rahoitusosuuksiin vuosina 2017-2019.

65 §. Opiskelijavuosien laskenta varainhoitovuosina 2017 ja 2018 oppilaitosmuotoisessa ammatillisessa peruskoulutuksessa. Lain x §:ssä olisi siirtymäsäännös, joka koskisi opiskelijavuosien laskentaa myönnettäessä rahoitusta varainhoitovuosille 2017 ja 2018. Siirtymäsäännös olisi tarpeen, koska varainhoitovuosina 2017 ja 2018 rahoituksen perusteena käytettäisiin vuosien 2015 ja 2016 toteutuneita opiskelijavuosia koskevia tietoja. Näiltä vuosilta ei kuitenkaan ole vielä saatavissa tietoja uuden lain mukaisista opiskelijavuosista, joten opiskelijavuodet korvattaisiin laskennallisesti käyttämällä voimassa olevan rahoitusjärjestelmän mukaan kerättyjä opiskelijamäärätietoja.

Ehdotetun säännöksen 1 momentin mukaan myönnettäessä rahoitusta varainhoitovuosille 2017 ja 2018 käytettäisiin 21 §:n 1 momentissa ja 24 §:n 2 momentissa tarkoitettuna opiskelijavuosien määränä keskimääräistä opiskelijamäärää. Lain 21 §:n 1 momentin mukaan oppilaitosmuotoisen ammatillisen peruskoulutuksen perusrahoitusosuuden suoritteina huomioitaisiin varainhoitovuotta edeltävää vuotta edeltäneen vuoden toteutuneet opiskelijavuodet. Lain 21 §:ssä säädettyä opiskelijavuosien määrää käytettäisiin myös 24 §:n 2 momentissa tarkoitettuna opiskelijavuosien määränä. Opiskelijavuosien sijasta

käytettävää keskimääräistä opiskelijamäärää verrattaisiin 21 §:n 2 momentissa säädetyllä tavalla järjestämisluvan mukaiseen opiskelijavuosien kokonaismäärään eli 21 §:n 2 momenttia sovellettaisiin myös varainhoitovuosien 2017 ja 2018 rahoituksessa.

Ehdotetun säännöksen mukaan myönnettäessä rahoitusta varainhoitovuosille 2017 ja 2018 käytettäisiin 21 §:n 3 ja 4 momenteissa tarkoitettuna erityisopetusta saaneiden opiskelijoiden suorittamien opiskelijavuosien määränä opiskelijavuosien määränä erityisopetusta saaneiden opiskelijoiden keskimääräistä määrää. Lain 21 §:n 3 momentin mukaan suoritteina huomioidaan ammatillisesta peruskoulutuksesta annetun lain mukaista ammatillista perustutkintoa suorittavien erityisopiskelijoiden suorittamat opiskelijavuodet ja mainitun pykälän 4 momentissa säädetään siitä, milloin opiskelijavuosi katsotaan erityisopetusta saavan opiskelijan suorittamaksi. Voimassa olevan rahoitusjärjestelmän mukaan tiedot erityisopetusta saaneista opiskelijoista kerätään laskentapäivien tilanteen mukaisesti, joten ehdotettu siirtymäsäännös huomioiden lain 21 §:n 4 momentin mukaista erityisopetusta saavan opiskelijan määritelmää ei voitaisi soveltaa myönnettäessä rahoitusta varainhoitovuosille 2017 ja 2018.

Ehdotetun säännöksen mukaan myönnettäessä rahoitusta varainhoitovuosille 2017 ja 2018 käytettäisiin 26 §:n 1 momentissa tarkoitettuna opiskelijavuosien määränä sekä mainitun pykälän 3 momentissa ja 25 §:n 2 momentissa tarkoitettuihin korotuksiin oikeutettujen opiskelijoiden suorittamien opiskelijavuosien määränä lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisiin vastaaviin korotuksiin oikeutettujen opiskelijoiden keskimääräistä määrää. Lain 26 §:n 1 momentin mukaan ammatillisesta peruskoulutuksesta annetun lain 20 §:n 2 momentissa tarkoitettuna erityisopetuksen erityisen koulutustehtävän perusteella järjestettävän koulutuksen suoritteina huomioitaisiin varainhoitovuotta edeltävää vuotta edeltäneen vuoden toteutuneet opiskelijavuodet. Mainitun pykälän 3 momentin mukaan suoritteina huomioitaisiin myös 25 §:n 2 momentissa tarkoitettuihin korotuksiin oikeutettujen opiskelijoiden suorittamat opiskelijavuodet. Lain 25 §:n 2 momentissa tarkoitettuja korotuksia ovat opiskelijan vaikeavammaisuuden perusteella myönnettävä korotus sekä koulunkäyntiavustajan käyttämisen perusteella myönnettävä korotus. Säännöksen mukaan opiskelijavuosi katsottaisiin korotukseen oikeutettuna opiskelijan suorittamaksi niiden kalenteripäivien väliseltä ajalta, kun korotuksen peruste on voimassa. Voimassa olevan rahoitusjärjestelmän mukaan tiedot erityisopetusta saaneista opiskelijoista sekä mainittuihin korotuksiin oikeutetuista opiskelijoista kerätään laskentapäivien tilanteen mukaisesti, joten ehdotettu siirtymäsäännös huomioiden lain 25 §:n 2 momentin mukaista korotuksiin oikeutettuna opiskelijan määritelmää ei voitaisi soveltaa myönnettäessä rahoitusta varainhoitovuosille 2017 ja 2018.

Ehdotetun säännöksen mukaan myönnettäessä rahoitusta varainhoitovuosille 2017 ja 2018 käytettäisiin 28 §:ssä tarkoitettuja etuja saaneiden opiskeli-

joiden suorittamien opiskelijavuosien määränä lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti vastaaviin etuihin oikeutettujen opiskelijoiden keskimääräistä määrää. Lain 28 §:ssä säädetään majoitusrahoituksesta. Säännöksen 3 momentin mukaan majoitusrahoituksen suoritteina huomioitaisiin varainhoitovuotta edeltävää vuotta edeltävänä vuonna säännöksen 1 momentissa tarkoitettuja majoitusetuja saaneiden opiskelijoiden suorittamat opiskelijavuodet. Opiskelijavuosi katsottaisiin mainittuja etuja saaneen opiskelijan suorittamaksi niiden kalenteripäivien väliseltä ajalta, kun opiskelijalla on oikeus saada mainittua etua. Voimassa olevan rahoitusjärjestelmän mukaan tiedot majoitusedun saaneista opiskelijoista kerätään laskentapäivien tilanteen mukaisesti, joten ehdotettu siirtymäsäännös huomioiden lain 28 §:n 3 momentin mukaista korotuksiin oikeutetun opiskelijan määritelmää ei voitaisi soveltaa myönnettäessä rahoitusta varainhoitovuosille 2017 ja 2018.

Ehdotetussa 2 momentissa säädettäisiin siitä, mitä siirtymäsäännöksen 1 momentissa tarkoitettaisiin keskimääräisellä opiskelijamäärällä. Ehdotetun säännöksen mukaan keskimääräisellä opiskelijamäärällä tarkoitettaisiin rahoituksen perusteena huomioitavan vuoden tammikuun 20 päivän ja syyskuun 20 päivän opiskelijamäärän painotettua keskiarvoa, jossa tammikuun opiskelijamäärää painotettaisiin luvulla 7/12 ja syyskuun opiskelijamäärää luvulla 5/12. Keskimääräisen opiskelijamäärän laskentaa koskeva säännös vastaisi voimassa olevan opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaista keskimääräisen opiskelijamäärän laskentaa koskevaa sääntelyä.

66 §. *Oppilaitosmuotoisen ammatillisen peruskoulutuksen rahoitusosuuksia koskevat siirtymäsäännökset.* Lain x §:ssä olisi rahoitusosuuksien jakautumista oppilaitosmuotoisessa ammatillisessa peruskoulutuksessa koskeva siirtymäsäännös. Säännöksessä ehdotettaisiin, että uuden rahoitusjärjestelmän käyttöönoton ensimmäisinä vuosina perusrahoituksen osuus olisi suurempi ja suoritusrahoituksen ja vaikuttavuusrahoituksen osuuksia nostettaisiin vähitellen siten, että lain 19 §:ssä säädetty rahoitusosuuksien jakautuminen olisi täysimääräisesti käytössä ensimmäisen kerran myönnettäessä rahoitusta varainhoitovuodelle 2021. Säännöksessä olisi myös suoritusrahoitusosuuden ja vaikuttavuusrahoitusosuuden jakamista pienempiin osuuksiin koskevat siirtymäsäännökset.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin rahoitusosuuksien jakautumista koskevista siirtymäsäännöksistä. Ehdotetun 1 momentin mukaan vuonna 2017 perusrahoitusosuus olisi 85 prosenttia, suoritusrahoitusosuus 10 prosenttia ja vaikuttavuusrahoitusosuus viisi prosenttia. Varainhoitovuonna 2018 perusrahoitusosuus olisi 80 prosenttia, suoritusrahoitusosuus 15 prosenttia ja vaikuttavuusrahoitusosuus viisi prosenttia. Varainhoitovuonna 2019 perusrahoitusosuus olisi 70 prosenttia, suoritusrahoitusosuus 25 prosenttia ja vaikuttavuusrahoitusosuus viisi prosenttia. Varainhoitovuonna 2020 perusrahoitusosuus olisi 59

prosenttia ja suoritusrahoitusosuus 35 prosenttia. Vaikuttavuusrahoituksen osuus olisi vuonna 2020 lain 19 §:n 1 momentin mukainen eli kuusi prosenttia.

67 §. *Erityisopetusta saaneiden opiskelijoiden suorittamien tutkintojen huomioiminen suoritusrahoituksen perusteena varainhoitovuosina 2017 ja 2018.* (jos tarvitaan)

68 §. *Tutkinnon osien huomioiminen oppilaitosmuotoisen ammatillisen peruskoulutuksen laskentaperusteena varainhoitovuosina 2019 ja 2020.* Lakiin ehdotetaan siirtymäsäännöstä, jossa säädettäisiin tutkinnon osien huomioimisesta oppilaitosmuotoisen ammatillisen peruskoulutuksen laskentaperusteena varainhoitovuosille 2019 ja 2020 myönnettävissä rahoituksessa. Ehdotetun säännöksen mukaan myönnettäessä rahoitusta varainhoitovuodelle 2019 suoritteina huomioitaisiin vuonna 2017 suoritettut tutkinnon ja koulutuksen osat. Myönnettäessä rahoitusta varainhoitovuodelle 2020 suoritteina huomioitaisiin vuonna 2017 ja 2018 suoritettujen tutkinnon ja koulutuksen osien vuosittainen keskiarvo.

Ehdotetulla siirtymäsäännöksellä poikettaisiin 23 §:n 4 momentin säännöksestä, jonka mukaan suoritusrahoituksen laskentaperusteina olevina suoritteina huomioitaisiin varainhoitovuotta edeltävää vuotta edeltäneiden kolmen vuoden aikana toteutuneiden suoritteiden vuosittainen keskiarvo. Ehdotettu siirtymäsäännös on tarpeen, koska varainhoitovuoden 2019 suoritteina käytettäisiin muutoin vuosien 2015–2017 toteutuneita tietoja ja varainhoitovuoden 2020 suoritteina vuosien 2016–2018 toteutuneita tietoja. Vuosien 2015–2016 osalta ei kuitenkaan ole käytettävissä luotettavia tietoja suoritetuista tutkinnon osista ja valmentavan koulutuksen osista.

69 §. *Ammatillisen lisäkoulutuksen rahoitusosuuksia koskevat siirtymäsäännökset.*

Pykälässä säädettäisiin rahoitusosuuksien jakautumista koskevista siirtymäsäännöksistä oppilaitosmuotoisessa ammatillisessa lisäkoulutuksessa ja opipolismuskoulutuksena järjestettävissä ammatillisessa lisäkoulutuksessa. Vaikuttavuusrahoitusosuus otettaisiin käyttöön vasta vuonna 2020. Vuonna 2017 perusrahoitusosuus olisi x prosenttia ja suoritusrahoitusosuus x prosenttia. Varainhoitovuonna 2018 perusrahoitusosuus olisi x prosenttia ja suoritusrahoitusosuus x prosenttia. Varainhoitovuonna 2019 perusrahoitusosuus olisi x prosenttia ja suoritusrahoitusosuus x prosenttia. Vaikuttavuusrahoituksen osuus olisi vuonna 2020 täysimääräinen eli neljä prosenttia.

70 §. *Perusrahoitusosuuden määrittely ammatillisessa lisäkoulutuksessa varainhoitovuonna 2017.* Varainhoitovuoden 2017 perusrahoitusosuuden määrittelyssä käytetään vuosien 2014 ja 2015 toteutuneita Opetushallituksen toteuttaman perustietokyselyn mukaisia tutkintoon tai tutkinnon osaan johtavan koulutuksen hintaryhmittäin koottujen opiskelijatyövuosien keskiarvoa. Järjestäjäkohtainen varainhoitovuoden 2017 lähtökohdaksi otettava opiskelijatyövuosien määrä voi olla enintään 10 prosenttia tai 10 opiskelijatyövuotta suurempi kuin vuoden 2016 ra-

hoituksen perusteeksi vahvistettu opiskelijatyövuosimäärä. Näin saatu järjestäjäkohtainen opiskelijatyövuosimäärä muutetaan opiskelijavuosiksi kertomalla ensin luvulla 190 ja jakamalla sen jälkeen saatu tulo luvulla 365.

71 §. *Oppisopimuskoulutuksen peruskoulutuksen rahoitusosuuksia koskevat siirtymäsäännökset*

1.2 Lukiolaki

24 §. *Opiskeluaika.* Pykälän 3 momentissa säädetäisiin poissa olevaksi ilmoittautumisesta. Ehdotetun säännöksen perusteella opiskelija voisi ilmoittautua poissaolevaksi. Opiskelija voisi muuttaa ilmoitustaan poissaoloaikana. Tutkinnon suorittamisaikaan ei laskettaisi enintään neljän kuukauden pituista poissaoloa, jonka ajaksi opiskelija on ilmoittautunut poissaolevaksi. Ehdotettu säännös poikkeaa yliopistolain (558/2009) säännöksestä siten, ettei opiskelijan tarvitse erikseen ilmoittautua läsnäolevaksi. Tarkoituksena on vähentää ilmoittautumismenettelyistä koulutuksen järjestäjälle aiheutuvaa hallinnollista taakkaa. Ilmoittautumista koskeva säännös on tarpeen koulutuksen järjestäjäkohtaisen rahoituksen laskemiseksi.

25 §. *Opiskelijan velvollisuudet.* Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 25 §, jossa säädettäisiin opiskelupaikan vastaanottamisesta. Ehdotetun säännöksen mukaan opiskelijaksi hyväksytyn tulisi määräaikaan mennessä ilmoittaa koulutuksen järjestäjälle opiskelupaikan vastaanottamisesta. Opiskelijaksi hyväksytty menettäisi opiskelupaikkansa, jollei hän tekisi ilmoitusta määräajassa.

35 §. *Rahoitus.* Lain 1 momentissa käytetty laki- viittaus muutettaisiin viittaukseksi lukiolaissa, ammatillisesta peruskoulutuksesta annetussa laissa ja ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa tarkoitetun koulutuksen rahoituksesta annettuun lakiin.

1.3 Laki ammatillisesta peruskoulutuksesta

27 §. *Opiskelijaksi ottamisen perusteet.* Voimassa olevan säännöksen 1 momentin mukaan ammatilliseen perustutkintoon tai johtavaan koulutukseen voidaan ottaa opiskelijaksi henkilö, joka on suorittanut perusopetuksen oppimäärän. Eduskunnan käsiteltävänä olevassa hallituksen esityksessä (HE xx/2014 vp) on lisäksi ehdotettu säännöstä tarkennettavaksi siten, että säännöstä sovellettaisiin myös otettaessa opiskelijoita valmentavaan koulutukseen. Voimassa olevassa laissa ei kuitenkaan ole säännöstä, jonka mukaan henkilö voitaisiin ottaa ammatilliseen peruskoulutukseen suorittamaan myös pelkkä tutkinnon osa tai osia. Säännöstä ehdotetaankin tarkennettavaksi siten, että henkilö voitaisiin ottaa opiskelijaksi myös ammatilliseen perustutkintoon tai tutkinnon osaan johtavaan koulutukseen.

27 c §. *Opiskelupaikan vastaanottaminen.* Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 27 c §, jossa säädettäisiin

siin opiskelupaikan vastaanottamisesta. Ehdotetun säännöksen mukaan opiskelijaksi hyväksytyn tulisi määräaikaan mennessä ilmoittaa koulutuksen järjestäjälle opiskelupaikan vastaanottamisesta. Opiskelijaksi hyväksytty menettäisi opiskelupaikkansa, jollei hän tekisi ilmoitusta määräajassa.

Laissa ei ole aiemmin ollut opiskelijaa velvoittavaa säännöstä, jonka mukaan hänen tulisi ilmoittaa opiskelupaikan vastaanottamisesta koulutuksen järjestäjälle. Ammatillisen koulutuksen, lukiokoulutuksen ja perusopetuksen jälkeisen valmistavan koulutuksen hakumenettelyistä annetun valtioneuvoston asetuksen (294/2014) 6 §:n mukaan opetus- ja kulttuuriministeriö päättää asetuksessa tarkoitettujen hakujen aikatauluista. Vakiintuneen käytännön mukaisesti ministeriö on päättänyt myös siitä ajankohdasta, johon mennessä opiskelijan tulee ilmoittaa koulutuksen järjestäjälle opiskelupaikan vastaanottamisesta. Tästä määräajasta on kerrottu opiskelijalle lähetettävässä hyväksymisilmoituksessa.

Opiskelijaksi valittujen on tullut jo nykyisinkin ilmoittaa koulutuksen järjestäjälle opiskelupaikan vastaanottamisesta, joten ehdotettu säännös ei muuttaisi nykyistä käytäntöä tämän ilmoittamisvelvollisuuden osalta. Nykyinen oikeustila on kuitenkin epäselvä sen suhteen, voidaanko opiskelija ottaa opiskelijaksi, jos hän ilmoittaa opiskelupaikan vastaanottamisesta vasta määräajan päätyttyä. Säännöksen lisääminen lakiin onkin tarpeen menettelyn selkeyttämiseksi sekä valittujen että varasijalla olevien hakijoiden oikeusturvan varmistamiseksi. Jos opiskelijaksi valittu ei olisi ilmoittanut opiskelupaikan vastaanottamisesta määräajassa, koulutuksen järjestäjän tulisi tarjota opiskelupaikkaa varasijalla oleville hakijoille. Määräajan päättymisen jälkeen opiskelupaikan vastaanottamisesta ilmoittavaa hakijaa ei voitaisi ottaa opiskelijaksi ennen kuin vapautunutta opiskelupaikkaa on tarjottu varasijalla oleville hakijoille.

Opetus- ja kulttuuriministeriö voisi jatkossakin päättää yhteisiä hakuja koskevan vuosittaisen päätöksen yhteydessä määräajasta, johon mennessä opiskelijan tulee ilmoittaa koulutuksen järjestäjälle opiskelupaikan vastaanottamisesta. Opiskelijavalintaa suoritetaan yhteisten hakumenettelyiden lisäksi myös lisä- ja erillishauilla, joiden aikatauluista päättää koulutuksen järjestäjä. Näiden hakujen yhteydessä koulutuksen järjestäjän tulisi erikseen määritellä ja ilmoittaa opiskelijalle määräaika, johon mennessä hänen tulee ilmoittaa opiskelupaikan vastaanottamisesta.

31 a §. *Lukukaudet.* Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 27 d §, jossa säädettäisiin lukukausien määritelmästä. Ehdotetun säännöksen 1 momentin mukaan syyslukukausi alkaisi 1 päivänä elokuuta ja päättyisi 31 päivänä joulukuuta. Kevätlukukausi puolestaan alkaisi 1 päivänä tammikuuta ja päättyisi 31 päivänä heinäkuuta. Ehdotetut lukukausien kestot vastaisivat yliopistolaissa ja ammattikorkeakoululaissa säädettyjä lukukausien kestoja. Lukukausia koskevan säännöksen lisääminen on tarpeellista,

koska opiskelijan oikeus ilmoittautua poissaolevaksi ehdotetaan sidottavaksi lukukausien keston.

31 b §. Poissa olevaksi ilmoittautuminen. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, jossa säädettäisiin ammatillista perustutkintoa suorittavan opiskelijan oikeudesta ilmoittautua poissaolevaksi opiskelijaksi. Ehdotettu säännös poikkeaisi yliopistolain ja ammattikorkeakoululain vastaavista säännöksistä siten, ettei opiskelijan tarvitsisi erikseen ilmoittautua läsnä olevaksi opiskelijaksi. Tarkoituksena on vähentää ilmoittautumismenettelystä koulutuksen järjestäjälle aiheutuvan hallinnollisen työn määrää.

Pykälän 1 momentin mukaan Opiskelija voisi ilmoittautua poissa olevaksi opiskelijaksi lukukaudeksi kerrallaan. Ilmoitus olisi tehtävä koulutuksen järjestäjän määräämällä tavalla ennen lukukauden alkamista.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin siitä, miten poissaolevaksi ilmoittautuminen pidentäisi 31 §:ssä säädettyä opintojen suoritusaikaa. Lain 31 §:n 1 momentin mukaan ammatillinen perustutkinto tulee suorittaa enintään yhtä vuotta tutkinnon laajuudeksi määriteltäviksi aikaa pidemmässä ajassa eli neljässä vuodessa, jollei opiskelijalle perustellusta syystä myönnetä suoritusaikaa pidennystä. Eduskunnan käsiteltävänä olevassa hallituksen esityksessä (HE xx/2014 vp) ehdotetaan lisättäväksi lain 31 §:ään säännökset myös ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavan koulutuksen sekä työhön ja itsenäiseen elämään valmentavan koulutuksen suorittamisajasta. Ehdotettujen uusien säännösten mukaan ammatilliseen peruskoulutukseen valmentava koulutus tulisi suorittaa yhdessä vuodessa, jollei opiskelijalle sairauden tai muun erityisen syyn vuoksi myönnettäisi suoritusaikaa pidennystä. Työhön ja itsenäiseen elämään valmentava koulutus puolestaan tulisi suorittaa kolmessa vuodessa.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetun säännöksen mukaan tutkinnon tai valmentavan koulutuksen suorittamisaikaa ei laskettaisi sellaista lukukautta, jonka aikana opiskelija on ilmoittautunut poissa olevaksi asevelvollisuuslain, siviilipalveluslain tai naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetun lain mukaisen palvelun suorittamiseksi taikka äitiys-, isyys- tai vanhempainvapaan pitämiseksi. Ehdotettu säännös vastaisi yliopistolain ja ammattikorkeakoululain vastaavia säännöksiä. Mainitut syyt on jo nykyisin pääsääntöisesti katsottu hyväksyttäviksi syiksi opintojen suoritusajan pidentämiseksi. Laissa ei kuitenkaan ole ollut asiaa koskevaa nimenomaista säännöstä, joten koulutuksen järjestäjän on tullut tehdä päätös opiskeluajan pidentämisestä lain 31 §:n 1 momentissa tarkoitetun säännöksen perusteella. Säännöksen lisääminen lakiin on tärkeää opiskelijoiden yhdenvertaisen kohtelun ja oikeusturvan varmistamiseksi.

Laissa ei määriteltäisi, miten pitkään mainitun hyväksyttävän olosuhteen eli asevelvollisuuslain, siviilipalveluslain tai naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetun lain mukaisen palvelun suorittamisen taikka äitiys-, isyys- tai vanhempainvapaan tulisi kestää lukukauden aikana, joten lähtökohtaisesti mainittujen olosuhteiden lyhytaikainenkin kesto oi-

keuttaisi hyväksyttävään poissaolevaksi ilmoittautumiseen. Poissaolevaksi ilmoittautuminen olisi opiskelijan päätettävissä. Opiskelija voisi esimerkiksi äitiys-, isyys- tai vanhempainvapaan aikana halutessaan jatkaa opintojaan ilman poissaolevaksi ilmoittautumista.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan myös säännöstä, jonka mukaan tutkinnon suorittamisaikaan ei laskettaisi muuta enintään neljän lukukauden pituista poissaoloa, jonka ajaksi opiskelija on ilmoittautunut poissa olevaksi. Ehdotetun säännöksen perusteella opiskelija voisi siis näin halutessaan ilmoittautua poissa olevaksi neljän lukukauden ajaksi perusteltua syytä ilmoittamatta. Nämä neljä lukukautta voisivat olla yksittäisiä tai peräkkäisiä lukukausia. Ehdotettu säännös vastaisi yliopistolain ja ammattikorkeakoululain vastaavia säännöksiä. Mahdollisuus poissa olevaksi ilmoittautumiseen olisi uusi käytäntö ammatillisessa peruskoulutuksessa. Ehdotetulla muutoksella pyrittäisiin mahdollistamaan koulutuksen ja työelämän vuorottelu ja tutkinnon suorittaminen tutkinnon osa kerrallaan. Ilman laissa mainittua perusteltua syytä poissa olevaksi ilmoittautuminen ei olisi mahdollista ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavassa koulutuksessa eikä työhön ja itsenäiseen elämään valmentavassa koulutuksessa.

Uudessa 31 b §:ssä säädetty oikeus ilmoittautua poissa olevaksi opiskelijaksi pidentäisi lain 31 §:ssä säädettyä tutkinnon tai valmentavan koulutuksen suorittamisaikaa. Asevelvollisuuslain, siviilipalveluslain tai naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetun lain mukaisen palvelun suorittamisen taikka äitiys-, isyys- tai vanhempainvapaan pitämisen perusteella suoritusajan pidentämistä ei olisi ajallisesti rajattu. Muiden syiden vuoksi opiskeluajaa voitaisiin pidentää yhteensä enintään neljän lukukauden ajan. Jos opiskelija esimerkiksi on ilmoittautunut poissaolevaksi varusmiespalveluksen suorittamisen vuoksi kahden lukukauden ajaksi ja tämän lisäksi vielä muutoin neljän lukukauden ajaksi, pidentyisi 31 §:n 1 momentissa säädetty tutkinnon suoritusajaksi neljästä vuodesta noin kahdeksaan vuoteen lukukausien keston riippuen. Jos opiskelija ilmoittautuu poissa olevaksi syyslukukauden ajaksi, suoritusajaksi pidentyisi viidellä kuukaudella. Jos opiskelija ilmoittautuu poissa olevaksi keuhkukauden ajaksi, suoritusajaksi pidentyisi vastaavasti seitsemällä kuukaudella. Tämän lisäksi koulutuksen järjestäjä voisi vielä pidentää suoritusajaksi 31 §:n 1 momentin mukaisesti perustellusta syystä.

46 §. Rahoitus. Lain 1 momentissa käytetty laki- viittaus muutettaisiin viittaukseksi lukiolaissa, ammatillisesta peruskoulutuksesta annetussa laissa ja ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa tarkoitetun koulutuksen rahoituksesta annettuun lakiin.

1.4 Laki opiskelijavalintarekisteristä, korkeakoulujen valtakunnallisesta tietovarannosta ja ylioppilastutkintorekisteristä annetun lain 7 ja 9 §:n muuttamisesta

7 §. Käyttötarkoitus ja rekisterinpitäjä. Lain voimassa olevaa 7 §:n säännöstä ehdotetaan muutettavaksi siten, että ylioppilastutkintorekisteriä pidettäisiin ja käytettäisiin lukiolaissa tarkoitetun koulutuksen rahoituksen laskemista varten.

9 §. Tietojen luovuttaminen. Lain voimassa olevaa 9 §:n säännöstä ehdotetaan muutettavaksi siten, että ylioppilasrekisteristä voitaisiin luovuttaa valtionapuviranomaiselle rahoituksen määräämistä varten tarvittavat tiedot.

Tarkemmat säännökset ja määräykset

Lukiolaissa, ammatillisesta peruskoulutuksesta annetussa laissa ja ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa tarkoitetun koulutuksen rahoituksesta annetussa valtioneuvoston asetuksessa on tarkoitus säätää...

Voimaantulo

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2017.

Laki ammatillisesta peruskoulutuksesta annetun lain muuttamisesta ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2017. Lain 31 a ja 31 b §:n poissa olevaksi ilmoittautumista koskevia säännöksiä ei kuitenkaan sovellettaisi opiskelijoihin, jotka ovat aloittaneet tutkinnon tai valmentavan koulutuksen suorittamisen ennen lain voimaan tuloa. On perusteltua, että opiskelijoiden opiskeluaikaa koskevat säännökset määräytyisivät niiden säännösten perusteella, jotka ovat olleet voimassa opiskelijan aloitessa tutkinnon tai valmentavan koulutuksen suorittamisen.

Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Esityksen mukaan lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen valtionosuuden määräytymisperusteita uudistettaisiin. Valtionosuusjärjestelmästä ehdotetaan poistettaviksi nykyiset erilliset valtionosuusperusteet, jotka koskevat lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen laskennallisia kustannuksia.

Esitys turvaa koulutuksen järjestäjien rahoituksen kohtuullisuuden, vakauden ja ennakoitavuuden sekä lisää rahoitusjärjestelmän läpinäkyvyyttä ja selkeyttä.

Eduskunnan käsiteltävänä oleva ammattikorkeakoulujen rahoitusuudistus toteutetaan siirtämällä rahoituksen kokonaan valtion vastattavaksi. Kuntien rahoitusosuuden poistamisesta johtuva kuntien ja valtion välinen rahoitussuhde säilytettäisiin lisäämällä kunnan asukaskohtaisen rahoitusosuuden määrää toisella asteella.

Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuusjärjestelmällä toteutetaan osaltaan perustuslain 16 §:n 2 momentissa julkiselle vallalle asetettuja velvoitteita turvata sivistykselliset oikeudet. Julkisen vallan on turvattava, sen mukaan kuin lailla tarkemmin sääde-

tään, jokaiselle yhtäläinen mahdollisuus saada kykensä ja erityisten tarpeidensa mukaisesti myös muuta kuin perusopetusta. Perustuslain 6 §:n mukaan ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan esimerkiksi iän, alkuperän tai kielen perusteella. Perustuslain 123 §:n 2 momentin mukaan valtion ja kuntien järjestämän muun opetuksen perusteista samoin kuin oikeudesta järjestää vastaavaa opetusta yksityisissä oppilaitoksissa säädetään lailla.

Lukiokoulutuksen tai ammatillisen koulutuksen ylläpitäminen ei ole kunnalle tai yksityiselle yhteisölle lailla säädetty velvollisuus, vaan vapaaehtoinen tehtävä, joka perustuu opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämään koulutuksen järjestämislupaan. Kunnilla on lakisääteinen rahoitusvelvollisuus lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen rahoituksessa.

Perustuslakivaliokunta on vakiintuneesti arvioinut valtionosuuslainsäädäntöä perustuslain 121 §:ssä säädetyn kunnallisen itsehallinnon samoin kuin sosiaalisten ja sivistyksellisten perusoikeuksien turvaamisen näkökulmasta (PeVL 34/2013 vp , PeVL 12/2011 vp , PeVL 29/2009 vp). Kunnille annettavista tehtävistä säädetään perustuslain 121 §:n 2 momentin mukaan lailla. Perustuslakivaliokunta on vakiintuneessa käytännössään korostanut, että tehtävistä säädetäessä on huolehdittava rahoitusperiaatteen mukaisesti kuntien tosiasiallisista edellytyksistä suoritua velvoitteistaan (PeVL 34/2013 vp , s. 2/I, PeVL 30/2013 vp , s. 5/II, PeVL 12/2011 vp , s. 2/II, PeVL 41/2010 vp , s. 5/II). Rahoitusperiaate sisältyy myös Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjan 9 (2) artiklaan. Sen mukaan paikallisviranomaisten voimavarojen tulee olla riittävät suhteessa niihin velvoitteisiin, jotka niille on annettu perustuslaissa ja muissa laeissa. Valtionosuusjärjestelmällä katetaan kuntien peruspalveluiden aiheuttamia kustannuksia ja toteutetaan siten valtion ja kuntien välistä rahoitusperiaatetta.

Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan (PeVL 16/2014 vp) katsonut, että valtionosuusjärjestelmällä on keskeinen merkitys perustuslain 6 §:ssä turvatun yhdenvertaisuuden, 16 §:n 2 momentissa ja 19 §:n 3 momentissa julkiselle vallalle asetettujen velvoitteiden ja perustuslain 121 §:ssä säädetyn kunnallisen itsehallinnon kannalta. Valiokunta on katsonut, että lainsäätäjällä on varsin laaja harkintamarginaali säädetäessä leikkauksia valtionosuusjärjestelmään silloinkin, kun ne vaikuttavat merkittävästi yksittäisten kuntien valtionosuuksiin. Valiokunta on pitänyt kuitenkin erityisesti sosiaalisten ja sivistyksellisten perusoikeuksien toteutumisen kannalta tärkeänä, että valtionosuuksia menettävien kuntien taloudellista sopeutumista lievennetään riittävän pitkällä ja objektiivisin perustein määräytyvällä siirtymäajalla tai muilla järjestelyillä. Uudistuksen täytäntöönpanolla ei saa vaarantaa alueellista yhdenvertaisuutta tai kuntien perustuslain mukaisten velvoitteiden toteuttamista. Sillä ei saa myöskään heikentää kuntien toimintaedellytyksiä tavalla, joka vaarantaisi kuntien mahdollisuuksia päättää itsenäisesti taloudestaan ja siten myös omasta hallinnostaan (PeVL 50/2005 vp , s. 2/I, PeVL 42/1998 vp , s. 2/I).

Kuntien tehtävät jaetaan lakisääteisiin tehtäviin sekä kunnan itsehallintonsa perusteella ottamiin tehtäviin (yleinen toimiala). Kunnalle voidaan antaa tehtäviä vain lailla säätämällä, ei lakia alemmanasteisilla säädöksillä. Lailla säätämisen vaatimus koskee myös jonkin laissa jo säädetyn tehtävän olennaista laajentamista. Toisaalta lailla säätämisen vaatimus ei estä sitä, että lailla delegoidaan tarkemmat tehtävien toimeenpanoa koskevat säännökset annettavaksi asetuksen tasolla. Tällöin lain valtuutussäännöksessä on rajattava täsmällisesti ja tarkasti ne asiat, joista voidaan säätää asetuksella.

Vaikka lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen rahoituksessa käytettäviä valtionosuusperusteita muutetaan, ehdotetussa sääntelyssä ei puututtaisi koulutuksen järjestämisen laajuuteen eikä myöskään lisättäisi kuntien rahoitusvastuuta. Kunnan omarahoitusosuuden perusteista säädetään laissa. Koulutuksen järjestäjien kustannusten kasvu otetaan vuosittain huomioon toiminnan kulujen kehitystä

kuvaavalla indeksillä. Vuotuinen kustannusten seuranta mahdollistaa rahoitusperiaatteen mukaisesti vuosittaisen arvioinnin kunnan taloudellisesta kantokyvystä. Esitykseen sisältyvät kuntiin kohdistuvan valtionapuviranomaisen valvontaoikeudet eivät laajene suhteessa voimassa olevaan lainsäädäntöön eikä se näin kavenna kuntien itsemääräämisoikeutta. Esitykseen sisältyy valtion ja kuntien välinen neuvotteluvelvoite, joka koskee niin rahoituksen määräytymistä kuin siihen liittyvää tiedonkeruuta.

Edellä olevan perusteella katsotaan, että lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisyksityksessä.

Koska lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen keskeisiä valtionosuuden määräytymisperusteita muutetaan, tulisi säätämisyksityksestä saada eduskunnan perustuslakivaliokunnan lausunto.

Edellä esitetyn perusteella annetaan edus-kunnan hyväksyttäviksi seuraavat lakiehdotukset:

Lakiehdotukset

1.

Laki

lukiolaissa, ammatillisesta peruskoulutuksesta annetussa laissa ja ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa tarkoitetun koulutuksen rahoituksesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Soveltamisala

Tässä laissa säädetään kunnalle, kuntayhtymälle, rekisteröidylle yhteisölle tai säätiölle taikka valtion liikelaitokselle myönnettävästä rahoituksesta sellaista tehtävää varten, josta säädetään:

- 1) lukiolaissa (629/1998);
- 2) ammatillisesta peruskoulutuksesta annetussa laissa (630/1998);
- 3) ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa (631/1998).

Tässä laissa säädetään lisäksi kunnan laskennallisesta omarahoitusosuudesta 1 momentin 1 ja 2 kohdassa mainituissa laeissa tarkoitetun koulutustehtävän rahoitukseen (*kunnan omarahoitusosuus*) sekä Suomen Ilmailuopistolle ansio- ja liikennelentäjäkoulutukseen maksettavasta rahoituksesta.

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) *yksityisellä koulutuksen järjestäjällä* rekisteröityä yhteisöä, säätiötä ja valtion liikelaitosta, ei kuitenkaan yliopistolaissa (558/2009) tarkoitettua yliopistoa;
- 2) *ammatillisella peruskoulutuksella* ammatillisesta peruskoulutuksesta annetussa laissa tarkoitettua koulutusta, joka johtaa ammatillisen perustutkinnon, tutkinnon osan tai valmentavan koulutuksen suorittamiseen sekä ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa tarkoitettua näyttötutkintona suoritettavaan ammatilliseen perustutkintoon tai tutkinnon osan suorittamiseen valmistavaa koulutusta, ei kuitenkaan ensin mainitun lain 20 §:n 2 momentissa tarkoitettua erityisopetuksen erityisen koulutustehtävän perusteella järjestettävää koulutusta;
- 3) *ammatillisella lisäkoulutuksella* ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa tarkoitettua ammattitutkintoon tai erikoisammattitutkintoon taikka näiden tutkintojen osien suorittamiseen valmistavaa koulutusta sekä näyttötutkintotilaisuuksiin osallistumista;

4) *erityisopetusta saavalla opiskelijalla* ammatillisesta peruskoulutuksesta annetun lain 20 §:n 1 momentissa tarkoitettua opiskelijaa, ei kuitenkaan mainitun lain 20 §:n 2 momentissa tarkoitetun erityisopetuksen erityisen koulutustehtävän perusteella järjestettävässä koulutuksessa opiskelevaa opiskelijaa, sekä ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa tarkoitettuun valmistavaan koulutukseen osallistuvaa opiskelijaa, jolle annetaan erityisiä opetus- tai opiskelijahuoltopalveluja opiskelijan vamman, sairauden tai niihin rinnastettavan syyn vuoksi;

5) *vaiilla perusasteen jälkeistä tutkintoa olevalla* opiskelijaa tai tutkinnon suorittajaa, joka ei ole suorittanut ylioppilastutkintoa, ammatillista tutkintoa tai korkeakoulututkintoa Suomessa tai ulkomailla;

6) *opiskelijavuodella* 365 kalenteripäivää, joiden aikana opiskelija tai tutkinnon suorittaja otetaan huomioon rahoituksen perusteena.

2 luku

Rahoituksen yleiset määräytymisperusteet ja kunnan omarahoitusosuus

3 §

Myönnettävä rahoitus

Opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää koulutuksen järjestäjille 1 §:ssä tarkoitettujen tehtävien toteuttamiseksi valtion talousarviossa päätettävän määrärahan ja siihen liittyvän 4 §:ssä tarkoitettua kunnan rahoitusosuuden rajoissa laskennallisin perustein rahoitusta, joka muodostuu perusrahoituksesta, suoritusrahoituksesta ja vaikuttavuusrahoituksesta (*rahoitusosuudet*) sekä muusta rahoituksesta siten, kuin jäljempänä 3-5 luvuissa säädetään.

Koulutuksen järjestäjälle myönnettävä rahoitus 1 momentissa tarkoitetuista rahoitusosuuksista perustuu koulutuksen järjestäjän laskennallisten suoritteiden suhteellisiin osuuksiin kaikkien koulutuksen järjestäjien suoritteista. Suoritteiden suhteellisten osuuksien laskennassa otetaan huomioon, mitä suoritteiden laskentaperusteista ja kertoimista säädetään. Ammatillisen lisäkoulutuksen ja oppisopimuskoulutuksena järjestettävän ammatillisen perus- ja lisäkoulutuksen perusrahoitusta voidaan kuitenkin kohdentaa laskennallisesta perusteesta poiketen sen mukaan kuin 34 §:ssä tarkemmin säädetään.

Kunnalle myönnettävästä rahoituksesta vähennetään 4 §:ssä tarkoitettu kunnan omarahoitusosuus.

Yksityisille koulutuksen järjestäjille maksetaan lisäksi arvonnalisäverokorvaus 7 §:n mukaisesti.

Lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriö voi myöntää koulutuksen järjestäjälle valtionavustusta siten kuin jäljempänä 7 luvussa säädetään.

4 §

Kunnan omarahoitussuus lukiolaissa tarkoitetun koulutuksen ja ammatillisen peruskoulutuksen rahoituksessa

Kunnan omarahoitussuus on 58,11 prosenttia euromäärästä, joka lasketaan siten, että lukiolaissa tarkoitetun koulutuksen ja ammatillisen peruskoulutuksen 3 §:n 1 momentissa tarkoitetun rahoituksen euromäärään lisätään 7 §:n 1 momentin mukainen lukion ja ammatillisen peruskoulutuksen arvonnalisäverokorvaus sekä varainhoitovuotta edeltävää vuotta edeltävän vuoden 31 päivänä joulukuuta valtion oppilaitoksissa ja yliopistojen harjoittelukouluissa opiskelevien lukumäärän ja 2 momentissa tarkoitetun opiskelijakohtaisen laskennallisen rahoituksen tulo ja saatu summa jaetaan koko maan asukasmäärällä ja näin saatu euromäärä kerrotaan kunnan asukasmäärällä. Lukion valmistavan koulutuksen osalta kunnan omarahoitussuus on 50 prosenttia. Kunnan omarahoitussuuta laskettaessa ei oteta huomioon laskennallista rahoitusta niiden opiskelijoiden osalta, joilla ei varainhoitovuotta edeltävää vuotta edeltävän vuoden 31 päivänä joulukuuta ole kotikuntalaissa tarkoitettua kotikuntaa Suomessa tai joilla on kotikunta Ahvenanmaalla. Opiskelijakohtainen laskennallinen rahoitus on vuoden 2017 tasolla lukiokoulutuksessa xxxx euroa, oppilaitosmuotoisessa ammatillisessa peruskoulutuksessa xxxx euroa ja oppisopimusmuotoisessa ammatillisessa peruskoulutuksessa xxxx euroa. Euromääriä korotetaan vuosittain 5 §:n 3 momentin mukaisesti vahvistetulla rahoitusindeksillä.

Kunnan omarahoitussuuta laskettaessa ei oteta huomioon rahoitusta, joka myönnetään lukiolain 3 §:n 1 momentin nojalla järjestettävään ulkomailla tapahtuvaan opetukseen.

Kunnan omarahoitussuuteen lisätään vuosittain euromäärä, joka on kunnan asukasta kohti xxxx euroa vuoden 2017 tasossa. Vuosittaista euro-määrää laskettaessa huomioidaan vuosittain indeksikorotus 5 §:n mukaisesti ja koko maan varainhoitovuotta edeltävää vuotta edeltävän vuoden 31 päivänä joulukuuta asukasmäärän muutos.

5 §

Rahoitusindeksi

Rahoitusindeksi muodostuu yleisestä ansiotasoindeksistä, kuluttajahintaindeksistä, rakennuskustannusindeksistä sekä tukkuhintaindeksistä. Rahoitusindeksissä käytettävien indeksien painotuksesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Rahoitusindeksi määrätään 1 momentissa säädettyjen indeksien perusteella siten, että indeksien vuoden 2010 pisteluvut vastaavat pistelukua 100.

Opetus- ja kulttuuriministeriö vahvistaa varainhoitovuoden rahoitusindeksin pisteluvun varainhoitovuotta edeltävän vuoden maaliskuun loppuun mennessä.

Lukioiden ja ammatillisen koulutuksen 3 §:n 1 momentissa tarkoitettuja edeltävän vuoden valtion talousarviossa päätettäviä määrärahoja, 4 §:n 2 ja 4 momentissa tarkoitettuja laskennallisia eräiä sekä 6 §:n perushintoja korotetaan kertaluonteisia eräiä lukuun ottamatta rahoitusindeksin vahvistamisvuotta edeltänyttä vuotta edeltäneen vuoden kustannustason nousua vastaavasti.

6 §

Majoituksen ja erityisopetuksen erityisen koulutustehtävän perushinnat

Valtioneuvoston asetuksella säädetään koulutuksen majoituksen perushinnasta ja ammatillisesta peruskoulutuksesta annetun lain 20 §:ssä tarkoitetun erityisopetuksen erityisen koulutustehtävän perushinnasta. Majoituksen perushinnan ja erityisopetuksen erityisen koulutustehtävän perushinnan kerroimista säädetään valtioneuvoston asetuksella.

7 §

Arvonnalisäveron korvaaminen yksityisille koulutuksen järjestäjille

Yksityiselle koulutuksen järjestäjälle korvataan edellä 1 §:ssä säädettyjen tehtävien toteuttamiseen liittyvien arvonnalisäverojen osuus. Korvaus perustuu viimeksi toteutuneisiin vahvistettuihin tilinpäätöstietoihin ja sitä varten varataan valtion talousarvioon erillinen määräraha ja siihen liittyvä 4 §:ssä tarkoitettu kuntien rahoitusosuus.

Lukiokoulutuksen järjestäjälle ei kuitenkaan korvata opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 36 §:n 1 momentin tarkoittamien perustamis-hankkeiden arvonnalisäveroja.

Yksityisen ammatillisen koulutuksen järjestäjän 1 momentissa tarkoitettua korvausta voidaan korottaa hakemuksesta kunnan tai kuntayhtymän tämän lain mukaiseen toimintaan yksityiselle yhteisölle tai säätiölle luovuttaman kiinteistön ja käyttöomaisuuden arvonnalisäveron osalta siten, että korotus vastaa enintään edellä mainittuun tarkoitukseen tapahtuvien luovutusten johdosta suoritettavien arvonnalisäverojen määrää.

8 §

Rahoituskertoimet

Oppilaitosmuotoisen ammatillisen perus- ja lisäkoulutuksen koulutusalojen ja tutkintojen sekä ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavan koulu-

tuksen väliset kustannuserot otetaan huomioon painottamalla rahoitusosuuksien perusteena käytettäviä suoritteita rahoituskertoimilla siten kuin tässä laissa säädetään. Rahoituskertoimia tarkistetaan vähintään joka neljäs vuosi.

Rahoituskertoimista säädetään valtioneuvoston asetuksella.

9 §

Erityisopetuksen kertoimet

Erityisopetusta saavien opiskelijoiden suoritteita painotetaan erityisopetuksen osalta kertoimilla siten kuin tässä laissa säädetään.

Erityisopetuksen kertoimista säädetään valtioneuvoston asetuksella.

10 §

Koulutustasokertoimet

Ammatillisessa koulutuksessa vailla perusasteen jälkeistä tutkintoa olevien opiskelijoiden ja tutkinnon suorittajien suoritteita painotetaan koulutustasokertoimilla siten kuin tässä laissa säädetään.

Koulutustasokertoimista säädetään valtioneuvoston asetuksella.

11 §

Opiskelijan ottaminen huomioon perusrahoituksen perusteena ammatillisessa peruskoulutuksessa

Ammatillisten perustutkintojen rahoituksessa koulutuksen alkaessa vailla perusasteen jälkeistä tutkintoa oleva opiskelija huomioidaan perusrahoituksen perusteeksi enintään kolmen opiskelijavuoden ajan. Muu opiskelija otetaan huomioon perusrahoituksen perusteeksi kuitenkin enintään kahden opiskelijavuoden ajan.

12 §

Laskentaperusteeksi huomioon otettavat tutkinnot ja tutkinnon osat ammatillisessa koulutuksessa eräissä tilanteissa

Koulutuksen järjestäjän suoritteina huomioidaan myös ne tutkinnot ja tutkinnon osat, jotka on suoritettu ilman valmistavaa koulutusta ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain 4 §:ssä tarkoitetun koulutuksen järjestäjän suorittaman mainitun lain 8 a §:ssä säädetyn henkilökohtaistamisen perusteella. Jos koulutuksen järjestäjällä ei ole ammatillisesta peruskoulutuksesta annetun lain 8 §:ssä tarkoitettua lupaa oppilaitosmuotoisen ammatillisen peruskoulutuksen järjestämiseen, otetaan edellä tarkoitetut perustutkinnot ja tutkinnon osat huomioon oppisopimuskoulutuksena järjestettävän peruskoulutuksen rahoituksessa. Jos koulutuksen järjestäjällä ei ole ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain 4

§:ssä tarkoitettua lupaa oppilaitosmuotoisen ammatillisen lisäkoulutuksen järjestämiseen, otetaan edellä tarkoitetut ammatti- ja erikoisammattitutkinnot ja tutkinnon osat huomioon oppisopimuskoulutuksena järjestettävän lisäkoulutuksen rahoituksessa.

Jos ammattitutkinnon tai erikoisammattitutkinnon osa suoritetaan ammatillisesta peruskoulutuksesta annetun lain 13 §:n tai ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain 13 §:n nojalla määrättyjen tutkinnon perusteiden mukaisesti osana ammatillista perustutkintoa, huomioidaan tällainen ammatti- tai erikoisammattitutkinnon osa osana oppilaitosmuotoisen ammatillisen peruskoulutuksen tai oppisopimuskoulutuksen peruskoulutuksen rahoitusta.

13 §

Uusien ja yhdistyvien koulutuksen järjestäjien rahoituksen laskeminen lukiokoulutuksessa ja ammatillisessa peruskoulutuksessa

Uudelle lukiokoulutuksen järjestäjälle jäljempänä 17 – 19 §:ssä tarkoitetut suoritteet ja uudelle ammatillisen peruskoulutuksen järjestäjälle jäljempänä 22 – 24 §:ssä tarkoitetut suoritteet korvataan toteutuneiden suoritemäärien sijasta laskennallisesti kaikkien koulutuksen järjestäjien suoritteiden keskiarvon perusteella suhteutettuna uuden koulutuksen järjestäjän arvioituun tai toteutuneeseen opiskelija-vuosimäärään.

Koulutuksen järjestäjien yhdistyessä lasketaan edellä 1 momentissa tarkoitetut suoritteet yhdistyneiden koulutuksen järjestäjien yhteenlaskettujen suoritteiden perusteella. Yhdistyvien koulutuksen järjestäjien yhteenlaskettuja suoritteita korotetaan valtioneuvoston asetuksella säädettävällä tavalla.

3 luku

Lukiolaissa tarkoitetun koulutuksen rahoituksen määräytyminen koulutuksen järjestäjälle

14 §

Lukiokoulutuksen järjestäjille myönnettävä erityinen rahoitus

Lukiokoulutuksen järjestäjälle, jonka koulutuksen järjestämismuotona on järjestää koulutusta sisäoppilaitoksessa, myönnetään majoitusrahoituksena majoituksen saavien opiskelijoiden osalta euromäärä, joka saadaan, kun 6 §:n mukainen majoituksen perushinta kerrotaan mainitussa pykälässä tarkoitetulla majoituskertoimella ja majoitusta saavien opiskelijoiden opiskelijavuosien määrällä. Majoituksen saavilla opiskelijoilla tarkoitetaan niitä, jotka saavat maksuttoman majoituksen ja päivittäiset maksuttomat ateriat lukiolain 28 §:n mukaisesti.

Opetus- ja kulttuuriministeriö voi päättämällänsä tavalla myöntää lukiokoulutuksen järjestäjälle harkinnanvaraista rahoitusta yhtäjaksoisesti enintään

kolmen vuoden ajan lukuun ottamatta erityisen koulutustehtävän harkinnanvaraista rahoitusta. Harkinnanvaraista rahoitusta voidaan myöntää järjestäjäverkon rakenteellista kehittämistä ja muuta toiminnan kehittämistä, kokeilua ja toiminnan käynnistämistä varten sekä muihin koulutuspoliittisesti merkittäviin hankkeisiin tai tavoitteisiin. Harkinnanvaraiselle rahoitukselle varataan enintään 0,5 prosenttia 3 §:n 1 momentissa tarkoitetuista määrärahoista. Erityisen koulutustehtävän harkinnanvaraiselle rahoitukselle varataan enintään X prosenttia.

15 §

Rahoitusosuudet

Edellä 3 §:ssä 1 momentissa tarkoitetuista määrärahoista vähennetään 13 §:ssä tarkoitettu rahoitus. Jäljellejäävä määräraha jaetaan rahoitusosuuksien kesken seuraavasti:

- 1) perusrahoitusosuus 49 prosenttia;
- 2) suoritusrahoitusosuus 47 prosenttia; ja
- 3) vaikuttavuusrahoitusosuus 4 prosenttia.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin suoritusrahoitusosuuden ja vaikuttavuusrahoitusosuuden jakautumisesta.

16 §

Rahoituksen perusteena olevien opiskelijavuosien laskenta

Lukiokoulutuksessa opiskelijavuosien laskennassa huomioidaan kalenteripäivät opintojen aloitusajan kohdasta siihen saakka, kunnes opiskelija on suorittanut tutkinnon tai keskeyttänyt opintonsa. Laskennassa ei kuitenkaan oteta huomioon aikaa, jona opiskelija on henkilökohtaisesti syystä johtuen poissa opetuksesta yhtäjaksoisesti pidempään kuin 45 kalenteripäivää.

17 §

Perusrahoitus

Koulutuksen järjestäjälle myönnetään perusrahoitusta varainhoitovuotta edeltävää vuotta edeltäneen vuoden toteutuneiden lukiokoulutuksen opiskelijavuosien ja lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen opiskelijavuosien sekä suoritettujen lukion aineopintojen perusteella. Lukiokoulutuksen opiskelijavuosien perusteella myönnettävää rahoitusta korotetaan saavutettavuuden perusteella. Perusrahoitusta lukiokoulutukseen myönnetään opiskelijaa kohti enintään kolmen opiskelijavuoden ajalta. Suoritteita laskettaessa otetaan huomioon eri kertoimella alle 18-vuotiaana ja vähintään 18-vuotiaana lukio-opinnot aloittaneiden opiskelijoiden suoritteet.

Koulutuksen järjestäjä voi saada saavutettavuuskorotusta 3, 4 tai 5 momentin perusteella. Koulutuksen järjestäjän saavutettavuuskorotus lasketaan sen mo-

mentin mukaisesti, jonka mukaan koulutuksen järjestäjä saisi enemmän rahoitusta.

Koulutuksen järjestäjä saa saavutettavuuskorotusta syrjäisyyden perusteella, jos koulutusta järjestetään kunnassa, jonka kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 26 §:n mukainen syrjäisyysluku on suurempi kuin 1,25 ja sen alle 18-vuotiaana aloittaneiden opiskelijoiden opiskelijavuosimäärä on 200 tai vähemmän. Mikäli koulutuksen järjestäjä järjestää koulutusta useamman kuin yhden kunnan alueella, lasketaan saavutettavuuskorotus kuntakohtaisesti toimipistekohtaisten opiskelijavuosimäärien perusteella.

Koulutuksen järjestäjä saa saavutettavuuskorotusta opetuskielen perusteella erikseen suomenkielisen koulutuksen opiskelijoista ja erikseen ruotsinkielisen koulutuksen opiskelijoista kielilain 5 §:ssä tarkoitettussa kaksikielisessä kunnassa, jos kunnan alueella järjestettävän koulutuksen kaikkien koulutuksen järjestäjien yhteenlaskettu alle 18-vuotiaana aloittaneiden opiskelijoiden opiskelijavuosimäärä on alle 200 kieliryhmän koulutuksessa. Koulutuksen järjestäjä saa saavutettavuuskorotusta opetuskielen perusteella erikseen suomenkielisen koulutuksen opiskelijoista ja erikseen ruotsinkielisen koulutuksen opiskelijoista, jos kielilain (423/2003) 5 §:ssä tarkoitettussa yksikielisessä kunnassa järjestetään lukiokoulutusta sekä suomeksi että ruotsiksi ja kunnan alueella järjestettävän koulutuksen kaikkien koulutuksen järjestäjien yhteenlaskettu alle 18-vuotiaana aloittaneiden opiskelijoiden opiskelijavuosimäärä on alle 200 kieliryhmän koulutuksessa.

Koulutuksen järjestäjä saa saavutettavuuskorotusta alueellisten olosuhteidensa perusteella, jos kunnan alueella järjestettävän koulutuksen kaikkien koulutuksen järjestäjien yhteenlaskettu alle 18-vuotiaana aloittaneiden opiskelijoiden opiskelijavuosimäärä on alle 200.

Suoritettujen aineopintojen perusteella koulutuksen järjestäjälle myönnettävässä rahoituksessa otetaan huomioon suoritettujen aineopinnot niiden opiskelijoiden osalta, jotka eivät ole suorittaneet ylioppilastutkintoa ja jotka suorittavat jonkin oppiaineen tai opintokokonaisuuden valtakunnallisesti säädetyn oppimäärän. Suoritettujen aineopinnot muutetaan opiskelijavuosiksi kertoimella.

Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen opiskelijavuosia korotetaan kertoimella.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin perusrahoituksen rahoitusperusteiden kertoimista, laskennasta, keskinäisestä jakautumisesta ja laskentakriteereistä.

18 §

Suoritusrahoitus

Koulutuksen järjestäjälle myönnetään suoritusrahoitusta suoritettujen ylioppilastutkintojen ja lukiolain 7 §:ssä säädetyn lukion oppimäärän suoritusmäärien perusteella.

Edellä 1 momentissa säädettyä suoritusrahoitusta laskettaessa otetaan huomioon eri kertoimella alle 18 -vuotiaina ja vähintään 18 -vuotiaina lukio-opinnot aloittaneiden opiskelijoiden suoritteet. Suoritusrahoituksessa huomioon otettavat suoritteet muodostuvat varainhoitovuotta edeltävää vuotta edeltäneiden kolmen vuoden aikana toteutuneiden suoritteiden aritmeettisen keskiarvon perusteella.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin suoritusrahoituksen rahoitusperusteiden kertoimista, laskennasta, keskinäisestä jakautumisesta ja laskentakriteereistä.

19 §

Vaikuttavuusrahoitus

Koulutuksen järjestäjälle myönnetään vaikuttavuusrahoitusta opiskelijoiden jatko-opintoihin sijoittumisen, lukio-opintojen keskeyttämisen vähentymisen ja opiskelijahyvinvointikyselyn pisteytyksen perusteella.

Vaikuttavuusrahoitusta laskettaessa otetaan huomioon ylioppilastutkinnon suorittaneiden opiskelijoiden jatko-opintoihin sijoittuminen kolmen vuoden kuluessa ylioppilastutkinnon suorittamisesta. Jatko-opintoihin sijoittuneilla tarkoitetaan korkeakoulussa tai ammatillisessa koulutuksessa opiskelevia sekä korkea-koulututkinnon tai ammatillisen tutkinnon suorittaneita.

Lukio-opintojen keskeyttämisen vähentymisessä otetaan huomioon koulutuksen järjestäjäkohtainen vuotuinen muutos, jota verrataan valtioneuvoston asetuksella säädettyyn ajankohtaan. Koulutuksen järjestäjän saama rahoitus suhteutetaan opiskelijamäärään.

Valtakunnallinen opiskelijahyvinvointikysely sisältää väittämiä lukiokoulutukselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisesta ja opiskelijoiden hyvinvoinnista.

Vaikuttavuusrahoituksessa huomioon otettavat suoritteet muodostuvat jatko-opintoihin sijoittumisesta varainhoitovuotta edeltävää vuotta edeltäneiden kolmen vuoden aikana toteutuneiden suoritteiden aritmeettisen keskiarvon perusteella sekä opiskelijahyvinvointikyselyn pisteytyksestä varainhoitovuotta edeltävää vuotta edeltävän vuoden perusteella.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin vaikuttavuusrahoituksen rahoitusperusteiden laskennasta, keskinäisestä jakautumisesta ja laskentakriteereistä. Opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksella säädetään valtakunnallisen opiskelijahyvinvointikyselyn väittämistä.

4 luku

Oppilaitosmuotoisen ammatillisen peruskoulutuksen rahoituksen määräytyminen

20 §

Rahoitusosuudet

Edellä 3 §:n 1 momentissa tarkoitettua oppilaitosmuotoisen ammatillisen peruskoulutuksen määrärahaa vähennetään 25 §:ssä tarkoitettu erityisopetuksen erityisen koulutustehtävän rahoitus, 27 §:ssä tarkoitettu harkinnanvarainen rahoitus sekä 28 §:ssä tarkoitettu majoituskorvaus. Vähennettävien erien jälkeen jäljelle jäävä määräraha jaetaan rahoitusosuuksien kesken seuraavasti:

- 1) perusrahoitusosuus 49 prosenttia;
- 2) suoritusrahoitusosuus 45 prosenttia; ja
- 3) vaikuttavuusrahoitusosuus kuusi prosenttia.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin suoritusrahoitusosuuden ja vaikuttavuusrahoitusosuuden jakautumisesta.

21 §

Rahoituksen perusteena käytettävien opiskelijavuosien laskenta

Opiskelijavuosien laskennassa otetaan huomioon kalenteripäivät opintojen aloittamispäivästä lukien siihen kalenteripäivään asti, kun opiskelija suorittaa tutkinnon tai valmentavan koulutuksen taikka katsotaan eronneeksi. Opiskelijavuosien laskennassa ei kuitenkaan oteta huomioon kalenteripäiviä niiden lukukausien ajalta, kun opiskelija on ammatillisesta peruskoulutuksesta annetun lain 31 b §:n mukaisesti ilmoittautunut poissa olevaksi opiskelijaksi eikä kalenteripäiviä sellaisen yhtäjaksoisesti vähintään 45 kalenteripäivää kestävä jakson ajalta, jonka aikana ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa tarkoitettua ammatillista perustutkintoa suorittava opiskelija ei ole osallistunut tutkintoon tai tutkinnon osaan valmistavaan koulutukseen tai näyttötutkintotilaisuuteen.

22 §

Perusrahoitus

Suoritteina otetaan huomioon varainhoitovuotta edeltävää vuotta edeltäneen vuoden toteutuneet opiskelijavuodet, joita on painotettu 8 §:ssä tarkoitetuilla rahoituskertoimilla.

Suoritteina otetaan huomioon kuitenkin enintään varainhoitovuonna voimassa olevan järjestämisluvan mukainen opiskelijavuosien määrä, josta on vähennetty ammatillisesta peruskoulutuksesta annetun lain 20 §:n 2 momentissa tarkoitettua erityisopetuksen erityisen koulutustehtävän mukainen opiskelijavuosien määrä. Jos koulutuksen järjestäjän varainhoitovuotta edeltävää vuotta edeltäneen vuoden 1 momentissa tarkoitettua toteutuneita rahoituskertoimilla painottamattomat opiskelijavuodet ylittävät edellä tarkoitettua järjestämisluvan mukaisen opiskelijavuosimäärän, vähennetään rahoituskertoimilla painotettujen opiskelijavuosien määrää samassa suhteessa kuin rahoituskertoimilla painottamattomat

opiskelijavuodet ylittävät järjestämisluvan mukaisen opiskelijavuosimäärän.

Suoritteina huomioidaan ammatillista perustutkintoa suorittavien erityisopetusta saaneiden opiskelijoiden suorittamat opiskelijavuodet, joita painotetaan 9 §:ssä tarkoitetulla erityisopetuksen kertoimella. Opiskelijavuosi katsotaan erityisopetusta saaneen opiskelijan suorittamaksi niiden kalenteripäivien ajalta, kun opiskelijalle laadittu ammatillisesta peruskoulutuksesta annetun lain 20 §:n 1 momentissa tarkoitettu henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma on voimassa tai kun koulutuksen järjestäjä on kohdentanut opiskelijaan erityisiä opetus- tai opiskelijahuoltopalveluja.

Perusrahoitusosuudessa huomioon otettavien opiskelijavuosien kokonaismäärä saadaan laskemalla yhteen 1–3 momenteissa tarkoitettut opiskelijavuodet.

23 §

Suoritusrahoitus

Suoritteina otetaan huomioon suoritettut tutkinnot sekä suoritettujen ammatillisten perustutkintojen ammatillisten tutkinnon osien ja ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavan koulutuksen osien laajuus. Tutkinnon osien ja koulutuksen osien laajuutena käytetään ammatillisesta peruskoulutuksesta annetussa laissa tarkoitettujen tutkintojen ja koulutuksen perusteiden mukaisia osaamispisteitä. Näyttötutkintona suoritettavissa ammatillisissa perustutkinnoissa tutkinnon osien laajuutena käytetään edellä mainittujen tutkinnon perusteiden mukaisia vastaavan ammatillisen tutkinnon osan osaamispisteitä. Tutkintoja sekä tutkinnon osien ja koulutuksen osien laajuutta painotetaan 8 §:ssä tarkoitetuilla rahoituskertoimilla.

Suoritteina otetaan huomioon erityisopetusta saaneiden opiskelijoiden suorittamat tutkinnon osat, joita painotetaan erityisopetuksen painokertoimella. Tutkinnon osa katsotaan erityisopetusta saaneen opiskelijan suorittamaksi, jos opiskelijalle laadittu ammatillisesta peruskoulutuksesta annetun lain 20 §:n 1 momentissa tarkoitettu henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma on voimassa tai jos koulutuksen järjestäjä on kohdentanut opiskelijaan erityisiä opetus- tai opiskelijahuoltopalveluja tutkinnon osan suorittamispäivänä.

Suoritteina otetaan huomioon koulutuksen alkaessa vailla perusasteen jälkeistä tutkintoa olevien opiskelijoiden suorittamat tutkinnot sekä heidän suorittamiensa ammatillisten perustutkintojen ammatillisten tutkinnon osien laajuus. Jos tutkinnon suorittaja osallistuu ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa tarkoitettuun tutkintotilaisuuteen ilman valmistavaa koulutusta, ammatillinen perustutkinto tai tutkinnon osa katsotaan vailla perusasteen jälkeistä tutkintoa olevan suorittamaksi silloin, kun tutkinnon suorittaja on tutkintotilaisuuteen osallistuesaan vailla perusasteen jälkeistä tutkintoa. Tutkintoja sekä tutkinnon osien ja koulutuksen osien laajuutta painotetaan koulutustasokertoimella.

Suoritteina otetaan huomioon varainhoitovuotta edeltävää vuotta edeltäneiden kolmen vuoden aikana toteutuneiden suoritteiden keskiarvo.

Suoritusrahoitusosuudessa huomioon otettavien tutkintojen kokonaismäärä saadaan laskemalla yhteen 1–3 momenteissa tarkoitettut tutkinnot. Suoritusrahoitusosuudessa huomioon otettavien tutkinnon ja koulutuksen osien kokonaismäärä saadaan laskemalla yhteen 1 ja 3 momenteissa tarkoitettut tutkinnon ja koulutuksen osat.

24 §

Vaikuttavuusrahoitus

Suoritteina otetaan huomioon:

1) tuloksellisuusindeksi, joka perustuu tutkinnon suorittaneiden työllistymiseen ja jatko-opintoihin siirtymiseen, opintojen keskeyttämiseen ja opintojen suoritusaikaan sekä henkilöstön kelpoisuuteen ja kehittämis-toimenpiteisiin;

2) valtakunnallinen opiskelijahyvinvointikysely, joka perustuu väittämiin koulutuksen tavoitteiden toteutumisesta ja opiskelijoiden hyvinvoinnista;

3) työssäoppimispalautte;

4) opintojen keskeyttämisen vähentäminen, joka perustuu koulutuksen läpäisyn vuosittaiseen kasvuun.

Edellä 1 momentin 1 kohdassa huomioon otettavat suoritteet lasketaan siten, että koulutuksen järjestäjälle lasketusta tulosindeksin arvosta vähennetään kyseisen vuoden alimman tulosindeksin arvo ja näin saatu pisteluku kerrotaan 22 §:n 1 ja 2 momenteissa tarkoitettulla tavalla lasketulla opiskelijavuosien määrällä.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin 1 momentissa tarkoitettujen suoritteiden laskennasta ja käytettävistä mittareista Opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksella säädetään opiskelijahyvinvointikyselyn väittämistä.

25 §

Erityisopetuksen erityisen koulutustehtävän rahoituskertoimet ja korotuskertoimet

Ammatillisesta peruskoulutuksesta annetun lain 20 §:n 2 momentissa tarkoitettua erityisopetuksen erityisen koulutustehtävän perusteella järjestettävän koulutuksen koulutusalojen, tutkintojen ja valmentavan koulutuksen väliset kustannuserot otetaan huomioon painottamalla toteutuneita opiskelijavuosia erityisopetuksen erityisen koulutustehtävän rahoituskertoimilla.

Koulutuksen järjestämisestä aiheutuvat muut kustannukset otetaan huomioon painottamalla toteutuneita opiskelijavuosia korotuskertoimilla. Opiskelijavuosi katsotaan edellä mainittuun korotukseen oikeutettuna opiskelijan suorittamaksi niiden kalenteripäivien väliseltä ajalta, kun korotuksen peruste on voimassa.

Erityisopetuksen erityisen koulutustehtävän rahoituskertoimista ja korotuskertoimista säädetään valtioneuvoston asetuksella.

26 §

Erityisopetuksen erityisen koulutustehtävän rahoituksen laskentaperusteet

Ammatillisesta peruskoulutuksesta annetun lain 20 §:n 2 momentissa tarkoitetun erityisopetuksen erityisen koulutustehtävän perusteella järjestettävän koulutuksen suoritteina otetaan huomioon varainhoitovuotta edeltävää vuotta edeltäneen vuoden toteutuneet opiskelijavuodet, joita on painotettu erityisopetuksen erityisen koulutustehtävän rahoituskertoimilla.

Opiskelijavuosien laskentaan sovelletaan 20 §:n säännöksiä. Suoritteina otetaan huomioon kuitenkin enintään varainhoitovuonna voimassa olevan järjestämisluvan erityisopetuksen erityisen koulutustehtävän mukainen opiskelijavuosimäärä. Jos koulutuksen järjestäjän varainhoitovuotta edeltävää vuotta edeltäneen vuoden toteutuneet erityisopetuksen erityisen koulutustehtävän rahoituskertoimilla painottamattomat opiskelijavuodet ylittävät edellä mainitun järjestämisluvan mukaisen opiskelijavuosimäärän, vähennetään rahoituskertoimilla painotettujen suoritteiden määrää samassa suhteessa kuin rahoituskertoimilla painottamattomat opiskelijavuodet ylittävät järjestämisluvan mukaisen opiskelijavuosimäärän.

Suoritteina otetaan huomioon 25 §:n 2 momentissa tarkoitettuihin korotuksiin oikeutettujen opiskelijoiden suorittamat opiskelijavuodet, joita painotetaan mainitun pykälän 3 momentissa tarkoitetuilla korotuskertoimilla.

Tässä pykälässä tarkoitettussa koulutuksessa huomioon otettavien opiskelijavuosien kokonaismäärä saadaan laskemalla yhteen 1–3 momenteissa tarkoitettut opiskelijavuodet.

Tässä pykälässä tarkoitetun koulutuksen järjestäjälle myönnetään rahoitusta euromäärä, joka saadaan kertomalla 6 §:ssä tarkoitettu erityisopetuksen erityisen koulutustehtävän perushinta 4 momentissa tarkoitettujen suoritteiden määrällä.

27 §

Harkinnanvarainen rahoitus

Opetus- ja kulttuuriministeriö voi myöntää oppilaitosmuotoisen ammatillisen peruskoulutuksen järjestäjälle harkinnanvaraista rahoitusta koulutuksen järjestäjälle määrätyn erityisen koulutustehtävän perusteella tai muusta erityisestä syystä.

28 §

Majoitusrahoitus

Koulutuksen järjestäjälle myönnetään majoitusrahoitusta seuraavien toimintojen järjestämisen perusteella:

1) ammatillisesta peruskoulutuksesta annetun lain 37 §:n 2 momentissa tarkoitettu sisäoppilaitosmuotoisen koulutuksen majoitusetu;

2) mainitun lain 37 §:n 3 momentissa tarkoitettu majoitusetu; ja

3) mainitun lain 38 §:n 2 momentissa tarkoitettu erityisopetuksen erityisen koulutustehtävän majoitusetu.

Majoitusrahoituksen suoritteina otetaan huomioon varainhoitovuotta edeltävää vuotta edeltäneen vuonna 1 momentissa tarkoitettuja etuja saaneiden opiskelijoiden suorittamat opiskelijavuodet. Opiskelijavuosi katsotaan mainittuja etuja saaneen opiskelijan suorittamaksi niiden kalenteripäivien väliseltä ajalta, kun opiskelijalla on oikeus saada mainittua etua.

Majoitusrahoituksena myönnetään euromäärä, joka saadaan kertomalla 6 §:ssä tarkoitettu majoituksen perushinta 1 momentin kussakin kohdassa tarkoitettuja etuja saaneiden opiskelijoiden suorittamien opiskelijavuosien määrällä ja majoituskertoimella sekä laskemalla näin saadut euromäärät yhteen.

5 luku

Oppilaitosmuotoisen ammatillisen lisäkoulutuksen rahoituksen määräytyminen

29 §

Rahoitusosuudet

Edellä 3 §:n 1 momentissa tarkoitettu oppilaitosmuotoisen ammatillisen lisäkoulutuksen määräraha jaetaan rahoitusosuuksien kesken seuraavasti:

- 1) perusrahoitusosuus 35 prosenttia;
- 2) suoritusrahoitusosuus 61 prosenttia; ja
- 3) vaikuttavuusrahoitusosuus 4 prosenttia.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin suoritusrahoitusosuuden ja vaikuttavuusrahoitusosuuden jakautumisesta.

30 §

Opiskelijavuosien laskenta

Opiskelijavuoden laskennassa otetaan huomioon kaikki ne kalenteripäivät, joihin opiskelija osallistuu ammatti- tai erikoisammattitutkintoon tai tutkinnon osaan valmistavaan koulutukseen *vähintään seitsemän tunnin ajan* tai osallistuu opiskeluohjelman tai näyttösuunnitelman laatimiseen tai näyttötutkintotilaisuuteen.

31 §

Erityisopetuksen määritelmä

Suoritteita painotettaessa erityisopetusta saaneeksi opiskelijaksi katsotaan opiskelija, jolle annetaan eri-

tyisiä opetus- tai opiskelijahuoltopalveluja opiskelijan vamman, sairauden tai niihin rinnastettavan syyn vuoksi.

32 §

Perusrahoitus

Opetus- ja kulttuuriministeriö vahvistaa vuosittain varainhoitovuoden perusrahoitusosuuden perusteena käytettävien suoritteiden määrän varahoitovuotta edeltävää vuotta edeltäneiden kolmen kalenterivuoden aikana toteutuneiden opiskelijavuosien keskiarvon perusteella.

Erityisopetusta saaneiden opiskelijoiden perusteella määräytyviä suoritteita painotetaan 9 §:ssä säädettyllä kertoimella niiden 30 §:ssä tarkoitettujen kalenteripäivien ajalta, joiden aikana opiskelija on saanut koulutuksen järjestäjältä 31 §:ssä tarkoitettuja palveluja.

Suoritteita painotetaan 10 §:ssä säädettyllä koulutustasokertoimella, jos opiskelija on koulutuksen alkaessa vailla perusasteen jälkeistä tutkintoa.

Opiskelijavuosia painotetaan lisäksi koulutusalan tai tutkinnon mukaan määräytyvillä 8 §:ssä tarkoitetuilla rahoituskertoimilla.

Opetus- ja kulttuuriministeriö voi perustellusta syystä poiketa 1-4 momentissa säädetystä lisäämällä tai rajoittamalla koulutuksen järjestäjän laskennan perusteena käytettävien suoritteiden määrää. Ministeriön tulee vahvistaessaan suoritteet turvata ammatillisen lisäkoulutuksen rahoituksen jakautuminen alueellisesti tasapuolisesti koulutustarpeen mukaan.

33 §

Suoritusrahoitus

Suoritusrahoitusosuutta laskettaessa varainhoitovuoden suoritteina otetaan huomioon varahoitovuotta edeltää vuotta edeltäneiden kolmen kalenterivuoden aikana suoritettujen ammattitutkintojen ja erikoisammattitutkintojen lukumäärän keskiarvo sekä näiden tutkintojen tutkinnon osien lukumäärän keskiarvo.

Erityisopetusta saaneiden opiskelijoiden tutkinnon osiin perustuvien suoritteiden määrä painotetaan 9 §:ssä säädettyllä kertoimella, jos opiskelija on saanut tutkintoa edeltävän valmistavan koulutuksen aikana 31 §:ssä tarkoitettuja palveluja.

Tutkinnon osiin perustuvia suoritteita painotetaan myös 34 §:ssä säädettyillä tutkinnonosakertoimilla.

Tutkinnon osiin ja tutkintoihin perustuvia suoritteita painotetaan 10 §:ssä säädettyllä koulutustasokertoimella, jos opiskelija on koulutuksen alkaessa ollut vailla perusasteen jälkeistä tutkintoa.

Jos tutkinnon suorittaja osallistuu tutkintotilaisuuteen ilman valmistavaa koulutusta, tutkinto tai tutkinnon osa katsotaan vailla perusasteen jälkeistä tutkintoa olevan suorittamaksi silloin, kun tutkinnon

suorittaja on tutkintotilaisuuteen osallistuessaan vailla perusasteen jälkeistä tutkintoa.

Tutkinnon osia ja tutkintoja painotetaan lisäksi koulutusalan tai tutkinnon mukaan määräytyvillä 8 §:ssä tarkoitetuilla rahoituskertoimilla.

34 §

Tutkinnonosakertoimet

Tutkinnon osia painotetaan ammatillisessa lisäkoulutuksessa ja näyttötutkintoon valmistavana koulutuksena järjestettävässä oppisopimuskoulutuksessa niiden laajuuden perusteella määräytyvillä tutkinnonosakertoimilla siten kuin tässä laissa säädetään.

Tutkinnon osan laajuuden perusteella määräytyvistä tutkinnonosakertoimista säädetään opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksella.

35 §

Vaikuttavuusrahoitus

Vaikuttavuusrahoitusosuuden määräytymisperusteina käytetään opiskelijahyvintäkysely, palaute koulutuksentyöelämävästävyydestä sekä sitä, kuinka moni koulutuksen aloittaneista on suorittanut tutkinnon.

Vaikuttavuusrahoitusrahoitusosuudessa huomioon otettavat suoritteet muodostuvat varainhoitovuotta edeltävää vuotta edeltäneen kalenterivuoden aikana kerätyn palautteen perusteella. Vaikuttavuusrahoitusosuuden laskennassa käytettävistä mittareista ja vaikuttavuusrahoitusosuuden laskentavasta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

6 luku

Oppisopimuskoulutuksen rahoituksen määräytyminen

36 §

Oppisopimuskoulutuksena järjestettävän ammatillisen peruskoulutuksen rahoitusosuudet

Edellä 3 §:n 1 momentissa tarkoitettu oppisopimuskoulutuksena järjestettävän ammatillisen peruskoulutuksen määräraha jaetaan rahoitusosuuksien kesken seuraavasti:

- 1) perusrahoitusosuus 49 prosenttia;
- 2) suoritusrahoitusosuus 47 prosenttia; ja
- 3) vaikuttavuusrahoitusosuus 4 prosenttia.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin suoritusrahoitusosuuden ja vaikuttavuusrahoitusosuuden jakautumisesta.

37 §

Oppisopimuskoulutuksena järjestettävän ammatillisen lisäkoulutuksen rahoitusosuudet

Edellä 3 §:n 1 momentissa tarkoitetuista oppisopimuskoulutuksena järjestettävän ammatillisen lisäkoulutuksen määräraha jaetaan rahoitusosuuksien kesken seuraavasti:

- 1) perusrahoitusosuus 35 prosenttia;
- 2) suoritusrahoitusosuus 61 prosenttia; ja
- 3) vaikuttavuusrahoitusosuus 4 prosenttia.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin suoritusrahoitusosuuden ja vaikuttavuusrahoitusosuuden jakautumisesta.

38 §

Opiskelijavuosien laskenta oppisopimuskoulutuksessa

Näyttötutkintoon valmistavana koulutuksena järjestettävässä oppisopimuskoulutuksessa opiskelijavuoden laskennassa otetaan huomioon kalenteripäivät siltä ajanjaksolta, kun opiskelija osallistuu oppisopimuksensa mukaisesti perus-, ammatti- tai erikoisammattitutkintoon tai tutkinnon osaan valmistavan koulutukseen tai näyttötutkintotilaisuuteen.

Tutkintoon johtavana ammatillisena peruskoulutuksena suoritettavan oppisopimuskoulutuksen opiskelijavuoden laskennassa otetaan huomioon kaikki kalenteripäivät siltä ajanjaksolta kun opiskelija osallistuu oppisopimuksensa mukaisesti oppisopimuskoulutukseen.

Opiskelijavuosien laskennassa ei oteta huomioon niitä kalenteripäiviä, jolloin opiskelijan osallistumien oppisopimuksensa mukaiseen koulutukseen on yhdenjaksoisesti keskeytynyt vähintään 45 kalenteripäivän ajan sairauden, työsopimuslain 4 luvussa tarkoitetun perhevapaan, asevelvollisuuden tai muun vastaavaan seikan vuoksi.

39 §

Erityisopetuksen suoritteet näyttötutkintoon valmistavassa koulutuksessa

Suoritteita painotettaessa erityisopetusta saaneeksi opiskelijaksi katsotaan näyttötutkintoon valmistavassa koulutuksessa opiskelija, jolle annetaan erityisiä opetus- tai opiskelijahuoltopalveluja opiskelijan vamman, sairauden tai niihin rinnastettavan syyn vuoksi.

40 §

Perusrahoitus

Opetus- ja kulttuuriministeriö vahvistaa vuosittain seuraavan varainhoitovuoden perusrahoitusosuuden perusteena käytettävien suoritteiden määrän edeltäneen kolmen kalenterivuoden aikana toteutuneiden opiskelijavuosien keskiarvon perusteella.

Näyttötutkintoon valmistavassa koulutuksessa erityisopetusta saaneiden opiskelijoiden perusteella määräytyviä suoritteita painotetaan 9 §:ssä säädetyl-

lä kertoimella niiden 38 §:ssä tarkoitettujen kalenteripäivien ajalta, joiden aikana opiskelija on saanut koulutuksen järjestäjältä 39 §:ssä tarkoitettuja palveluja. Oppisopimuskoulutuksena järjestettävässä tutkintoon johtavassa ammatillisessa peruskoulutuksessa erityisopetusta saaneiden opiskelijoiden perusteella määräytyviä suoritteita painotetaan 9 §:ssä säädettyllä kertoimella niiden kalenteripäivien ajalta, kun opiskelijalle laadittu ammatillisesta peruskoulutuksesta annetun lain 20 §:n 1 momentissa tarkoitettu henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma on voimassa.

Lisäksi ammatillisessa lisäkoulutuksessa opiskelijavuosiin perustuvia suoritteita painotetaan 10 §:ssä säädettyllä koulutustasokertoimella, jos opiskelija on oppisopimusta allekirjoittaessa ollut vailla perusteen jälkeistä tutkintoa.

Opetus- ja kulttuuriministeriö voi perustellusta syystä poiketa 1-3 momentissa säädetystä lisäämällä tai rajoittamalla koulutuksen järjestäjän laskennan perusteena käytettävien suoritteiden määrää. Ministeriön tulee vahvistaessaan suoritteet turvata ammatillisen lisäkoulutuksen rahoituksen jakautuminen alueellisesti tasapuolisesti koulutustarpeen mukaan.

41 §

Suoritusrahoitusosuuden laskentaperusteet oppisopimuskoulutuksena järjestettävässä ammatillisessa peruskoulutuksessa

Suoritusrahoitusosuutta laskettaessa varainhoitovuoden suoritteina otetaan huomioon varahoitovuotta edeltää vuotta edeltäneen kolmen kalenterivuoden aikana suoritettujen ammatillisten perustutkintojen lukumäärän keskiarvo sekä näiden tutkinnon osien lukumäärän keskiarvo.

Erityisopetusta saaneiden opiskelijoiden tutkinnon osiin perustuvien suoritteiden määrä painotetaan 9 §:ssä säädettyllä kertoimella, jos opiskelija on saanut tutkintoa edeltävän valmistavan koulutuksen aikana 39 §:ssä tarkoitettuja palveluja tai jos opiskelijalle laadittu ammatillisesta peruskoulutuksesta annetun lain 20 §:n 1 momentissa tarkoitettu henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma on voimassa tutkinnon osan suorittamispäivänä.

Tutkinnon osiin perustuvia suoritteita painotetaan myös 34 §:ssä säädettyillä tutkinnonosakertoimilla.

Tutkinnon osiin ja tutkintoihin perustuvia suoritteita painotetaan 10 §:ssä säädettyllä koulutustasokertoimella, jos opiskelija on ennen oppisopimuksen tekemistä ollut vailla perusteen jälkeistä tutkintoa.

42 §

Suoritusrahoitusosuuden laskentaperusteet oppisopimuskoulutuksena järjestettävässä ammatillisessa lisäkoulutuksessa

Suoritusrahoitusosuutta laskettaessa varainhoitovuoden suoritteina otetaan huomioon varahoitovuot-

ta edeltää vuotta edeltäneiden kolmen kalenterivuoden aikana suoritettujen ammatti- ja erikoisammattitutkintojen lukumäärän keskiarvo sekä näiden tutkinnon osien lukumäärän keskiarvo.

Erityisopetusta saaneiden opiskelijoiden tutkinnon osiin perustuvien suoritteiden määrä painotetaan 9 §:ssä säädettyllä kertoimella, jos opiskelija on saanut tutkintoa edeltävän valmistavan koulutuksen aikana 39 §:ssä tarkoitettuja palveluja.

Tutkinnon osiin perustuvia suoritteita painotetaan myös 34 §:ssä säädettyillä tutkinnonosakertoimilla.

Tutkinnon osiin ja tutkintoihin perustuvia suoritteita painotetaan 10 §:ssä säädettyllä koulutustasoker-toimella, jos opiskelija on ennen oppisopimuksen tekemistä ollut vailla perusasteen jälkeistä tutkintoa.

43 §

Vaikuttavuusrahoitus

Vaikuttavuusrahoitusosuuden määräytymisperusteina käytetään opiskelijahyvinvointikysely, opiskelijan työelämäpalautetta sekä sitä, kuinka moni koulutuksen aloittaneista suorittaa tutkinnon. Vaikuttavuusrahoitusrahoitusosuudessa huomioon otettavat suoritteet muodostuvat varainhoitovuotta edeltävää vuotta edeltäneen kalenterivuoden aikana kerätyn palautteen perusteella. Vaikuttavuusrahoitusosuuden laskennassa käytettävistä mittareista ja vaikuttavuusrahoitusosuuden laskentatavasta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

7 luku

Erityiset valtionavustukset

44 §

Valtionavustukset

Edellä 1 §:ssä mainittujen lakien mukaisen toiminnan kehittämistä, kokeilua ja toiminnan käynnistämistä varten, toimintaan liittyviä tarpeellisia erityistehtäviä varten tai koulutuspoliittisten tavoitteiden toteuttamiseksi voidaan myöntää valtionavustusta valtion talousarviossa tarkoitukseen osoitetun määrärahan rajoissa.

45 §

Saamenkieliseen ja saamen kielen koulutukseen myönnettävä valtionavustus sekä eräät muut valtionavustukset

Saamelaisten kotiseutualueen kunnille sekä muille mainitulla alueella toimiville koulutuksen järjestäjille myönnetään vuosittain valtionavustusta saamenkielisestä ja saamen kielen opetuksesta lukiossa ja ammatillisesta koulutuksesta aiheutuviin kustannuksiin siten kuin valtioneuvoston asetuksella säädetään. Valtionavustukset yhteenlaskettuina vastaavat mainittuun opetukseen tarvittavan opetushenkilöstön

palkkaamisesta aiheutuvia keskimääräisiä kustannuksia.

Lukiolain mukaisen toiminnan järjestäjälle myönnetään valtionavustusta lukiokoulutuksen täydentävään vieraskielisten oppilaiden äidinkielen, suomi tai ruotsi toisena kielenä ja heidän muun opetuksensa tukemiseen sekä saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden äidinkielen opetuksen järjestämiseen valtion talousarviossa tarkoitukseen osoitetun määrärahan puitteissa.

Valtionavustusta myönnetään kunnalle tai rekisteröidylle yhdistykselle Ruotsissa rajakuntien yhteistoimintaan perustuvasta suomalaisoppilaiden koulunkäynnistä aiheutuviin kustannuksiin.

Edellä 2 ja 3 momentissa tarkoitettujen valtionavustusten määräytymisperusteista säädetään tarkemmin opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksella.

46 §

Valtionavustus ilman valmistavaa koulutusta suoritettavien näyttötutkintojen järjestämiseen

Sellaiselle yhteisölle tai säätiölle, joka on tehnyt tutkintotoimikunnan kanssa ammatillisesta aikuis-koulutuksesta annetun lain 7 §:n 3 momentissa tarkoitetun sopimuksen näyttötutkintojen järjestämisestä, mutta joka ei saa tutkintojen järjestämiseen valti-onosuutta, voidaan myöntää valtionavustusta lain 8 §:ssä tarkoitettujen ilman valmistavaa koulutusta suoritettavien näyttötutkintojen järjestämiseen. Valtionavustuksesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

47 §

Valtionavustuslain soveltaminen

Tämän lain nojalla myönnettäviin valtionavustuksiin sovelletaan valtionavustuslakia (688/2001), jollei tässä laissa toisin säädetä.

8 luku

Erinäiset säännökset

48 §

Valtion rahoitus Suomen Ilmailuopiston ansio- ja liikennelentäjäkoulutukseen

Suomen Ilmailuopistolle myönnetään valtion rahoitusta ansio- ja liikennelentäjän ammattiin valmistavan koulutukseen euromäärä, joka saadaan, kun Suomen Ilmailuopistolle rahoituksen laskemisen perusteeksi vahvistettu opiskelijavuosien määrä kerrotaan opiskelijavuotta kohden määrätyllä hinnalla. Opiskelijavuodet määräytyvät varainhoitovuotta edeltänyttä vuotta edeltäneen kolmen kalenterivuoden aikana toteutuneiden opiskelijavuosien vuosittaisen keskiarvon perusteella. Opiskelijavuoden laskennassa otetaan huomioon kaikki ne kalenteripäi-

vät, joina opiskelija osallistuu ansio- tai liikennelentäjän ammattiin valmistavaan koulutukseen.

Opiskelijavuosiokohtaisesta hinnasta säädetään valtioneuvoston asetuksella. Rahoituksen perusteena olevaa hintaa korotetaan indeksillä noudattaen 6 §:ssä ja sen nojalla säädettyjä menettelyjä.

49 §

Rahoituksen maksaminen

Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus maksaa tässä laissa tarkoitetun rahoituksen koulutuksen järjestäjälle siten kuin kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 49 §:ssä säädetään. Valtionavustus maksetaan koulutuksen järjestäjälle kalenterivuoden loppuun mennessä.

50 §

Maksatuksen keskeytys

Valtionapuviranomainen voi päätöksellään määrätä tässä laissa tarkoitetun rahoituksen maksamisen keskeytettäväksi, jos:

1) on ilmeistä, ettei rahoituksen saaja enää järjestä rahoituksen perusteena olevaa toimintaa, tai rahoituksen saaja olennaisessa määrin toimii vastoin asianomaista toimintaa koskevia lakeja tai asetuksia taikka niiden nojalla annettuja määräyksiä;

2) ne perusteet, joiden mukaan rahoitus määrättyä tarkoitusta varten on myönnetty, ovat olennaisesti muuttuneet; tai

3) Euroopan yhteisön lainsäädännössä edellytetään maksatuksen keskeyttämistä.

51 §

Suorituksen maksamatta ja perimättä jättäminen

Alle 2 000 euron suuruista tämän lain nojalla annettuun päätökseen perustuvaa suoritusta ei makseta eikä peritä takaisin.

52 §

Valtionapuviranomainen

Aluehallintovirasto on valtionapuviranomainen 45 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa asioissa.

Opetushallitus on valtionapuviranomainen:

1) koulutuksen toiminnallista kehittämistä koskeissa asioissa;

2) 45 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettuja valtionavustuksia koskevista asioista

Valtionapuviranomainen muissa tässä laissa tarkoitetuissa asioissa on opetus- ja kulttuuriministeriö.

Toimivallan jaosta valtionapuviranomaisten välillä voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

53 §

Tietojen toimittaminen

Kunnan, kuntayhtymän ja yksityisen toiminnan järjestäjän on toimitettava valtionapuviranomaiselle tässä laissa tarkoitetun rahoituksen määrittämiseksi tarvittavat talousarvioon, taloussuunnitelmaan, tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen perustuvat tiedot sekä muut rahoituksen määrittämiseksi ja kustannustason seuraamiseksi tarpeelliset kustannuksia ja toiminnan laajuutta koskevat tiedot.

Tutkintotoimikuntien ja näyttötutkinnon järjestäjien tulee toimittaa valtionapuviranomaiselle koulutuksen järjestäjän tämän lain mukaisen rahoituksen määrittämistä varten tarvittavat tiedot. Tarkempia säännöksiä toimitettavista tiedoista annetaan valtioneuvoston asetuksella.

Koulutuksen järjestäjän tulee toimittaa valtionapuviranomaiselle rahoituksen määrittämistä varten tarvittavat tiedot sähköisessä muodossa.

Varainhoitovuotta koskevia tietoja voidaan muuttaa varainhoitovuotta edeltävän vuoden maaliskuun loppuun mennessä.

Ne koulutuksen järjestäjän suoritteet, joita ei ole ilmoitettu opetus- ja kulttuuriministeriölle säädetyssä määräajassa jätetään huomioon ottamatta rahoituksen laskennassa. Koulutuksen järjestäjä vastaa ilmoittamiensa tietojen oikeellisuudesta.

Edellä 5 momentista poiketen koulutuksen järjestäjä on velvollinen ilmoittamaan opetus- ja kulttuuriministeriölle toteutuneet suoritelmäärät, mikäli ne on virheellisesti ilmoitettu toteutuneita suoritelmääriä suurempina. Valtionapuviranomainen voi oikaista koulutuksen järjestäjän saamaa rahoitusta koulutuksen järjestäjän vahingoksi.

Tarkempia säännöksiä toimitettavista tiedoista ja tiedon toimittamisen ajankohdista voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

54 §

Tietojen tarkastus

Valtionapuviranomainen päättää 1 momentissa tarkoitettujen tietojen oikeellisuuden toteamiseksi suoritettavista rahoituksen saajan talouteen ja toimintaan kohdistuvista tarkastuksista. Opetus- ja kulttuuriministeriö voi antaa tarkastuksen opetushallituksen tehtäväksi. Valtionapuviranomainen voi antaa tarkastuksen myös ulkopuolisen tilintarkastajan tehtäväksi. Tilintarkastajan tulee olla julkishallinnon ja -talouden tilintarkastajista annetussa laissa (467/1999) tai tilintarkastuslaissa (459/2007) tarkoitettu hyväksytty tilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisö. Tilintarkastajalla tulee olla riittävä perehtyneisyys opetus- ja kulttuuritoimen rahoitusjärjestelmään. Tilintarkastusyhteisön on nimettävä tarkastuksesta päävastuullinen tilintarkastaja.

Rahoituksen saajan on korvauksetta annettava tarkastajalle kaikki tarkastuksen kannalta välttämättömät tiedot ja selvitykset, asiakirjat, tallenteet ja muu aineisto sekä muutoinkin avustettava tarkastuksessa.

Tarkastajalla on oikeus päästä tarkastuksen edellyttämässä laajuudessa rahoituksen saajan hallinnassa tai käytössä oleviin rahoitettavassa toiminnassa käytettäviin tiloihin ja muille alueille. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa kotirauhan piiriin kuuluvissa tiloissa. Tarkastajalla on oikeus ottaa tarkastuksen kohteena oleva aineisto haltuunsa, jos tarkastaminen sitä edellyttää. Aineiston haltuunotosta on tarkastuksen yhteydessä laadittava pöytäkirja. Siinä on mainittava haltuunoton tarkoitus ja haltuun otettu aineisto. Aineisto on palautettava viipymättä, kun sitä ei enää tarvita tarkastuksessa.

Valtionapuviranomaisella ja opetushallituksella on oikeus saada tarkastusta varten poliisi- ja ulosottoviranomaisilta tarpeellista virka-apua.

Ulkopuolinen asiantuntija voi valtionapuviranomaisen päätöksestä avustaa tarkastuksessa.

Ulkopuoliseen tilintarkastajaan ja ulkopuoliseen asiantuntijaan sovelletaan hallintolakia (434/2003), kielilakia (423/2003), viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999) sekä valtion virkamieslain (750/1994) 14 ja 15 §:ää.

Ulkopuoliseen tilintarkastajaan ja ulkopuoliseen asiantuntijaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä.

55 §

Neuvottelumenettely

Ennen kuin opetus- ja kulttuuriministeriö tekee ehdotuksen seuraavan varainhoitovuoden talousarvioon tässä laissa tarkoitettua rahoitusta varten otettavasta määrärahasta, sen on neuvoteltava rahoituksen määräytymisperusteista Suomen Kuntaliitto ry:n kanssa.

Ennen kuin opetus- ja kulttuuriministeriö päättää, mitä tietoja on pidettävä tarpeellisina rahoituksen määräämistä ja vahvistamista varten, on myös neuvoteltava siitä Suomen Kuntaliitto ry:n kanssa samoin kuin siitä, miten nämä tiedot toimitetaan valtionapuviranomaiselle.

56 §

Oikaisumenettely ja muutoksenhaku

Tässä laissa säädettyä rahoitusta koulutuksen järjestäjällä, joka on tyytymätön tämän lain nojalla annettuun päätökseen saa vaatia oikaisua kirjallisesti valtionapuviranomaiselta kolmen kuukauden kuluessa päätöksestä tiedon saatuaan. Päätökseen on liitettävä oikaisuvaatimusosoitus.

Oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, muutoksenhausta tämän lain nojalla tehtyyn valtionavustusta koskevaan päätökseen on voimassa, mitä valtionavustuslaissa säädetään.

57 §

Saamatta jääneen etuuden suorittaminen

Jos oikaisuvaatimuksen tekemiselle 56 §:ssä säädetyn määräajan kuluttua ilmenee tietoja, jotka eivät ole olleet aikaisemmin asianomaisen koulutuksen järjestäjän tiedossa ja siltä on tämän vuoksi jäänyt saamatta rahoitusta, joka olisi lain mukaan kuulunut sille, on saamatta jäänyt euromäärä suoritettava. Suoritettavalle määrälle on maksettava korkolain 3 §:n 2 momentin mukainen vuotuinen korko sen kuukauden alusta, jona rahoitus olisi tullut maksaa.

Jos saamatta jääneen etuuden/rahoituksen merkitys on vähäinen ja sen maksamisesta aiheutuvat menot olisivat epäsuhteessa verrattuna asian taloudelliseen merkitykseen, ei rahoitusta kuitenkaan suoriteta.

Opetus- ja kulttuuriministeriö voi päättää, että saamatta jäänyt rahoitus maksetaan myöhemmin seuraavan valtionosuuden yhteydessä.

58 §

Perusteettoman edun palauttaminen

Jos 1 §:ssä tarkoitettu koulutuksen järjestäjä on saanut perusteettomasti tämän lain nojalla myönnettyä rahoitusta, opetus- ja kulttuuriministeriön on määrättävä liikaa saatu määrä palautettavaksi. Palautettavasta määrästä peritään korkolain 3 §:n 2 momentin mukainen vuotuinen korko sen kuukauden alusta, jona valtionosuus on maksettu.

Jos palautettava etuus on vähäinen taikka jos palauttamista tai koron perimistä on pidettävä kohtuuttomana, voidaan etuus jättää määräämättä palautettavaksi.

Opetus- ja kulttuuriministeriö voi päättää, että palautettava etuus vähennetään myöhemmin seuraavan vuoden valtionosuuden yhteydessä.

59 §

Suoritusvelvollisuuden raukeaminen

Velvollisuus suorittaa saamatta jäänyt etuus tai palauttaa perusteetta saatu etuus raukeaa viiden vuoden kuluessa sen varainhoitovuoden päättymisestä, jona etuus olisi tullut suorittaa tai on suoritettu.

60 §

Kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain eräiden säännösten soveltaminen

Tulee säätää joko viittaus lakiin 1704/2009 tai kirjoitetaan omat säännökset, ainakin:

- 1) 55 §:n 2 momentin säännöstä uusista ja laajenevista valtionosuustehtävistä;
- 2) 61 §:n 2 momentin säännöstä kunnan asukasmäärän määräytymisestä;
- 3) 63 b §:n säännöstä aluehallintoviraston toimivallasta uhkasakon asettamiseen.

9 luku

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

61 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2017.

Tätä lakia sovelletaan ensimmäisen kerran varainhoitovuodelle 2017 myönnettävään lukiolaissa, ammatillisesta peruskoulutuksesta annetussa laissa ja ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa tarkoitettun koulutuksen rahoitukseen.

Lain 11 §:ää ei sovelleta opiskelijaan, joka on aloittanut tutkinnon suorittamisen ennen tämän lain voimaantuloa.

62 §

Opiskelijavuosien laskentaa koskevat siirtymäsäännökset lukiokoulutuksessa

Vuoden 2017 rahoitusta laskettaessa opiskelijavuosien sijasta käytetään vuoden 2015 tammikuun 20 päivän ja syyskuun 20 päivän opiskelijamäärän painotettua keskiarvoa, siten, että tammikuun opiskelijamäärää painotetaan luvulla 7 ja syyskuun opiskelijamäärää painotetaan luvulla 5.

Vuoden 2018 rahoitusta laskettaessa opiskelijavuosien sijasta käytetään vuoden 2016 tammikuun 20 päivän ja syyskuun 20 päivän opiskelijamäärän painotettua keskiarvoa, siten, että tammikuun opiskelijamäärää painotetaan luvulla 7 ja syyskuun opiskelijamäärää painotetaan luvulla 5.

63 §

Lukiokoulutuksen harkinnanvaraista rahoitusta ja rahoitusosuuksia koskevat siirtymäsäännökset

Poiketen siitä, mitä 13 §:n 2 momentissa säädetään harkinnanvaraisesta rahoituksesta, vuosina 2017-2021 harkinnanvaraiselle rahoitukselle varataan enintään 0,8 prosenttia.

Poiketen siitä, mitä 14 §:ssä säädetään rahoituksen jakautumisesta rahoitusosuuksiin, vuonna 2017 perusrahoitus on 80 prosenttia, suoritusrahoitus 20 prosenttia ja vaikuttavuusrahoitus on 0 prosenttia rahoitusosuuksien kokonaisrahoituksesta.

Poiketen siitä, mitä 14 §:ssä säädetään rahoituksen jakautumisesta rahoitusosuuksiin, vuonna 2018 perusrahoitus on 67 prosenttia, suoritusrahoitus 30 prosenttia ja vaikuttavuusrahoitus on 3 prosenttia rahoitusosuuksien kokonaisrahoituksesta.

Poiketen siitä, mitä 14 §:ssä säädetään rahoituksen jakautumisesta rahoitusosuuksiin, vuonna 2019 perusrahoitus on 57 prosenttia, suoritusrahoitus 40 pro-

senttia ja vaikuttavuusrahoitus on 3 prosenttia rahoitusosuuksien kokonaisrahoituksesta.

64 §

Opiskelijavuosien laskenta varainhoitovuosina 2017 ja 2018 oppilaitosmuotoisessa ammatillisessa peruskoulutuksessa

Myönnettäessä rahoitusta varainhoitovuosille 2017 ja 2018 käytetään 21 §:n 1 momentissa ja 24 §:n 2 momentissa tarkoitettuna opiskelijavuosien määränä keskimääräistä opiskelijamäärää. Lain 21 §:n 3 ja 4 momenteissa tarkoitettuna erityisopetusta saaneiden opiskelijoiden suorittamien opiskelijavuosien määränä käytetään opiskelijavuosien määränä erityisopetusta saaneiden opiskelijoiden keskimääräistä määrää. Lain 26 §:n 1 momentissa tarkoitettuna opiskelijavuosien määränä sekä mainitun pykälän 3 momentissa ja 25 §:n 2 momentissa tarkoitettuihin korotuksiin oikeutettujen opiskelijoiden suorittamien opiskelijavuosien määränä käytetään tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisiin vastaaviin korotuksiin oikeutettujen opiskelijoiden keskimääräistä määrää. Lain 28 §:ssä tarkoitettuja etuja saaneiden opiskelijoiden suorittamien opiskelijavuosien määränä käytetään tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisiin vastaaviin etuihin oikeutettujen opiskelijoiden keskimääräistä määrää.

Edellä 1 momentissa keskimääräisellä opiskelijamäärällä tarkoitetaan rahoituksen perusteena huomioitavan vuoden tammikuun 20 päivän ja syyskuun 20 päivän opiskelijamäärän painotettua keskiarvoa, jossa tammikuun opiskelijamäärää painotetaan luvulla 7/12 ja syyskuun opiskelijamäärää luvulla 5/12.

65 §

Oppilaitosmuotoisen ammatillisen peruskoulutuksen rahoitusosuuksia koskevat siirtymäsäännökset

Poiketen siitä, mitä säädetään 20 §:n 1 momentissa, varainhoitovuonna 2017 perusrahoitusosuus on 85 prosenttia, suoritusrahoitusosuus 10 prosenttia ja vaikuttavuusrahoitusosuus viisi prosenttia. Varainhoitovuonna 2018 perusrahoitusosuus on 80 prosenttia, suoritusrahoitusosuus 15 prosenttia ja vaikuttavuusrahoitusosuus viisi prosenttia. Varainhoitovuonna 2019 perusrahoitusosuus on 70 prosenttia, suoritusrahoitusosuus 25 prosenttia ja vaikuttavuusrahoitusosuus viisi prosenttia. Varainhoitovuonna 2020 perusrahoitusosuus on 59 prosenttia ja suoritusrahoitusosuus 35 prosenttia.

66 §

Erityisopetusta saaneiden opiskelijoiden suorittamien tutkintojen huomioiminen suoritusrahoituksen perusteena varainhoitovuosina 2017 ja 2018

67 §

Tutkinnon osien huomioiminen oppilaitosmuotoisen ammatillisen peruskoulutuksen laskentaperusteena varainhoitovuosina 2019 ja 2020

Poiketen siitä, mitä säädetään 23 §:n 4 momentissa, myönnettäessä rahoitusta varainhoitovuodelle 2019 suoritteina huomioidaan vuonna 2017 suoritettut tutkinnon ja koulutuksen osat. Myönnettäessä rahoitusta varainhoitovuodelle 2020 suoritteina huomioidaan vuonna 2017 ja 2018 suoritettujen tutkinnon ja koulutuksen osien vuosittainen keskiarvo.

68 §

Ammatillisen lisäkoulutuksen rahoitusosuuksia koskevat siirtymäsäännökset

Poiketen siitä, mitä säädetään 29 §:n 1 momentissa ja 37 §:n 1 momentissa, oppilaitosmuotoisen ammatillisen lisäkoulutuksen ja oppisopimuskoulutuksena järjestettävän ammatillisen lisäkoulutuksen rahoitusosuudet ovat varainhoitovuonna 2017:

- 1) perusrahoitusosuus 65 prosenttia;
- 2) suoritusrahoitusosuus 35 prosenttia ja
- 3) vaikuttavuusrahoitusosuus 0 prosenttia.

Poiketen siitä, mitä säädetään 29 §:n 1 momentissa ja 37 §:n 1 momentissa, oppilaitosmuotoisen ammatillisen lisäkoulutuksen ja oppisopimuskoulutuksena järjestettävän ammatillisen lisäkoulutuksen rahoitusosuudet ovat varainhoitovuonna 2018:

- 1) perusrahoitusosuus 55 prosenttia;
- 2) suoritusrahoitusosuus 45 prosenttia ja
- 3) vaikuttavuusrahoitusosuus 0 prosenttia.

Poiketen siitä, mitä säädetään 29 §:n 1 momentissa ja 37 §:n 1 momentissa, oppilaitosmuotoisen ammatillisen lisäkoulutuksen ja oppisopimuskoulutuksena järjestettävän ammatillisen lisäkoulutuksen rahoitusosuudet ovat varainhoitovuonna 2019:

- 1) perusrahoitusosuus 45 prosenttia;
- 2) suoritusrahoitusosuus 55 prosenttia ja
- 3) vaikuttavuusrahoitusosuus 0 prosenttia.

69 §

Helsingissä päivänä kuuta 20

Pääministeri

ALEXANDER STUBB

Perusrahoitusosuuden määrittely ammatillisessa lisäkoulutuksessa varainhoitovuonna 2017

Poiketen siitä, mitä 32 §:ssä säädetään varainhoitovuoden 2017 perusrahoitusosuuden määrittelyssä käytetään vuosien 2014 ja 2015 toteutuneita perustietokyselyssä ilmoitettuja tutkintoon tai tutkinnon osaan johtavan koulutuksen hintaryhmittäin koottujen opiskelijatyövuosien keskiarvoa. Järjestäjäkohdainen varainhoitovuoden 2017 lähtökohdaksi otettava opiskelijatyövuosien määrä voi olla enintään 10 prosenttia tai 10 opiskelijatyövuotta suurempi kuin vuoden 2016 rahoituksen perusteeksi vahvistettu opiskelijatyövuosimäärä. Näin saatu järjestäjäkohdainen opiskelijatyövuosimäärä muutetaan opiskelijavuosi kiertomalla ensin luvulla 190 ja jakamalla sen jälkeen saatu tulo luvulla 365.

70 §

Oppisopimuskoulutuksen peruskoulutuksen rahoitusosuuksia koskevat siirtymäsäännökset

Poiketen siitä, mitä säädetään 36 §:n 1 momentissa oppisopimuskoulutuksena järjestettävän ammatillisen peruskoulutuksen rahoitusosuudet ovat varainhoitovuonna 2017:

- 1) perusrahoitusosuus x prosenttia;
- 2) suoritusrahoitusosuus x prosenttia ja
- 3) vaikuttavuusrahoitusosuus 0 prosenttia.

Poiketen siitä, mitä säädetään 36 §:n 1 momentissa oppisopimuskoulutuksena järjestettävän ammatillisen peruskoulutuksen rahoitusosuudet ovat varainhoitovuonna 2018:

- 1) perusrahoitusosuus x prosenttia;
- 2) suoritusrahoitusosuus x prosenttia ja
- 3) vaikuttavuusrahoitusosuus 0 prosenttia.

Poiketen siitä, mitä säädetään 36 §:n 1 momentissa oppisopimuskoulutuksena järjestettävän ammatillisen peruskoulutuksen rahoitusosuudet ovat varainhoitovuonna 2019:

- 1) perusrahoitusosuus x prosenttia;
- 2) suoritusrahoitusosuus x prosenttia ja
- 3) vaikuttavuusrahoitusosuus 0 prosenttia.

Opetus- ja viestintäministeri *Krista Kiuru*

2.

*Lakiehdotukset***Laki****lukiolain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään lukiolain (629/1998) 24 §:n uusi 3 momentti ja 25 §:n uusi 3 momentti sellaisena
kuin niistä ovat 24 § osittain laissa 1044/2013 ja 25 § osittain laissa 1268/2013,
muutetaan lukiolain 35 § sellaisena kuin se on laissa (/2014) seuraavasti:

24 §

Opiskeluaika

Opiskelija voi ilmoittautua poissaolevaksi. Opiskelija voi muuttaa tekemäänsä ilmoitustaan poissaoloaikana. Opiskelija voi tekemänsä poissaoloilmoituksen perusteella olla poissa yhteensä enintään neljän kuukauden ajan. Tätä aikaa ei lasketa opintojen enimmäisaikaan.

25 §

Opiskelijan velvollisuudet

Opiskelijaksi hyväksytyn tulee määrääkään mennessä ilmoittaa koulutuksen järjestäjälle opiskelupaikan vastaanottamisesta. Jollei opiskelijaksi hyväksytty tee ilmoitusta määräajassa, hän menettää opiskelupaikkansa.

35 §

Rahoitus

Tässä laissa tarkoitettua koulutusta varten myönnetään rahoitusta siten kuin lukiolaissa, ammatillisesta peruskoulutuksesta annetussa laissa ja ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa tarkoitetun koulutuksen rahoituksesta annetussa laissa (/2015) säädetään ja valtion talousarviossa tarkoitukseen osoitetun määrärahan rajoissa valtionavustusta siten kuin opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa (1705/2009) säädetään. Valtionavustusta voidaan myöntää myös investointihankkeisiin siten kuin valtionavustuslaissa (688/2001) säädetään. Valtionapuviranomaisena investointihankkeissa on aluehallintovirasto.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
kuuta 2017.

Helsingissä päivänä kuuta 20

Pääministeri

ALEXANDER STUBB

Opetus- ja viestintäministeri *Krista Kiuru*

*Lakiehdotukset***3.****Laki****ammattillisesta peruskoulutuksesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ammatillisesta peruskoulutuksesta annetun lain (630/1998) 27 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa ____/2014, ja 46 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1072/2005, sekä
lisätään lakiin uusi 27 c, 31 a ja 31 b § seuraavasti:

<p style="text-align: center;">27 §</p> <p style="text-align: center;"><i>Opiskelijaksi ottamisen perusteet</i></p> <p>Ammatilliseen perustutkintoon johtavaan koulutukseen voidaan ottaa opiskelijaksi henkilö, joka on suorittanut perusopetuksen oppimäärän. Opiskelijaksi voidaan ottaa myös muu henkilö, jolla koulutuksen järjestäjä katsoo olevan riittävät edellytykset koulutuksesta suoriutumiseen.</p>	<p style="text-align: center;">27 §</p> <p style="text-align: center;"><i>Opiskelijaksi ottamisen perusteet</i></p> <p>Ammatilliseen perustutkintoon <i>tai tutkinnon osaan</i> johtavaan koulutukseen voidaan ottaa opiskelijaksi henkilö, joka on suorittanut perusopetuksen oppimäärän. Opiskelijaksi voidaan ottaa myös muu henkilö, jolla koulutuksen järjestäjä katsoo olevan riittävät edellytykset koulutuksesta suoriutumiseen.</p>
	<p style="text-align: center;">27 c §</p> <p style="text-align: center;"><i>Opiskelupaikan vastaanottaminen</i></p> <p><i>Opiskelijaksi hyväksytyn tulee määräaikaan mennessä ilmoittaa koulutuksen järjestäjälle opiskelupaikan vastaanottamisesta. Jollei opiskelijaksi hyväksytty tee ilmoitusta määräajassa, hän menettää opiskelupaikkansa.</i></p>
<p style="text-align: center;">31 § (sis. VALMA-muutokset)</p> <p style="text-align: center;"><i>Opiskeluaika</i></p> <p>Ammatillinen perustutkinto tulee suorittaa enintään yhtä vuotta tutkinnon laajuudeksi määritettyä aikaa pidemmässä ajassa, jollei opiskelijalle perustellusta syystä myönnetä suoritusajanaan pidennystä.</p> <p>Ammatilliseen peruskoulutukseen valmentava koulutus tulee suorittaa yhdessä vuodessa, jollei opiskelijalle sairauden tai muun</p>	

<p>erityisen syyn vuoksi myönnetä suoritusai- kaan pidennystä.</p> <p>Työhön ja itsenäiseen elämään valmenta- vassa koulutuksessa suoritusai-ka määräytyy opiskelijan henkilökohtaisten tavoitteiden ja valmiuksien perusteella. Koulutuksen järjes- täjä päättää koulutuksen suoritusajasta. Kou- lutuksen suoritusai-ka voi olla enintään kol- me vuotta</p> <p>Opiskelija, joka ei ole suorittanut tutkintoa tai koulutusta 1-3 momenteissa mainitussa ajassa, katsotaan eronneeksi. Eronneeksi kat- sotaan myös sellainen opiskelija, joka päte- vää syytä ilmoittamatta on poissa opetukses- ta, jos on ilmeistä, ettei hänen tarkoitukse- naan ole jatkaa tutkinnon tai koulutuksen suorittamista.</p>	
	<p>31 a §</p> <p>Lukukaudet</p> <p><i>Syyslukukausi alkaa 1 päivänä elokuuta ja päättyy 31 päivänä joulukuuta. Kevätlukukau- si alkaa 1 päivänä tammikuuta ja päättyy 31 päivänä heinäkuuta.</i></p>
	<p>31 b §</p> <p>Poissa olevaksi ilmoittautuminen</p> <p><i>Opiskelija voi ilmoittautua poissa olevaksi opiskelijaksi lukukaudeksi kerrallaan. Ilmoitus on tehtävä koulutuksen järjestäjän määrää- mällä tavalla ennen lukukauden alkamista.</i></p> <p><i>Edellä 31 §:ssä tarkoitettuun tutkinnon tai valmentavan koulutuksen suorittamisaikaan ei lasketa sellaista lukukautta, jonka aikana opiskelija on ilmoittautunut poissa olevaksi asevelvollisuuslain, siviilipalveluslain tai nais- ten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetun lain mukaisen palvelun suorittamiseksi taikka äitiys-, isyys- tai vanhempainvapaan pitämi- seksi. Tutkinnon suorittamisaikaan ei lasketa myöskään muuta enintään neljän lukukauden pituista poissaoloa, jonka ajaksi opiskelija on ilmoittautunut poissa olevaksi.</i></p>

<p style="text-align: center;">46 §</p> <p style="text-align: center;"><i>Rahoitus</i></p> <p>Tässä laissa tarkoitettua koulutusta varten myönnetään rahoitusta käyttökustannuksiin siten kuin opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa (635/1998) säädetään.</p> <p>-----</p>	<p style="text-align: center;">46 §</p> <p style="text-align: center;"><i>Rahoitus</i></p> <p>Tässä laissa tarkoitettua koulutusta varten myönnetään rahoitusta käyttökustannuksiin siten kuin <i>laissa</i> lukiolaissa, ammatillisesta peruskoulutuksesta annetussa laissa ja ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa tarkoitetun koulutuksen rahoituksesta (____/2015) säädetään.</p> <p>-----</p>
	<p><i>Tämä laki tulee voimaan (1) päivänä (tammikuuta) 2017.</i></p> <p><i>Lain 31 a ja 31 b §:ää ei sovelleta opiskelijoihin, jotka ovat aloittaneet tutkinnon tai valmentavan koulutuksen suorittamisen ennen tämän lain voimaan tuloa.</i></p>

Lakiehdotukset

4.

Laki

opiskelijavalintarekisteristä, korkeakoulujen valtakunnallisesta tietovarannosta ja ylioppilastutkintorekisteristä annetun lain 7 ja 9 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan opiskelijavalintarekisteristä, korkeakoulujen valtakunnallisesta tietovarannosta ja ylioppilastutkintorekisteristä annetun lain (1058/1998) 7 §:n 1 momentti ja
lisätään 9 §:ään uusi 3 momentti, seuraavasti:

7 §

Käyttötarkoitus ja rekisterinpitäjä

Ylioppilastutkintorekisteriä pidetään ja käytetään ylioppilastutkinnon järjestämistä, suoritettuja ylioppilastutkintoja ja tutkintoihin kuuluvia kokeita koskevien tietojen säilyttämistä sekä ylioppilastutkinnon toimivuuden seurantaan ja lukiolaissa tarkoitetun koulutuksen rahoituksen laskemista varten.

9 §

Tietojen luovuttaminen

Edellä 8 §:n 2 momentissa tarkoitetut lukiolaissa, ammatillisesta peruskoulutuksesta annetussa laissa ja ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa tarkoitetun lukio-laissa, ammatillisesta peruskoulutuksesta annetussa laissa ja ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa tarkoitetun koulutuksen rahoituksesta annetussa laissa tarkoitetun rahoituksen määrittämiseksi tarvittavat tiedot luovutetaan mainitussa laissa tarkoitettulle valtionapuviranomaiselle. Tietoja voidaan luovuttaa myös konekielisinä tai teknisen käyttöyhteyden avulla.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2017.

Helsingissä päivänä kuuta 20

Pääministeri

ALEXANDER STUBB

Opetus- ja viestintäministeri *Krista Kiuru*